Hallituksen esitys Eduskunnalle tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen sekä valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen kansallista täytäntöönpanoa ja soveltamista koskeviksi ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan pantaviksi täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa, tehty neuvoston puitepäätös sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi tehty neuvoston puitepäätös. Puitepäätökset hyväksyttiin marraskuussa 2008.

Vapausrangaistusten tai vapauden menetyksen käsittäviä toimenpiteitä koskevan puitepäätöksen tarkoituksena on helpottaa ja nopeuttaa puitepäätöksessä tarkoitetun rangaistuksen siirtämistä pantavaksi täytäntöön tuomitun kansalaisuus- ja asuinvaltiossa. Voimassaolevaan lainsäädäntöön verrattuna säännökset olisivat soveltamisalaltaan laajaalaisemmat ja valtioita velvoittavammat. Lisäksi tuomittu voitaisiin suostumuksestaan riippumatta siirtää suorittamaan rangaistus kansalaisuusvaltioonsa, jossa hän asuu. Tavoitteena on edistää tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan vapautumisensa jälkeen.

Valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskeva puitepäätös sisältää säännöksiä muun ohella ehdolliseen rangaistukseen tuomitun ja ehdonalaiseen vapauteen päästetyn valvonnan sekä yhdyskuntapalvelun siirtämisestä pantavaksi täytäntöön valvontaan määrätyn asuinvaltiossa. Myös tämän puitepäätöksen tavoitteena on edistää valvontaan määrätyn mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan. Tällä hetkellä mikään puitepäätöksessä tarkoitetuista yhteistyömuodoista ei ole mahdollista suhteessa Pohjoismaiden ulkopuolisiin valtioihin. Puitepäätöksen mukainen menettely on näin ollen uusi Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisen rikosoikeudellisen yhteistyön muoto.

Puitepäätökset ehdotetaan pantaviksi täytäntöön laeilla siten, että sellaiset puitepäätösten artiklat, jotka ovat riittävän tarkkarajaisia sovellettaviksi suoraan, eivätkä jätä jäsenvaltioille harkintavaltaa täytäntöönpanon suhteen, olisivat sellaisinaan lakina sovellettavia. Täytäntöönpanolakiin otettaisiin asiasisältöisiä säännöksiä muun ohella toimivaltaisista viranomaisista ja menettelystä koskien täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämistä. Toimivaltainen viranomainen puitepäätöksissä tarkoitetuissa tilanteissa olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi puitepäätöksistä johtuvat muutokset kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettuun lakiin ja oikeudenkäymiskaareen. Esitys sisältää myös ehdotukset rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain muuttamisesta, sekä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan joulukuussa 2011.

295548

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ 1
SISÄLLYS 2
YLEISPERUSTELUT 4
1 JOHDANTO 4
2 NYKYTILA 5
2.1 Suomen lainsäädäntö 5
Tuomittujen siirto 5
Valvontatoimenpiteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset 6
2.2 Kansainväliset velvoitteet 6
Tuomittujen siirto 6
Valvontatoimenpiteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset 6
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET 6
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET 7
5 ASIAN VALMISTELU 9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 10
1 TUOMITTUJEN SIIRTOA KOSKEVAN PUITEPÄÄTÖKSEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN 10
I LUKU Yleiset säännökset 10
II LUKU Tuomioiden tunnistaminen ja rangaistusten täytäntöönpano 13
III LUKU Loppusäännökset 32
2 VALVONTATOIMENPITEITÄ JA VAIHTOEHTOISIA SEURAAMUKSIA KOSKEVAN PUITEPÄÄTÖKSEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN 34
3 MUUHUN LAINSÄÄDÄNTÖÖN EHDOTETUT MUUTOKSET 52
4 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT 54
4.1 Laki tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanosta 54
1 luku Yleiset säännökset 54
2 luku Toisessa jäsenvaltiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa…… 55
3 luku Suomessa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen toiseen jäsenvaltioon 58
4 luku Erinäiset säännökset 60
4.2 Laki valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanosta 62
1 luku Yleiset säännökset 62
2 luku Toisesta jäsenvaltiosta Suomeen lähetetyn valvonnan siirtoa koskevan pyynnön täytäntöönpano 63
3 luku Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon 65
4 luku Erinäiset säännökset 66
4.3 Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa 67
4.4 Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 5 e §:n muuttamisesta 67
4.5 Oikeudenkäymiskaari 67
4.6 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 68

4.7 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä ... 70
4.8 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta ... 71
5 PUITEPÄÄTÖSTEN NOJALLA TEHTÄVÄT ILMOITUKSET ... 71
6 VOIMAANTULO ... 72
7 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS ... 72
LAKIEHDOTUKSET ... 74
1. Laki tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta ... 74
2. Laki valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta ... 79
3. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta ... 83
4. Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 5 e §:n muuttamisesta ... 84
5. Laki oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9 b §:n muuttamisesta ... 85
6. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta ... 85
7. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain muuttamisesta ... 87
8. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta ... 89
LIITE ... 90
RINNAKKAISTEKSTIT ... 90
3. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta ... 90
4. Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 5 e §:n muuttamisesta ... 92
5. Laki oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9 b §:n muuttamisesta ... 93
6. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta ... 94
7. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain muuttamisesta ... 97
8. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta ... 100

LIITE: NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS 2008/909/YOS, tehty 27 päivänä marraskuuta 2008, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa

LIITE: NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS 2008/947/YOS, tehty 27 päivänä marraskuuta 2008, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esitys sisältää ehdotukset vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta vapausrangaistuksiin ja vapaudenmenetyksen käsittäviin toimenpiteisiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2008/909/YOS, jäljempänä tuomittujen siirtoa koskeva puitepäätös) sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2008/947/YOS, jäljempänä valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskeva puitepäätös) kansallisesta täytäntöönpanosta. Molemmat puitepäätökset hyväksyttiin Euroopan unionin (EU) neuvostossa 27 päivänä marraskuuta 2008.

Puitepäätökset ovat osa EU:n jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa. Ne on tehty ennen joulukuun 1 päivänä 2009 voimaan tulleita Lissabonin sopimuksella muutettuja perussopimuksia (jäljempänä Lissabonin sopimus), jolloin yhteistyö perustui Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (jäljempänä unionisopimus) VI osaston määräyksiin. Unionisopimuksen 34 artiklan mukaan neuvosto voi tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätös velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättää kansallisten viranomaisten harkittavaksi muodon ja keinot. Puitepäätöksestä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta ja se pannaan täytäntöön kansallisella lainsäädännöllä.

Puitepäätökset perustuvat myös Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joiden mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen tulisi olla unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakivi sekä yksityis- että rikosoikeudellisissa asioissa. Lisäksi ne ovat osa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemista koskevaa toimenpideohjelmaa (EYVL C 12, 15.1.2001). Puitepäätökset myös mainitaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittamista Euroopan unionissa koskevassa Haagin ohjelmassa (kohta 4.2.(n), EUVL C 198, 12.8.2005).

Aloitteen tuomittujen siirtoa koskevaksi puitepäätökseksi ovat tehneet Itävalta, Suomi ja Ruotsi (EUVL C 150, 21.6.2005). Puitepäätöksellä korvataan Strasbourgissa 21 päivänä maaliskuuta 1983 tehty tuomittujen siirtämistä koskeva yleissopimus (SopS 13/1987) ja sen Strasbourgissa 18 päivänä joulukuuta 1997 tehty lisäpöytäkirja (SopS 42/2001) EU:n jäsenvaltioiden välisissä suhteissa.

Aloitteen valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskevaksi puitepäätökseksi ovat tehneet Ranska ja Saksa (EUVL C 147, 30.6.2007). Tällä hetkellä ei ole voimassa kaikkien EU:n jäsenvaltioiden välillä sovellettavaa sopimusta puitepäätöksessä tarkoitetusta yhteistyöstä.

Esityksessä ehdotetaan, että tuomittujen siirtoa koskeva puitepäätös pantaisiin täytäntöön säätämällä laki tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta. Valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskeva puitepäätös esitetään pantavaksi täytäntöön säätämällä laki valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.

Esityksessä ehdotetaan myös eräitä muutoksia rangaistusten kansainvälistä täytäntöönpanoa sekä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön. Muutokset liittyvät pääasiassa toimivaltaisiin viranomaisiin, väliaikaiseen luovuttamiseen sekä edelleen luovuttamista koskevaan pohjoismaiseen luovuttamislainsäädäntöön. Myös sääntelyn johdonmukaisuutta lisättäisiin yhtenäistämällä säännöksiä oikeudenkäyntiavustajan määräämisestä kansainvälisen yhteistyön tilanteissa.

2 Nykytila

2.1 Suomen lainsäädäntö

Tuomittujen siirto

Kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettu laki (21/1987, jäljempänä yhteistoimintalaki) sisältää säännökset vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirtämisestä. Sen mukaan vieraan valtion tuomioistuimen määräämä vapaudenmenetystä tarkoittava seuraamus ja menettämisseuraamus voidaan panna täytäntöön Suomessa ja Suomen tuomioistuimen tuomitsema vankeusrangaistus ja menettämisseuraamus jättää täytäntöönpantavaksi vieraassa valtiossa.

Lain 2 luvun säännösten mukaan vieraassa valtiossa määrätty lainvoimainen ja täytäntöönpanokelpoinen tuomio voidaan asianomaisen vieraan valtion pyynnöstä tai tämän suostumuksella panna täytäntöön Suomessa, jos teko, josta seuraamus on määrätty, on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos, taikka on rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003), jäljempänä EU-luovuttamislaki 3 §:ssä tarkoitettu teko. Vapaudenmenetystä tarkoittava seuraamus voidaan panna täytäntöön Suomessa, jos tuomittu on Suomen kansalainen tai hänellä on kotipaikkansa täällä ja tuomittu on suostunut siihen. Ilman tuomitun suostumusta seuraamus voidaan panna täytäntöön, jos tuomittu Suomeen pakenemalla tai muuten Suomessa karttaa seuraamuksen täytäntöönpanoa tai täytäntöönpanon jatkamista tai jos seuraamukseen tai siitä johtuvaan lainvoimaiseen hallinnolliseen päätökseen sisältyy määräys karkottamisesta tai muusta toimenpiteestä, jonka seurauksena tuomitun ei vankilasta vapautumisensa jälkeen sallita jäävän sen valtion alueelle, jossa seuraamus on määrätty.

Lain 3 luvun säännösten mukaan Suomessa tuomittu seuraamus voidaan jättää täytäntöönpantavaksi vieraassa valtiossa, jos tuomio on saanut lainvoiman ja vieras valtio on täytäntöönpanoa pyytänyt tai siihen suostunut. Vieraassa valtiossa tapahtuva täytäntöönpano on mahdollista, jos tuomittu on asianomaisen vieraan valtion kansalainen, hänellä on kotipaikkansa tai hän oleskelee kyseisessä valtiossa ja tuomittu on suostunut siihen. Ilman tuomitun suostumusta seuraamus voidaan panna täytäntöön vieraassa valtiossa, jos tuomittu vieraaseen valtioon pakenemalla tai muuten siellä karttaa seuraamuksen täytäntöönpanoa tai täytäntöönpanon jatkamista taikka jos tuomittu vankeusrangaistuksen tai siihen johtaneen rikoksen johdosta lainvoimaisella päätöksellä on määrätty käännytettäväksi tai karkotettavaksi Suomesta.

Yhteistoimintalakiin perustuva yhteistyö on harkinnanvaraista. Siten Suomella ei ole velvollisuutta esittää täytäntöönpanon siirtoa vieraaseen valtioon eikä suostua vieraan valtion tekemään täytäntöönpanopyyntöön. Myös tuomittujen siirtämistä koskeva yleissopimus perustuu vapaaehtoisuuteen. Toimivaltaisena viranomaisena yhteistoimintalakia ja yleissopimusta sovellettaessa on oikeusministeriö.

Tuomioiden täytäntöönpanon siirtämisestä Pohjoismaiden välillä säädetään Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta annetussa laissa (326/1963, jäljempänä pohjoismainen yhteistoimintalaki). Lain 5 §:n mukaan toisessa Pohjoismaassa tuomittu vankeusrangaistus voidaan pyynnöstä panna täytäntöön Suomessa, jos tuomittu täytäntöönpanoon ryhdyttäessä on Suomen kansalainen, asuu pysyvästi tai oleskelee Suomessa, ja täytäntöönpanon siirtoa olosuhteisiin nähden on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Vastaavin edellytyksin Suomessa tuomittu vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus voidaan lain 8 §:n mukaan jättää täytäntöönpantavaksi toisessa Pohjoismaassa.

Suomi on liittynyt yleissopimuksen tuomittujen siirtämisestä ja siihen liittyvään lisäpöytäkirjaan. Lisäpöytäkirjaa voimaan saatettaessa yhteistoimintalakia on tarkistettu siten, että lisäpöytäkirjan edellyttämässä laajuudessa tuomittu voidaan siirtää kotivaltioonsa suostumuksestaan riippumatta.

Valvontatoimenpiteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset

Pohjoismainen yhteistoimintalaki mahdollistaa nykyisin Pohjoismaiden välisen yhteistyön ehdollisesti tuomittujen ja ehdonalaisesti vapautettujen henkilöiden valvonnan osalta. Lakia olisi puitepäätöksen 23 artiklan nojalla sallittua soveltaa edelleen puitepäätöksen voimaantultua Suomen ja muiden Pohjoismaiden välisissä suhteissa, edellyttäen, että lain avulla voidaan syventää tai laajentaa puitepäätöksen tavoitteita ja edelleen yksinkertaistaa tai helpottaa valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaan liittyviä menettelyjä. Pohjoismainen yhteistoimintalaki ei sisällä säännöksiä yhdyskuntapalvelun tai muiden vaihtoehtoisten seuraamusten täytäntöönpanoon liittyvästä yhteistyöstä Pohjoismaiden välillä. Tällä hetkellä mikään puitepäätöksessä tarkoitetuista yhteistyömuodoista ei ole mahdollista Suomen ja Pohjoismaiden ulkopuolisten EU:n jäsenvaltioiden välillä.

2.2 Kansainväliset velvoitteet

Tuomittujen siirto

Kuten edellä on todettu, tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen tarkoituksena on korvata tuomittujen siirtämistä koskeva yleissopimus ja sen lisäpöytäkirja, joihin puitepäätöksessä tarkoitettu yhteistyö EU:n jäsenvaltioiden välillä tällä hetkellä perustuu. Yleissopimuksen mukaan siirto edellyttää paitsi kummankin valtion myös siirrettävän vangin suostumusta. Lisäpöytäkirjan pääasiallinen merkitys on siinä, että vanki voidaan suostumuksettaan siirtää siihen valtioon, jonka kansalainen hän on, jos hänet on määrätty karkotettavaksi tai muuten maastapoistettavaksi täytäntöönpanovaltiosta rangaistuksen suorittamisen jälkeen. Suomi on liittynyt yleissopimukseen vuonna 1987 (SopS 13/1987) ja sen lisäpöytäkirjaan vuonna 2001 ((SopS 42/2001).

Valvontatoimenpiteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset

Euroopan neuvosto on tehnyt 30 päivänä marraskuuta 1964 yleissopimuksen ehdolliseen rangaistukseen tuomittujen tai ehdonalaisesti vapautettujen valvonnasta. Ainoastaan 12 EU:n jäsenvaltiota on ratifioinut kyseisen yleissopimuksen. Suomi ei ole allekirjoittanut yleissopimusta. Pohjoismaiden välinen yhteistyö perustuu Pohjoismaiden väliseen yhtenäiseen lainsäädäntöön. Kuten edellä on todettu, pohjoismainen yhteistoimintalaki mahdollistaa nykyisin Pohjoismaiden välisen yhteistyön ehdollisesti tuomittujen ja ehdonalaisesti vapautettujen henkilöiden valvonnan osalta.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että puitepäätökset pantaisiin kansallisesti täytäntöön. Täytäntöönpano tapahtuisi niin sanotulla sekamuotoisilla täytäntöönpanolaeilla siten, että laeilla säädettäisiin puitepäätösten lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset Suomessa lakina noudatettaviksi. Blankettimuotoisen täytäntöönpanosäännösten lisäksi lakeihin otettaisiin puitepäätöksen asiasisältöä täsmentäviä säännöksiä muun muassa siirtopyynnön lähettämisen edellytyksistä sekä toimivaltaisista viranomaisista.

Viime vuosina sekamuotoista täytäntöönpanotapaa on käytetty pantaessa täytäntöön rikosoikeudellista yhteistyötä koskevia puitepäätöksiä. Perustuslakivaliokunta on tietyin reunaehdoin hyväksynyt tällaisen täytäntöönpanotavan (PeVL 18/2003 vp, PeVL 50/2006 vp ja PeVL 23/2007 vp.). Lakivaliokunta on mietinnössään LaVM 7/2010 katsonut, että tällaista täytäntöönpanotapaa tulee käyttää harkitusti ja viitannut perustuslakivaliokunnan lausuntoihin.

Tässä esityksessä tarkoitetut puitepäätökset ovat siinä määrin yksityiskohtaisia ja tarkkoja, että tarvittavan täydentävän sääntelyn tarve on vähäinen. Puitepäätösten voidaan myös muutoin katsoa täyttävän perustuslakivaliokunnan asettamat edellytykset puitepäätösten täytäntöönpanolle sekamuotoisilla täytäntöönpanolaeilla. Tarkemmin valittua täytän-

töönpanotapaa on perusteltu oikeusministeriön työryhmän mietinnössä (Mietintöjä ja lausuntoja 60/2010), jonka pohjalta tämä esitys on valmisteltu.

Tuomittujen siirtoa koskeva puitepäätös laajentaa siirtämisen edellytyksiä voimassaolevaan lakiin verrattuna ensinnäkin siten, että tuomittu voidaan ilman hänen suostumustaan siirtää kansalaisuusvaltioonsa, jossa hän myös asuu. Muussa tapauksessa edellytyksenä tuomitun suostumuksesta riippumattomalle siirtämiselle on tuomiosta johtuva karkottamis- tai muu maastapoistamispäätös, taikka se, että tuomittu on paennut tai muutoin palannut täytäntöönpanovaltioon tuomion antaneessa valtiossa vireillä olevan rikosoikeudellisen menettelyn tai tuomion vuoksi. Nykyisin tuomitun siirtäminen hänen suostumuksestaan riippumatta on mahdollista vain, jos tuomittu on hänelle määrätyn seuraamuksen johdosta määrätty karkotettavaksi tai käännytettäväksi sekä pakotilanteissa. Toiseksi puitepäätöksen mukaan täytäntöönpanovaltiolla on velvollisuus ottaa tuomittu vastaan, ellei tapaukseen voida soveltaa jotakin 9 artiklassa luetelluista kieltäytymisperusteista. Voimassaolevien säännösten lähtökohta on se, että siirtäminen perustuu vapaaehtoisuuteen niin tuomio- kuin täytäntöönpanovaltionkin osalta. Kolmanneksi täytäntöönpanovaltion on niin sanotuissa listarikostilanteissa suostuttava täytäntöönpanon siirtoon kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta riippumatta. Puitepäätös kuitenkin sallii kaksoisrangaistavuuden edellyttämisen erillisellä ilmoituksella, mutta esityksessä tällaista ilmoitusta ei ehdoteta annettavaksi. Puitepäätös ei toisaalta aseta rangaistuksen tuominneelle jäsenvaltiolle velvollisuutta esittää siirtämistä. Siten jäsenvaltion viranomaisen harkinnassa on se, milloin henkilöä esitetään siirrettäväksi. Esityksessä ehdotetaan tältä osin otettavaksi lakiin säännös, jonka mukaan siirtopyynnön lähettämisen edellytyksenä on, että täytäntöönpanon siirto voisi edistää tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan vapautumisensa jälkeen.

Valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskeva puitepäätös sisältää säännöksiä yhdessä jäsenvaltiossa ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomitun sekä ehdonalaisesti vapautetun henkilön valvonnan siirtämisestä asuinvaltioonsa. Puitepäätöksessä on säännöksiä myös vankeusrangaistukselle vaihtoehtoisten seuraamusten, kuten yhdyskuntapalvelun tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Kuten edellä on todettu, tällä hetkellä mikään puitepäätöksessä tarkoitetuista yhteistyömuodoista ei ole mahdollista Suomen ja Pohjoismaiden ulkopuolisten EU:n jäsenvaltioiden välillä.

Ehdotettujen lakien olisi määrä tulla voimaan puitepäätösten kansallisen täytäntöönpanoajan päätyttyä joulukuussa 2011.

Esityksessä ehdotetaan myös yhtenäistettäväksi säännöksiä oikeudenkäyntiavustajan määräämisestä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista ja rangaistusten kansainvälistä täytäntöönpanoa koskevassa lainsäädännössä. Lisäksi EU-luovuttamislain toimivaltaisia viranomaisia ja yhteydenpitoa sekä luovuttamisen lykkäämistä ja väliaikaista luovuttamista koskeviin säännöksiin esitetään täsmennyksiä Myös lakia rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä (1383/2007), *jäljempänä pohjoismainen luovuttamislaki* ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännös edelleen luovuttamisesta vastaisi Euroopan unionin sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välistä sopimusta Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Islannin ja Norjan välisestä luovutusmenettelystä (EUVL L 292, 21.10.2006), *jäljempänä EU-Islanti-Norja-luovuttamissopimus*. Lakivaliokunta on mainitusta sopimuksesta antamassaan lausunnossa LaVL 3/2020 vp pitänyt selvyyden vuoksi lainsäädännön tarkistamista tarkoituksenmukaisena.

4 Esityksen vaikutukset

Sekä tuomittujen siirtoa että valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskevien puitepäätösten tavoitteena on tuomittujen henkilöiden sosiaalisen kuntoutumisen edistäminen ja yhteiskuntaan sopeuttamisen helpottaminen. Lainsäädännöllä helpotettaisiin sitä, että vieraassa valtiossa vankeusrangaistukseen tai valvontatoimenpiteeseen tai muuhun vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomittu voisi suorittaa rangaistuksen kotivaltiossaan. Siten voitaisiin edistää tuomitun henkilön sosiaalista kuntoutumista ja mah-

dollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan vapautumisensa jälkeen. Jos tuomitulla ei ole muita siteitä tuomiovaltioon kuin siellä tehty rikos, seuraamuksen täytäntöönpano tuomiovaltiossa on omiaan edistämään tuomitun yhteyksiä rikolliseen alakulttuuriin. Ehdotetulla lainsäädännöllä tämänkaltaista verkostoitumusta pyrittäisiin välttämään.

Suomen vankiloissa oli huhtikuun alussa 2011 suorittamassa rangaistustaan yhteensä 123 toisen EU:n jäsenvaltion kansalaista. Tuomituista 65 oli Viron kansalaista, kolmetoista Ruotsin kansalaista, 12 Liettuan kansalaista, 11 Romanian kansalaista, kuusi Puolan kansalaista, viisi Latvian kansalaista ja neljä Ranskan kansalaista. Yksittäisiä vankeja on lisäksi Alankomaista, Espanjasta ja Italiasta. Rikosperusteisia EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten käännyttämisiä tehtiin Suomessa esimerkiksi vuonna 2009 yhteensä 128. Karkottamispäätökset ovat käännyttämispäätöksiä huomattavasti harvinaisempia.

Pohjoismaiden ulkopuolisissa jäsenvaltioissa oli maaliskuussa 2011 yhteensä 15 Suomen kansalaista tai Suomessa pysyvästi asuvaa ulkomaalaista. Ruotsin vankiloissa suomalaisia vankeja oli vuonna 2010 yhteensä 133. Suurimmalla osalla heistä on asuinpaikka Ruotsissa. Lisäksi Tanskassa oli 12 suomalaisvankia.

Tuomittujen siirtämisestä Suomeen aiheutuisi taloudellisia kustannuksia vankilaviranomaisille, mutta huomioon tulee ottaa myös se, että Suomi voi myös pyytää tuomitun henkilön siirtoa toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Laskennalliset kokonaiskustannukset vankeusrangaistuksen täytäntöönpanosta ovat 55 000 euroa vankia kohden vuodessa. Tähän sisältyy myös yhtä vankia koskevat muuttuvat kustannukset kuten ravinto-, terveydenhuolto- ja vaatetuskustannukset. Yhtä vankia koskevat keskimääräiset muuttuvat kustannukset ovat noin 7 000 euroa vuodessa. Kun kyse on ulkomaalaisesta, näiden kustannusten määrää lisäävät muun muassa tulkkauskulut sekä yhteydenpidosta omaisiin aiheutuvat kustannukset. Tilanteessa, jossa Suomi on siirtoa pyytävä valtio, aiheutuu kustannuksia muun muassa käännöksistä ja tuomitun siirtämisestä määräyksen antavan valtion alueella aiheutuvista matkakuluista. Arvion mukaan Suomesta toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon siirrettävien tuomittujen henkilöiden määrä olisi kuitenkin suurempi kuin Suomeen siirrettävien tuomittujen henkilöiden määrä. Lisäksi Pohjoismaisen yhteistyön osalta tulee huomioida, ettei toisessa Pohjoismaassa vankeusrangaistusta kärsivillä Suomen kansalaisille ole yleensä vakituista asuinpaikkaa Suomessa. Siten ei ole todennäköistä, että siirrot Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä tulisivat ehdotetun lainsäädännön seurauksena merkittävästi lisääntymään.

Valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskevan puitepäätöksen osalta tilanteissa, joissa Suomi on valvonnan siirtoa pyytävä valtio, voidaan ehdollisen vankeusrangaistuksen osalta puitepäätöksen merkityksen arvioida olevan melko vähäinen, koska muita ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomittuja kuin rikoksen alle 21-vuotiaana tehneitä ei Suomessa määrätä valvontaan. Vuonna 2008 ehdollisen vankeusrangaistuksen valvontaan tuomittiin yhteensä 849 henkilöä, joista 38 olivat ulkomaalaisia. Mainituista ulkomaalaisista neljä on ollut Viron kansalaista ja kolme Ruotsin kansalaista. Siihen nähden, ettei ehdonalaisesti vapautettuja koskevia valvontapyyntöjä Pohjoismaiden välillä tehdä usein, on oletettavaa, ettei niiden määrä myöskään suhteessa Pohjoismaiden ulkopuolisiin EU:n jäsenvaltioihin olisi huomattava. Ehdonalaiseen vapauteen päästettiin vuonna 2009 yhteensä 4590 henkilöä, joista muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaisia oli 87. Heistä valvontaan määrättiin yhteensä kuusi henkilöä, neljä Viron kansalaista ja kaksi Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaista. Yhdyskuntapalveluun tuomittiin vuonna 2008 yhteensä 3222 henkilöä, joista 136 olivat ulkomaalaisia. Näistä 44 on ollut Viron kansalaista ja Ruotsin kansalaisia on ollut yhdeksän. Nuorisorangaistukseen tuomittiin vuonna 2008 yhteensä kaksitoista henkilöä, joista yksikään ei ollut ulkomaalainen.

Pohjoismaiden välisen yhteistyön osalta vuonna 2009 tehtiin yhteensä yksitoista valvonnan siirtopyyntöä Suomesta muihin Pohjoismaihin. Kaikki siirtopyynnöt tehtiin Ruotsiin. Niistä kymmenen oli ehdonalaisesti vapautettuja koskevia valvontapyyntöjä ja yksi oli ehdollisesti tuomittua nuorta rikok-

sentekijää koskeva valvontapyyntö. Vastaavasti vuonna 2009 Suomeen tehtiin yhteensä seitsemän valvonnan siirtopyyntöä muista Pohjoismaista. Kaikki siirtopyynnöt tehtiin Ruotsista. Niistä viisi koski suojeluvalvontaa (skyddstillsyn) ja kaksi ehdonalaisen vapauden valvonnan järjestämistä. Voidaan arvioida, ettei Suomeen tulevien valvontapyyntöjen määrä tule oletettavasti olemaan suuri. Kuitenkin niiden Suomessa aiheutuisi jonkin verran taloudellisia kustannuksia valvonnasta vastaavien viranomaisten toimialalle. Koska sovellettavia tapauksia tulee oletettavasti olemaan vähän ja, koska Suomi voi myös pyytää valvonnan siirtoa toiseen jäsenvaltioon, voidaan kokonaiskustannusten arvioida jäävän vähäisiksi.

5 Asian valmistelu

Tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän U 10/2005 vp. sekä lisäksi täydentäviä tietoja asian käsittelystä Euroopan unionissa. Lakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon LaVL 8/2005 vp. Valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskevan puitepäätöksen valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän U 2/2007 vp. Lakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon LaVL 3/2007 vp.

Oikeusministeriö asetti 16 päivänä kesäkuuta 2009 työryhmän valmistelemaan lainsäädäntöä molempien puitepäätösten panemiseksi täytäntöön. Työryhmässä olivat edustettuina oikeusministeriön lainvalmisteluosasto, oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto, oikeusministeriön kansainvälinen yksikkö, Rikosseuraamusvirasto, sittemmin Rikosseuraamuslaitos, sekä Suomen Asianajajaliitto. Valmistelun aikana sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastolta ja maahanmuuttovirastolta pyydettiin näkemyksiä puitepäätöksistä toimialoihinsa liittyvien kysymysten osalta.

Mietinnöstä pyydettiin lausunnot yhteensä 22 eri viranomaiselta, yhteisöltä ja asiantuntijalta. Lisäksi eduskunnan oikeusasiamiehelle, korkeimmalle oikeudelle, korkeimmalle hallinto-oikeudelle varattiin tilaisuus antaa mietinnöstä lausunto. Lausuntoja saatiin yhteensä 18. Lausunnoissa työryhmän ehdotuksia kannatettiin. Enemmistö lausunnonantajista myös suhtautui myönteisesti valittuun täytäntöönpanotapaan. Esitys on valmisteltu pääosin mietinnön ja lausuntojen pohjalta virkatyönä oikeusministeriössä ja se on tarkastettu oikeusministeriön tarkastustoimistossa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

I LUKU Yleiset säännökset

1 artikla. *Määritelmät.* Artikla sisältää säännöksen puitepäätöksessä käytetyistä määritelmistä. Kohdan a mukaan tuomiolla tarkoitetaan tuomion antaneen valtion tuomioistuimen antamaa lainvoimaista päätöstä tai määräystä, jolla luonnolliselle henkilölle määrätään rangaistus. Kohdassa b määritellään rangaistus. Se tarkoittaa rikosoikeudenkäynnin seurauksena rikoksen johdosta määrätyksi tai määräämättömäksi ajaksi määrättyä vapausrangaistusta tai muuta toimenpidettä, joka käsittää vapauden menetyksen. Viimeksi mainittu kattaa niin sanotun rikosperusteisen hoitoseuraamuksen eli sen, että rikoksen tehnyt on mielentilansa vuoksi jätetty vankeusrangaistukseen tuomitsematta ja hänet on määrätty tahdosta riippumattomaan psykiatrisen sairaalahoitoon. Kohdan c mukaan tuomion antaneella valtiolla tarkoitetaan jäsenvaltiota, jossa tuomio on annettu. Kohdan d mukaan täytäntöönpanovaltio on se jäsenvaltio, johon tuomio lähetetään sen tunnustamista ja rangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

Yleisperusteluissa selostetun mukaisesti yhteistoimintalaki mahdollistaa tällä hetkellä Suomessa määrätyn vapaudenmenetystä tarkoittavan seuraamuksen jättämisen pantavaksi täytäntöön vieraassa valtiossa ja päinvastoin. Vuoden 2010 alussa voimaantulleen lainmuutoksen (418/2009) jälkeen lain 1 §:ssä tarkoitettu seuraamus kattaa myös edellä kuvatun hoitoseuraamuksen.

Selvyyden vuoksi täydentävä säännös on tarpeen ottaa täytäntöönpanolakiin siitä, mitä vapausrangaistuksella tai muulla rikoksen johdosta määrätyllä vapauden menetyksen käsittävällä toimenpiteellä Suomen järjestelmässä tarkoitetaan. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan Suomesta voitaisiin lähettää täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon tuomioistuimen tuomitsema vankeusrangaistus tai rikosperusteinen hoitoseuraamus, jonka tuomioistuin on vahvistanut. Vankeusrangaistuksen Suomessa määrää aina rikosasian ratkaissut tuomioistuin. Rikosperusteisen hoitoseuraamuksen käsite on Suomen lainsäädäntöön lisätty yllä mainitulla lainmuutoksella kansainvälistä yhteistyötä silmällä pitäen. Suomen järjestelmässä rikosasian ratkaissut tuomioistuin ei määrää syyntakeettomaksi todettua henkilöä tahdosta riippumattomaan hoitoon, vaan siitä päättää Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sen jälkeen kun tuomioistuin on jättänyt tällaisen henkilön rangaistukseen tuomitsematta. Kun kyse on hoitoseuraamuksesta, jonka täytäntöönpanoa on tarkoitus pyytää vieraasta valtiosta, seuraamuksen vahvistaa Helsingin hallinto-oikeus. Myös tällaiset Helsingin hallinto-oikeuden vahvistamat hoitoseuraamukset kuuluisivat määritelmän piiriin. Artiklan voidaan katsoa mahdollistavan tämän, koska tällöin menettelyyn hoitoon määräämiseksi on ryhdytty rikoksen johdosta, ja hoitoon määräämistä koskevan päätöksen on vahvistanut tuomioistuin. Artiklassa ei edellytetä, että tuomioistuimen tulisi olla sama tuomioistuin, joka rikosasian on ratkaissut. Määritelmän ulkopuolelle sitä vastoin jäisi muu kuin rikosperusteinen tahdosta riippumaton hoito. Kun kyse on toisesta jäsenvaltiosta Suomeen täytäntöön pantavaksi lähetetystä seuraamuksesta, lakiin ei ole tarpeen ottaa puitepäätöstä täsmentävää määritelmää. Se, mitkä seuraamukset kussakin jäsenvaltiossa ovat puitepäätöksessä tarkoitettuja rangaistuksia, määräytyisi kunkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella.

2 artikla. *Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle yksi tai useampi viranomainen, joka kansallisen lainsäädännön nojalla on toimivaltainen puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa silloin, kun jäsenvaltio on tuomion antanut valtio tai täytäntöönpanovaltio. Kohdan 2 mukaan neuvoston pääsihteeristö toimittaa saamansa tiedot kaikille jäsenvaltioille ja komissiolle.

Artikla edellyttää tarkentavaa säännöstä otettavaksi täytäntöönpanolakiin siitä, mikä viranomainen Suomessa olisi toimivaltainen tekemään puitepäätöksessä tarkoitetun täytäntöönpanopyynnön toiselle jäsenvaltiolle sekä päättämään toisen jäsenvaltion tekemän pyynnön täytäntöönpanosta Suomessa.

Yhteistoimintalain 5 ja 19 §:n mukaan oikeusministeriöllä on toimivalta tehdä pyyntö laissa tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpanon siirtämisestä vieraaseen valtioon ja päättää vieraan valtion tekemän pyynnön täytäntöönpanosta Suomessa. Laissa omaksuttu ratkaisu vastaa tuomittujen siirtämisestä tehdyn yleissopimuksen 5 artiklan määräystä, jonka mukaan siirtopyynnöt tehdään sopimusvaltioiden oikeusministeriöiden välillä.

Nyt täytäntöön pantavassa puitepäätöksessä ei edellytetä, että toimivaltaisen viranomaisen olisi oltava oikeusministeriö. Puitepäätös myös mahdollistaa useamman kuin yhden viranomaisen nimeämisen toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle perustuvassa yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden välillä lähtökohtana yleisesti on, että yhteydenpito tapahtuu suoraan kansallisesti toimivaltaisten viranomaisten välillä. Yhteistyöpyynnöt myös tehdään vakiolomakkeita käyttäen, minkä tarkoituksena on helpottaa pyyntöjen laatimista. Keskusviranomaisen tehtävänä on lähinnä toimivaltaisten viranomaisten avustaminen yhteistyöpyyntöjen hallinnollisessa lähettämisessä ja vastaanottamisessa.

Suomessa rikosseuraamusala uudistui 1 päivänä tammikuuta voimaan tulleella lailla Rikosseuraamuslaitoksesta (953/2009), jolla aiemmin erillisinä virastoinaan toimineet Rikosseuraamusvirasto, Vankeinhoitolaitos ja Kriminaalihuoltolaitos yhdistyivät Rikosseuraamuslaitokseksi. Lain 14 §:n 1 momentin mukaan mitä muualla säädetään Kriminaalihuoltolaitoksesta tai Vankeinhoitolaitoksesta, koskee lain voimaan tultua Rikosseuraamuslaitosta. Näin ollen tässä esityksessä käytetään voimassa olevan lainsäädännön mukaista termiä Rikosseuraamuslaitos puhuttaessa aikaisemmassa lainsäädännössä tarkoitetuista Rikosseuraamusvirastosta, Vankeinhoitolaitoksesta tai Kriminaalihuoltolaitoksesta. Lain 2 momentissa säädetään muun ohella Rikosseuraamusvirastosta. Sen mukaan mitä muualla säädetään Rikosseuraamusvirastosta, koskee lain voimaan tultua Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikköä.

Suomessa päävastuu vankeusrangaistusten täytäntöönpanosta kuuluu Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle, joka myös toimii tuomittujen siirtämisestä tehdyssä yleissopimuksessa tarkoitettuja yhteistyöpyyntöjä valmistelevana viranomaisena EU:n jäsenvaltioiden välisissä luovuttamistilanteissa. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö on niin ikään toimivaltainen viranomainen tekemään pyynnön Suomessa vankeusrangaistukseen tuomitun henkilön luovuttamisesta toisesta EU:n jäsenvaltiosta Suomeen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

Esityksessä ehdotetaan, että toimivalta tehdä pyyntö Suomessa määrätyn vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirtämiseksi toiseen EU:n jäsenvaltioon sekä päättää Suomeen lähetettyyn siirtopyyntöön suostumisesta olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköllä. Oikeusministeriön toimivallan vähentäminen olisi linjassa muiden vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle pohjautuvien puitepäätösten kanssa, joissa päätösvaltaa myös on siirretty oikeusministeriöltä syyttäjille ja tuomioistuimille. Päätöksenteon siirtäminen oikeusministeriöltä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle myös voisi nopeuttaa menettelyä, koska yhteydenpito tapahtuisi suoraan toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ja vankeusrangaistusten täytäntöönpanosta kansallisesti huolehtivan Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön välillä. Ottaen huomioon, että rikosseuraamuslaitos yllä todetun mukaisesti käsittää useita eri virastoja, myös laissa käytettäisiin täsmällisyyden vuoksi termiä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

Kun täytäntöönpanon siirtopyyntö koskisi rikosperusteista hoitoseuraamusta eli tilannetta, jossa henkilö on määrätty tahdosta riippumattomaan psykiatriseen sairaalahoitoon, siirtopyynnön tekemisestä ja sen täytäntöönpanosta vastaisi kuitenkin oikeusministeriö. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköllä ei kansallisesti ole toimivaltaa päättää hoitoseuraamusten täytäntöönpanos-

ta, jolloin ei olisi järkevää siltä osin siirtää sille toimivaltaa myöskään kansainvälisissä tilanteissa. Hoitoseuraamusten kansainväliseen täytäntöönpanoon sovellettaisiin lisäksi mitä mielenterveyslaissa ja kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetussa laissa säädetään. Näin ollen hoitoseuraamuksia koskevista täytäntöönpanopyynnöistä sekä Suomeen tulevissa että Suomesta lähtevissä tilanteissa myös EU:n jäsenvaltioiden välillä päättäisi oikeusministeriö Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen esityksestä.

Täytäntöönpanolaissa olisi myös eräitä muita poikkeuksia siitä, että toimivaltainen viranomainen puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Seuraamuksen mukauttamisesta sekä luvan myöntämisestä niin sanotusta erityissäännöstä poikkeamiseen päättäisi Helsingin käräjäoikeus. Lisäksi tuomitun suostumus erityissäännöstä poikkeamiseen olisi annettava käräjäoikeudelle. Oikeusministeriö puolestaan olisi toimivaltainen päättämään kauttakuljetuksesta. Tarkemmin näitä tilanteita selostetaan jäljempänä.

3 artikla. *Tarkoitus ja soveltamisala.* Artiklan 1 kohdan mukaan puitepäätöksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tuomitun yhteiskuntaan sopeutumisen helpottamiseksi tunnustettava tuomio ja pantava rangaistus täytäntöön. Kohdan 2 mukaan puitepäätöstä sovelletaan, jos tuomittu on tuomion antaneessa valtiossa tai täytäntöönpanovaltiossa. Kohdan 3 mukaan puitepäätöstä sovelletaan ainoastaan puitepäätöksessä tarkoitettuun tuomioiden tunnustamiseen ja rangaistusten täytäntöönpanoon. Se seikka, että rangaistuksen lisäksi on määrätty sakko ja/tai tehty päätös menetetyksi tuomitsemisesta ja tätä ei ole vielä suoritettu, peritty tai pantu täytäntöön, ei ole este tuomion lähettämiselle. Tällaisten sakkojen ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa perustuu neuvoston puitepäätökseen vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin (2005/214/YOS), jäljempänä sakkopuitepäätös sekä neuvoston puitepäätökseen vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin (2006/783/YOS), jäljempänä konfiskaatiopuitepäätös. Kohdan 4 mukaan puitepäätös ei muuta velvollisuutta kunnioittaa unionisopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita.

Artikla on luonteeltaan toteava. Kohtaa 4 vastaava velvoite sisältyy myös muihin vastavuoroista tunnustamista koskeviin puitepäätöksiin. Siitä muun ohella seuraa, ettei estettä olisi poikkeuksellisesti kieltäytyä täytäntöönpanopyynnöstä sillä perusteella, että seuraamuksen määräämiseen johtaneessa oikeudenkäynnissä olisi loukattu oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin perusperiaatteita. Vastavuoroiseen tunnustamiseen perustuvan järjestelmän lähtökohtana kuitenkin on jäsenvaltioiden välinen luottamus toistensa rikosoikeudellisia järjestelmiä kohtaan. Jäsenvaltiot ovat sitoutuneet noudattamaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräyksiä oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä, minkä lisäksi EU:ssa on valmisteltu lainsäädäntöä syytettyjen vähimmäisoikeuksien vahvistamiseksi. Sen vuoksi tilanne, jossa ilmenisi tarve kieltäytyä täytäntöönpanopyynnöstä ihmisoikeusloukkaukseen liittyvällä perusteella, olisi ilmeisen harvinainen. Erona rikoksen esitutkinta- tai oikeudenkäyntivaiheen yhteistyöhön olisi se, että kieltäytymisellä ei olisi mahdollista vaikuttaa tulevaan oikeudenkäyntiin, vaan kyseessä olisi jälkikäteen tapahtuva toteaminen oikeudenloukkauksen tapahtumisesta. Tämän toteamista voisi myös käytännössä olla vaikeaa arvioida niiden tietojen perusteella, jotka täytäntöönpanovaltiolle toimitetaan puitepäätöksen liitteenä olevassa todistuksessa.

Seurauksena kieltäytymisperusteen soveltamisesta olisi, että tuomittu joutuisi suorittamaan rangaistuksen tuomion antaneessa valtiossa. Harkittaessa kieltäytymisperusteen sisällyttämistä täytäntöönpanolakiin on otettava huomioon yhteistyön tavoite, eli pyrkimys helpottaa tuomitun sopeutumista yhteiskuntaan seuraamuksen suorittamisen jälkeen (niin sanottu rehabilitaatio). Tätä tavoitetta tulisi punnita suhteessa oikeudenkäynnin perusperiaatteiden loukkauksen vakavuuteen. Siirtäminen voisi olla perusteltua rehabilitaatiotavoitteen edistämiseksi siinäkin tapauk-

sessa, että seuraamuksen määräämiseen johtaneessa menettelyssä olisi tapahtunut menettelyllinen virhe. Merkillepantavaa on toisaalta myös se, että Lissabonin sopimuksen voimaantultua EU:n jäsenvaltiot ovat aikaisempaa vahvemmin sitoutuneet perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Eduskunnan lakivaliokunta on mietinnössään LaVM 7/2010 vp todennut tämän vähentävän tarvetta ottaa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevia säännöksiä yksittäisiin instrumentteihin. Nimenomaisen kieltäytymisperusteen puuttumisesta huolimatta EU:n jäsenvaltioiden sitoutumisen perus- ja ihmisoikeuksiin on yhteistyötilanteissa katsottu mahdollistavan yhteistyöstä kieltäytymisen tilanteessa, jossa on perusteltu syy epäillä, että näitä oikeuksia on loukattu. Näillä perusteilla täytäntöönpanolakiin ei ehdoteta otettavaksi erillistä oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin liittyvää kieltäytymisperustetta.

II LUKU Tuomioiden tunnistaminen ja rangaistusten täytäntöönpano

4 artikla. *Perusteet tuomion ja todistuksen lähettämiselle toiseen jäsenvaltioon.* Kohta 1 sisältää säännöksen siitä, mihin jäsenvaltioon (täytäntöönpanovaltio) pyyntö puitepäätöksessä tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpanon siirtämisestä voidaan lähettää. Siirtämistä pyydetään lähettämällä tuomio ja puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukainen todistus täytäntöönpanovaltioon. Artiklan 3 kohtaa 3 vastaavasti kaikissa 1 kohdan tilanteissa siirtämisen edellytyksenä on, että tuomittu on joko tuomion antaneessa valtiossa tai täytäntöönpanovaltiossa. Lisäksi 6 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa edellytetään, että tuomittu on suostunut siirtoon. Sen mukaan tuomitun suostumusta ei vaadita, jos siirto tapahtuu tuomitun kansalaisuusjäsenvaltioon, jossa tuomittu myös asuu, jäsenvaltioon, johon tuomittu on määrätty karkotettavaksi tuomiosta johtuvan maastapoistamispäätöksen perusteella taikka jäsenvaltioon, johon tuomittu on paennut tai muutoin paennut tuomiovaltiossa vireillä olevan rikosoikeudellisen menettelyn tai siellä annetun tuomion perusteella. Tarkemmin 6 artiklaa selostetaan jäljempänä.

Kaikissa tapauksissa lopullinen harkintavalta siirtopyynnön lähettämisen suhteen on tuomion antaneella valtiolla. Tätä harkintaa rajoittavina tekijöinä on jäljempänä selostettujen yhteiskuntaan sopeutumiseen liittyvien kriteerien lisäksi otettava huomioon se, että rangaistuksen täytäntöönpanoa ei tule pyytää siirrettäväksi, jos poikkeuksellisesti olisi epäiltävissä, että täytäntöönpano ei vastaisi Suomen oikeusjärjestelmän perusperiaatteita. EU:n jäsenvaltioiden välisessä vastavuoroiseen tunnustamiseen perustuvassa yhteistyössä lähtökohtana on jäsenvaltioiden välinen luottamus toistensa oikeusjärjestelmiin. Silti lakivaliokunta on lausunnossaan 8/2005 vp pitänyt tärkeänä mainitun näkökohdan huomioon ottamista. Valiokunta ”pitää tärkeänä, että puitepäätös ei velvoita valtiota esittämään täytäntöönpanon siirtoa ja mahdollistaa täytäntöönpanosta kieltäytymisen silloin, kun täytäntöönpano ei vastaisi Suomen oikeusjärjestelmän perusperiaatteita.” Kun kyse on siirtopyynnön tekemisestä toiseen jäsenvaltioon, harkinnassa olisi otettava huomioon erityisesti perustuslain 9 §:n 3 ja 4 momentin säännökset, joiden mukaan kiellettyä on muun ohella karkottaa, luovuttaa tai palauttaa ketään valtioon, jossa henkilöä voisi uhata kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Alakohdissa a ja b määritellään täytäntöönpanovaltiota velvoittavat tilanteet. Tyypillisin tällainen tilanne on se, että tuomittu on täytäntöönpanovaltion kansalainen ja myös asuu siellä (a alakohta). Puitepäätöksen johdantoosan kohdassa 17 selvennetään asuinvaltion käsitettä. Sillä tarkoitetaan jäsenvaltiota, johon asianomaisella on yhteys asuinpaikan ja sellaisten seikkojen perusteella kuten perhe-, sosiaaliset tai ammatilliset siteet. Täytäntöönpanovaltiolla on velvollisuus hyväksyä siirtopyyntö myös siinä tapauksessa, että tuomittu on sen kansalainen ja hänet on tuomion seurauksena määrätty karkotettavaksi täytäntöönpanovaltioon tuomiosta johtuvan maastapoistamis- tai karkotusmääräyksen perusteella. Alakohdan c mukaan siirtämistä voidaan pyytää myös muulta kuin a tai b alakohdassa tarkoitetulta jäsenvaltiolta, edellyttäen, että asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen siirtämiseen suostuu.

Kohdassa 2 edellytykseksi tuomion ja todistuksen lähettämiselle asetetaan se, että tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen, tarvittaessa tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisen välisten neuvottelujen jälkeen, on vakuuttunut siitä, että rangaistuksen täytäntöönpano täytäntöönpanovaltiossa edistäisi tuomitun sosiaalista kuntoutusta.

Kohta 3 sisältää säännöksen tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion välisestä kuulemismenettelystä. Kuuleminen on mahdollista kaikissa 1 kohdan tilanteissa. Se on pakollista 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa eli silloin kun siirtäminen edellyttää täytäntöönpanovaltion suostumusta. Näissä tapauksissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava tuomion antaneelle valtiolle suostumuksestaan siirtämiseen. Kohdan 4 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kuulemismenettelyn yhteydessä toimittaa tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle perustellun lausunnon siitä, että rangaistuksen täytäntöönpano täytäntöönpanovaltiossa ei edistäisi tuomitun sosiaalista kuntoutusta ja yhteiskuntaan sopeutumista. Mikäli kuulemista ei ole suoritettu, lausunto voidaan toimittaa viipymättä pyynnön lähettämisen jälkeen. Tuomion antaneen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi lausunnon seurauksena päättää, peruuttaako se pyyntönsä. Lopullinen harkintavalta sen suhteen, voidaanko siirtämisen katsoa edistävän rehabilitaatiotavoitteen toteutumista, on siis tuomion antaneella valtiolla. Tämä ilmenee myös siinä, että täytäntöönpanon siirrosta ei ole sallittua kieltäytyä sen vuoksi, että täytäntöönpanovaltio arvioisi, että rehabilitaatiotavoite ei toteudu. Tämä todetaan puitepäätöksen johdanto-osan kohdassa 10.

Kohdan 5 mukaan täytäntöönpanovaltio voi myös omasta aloitteestaan pyytää tuomion antanutta valtiota tekemään täytäntöönpanon siirtopyynnön. Pyyntö siirtomenettelyn käynnistämiseksi voidaan tehdä myös täytäntöönpanovaltiolle. Tällaiset pyynnöt eivät kuitenkaan velvoita tuomion antanutta valtiota pyytämään täytäntöönpanon siirtämistä.

Kohdan 6 mukaan jäsenvaltioiden olisi puitepäätöksen täytäntöönpanovaiheessa toteutettava toimenpiteitä, joissa otetaan erityisesti huomioon tarkoitus edistää tuomitun yhteiskuntaan sopeutumista ja joiden perusteella jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi päätettävä, suostutaanko 1 kohdan c alakohdan mukaisissa tapauksissa tuomion ja todistuksen lähettämiseen. Puitepäätöksen johdanto-osan 6 kohdassa selvennetään säännöksen tarkoitusta. Sen mukaan puitepäätös olisi pantava täytäntöön ja sitä olisi sovellettava tavalla, joka mahdollistaa yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja kohtuullisuuden yleisperiaatteiden noudattamisen. Säännöksen tarkoituksena on ollut varmistua siitä, että siirtopäätökset tehtäisiin objektiivisesti hyväksyttyjen ja yhdenvertaisen kohtelun turvaavien kriteerien perusteella.

Kohdan 7 mukaan kukin jäsenvaltio voi joko puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, ettei sen 1 kohdan c alakohdan mukaista ennakkosuostumusta tuomion ja todistuksen lähettämiselle tarvita muiden saman ilmoituksen antaneiden jäsenvaltioiden osalta a ja b alakohdissa mainituissa tapauksissa. Ensimmäinen tilanne on se, että tuomittu asuu ja on laillisesti oleskellut vähintään viiden vuoden ajan yhtäjaksoisesti täytäntöönpanovaltiossa ja säilyttää siellä pysyvän oleskeluoikeuden (a alakohta). Kyseessä olisi siis täytäntöönpanovaltiossa pysyvästi asuva ulkomaalainen. Toiseksi jäsenvaltio voi ilmoittaa valmiudestaan ilman ennakkosuostumusta vastaanottaa siirtopyyntöjä tilanteessa, jossa tuomittu on täytäntöönpanovaltion kansalainen muissa kuin 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetyissä tapauksissa (b alakohta). Tällöin kyseessä oleva täytäntöönpanovaltion kansalainen siis ei asu täytäntöönpanovaltiossa eikä häntä ole myöskään määrätty karkotettavaksi täytäntöönpanovaltioon.

Säännöksessä tarkennetaan myös pysyvän oleskeluoikeuden käsitettä. Alakohdassa a tarkoitetuissa tapauksissa pysyvä oleskeluoikeus tarkoittaa, että asianomaisella henkilöllä on pysyvä oleskeluoikeus kyseisessä jäsenvaltiossa sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jolla on pantu täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 18, 40, 44 ja 52 artiklan perusteella annettu yhteisön lainsäädäntö. Pysyvä oleskeluoikeus tarkoittaa myös sitä, että henkilöllä on kysei-

sessä jäsenvaltiossa pysyvästi tai pitkään oleskelleena voimassa oleva oleskelulupa sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jolla on pantu täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 63 artiklan perusteella annettu yhteisön lainsäädäntö. Jos kyseessä on jäsenvaltio, johon viimeksi mainittua yhteisön lainsäädäntöä ei sovelleta, pysyvä oleskeluoikeus määräytyy asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan.

Kaiken kaikkiaan 4 artiklalla on koko puitepäätöksessä tarkoitettua yhteistyötä ajatellen keskeinen merkitys, koska siinä määritellään edellytykset siirtopyynnön tekemiselle täytäntöönpanovaltiota velvoittavasti. Koska jäsenvaltiolle jätetään tietyiltä osin harkintaa artiklassa määriteltyjen velvoitteiden suhteen, artikla edellyttää täsmentävää sääntelyä sisällytettäväksi kansalliseen lainsäädäntöön. Edellä kuvatuin tavoin jäsenvaltion harkinnassa on se, suostuuko se täytäntöönpanovaltiona vastaanottamaan siirtopyyntöjä myös artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa sekä se, luopuuko se artiklan 7 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa kokonaan edellyttämästä ennakkosuostumustaan siirtoon. Jos siitä luovutaan, seurauksena on, että täytäntöönpanovaltiota lähtökohtaisesti velvoittaviksi tulisivat myös 7 kohdan mukaiset tilanteet, joissa siis kyse on täytäntöönpanovaltion kansalaisesta muissa kuin 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sekä täytäntöönpanovaltiossa viisi vuotta asuneesta tai siellä laillisesti oleskelleesta ulkomaalaisesta, jolla edelleen on pysyvä oleskeluoikeus täytäntöönpanovaltiossa.

On toisaalta merkille pantavaa se, että artiklassa säännellään ainoastaan jäsenvaltion velvollisuus hyväksyä siirtopyynnön lähettäminen asianomaiseen jäsenvaltioon. Tämä ei siten merkitse, että asianomaisen jäsenvaltion olisi välttämättä aina siirtopyyntöön suostuttava. Jos nimittäin käsillä olisi jokin puitepäätöksen 9 artiklassa tarkoitettu kieltäytymisperuste, täytäntöönpanosta olisi mahdollisuus kieltäytyä, vaikka kyse olisikin jostakin 4 artiklan mukaan täytäntöönpanovaltiota lähtökohtaisesti velvoittavasta siirtotilanteesta.

Artikla merkitsee muutosta voimassa olevaan lainsäädäntöön sikäli, että nykyisin kansainvälinen yhteistyö vankeusrangaistuksen tai muun vapaudenmenetystä tarkoittavan seuraamuksen täytäntöönpanon siirtämisessä tuomittujen siirtämistä koskevan yleissopimuksen sekä yhteistoimintalain mukaan edellyttää poikkeuksetta sekä tuomio- että täytäntöönpanovaltion suostumusta. Harkittaessa sitä, kuinka laajalti Suomi olisi valmis siirtopyyntöjä vastaanottamaan, olisi otettava huomioon ennen muuta siirtämisen tarkoitus eli sosiaalisen kuntoutuksen helpottaminen. Tässä harkinnassa tulisi ottaa huomioon ennen muuta tuomitun kansalaisuudesta, asuinpaikasta, perheestä tai muista sosiaalisista suhteista johtuva yhteys täytäntöönpanovaltioon sekä se, haluaako tuomittu itse suorittaa rangaistuksen Suomessa.

Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös niistä tilanteista, joissa vieraassa valtiossa määrätty rangaistus voitaisiin lähettää pantavaksi täytäntöön Suomessa ilman Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön antamaa lupaa. Näin voitaisiin tehdä 4 artiklan 1 a ja b alakohdissa tarkoitetuissa tilanteissa. Näin voitaisiin siis menetellä aina kun tuomittu on Suomessa asuva Suomen kansalainen sekä silloin, kun Suomen kansalainen on määrätty tuomion johdosta Suomeen karkotettavaksi. Muissa tapauksissa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumus edellytettäisiin. Tällöin siirtämisen tarkoituksenmukaisuus selvitettäisiin tapauskohtaisesti. Täytäntöönpanolakiin ehdotettavan säännöksen mukaan suostumus voitaisiin antaa, jos seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa tuomitun asuinpaikan, muiden henkilökohtaisten olosuhteiden tai erityisten syiden vuoksi edistäisi tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan. Tämän lisäedellytyksen kirjaaminen lakiin on perusteltua erityisesti ottaen huomioon edellä selostettu 6 kohdan vaatimus yhteiskuntaan sopeutumista edistävien näkökohtien huomioon ottamisesta puitepäätöstä täytäntöön pantaessa.

Suomessa pysyvästi asuvan ulkomaalaisen suhteen valittu ratkaisun olisi linjassa EU-luovuttamislain 6 ja 8 §:n kanssa sikäli, että mainittujen säännösten mukaan Suomessa pysyvästi asuvan ulkomaalaisen pyyntö saada suorittaa rangaistus Suomessa edellyttää, että sitä hänen henkilökohtaisten olosuhtei-

den tai muun erityisen syyn takia on pidettävä perusteltuna. Luovuttamistilanteita vastaavasti harkintaan vaikuttaisi se, onko tuomittu hänen perhe- ja muut yhteytensä Suomeen huomioon ottaen integroitunut suomalaiseen yhteiskuntaan siinä määrin, että rangaistuksen täytäntöönpano Suomessa olisi tarkoituksenmukaista.

Niissä tilanteissa, joissa kyse olisi rikosperusteisen hoitoseuraamuksen lähettämisestä täytäntöönpantavaksi Suomeen, edellä kuvatun suostumuksen antava viranomainen olisi oikeusministeriö. Kuten muissakin hoitoseuraamuksia koskevissa tilanteissa, oikeusministeriö tekisi päätöksensä Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen esityksestä.

5 artikla. *Tuomion ja todistuksen lähettäminen.* Artikla sisältää säännökset menettelystä, jota noudatetaan pyydettäessä täytäntöönpanon siirtoa toiseen jäsenvaltioon. Artiklan 1 kohdan mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä tuomio tai sen oikeaksi todistettu jäljennös sekä puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukainen todistus suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta sen aitouden. Tuomion alkuperäiskappale tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen lomake on lähetettävä täytäntöönpanovaltiolle tämän sitä vaatiessa. Kaikki virallinen yhteydenpito tapahtuu suoraan mainittujen viranomaisten välillä. Kohdan 2 mukaan tuomion antaneen valtion viranomaisen on allekirjoitettava lomake ja vahvistettava sen sisältö oikeaksi. Kohdan 3 mukaan sallittua on lähettää siirtopyyntö vain yhteen jäsenvaltioon kerrallaan. Tuomion antaneen valtion viranomaisen on 4 kohdan mukaan oltava tarvittaessa yhteydessä Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaisiin saadakseen tietoa toimivaltaisesta viranomaisesta täytäntöönpanovaltiossa, jos se ei ole tuomion antaneen valtion viranomaisen tiedossa. Jos siirtopyynnön vastaanottaneella viranomaisella ei ole toimivaltaa päättää pyyntöön suostumisesta, sen on 5 kohdan mukaan viran puolesta lähetettävä pyyntö toimivaltaiselle täytäntöönpanovaltion viranomaiselle ja ilmoitettava tästä tuomion antaneen valtion viranomaiselle.

Vaikka artiklaa voidaan sinällään pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan, lainsoveltamisen helpottamiseksi täytäntöönpanolakiin kuitenkin ehdotetaan otettavaksi pyynnön lähettämisen edellytyksiä koskevan pykälän yhteyteen säännös siitä, miten pyyntö tehdään.

6 artikla. *Tuomitun mielipide ja hänelle annettava ilmoitus.* Artikla sisältää säännökset tuomitun suostumusta edellyttävistä sekä siitä riippumattomista siirtotilanteista ja tuomitun mielipiteen ottamisesta huomioon päätöksentekomenettelyssä. Artiklan 1 kohdan mukaan tuomitun suostumus on pääsääntöisesti edellytyksenä seuraamuksen siirtämiselle pantavaksi täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa. Poikkeukset tästä pääsäännöstä sisältyvät artiklan 2 kohtaan. Sen a- ja b-alakohdissa kuvatut tilanteet vastaavat 4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdissa tarkoitettuja tilanteita, joissa myös täytäntöönpanovaltiolla on velvollisuus hyväksyä täytäntöönpanon siirto, ellei tapaukseen sovellu jokin 9 artiklan mukainen kieltäytymisperuste. Tuomitun suostumusta ei siten ensinnäkään tarvita, jos täytäntöönpanoa pyydetään siirrettäväksi siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen tuomittu on ja jossa hän asuu (a alakohta). Alakohdan b mukaan toinen tuomitun suostumuksesta riippumaton siirtotilanne on se, että pyyntö lähetetään jäsenvaltioon, johon tuomittu karkotetaan vapautumisensa jälkeen tuomioon, oikeudelliseen tai hallinnolliseen päätökseen taikka tuomiosta johtuvaan muuhun toimenpiteeseen sisältyvän maastapoistamis- tai karkotusmääräyksen perusteella. Artiklan 4 kohdassa 1 luetelluista tilanteista poiketen kolmas tuomitun suostumuksesta riippumaton siirtotilanne c alakohdan mukaan on se, että täytäntöönpanopyyntö lähetetään jäsenvaltioon, johon tuomittu on paennut tai muutoin palannut tuomion antaneessa valtiossa häntä vastaan vireillä olevan rikosoikeudellisen menettelyn tai mainitussa valtiossa annetun tuomion vuoksi. Samankaltainen säännös on tuomittujen siirtämistä koskevan yleissopimuksen lisäpöytäkirjan 2 artiklassa. Kuvatunlaisissa tilanteissa perusteen sille, että tuomittu on mennyt täytäntöönpanovaltioon, täytyy liittyä tuomiovaltiossa käsiteltävään rikosasiaan tai tuomioon. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne,

jossa tuomittu lähtee täytäntöönpanovaltioon pian sen jälkeen kun hänet tuomion antamisen jälkeen on vapautettu tutkintavankeudesta, ja siis päästetty vapaalle odottamaan rangaistuksen täytäntöönpanoa. On huomattava, että vaikka tuomitun suostumusta siirtämiseen ei tällöin vaadittaisi, siihen kuitenkin tarvittaisiin 4 artiklan mukaan täytäntöönpanovaltion suostumus.

Kohdan 3 mukaan kaikissa niissä tapauksissa, joissa tuomittu on tuomion antaneessa valtiossa, hänelle on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä siirtopyynnön johdosta suullisesti tai kirjallisesti. Tilaisuus on varattava tuomitun lailliselle edustajalle, jos tuomion antanut valtio katsoo tämän tarpeelliseksi tuomitun iän taikka hänen fyysisen tai henkisen tilansa vuoksi. Tuomitun mielipide otetaan huomioon päätettäessä siirtopyynnön tekemisestä. Tuomitun mahdollisesti antama mielipide toimitetaan täytäntöönpanovaltiolle. Tarkoituksena on, että mielipide otettaisiin huomioon erityisesti 4 artiklan 4 kohtaa sovellettaessa eli arvioitaessa sitä, voidaanko siirtämisen arvioida edistävän tuomitun sosiaalista kuntoutusta ja sopeutumista yhteiskuntaan. Jos tuomittu on esittänyt mielipiteensä suullisesti, tuomion antaneen jäsenvaltion on ilmoitettava siitä kirjallisesti täytäntöönpanovaltiolle.

Kohdan 4 mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen päätöksestä lähettää siirtopyyntö täytäntöönpanovaltioon on ilmoitettava tuomitulle. Ilmoitus on annettava tuomitulle puitepäätöksen liitteen II mukaista vakiolomaketta käyttäen tuomitun ymmärtämällä kielellä. Jos tuomittu on täytäntöönpanovaltiossa silloin, kun päätös siirtopyynnön lähettämisestä tehdään, lomake toimitetaan täytäntöönpanovaltioon, jonka on ilmoitettava asiasta tuomitulle.

Kohtaan 5 sisältyy Puolaa koskeva määräaikainen poikkeus 2 kohdan a alakohdan säännöksestä. Kyseistä säännöstä ei sovelleta Puolaan tuomion antaneena valtiona ja täytäntöönpanovaltiona tapauksissa, joissa tuomio on annettu ennen kuin viisi vuotta on kulunut siitä päivästä, jolloin puitepäätös olisi viimeistään tullut panna täytäntöön. Käytännössä siirtymäsäännös merkitsee sitä, että Puolalla ei mainittuna siirtymäajanjaksona ole täytäntöönpanovaltiona velvollisuutta hyväksyä sellaisia muista jäsenvaltioista Puolaan lähetettyjä siirtopyyntöjä, joita Puolassa asuva Puolan kansalainen vastustaa. Koska poikkeus ulottuu myös niihin tilanteisiin, joissa Puola on tuomion antanut valtio, se ei myöskään voi vastaavissa tilanteissa lähettää siirtopyyntöjä muihin jäsenvaltioihin. Puola voi milloin tahansa ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, ettei se enää käytä hyväkseen kyseistä poikkeusta.

Yhteistoimintalain 3 §:n 2 kohdassa säädetään tilanteista, joissa vieraassa valtiossa määrätty seuraamus voidaan nykyisin tuomitun suostumuksesta riippumatta siirtää pantavaksi täytäntöön Suomessa. Vastaavansisältöinen säännös Suomesta vieraaseen valtioon tehtävistä siirroista sisältyy mainitun lain 19 §:n 2 momenttiin. Säännökset vastaavat tuomittujen siirtämistä koskevan yleissopimuksen ja sen lisäpöytäkirjan mukaisia sopimusvelvoitteita. Siirrettäväksi esitettävää henkilöä myös aina kuullaan siitä riippumatta, onko kyseessä tuomitun suostumuksesta riippumaton siirtotilanne vai ei. Voimassaolevaan lainsäädäntöön verrattuna uutta puitepäätöksen 6 artiklassa on se, että seuraamus voidaan tuomitun suostumuksesta riippumatta siirtää pantavaksi täytäntöön myös tuomitun asuinvaltiossa, edellyttäen, että tuomittu on kyseisen valtion kansalainen. Perusteena tälle laajennukselle on ennen muuta pyrkimys edistää tuomitun sosiaalista kuntoutumista sekä yhteiskuntaan sopeutumista ja sitä kautta myös vähentää rikosten uusimisriskiä. Näitä tavoitteita ei siitä riippumatta, suostuuko tuomittu täytäntöönpanon siirtoon vai ei, ole katsottu edistävän se, että tuomittu suorittaisi koko rangaistuksensa valtiossa, johon hänellä ei ole juuri muita siteitä kuin siellä tehty rikos.

Puolalle sallittua poikkeusta lukuun ottamatta jäsenvaltioille ei jätetä harkintavaltaa 6 artiklan velvoitteiden täyttämisen suhteen. Artiklaa on muutoinkin suostumuksen edellytysten osalta pidettävä riittävän yksityiskohtaisena ja tarkkarajaisena sovellettavaksi suoraan. Täytäntöönpanolakiin otettaisiin kuitenkin säännös tuomitun kuulemisesta. Kuulemisperiaate olisi voimassa sellaisena kuin siitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Lisäksi laissa olisi säännös menettelystä, jota noudattaen tuomitun suostumus olisi hankittava. Suostumus olisi annettava vankilan johtajalle tai täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle. Nykyisin vastaava säännös on hoitoseuraamuksia lukuun ottamatta asetuksessa kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa (22/1987) Sen 6 §:n mukaan suostumus annetaan vankilanjohtajalle tai lääninhallituksen määräämälle virkamiehelle. Hoitoseuraamuksiin liittyvissä siirtotilanteissa asiasta säädetään mielenterveyslaissa. Myös nyt täytäntöönpantavan puitepäätöksen osalta menettely rikosperusteisten hoitoseuraamusten osalta määräytyisi mielenterveyslain mukaan.

Oikeusturvasyistä täytäntöönpanolakiin otettaisiin myös säännös mahdollisuudesta hakea muutosta Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön päätöksiin. Muutoksenhakuinstanssina olisi yhteistoimintalaissa säänneltyjä tapauksia vastaavasti Helsingin hallinto-oikeus.

7 artikla. *Kaksoisrangaistavuus.* Artiklan 1 kohta sisältää luettelon rikoksista, joista annettu tuomio täytäntöönpanovaltion on tunnustettava ilman mahdollisuutta tutkia kaksoisrangaistavuuden täyttymistä eli sitä, onko teko, josta rangaistus on tuomittu, rangaistava täytäntöönpanovaltion lain mukaan. Luettelossa mainitut 32 rikosta vastaavat eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 2 artiklan 2 kohdan mukaista luetteloa. Sama rikosluettelo sisältyy myös eräisiin muihin rikosoikeudellista yhteistyötä koskeviin puitepäätöksiin. Lisäedellytyksenä muiden puitepäätösten säännöksiä vastaavasti on, että rikoksesta voi tuomion antaneessa valtiossa seurata vankeusrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kolme vuotta. Vaikka luettelossa lueteltujen rikosten nimikkeet eivät kaikilta osin vastaa Suomen rikoslain mukaisia kriminalisointeja, ne kuitenkin koskevat sellaista toimintaa, joka myös Suomen rikoslaissa on säädetty rangaistavaksi. Toisaalta yksittäisten rikosten laissa säädetyt tunnusmerkistöt vaihtelevat eri jäsenvaltioissa. Tässä esityksessä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi luetella rikoksia tai selostaa sitä, mitä rikoksia ne Suomen lainsäädännössä vastaavat. Tältä osin voidaan viitata EU-luovuttamislakia koskevaan hallituksen esitykseen (HE 88/2003 vp, s.28—29). Myös nyt käsiteltävässä puitepäätöksessä lähtökohtana on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti, että täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen ei tulisi tutkia tuomion antaneen valtion lainsäädäntöä, vaan sen tulisi luottaa asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ilmoitukseen siitä, että teko, josta tuomio on annettu, kuuluu rikosluetteloon. Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen voisi puuttua vain selviin virheisiin tilanteessa, jossa ilmoitettu teonkuvaus ei selvästikään voisi vastata luetteloon sisältyvää rikosta.

Kohdan 2 mukaan neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdassa säädetyin edellytyksin päättää myöhemmin lisätä muita rikoksia 1 kohdan luetteloon. Tarvetta luettelon tarkistamiseen arvioidaan puitepäätöksen 29 artiklan 5 kohdan mukaisesti toimitetun komission kertomuksen perusteella, jonka komissio laatii saatuaan jäsenvaltioilta tiedot puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskevista kansallisista säännöksistä. Säännös merkitsee sitä, että ilman Suomen hyväksyntää listaa ei ole mahdollista laajentaa.

Kohdan 3 mukaan muiden kuin 1 kohdassa mainittujen rikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi edellyttää kaksoisrangaistavuutta eli sitä, että teko, josta seuraamus on määrätty, on rangaistava myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan.

Kohtaan 4 sisältyy mahdollisuus poiketa 1 kohdan mukaisesta velvoitteesta tunnustaa tuomio ja panna rangaistus täytäntöön kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta riippumatta. Sen mukaan kukin jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle antamassaan ilmoituksessa, ettei se aio soveltaa 1 kohtaa. Tällainen ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Ilmoitukset tai niitä koskevat peruutukset julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä.*

Yhteistoimintalain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kaksoisrangaistavuus on edellytyksenä sille, että vieraan valtion tuo-

mioistuimen määräämään seuraamus voidaan panna täytäntöön Suomessa. Pantaessa täytäntöön eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva puitepäätös kohtaa muutettiin siten, että täytäntöönpano on mahdollista Suomessa myös, jos seuraamus on määrätty EU-luovuttamislain 3 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta. Kyseinen lainmuutos tehtiin ensinnäkin niitä tilanteita varten, joissa Suomen kansalaista tai Suomessa pysyvästi asuvaa ulkomaalaista on pyydetty luovutettavaksi rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, mutta luovuttamisesta on kieltäydytty siksi, että luovutettavaksi pyydetty henkilö on ilmoittanut haluavansa suorittaa rangaistuksen Suomessa. Tällöin Suomella on puitepäätökseen perustuva velvollisuus panna rangaistus täytäntöön Suomessa kun kyse on niin sanotusta listarikoksesta, josta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta. Toiseksi lainmuutos soveltuu tilanteisiin, joissa Suomi olisi luovuttanut Suomen kansalaisen tai Suomessa pysyvästi asuvan ulkomaalaisen toiseen EU:n jäsenvaltioon syytetoimenpiteitä varten, mutta asettanut ehdoksi sen, että mahdollisesti tuomittava rangaistus pannaan täytäntöön Suomessa, jos luovutettavaksi pyydetty henkilö on ilmoittanut haluavansa suorittaa rangaistuksen Suomessa. Myös tällöin Suomella on listarikostapauksissa edellä mainituin lisäedellytyksin velvollisuus panna luovutetulle henkilölle mahdollisesti tuomittava rangaistus täytäntöön Suomessa.

Harkittaessa kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luopumista nykyistä laajemmin, on otettava huomioon ennen muuta puitepäätöksessä säännellyn yhteistyön tarkoitus. Suomi on EU:n jäsenvaltioiden välisessä rikosoikeudellisessa yhteistyössä yleisesti kannattanut kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luopumista listarikostilanteissa. Keskeisenä perusteena tälle on se, että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle pohjautuva järjestelmä mahdollistaa yhteistyön oikeusjärjestelmiltään erilaisten jäsenvaltioiden välillä ilman, että olisi tarvetta harmonisoida jäsenvaltioiden aineellista rikoslainsäädäntöä. Listarikosmallissa myöskään vaarana ei ole se, että Suomi sitoutuisi tunnustamaan sen oikeusjärjestelmälle täysin vieraita kriminalisointeja, koska luetteloon sisältyvät rikokset on kriminalisoitu myös Suomen rikoslainsäädännössä, joskin eroja on rikosten tunnusmerkistöissä. Kaksoisrangaistavuudesta luopumisella on myös menettelylliset etunsa, koska täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen ei tarvitse tarkoin tutkia pyynnössä kuvatun teon tunnusmerkistöä voidakseen arvioida, onko teko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan rikos. Kaksoisrangaistavuudesta luopumista puoltaa myös nyt käsiteltävän puitepäätöksen nimenomainen tarkoitus, eli tuomitun yhteiskuntaan sopeutumisen helpottaminen. Aikaisemmin selostetun mukaisesti puitepäätöksessä säännelty tyyppitilannehan on se, että rangaistus on määrätty täytäntöönpanovaltiossa asuvalle täytäntöönpanovaltion kansalaiselle, jolla ei ole juuri muita siteitä tuomion antaneeseen valtioon kuin siellä tehty rikos. Suomessa asuvan Suomen kansalaisen yhteiskuntaan sopeutumista voisi edistää rangaistuksen täytäntöönpano Suomessa riippumatta siitä, täyttääkö teko, josta tuomio on annettu, kaikilta osin Suomen rikoslaissa rangaistavaksi säädetyn teon tunnusmerkistön. Tämäkään ei toisaalta merkitsisi sitä, että Suomessa jouduttaisiin panemaan täytäntöön Suomen oikeusjärjestelmälle täysin vieraista kriminalisoinneista tuomittuja rangaistuksia, koska teon joka tapauksessa tulisi sisältyä rikosluetteloon. Näillä perusteilla esityksessä ehdotetaan, että Suomi luopuisi kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta 7 artiklan 1 kohdan pääsäännön mukaisesti, eikä siten antaisi 4 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta.

Muiden kuin listarikosten osalta kaksoisrangaistavuutta edellytettäisiin. Esimerkiksi EU-luovuttamislaissa on käytetty muotoilua ”on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos”. Viimeksi mainitun muotoilun on tarkoitettu kattavan myös niin sanotut kansallisesti rajoittuneet rikokset. Siten kaksoisrangaistavuus täyttyy esimerkiksi jos kyse on tuomion antaneessa valtiossa tehdystä veropetoksesta, joka kohdistuu kyseisen valtion julkisiin varoihin, edellyttäen, että teko vastaavissa olosuhteissa Suomessa olisi veropetos tai muu rangaistavaksi säädetty teko.

Erityisesti siitä syystä, että 7 artikla jättää jäsenvaltiolle harkintaa sen suhteen, edellyttääkö se kaksoisrangaistavuutta myös listari-

koksissa vai ei, täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi asiasisältöinen säännös siitä, että Suomeen siirrettävien rangaistusten täytäntöönpanon edellytyksenä ei listarikostapauksissa ole, että rikos, josta rangaistus on määrätty, olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan. Säännökseen kirjattaisiin myös, että muissa kuin listarikostilanteissa täytäntöönpanon edellytyksenä olisi, että teko, josta rangaistus on määrätty, on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos. Tuomitun yhteiskuntaan sopeutumisen helpottamiseksi saattaisi olla perusteltua suostua siirtopyyntöihin silloinkin, kun kyse on muusta kuin listarikoksesta, joka Suomen lainsäädännön mukaan ei olisi rangaistava. Toisaalta rajanveto sen suhteen, milloin täytäntöönpanon siirtopyyntöihin tulisi kaksoisrangaistavuuden puuttuessa suostua ja milloin ei, voisi käytännössä olla vaikeaa. Lisäksi sellaisesta rikoksesta tuomitun rangaistuksen täytäntöönpano, jota Suomessa ei ole lainkaan kriminalisoitu, ja tarvittaessa seuraamuksen mukauttaminen Suomen seuraamusjärjestelmään sopivaksi, olisi ongelmallista, koska sitä ei olisi mahdollista verrata samankaltaisesta rikoksesta Suomen rikoslaissa säädettyyn rangaistukseen. Näiden syiden vuoksi esityksessä on päädytty siihen, että muissa kuin listarikoksissa siirtopyyntöön suostumisen edellytyksenä olisi, että teko on tai vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan. Tämä vastaisi myös muiden vastavuoroisen tunnustamisen puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa valittuja ratkaisuja.

8 artikla. *Tuomion tunnustaminen ja rangaistuksen täytäntöönpano.* Kohdan 1 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tunnustettava 4 artiklan mukaisesti ja 5 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen lähetetty tuomio ja toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet rangaistuksen täytäntöönpanemiseksi, jollei se päätä vedota johonkin 9 artiklassa säädettyyn perusteeseen kieltäytyä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.

Kohdissa 2 ja 3 säännellään mahdollisuudesta mukauttaa rangaistus. Jos rangaistuksen kesto ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi 2 kohdan mukaan mukauttaa rangaistusta. Tämä on sallittua ainoastaan, jos se ylittää samankaltaisista rikoksista asianomaisen valtion kansallisessa lainsäädännössä säädetyn enimmäisrangaistuksen. Mukautettu rangaistus ei saa olla lyhyempi kuin samankaltaisista rikoksista täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä säädetty enimmäisrangaistus. Jos rangaistus ei ole luonteeltaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi 3 kohdan mukaan mukauttaa sen vastaamaan täytäntöönpanovaltion omassa lainsäädännössä samankaltaisesta rikoksesta säädettyä rangaistusta tai toimenpidettä. Tällaisen rangaistuksen tai toimenpiteen on mahdollisimman pitkälti vastattava tuomion antaneessa valtiossa määrättyä rangaistusta, minkä vuoksi rangaistusta ei voida muuntaa taloudelliseksi rangaistukseksi.

Kohdan 4 mukaan mukautettu rangaistus ei saa olla luonteeltaan tai kestoltaan ankarampi kuin tuomion antaneen valtion määräämä rangaistus.

Yhteistoimintalain 7 §:ssä on säännös vieraassa valtiossa määrätyn vapaudenmenetystä tarkoittavan seuraamuksen täytäntöönpanon jatkamisesta Suomessa. Sen mukaan oikeusministeriön on määrättävä, että seuraamus pannaan täytäntöön vankeusrangaistuksena ja noudattaen, mitä seuraamuksen pituudesta on asianomaisessa vieraassa valtiossa määrätty. Täytäntöönpanon jatkaminen ei ole mahdollista, jos vankeusrangaistus on laadultaan vieraassa valtiossa määrättyä seuraamusta ankarampi. Yhteistoimintalaissa mahdollistetaan myös seuraamuksen muuntaminen, jota koskeva asia 8 §:n mukaan käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Lain 9 §:ssä on EU-luovuttamislain 3 §:ssä tarkoitettuja tekoja varten nimenomainen säännös vapaudenmenetystä tarkoittavan seuraamuksen muuntamisesta. Mainitun säännöksen mukaan seuraamus on tällöin muunnettava kyseistä tekoa vakavuudeltaan vastaavasta rikoksesta säädetyksi vankeusrangaistukseksi. Vankeusrangaistus ei kuitenkaan saa olla ankarampi kuin rikoksesta vieraassa valtiossa määrätty seuraamus, vaikka mainittu seuraamus olisi lievempi kuin Suomen laissa rikoksesta säädetty vähimmäisrangaistus.

Nyt käsiteltävän puitepäätöksen 8 artiklan lähtökohtana on, että tuomion antaneessa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanoa tulisi jatkaa sellaisenaan. Artikla ei salli seuraamuksen muuntamista (*conversion*). Toisaalta seuraamuksen mukauttaminen (*adaptation*) on rajoitetusti sallittua edellä kuvatun mukaisesti. Jos siis tuomion antaneessa valtiossa määrätty rangaistus ylittäisi Suomen laissa samankaltaisesta rikoksesta säädetyn enimmäisrangaistuksen, seuraamus olisi mahdollista mukauttaa enimmäisrangaistuksen pituiseksi. Samankaltaisuus arvioitaisiin vertaamalla siirtopyynnössä tarkoitettua rikosta Suomen lainsäädännön mukaiseen, vastaavanlaisesta teosta säädettyyn seuraamukseen. Puitepäätöksen säännöstä tältä osin voidaan pitää riittävän yksityiskohtaisena ja tarkkarajaisena sovellettavaksi suoraan. Mukauttamisesta päättävästä viranomaisesta kuitenkin esitetään otettavaksi säännös täytäntöönopanolakiin. Sen mukaan mukauttamisesta päättäisi yhteistoimintalaissa tarkoitettuja tilanteita vastaavasti Helsingin käräjäoikeus. Mukauttamista koskeva asia tulisi useimmiten käsiteltäväksi ennen kuin tuomittu on siirretty tuomion antaneesta valtiosta Suomeen. Siten olisi tarkoituksenmukaisinta, että mukauttamisasian keskitetään Helsinkiin, jossa myös Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö sijaitsee, jonka esityksestä käräjäoikeus mukauttamisesta päättäisi. Helsingin käräjäoikeudessa on myös kokemusta ja asiantuntemusta yhteistoimintalain mukaisista seuraamusten muuntamisista.

Jäljempänä selostettavan 25 artiklan johdosta puitepäätöksen velvoitteita tulee soveltuvin osin noudattaa myös eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohdasta ja 5 artiklan 3 kohdasta johtuvissa tilanteissa. Siten myös 8 artiklan tulisi soveltua silloinkin kun kyse on EU-luovuttamislain 3 §:ssä tarkoitetuista teoista määrättyjen rangaistusten täytäntöönpanosta Suomessa. Näin ollen yhteistoimintalain 9 §:n säännös seuraamuksen muuntamisesta ei saisi johtaa ristiriitaan puitepäätöksen 8 artiklan velvoitteiden kanssa. Koska seuraamuksen muuntaminen ei sen mukaan ole sallittua, esityksessä ehdotetaan poistettavaksi yhteistoimintalain 9 §:ään EU-luovuttamislain yhteydessä tehty muutos. Lisäksi yhteistoimintalakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan yhteistyöstä vankeusrangaistusten täytäntöönpanossa on voimassa mitä siitä erikseen säädetään. Tarkoituksena on, että tällainen yhteistyö jatkossa määräytyisi tuomittujen siirtämistä koskevan puitepäätöksen täytäntöönopanolainsäädännön mukaan. Siten yhteistoimintalain menettelysäännösten soveltaminen jäsenvaltioiden välillä rajoittuisi tilanteisiin, joissa kyse on rikosperusteisen hoitoseuraamuksen täytäntöönpanosta. Jotta EU-luovuttamislain 3 §:ssä mainittuihin niin sanottuihin listarikokseen liittyvä yhteistyö olisi mahdollista myös kun kyse on rikosperusteisen hoitoseuraamuksen täytäntöönpanosta, esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta poistettavaksi yhteistoimintalain 3 §:n 1 momentin 2 kohtaan EU-luovuttamislain säätämisen yhteydessä tehtyä lisäystä, jonka mukaan Suomessa voidaan panna täytäntöön listarikoksesta määrätty seuraamus.

9 artikla. *Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.* Artikla sisältää luettelon kieltäytymisperusteista. Kaikki artiklassa luetellut kieltäytymisperusteet ovat harkinnanvaraisia eli täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tuomiota ja panemasta rangaistusta täytäntöön kieltäytymisperusteen tullessa sovellettavaksi. Kohdan 1 alakohdan a mukaan kieltäytyminen on sallittua, jos 4 artiklassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai se ei selvästikään vastaa tuomiota eikä sitä ole täydennetty tai oikaistu täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Todistus on keskeinen osa puitepäätöksessä tarkoitettua järjestelmää. Se sisältää kaikki täytäntöönpanon kannalta olennaiset tiedot. Täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä esimerkiksi, jos tuomiossa tarkoitettua tekoa ei ole riittävästi yksilöity. Kohta sallisi kieltäytymisen myös jos siirtopyynnön tehnyt viranomainen olisi merkinnyt todistukseen teon olevan jokin 7 artiklassa tarkoitetuista listarikoksista eikä teko olisi Suomessa rangaistava ja tuomiosta selkeästi kävisi ilmi, että kyseessä ei voi olla todistukseen merkitty listarikos. Alakohdassa b kieltäytymisperusteena mainitaan se, että 4 artiklan 1 kohdassa esitetyt perusteet eivät täyty.

Alakohdan c mukaan kieltäytyminen on sallittua, jos rangaistuksen täytäntöönpano olisi ne *bis in idem* -periaatteen vastaista. Säännös mahdollistaa kieltäytymisen tilanteessa, jossa tuomiossa tarkoitettu rikos on jo lainvoimaisesti ratkaistu. Myös muihin rikosoikeudellista yhteistyötä koskeviin vastavuoroisen tunnustamisen instrumentteihin sisältyy säännös mahdollisuudesta kieltäytyä yhteistyöstä ne bis in idem-sääntöön vedoten. Yhteistyön luonnetta ajatellen nyt käsiteltävää puitepäätöstä lähellä on sakkopuitepäätöksen vastaava säännös, jossa asetetaan lisäedellytykseksi ne bis in idem-kieltäytymisperusteen soveltamiselle se, että jos tuomittua vastaan on annettu päätös samoista teoista jossakin muussa kuin päätöksen antaneessa tai täytäntöönpanovaltiossa, ne bis in idem-kieltäytymisperusteen soveltaminen edellyttää, että päätös on pantu täytäntöön. Vaikka vastaavaa lisäedellytystä ei sisälly nyt käsiteltävään puitepäätökseen, niin harkittaessa kieltäytymisperusteen soveltamista niissä tilanteissa, joissa tuomio on annettu jossakin muussa valtiossa kuin täytäntöönpanoa pyytäneessä tai pyynnön vastaanottaneessa valtiossa, huomiota tulisi kiinnittää siihen, onko rangaistus pantu täytäntöön tai onko se ylipäätään pantavissa täytäntöön. Säännöksen tarkoituksena on nimenomaan estää se, ettei tuomittu joutuisi kahteen kertaan suorittamaan rangaistusta samasta teosta. Ne bis in idem-säännöksen soveltaminen ei kuitenkaan saisi johtaa rikosvastuusta välttymiseen. Tämä voisi olla mahdollista, jos tuomio esimerkiksi olisi annettu EU:n ulkopuolisessa valtiossa, jonka kanssa Suomella tai pyynnön esittäneellä valtiolla ei ole voimassa olevaa täytäntöönpanon siirtämistä koskevaa sopimusta tai muuta vastaavaa järjestelyä. Ne bis in idem -sääntöä ei siten tulisi soveltaa, jos on perusteltu aihe olettaa, ettei samaa tekoa koskevaa toista rangaistusta saada pantua täytäntöön.

Kaiken kaikkiaan ne bis in idem -kieltäytymisperusteen soveltaminen on arvioitava tapauskohtaisesti. Edellä mainitun lisäksi vieraassa valtiossa annetun tuomion niin sanotusta negatiivisesta oikeusvoimavaikutuksesta uudessa oikeudenkäynnissä on poikkeuksia myös Schengenin yleissopimuksessa (55 artikla) sekä esimerkiksi rikoslain 1 luvun 13 §:ssä. Näin ollen myöskään täytäntöönpanovaihetta koskevan kieltäytymisperusteen ei ole syytä olla ehdoton, eikä sitä muutoinkaan mahdollisesti aktualisoituvien soveltamistilanteiden moninaisuuden vuoksi tulisi kirjoittaa puitepäätöksen säännöstä yksityiskohtaisempaan muotoon.

Alakohdassa d mainittu kieltäytymisperuste mahdollistaa täytäntöönpanosta kieltäytymisen kaksoisrangaistavuuden puuttumisen vuoksi. Jos jäsenvaltio ei ole antanut 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta, kieltäytyminen on sallittua ainoastaan tilanteessa, jossa tuomio on annettu muusta kuin 7 artiklan 1 kohdassa luetellusta rikoksesta. Sellainen jäsenvaltio, joka on antanut 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen siitä, että se ei sovella 1 kohtaa, voi kaikissa tilanteissa kieltäytyä täytäntöönpanosta puuttuvan kaksoisrangaistavuuden perusteella. Vero-, tulli- ja valuutta-maksuihin kohdistuneesta rikoksesta annetun tuomion täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai se ei sisällä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin tuomion antaneen valtion lainsäädäntö. Edellä selostetun mukaisesti tarkoituksena ei ole, että Suomi antaisi 7 artiklan 3 kohdan ilmoituksen kaksoisrangaistavuuden edellyttämisestä listarikostilanteissa. Näin ollen kieltäytymisperuste kaksoisrangaistavuuden puuttumisen vuoksi tulisi kyseeseen vain silloin, kun seuraamus on määrätty muusta kuin listarikoksesta. Aikaisemmin selostetun mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että muissa kuin listarikostilanteissa kaksoisrangaistavuus poikkeuksetta asetettaisiin edellytykseksi täytäntöönpanon siirtopyyntöön suostumiselle. Tämä käytännössä merkitsisi sitä, että jos kyseessä ei ole listarikos, kaksoisrangaistavuuden puuttumiseen liittyvä kieltäytymisperuste olisi ehdoton. Siitä ei kuitenkaan olisi välttämätöntä ottaa erillistä kieltäytymisperustetta, koska kaksoisrangaistavuus muissa kuin listarikostilanteissa olisi edellä selostetun mukaan edellytys seuraamuksen täytäntöönpanolle Suomessa. Myöskään esimerkiksi EU-luovuttamislakiin ei ole kirjattu kaksoisrangaistavuuden puuttumista kieltäytymispe-

rusteeksi, vaan se on otettu luovuttamisen yleisiä edellytyksiä koskevaan säännökseen.

Alakohdassa e kieltäytymisperusteena mainitaan se, että oikeus panna määrätty rangaistus täytäntöön on täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan vanhentunut. Säännökset vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon vanhentumisesta sisältyvät rikoslain 8 luvun 10 §:ään.

Alakohdan f mukaan kieltäytyminen on sallittua, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan on olemassa koskemattomuus, joka estää rangaistuksen täytäntöönpanon. Säännöksessä tarkoitettu tilanne olisi todennäköisesti ilmeisen harvinainen. Kyseeseen voisi tulla esimerkiksi se, että tuomion täytäntöönpano koskisi vieraan valtion diplomaattista edustajaa. Kieltäytymisperusteen harkinnanvaraisuudesta huolimatta velvollisuus vedota siihen voisi perustua muuhun kansainväliseen velvoitteeseen kuten esimerkkitapauksessa diplomaattisia suhteita koskevaan Wienin yleissopimukseen (SopS 4/1970).

Alakohta g sallii kieltäytymisen, jos rangaistus on määrätty henkilölle, jota ei täytäntöönpanovaltion lain mukaan olisi ikänsä puolesta voitu asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teoista, joista tuomio on annettu. Sakkopuitepäätöksen täytäntöönpanolakiin on otettu säännös, jossa rikosoikeudellisen puitepäätöksen kohdalla lakiin ei kuitenkaan ehdoteta otettavaksi tästä ehdotonta kieltäytymisperustetta, vaikkakin kieltäytymisperusteetta lähes poikkeuksetta tultaisiin soveltamaan, koska rikosoikeudellinen vastuuikäraja on yksi suomalaisen rikosoikeusjärjestelmän perusperiaatteita. Todennäköisesti tapaukset, joissa pyydettäisiin alle 15-vuotiaalle määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanoa Suomessa, olisivat ilmeisen harvinaisia. Tällaisia tilanteita kuitenkin saattaa esiintyä ja myös tapauksia, joissa tuomittu on tehnyt rikoksen alle 15-vuotiaana, mutta tuomion tultua lainvoimaiseksi ylittänyt rikosoikeudellisen vastuuikärajan ja haluaisi tulla Suomeen suorittamaan rangaistuksen, jossa hänen perheensä myös asuu. Näissä tilanteissa täytäntöönpanon siirtopyyntöön suostumisen tulisi olla mahdollista. Yhteiskuntaan sopeutumista ajatellen tätä huonompi vaihtoehto olisi se, että tuomittu joutuisi suorittamaan rangaistuksen vieraassa valtiossa, johon hänellä ei ole perhe- tai muita sosiaalisia siteitä, eikä muutoinkaan tarkoitusta jäädä asumaan vankilasta vapauduttuaan. Jos harkittavaksi tulisi rikosoikeudellisen vastuuikärajaan liittyvän kieltäytymisperusteen soveltaminen, tulisi tuomion antaneen valtion viranomaisen kanssa neuvotellen pyrkiä ratkaisuun, joka mahdollistaisi tuomitun palaamisen Suomeen, jolloin häneen voitaisiin kohdistaa Suomen lainsäädännön mukaisia lastensuojelutoimenpiteitä. Rangaistuksen täytäntöönpanosta tulisi kieltäytyä vasta, jos tuomion antaneen valtion viranomainen katsoo, etteivät lastensuojelutoimenpiteet ole riittäviä asianomaisessa tapauksessa.

Alakohdan h mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos ajankohtana, jona täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on vastaanottanut tuomion, rangaistuksesta oli enää suorittamatta alle kuusi kuukautta. Säännöksen tarkoituksena on ollut sallia lyhyitä vankeusrangaistuksia koskevista täytäntöönpanopyynnöistä kieltäytyminen erityisesti siksi, että siirtäminen ei olisi järkevää, jos itse päätöksentekomenettelyyn tarvittaisiin lähes sama aika kuin mitä rangaistusta on suorittamatta. Myös tuomittujen siirtämistä koskevan yleissopimuksen 3 artiklan 1 kappaleen c kohdassa asetetaan pääsääntöisesti edellytykseksi täytäntöönpanon siirtämiselle se, että rangaistusta on suorittamatta vähintään kuusi kuukautta.

Alakohta i koskee niin sanottuja poissaolotuomioita. Kohtaa on muutettu 26 päivänä helmikuuta 2009 tehdyllä puitepäätöksellä puitepäätösten 2002/584/YOS, 2005/214/YOS, 2006/783/YOS, 2008/909/YOS ja 2008/947/YOS muuttamisesta henkilöiden prosessuaalisten oikeuksien parantamiseksi sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisen edistämiseksi sellaisten päätösten osalta, jotka on tehty vastaajan ollessa poissa oikeudenkäynnistä (niin sanottu in absentia-puitepäätös). Puitepäätös on pantu In absentia-puitepäätöksen 5 artikla koskee nyt käsiteltävää puitepäätöstä. Sen mukaan kieltäytyminen on sallittua, jos tuomio ei ollut henkilökohtaisesti läsnä tuomioon johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei todistuksessa todeta, että henkilö tuomion antaneen valtion kansallisessa lainsää-

dännössä tarkemmin määriteltyjen menettelyvaatimusten mukaisesti on asianmukaiseen aikaan saanut haasteen henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon tuomioon johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että tuomittu oli tietoinen oikeudenkäynnistä. Lisäedellytyksenä on, että tuomitulle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. Kieltäytymisperusteeseen ei ole sallittua vedota myöskään jos tuomittu oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut nimeämänsä tai valtion nimeämän oikeudenkäyntiavustajan puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja avustaja oli häntä myös tosiasiallisesti puolustanut. Edelleen täytäntöönpanosta ei ole sallittua kieltäytyä, jos tuomittu sen jälkeen kun tuomio oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu oikeudesta uudelleen käsittelyyn tai muutoksenhakuun, ja hän on nimenomaisesti ilmoittanut, ettei hän riitauta päätöstä, tai ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa. Säännöksessä myös edellytetään, että muutoksenhaku antaa mahdollisuuden osallistua asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet. Lisäksi sen tulee voida johtaa alkuperäisen tuomion kumoamiseen.

Ottaen huomioon, että poissaolotilanteisiin liittyvä kieltäytymismahdollisuus ei määräytyisi tässä esityksessä täytäntöönpantavaksi ehdotetun puitepäätöksen mukaan, vaan in absentia-puitepäätöksen mukaan, esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolain 1 §:ään lisätään momentti, jonka mukaan in absentia-puitepäätöksen 5 artikla on lakina voimassa. In absentia-puitepäätöstä täytäntöönpantaessa (HE 110/2010) vastaavansisältöiset säännökset on lisätty lakiin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta (231/2007) sekä lakiin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta (222/2008).

Kieltäytymisperusteena j alakohdassa mainitaan tilanne, jossa tuomion antanut valtio on kieltäytynyt suostumasta siihen, että tuomittua voitaisiin täytäntöönpanovaltiossa syyttää tai tuomita ennen siirtoa tehdystä muusta kuin siirron perusteena olevasta rikoksesta. Säännökset tästä niin sanotusta erityissäännöstä ja siihen liittyvästä lupamenettelystä sisältyvät jäljempänä selostettavaan 18 artiklaan.

Alakohdan k mukaan kieltäytyminen on sallittua tilanteessa, jossa tuomitulle määrättyyn rangaistukseen sisältyy psykiatrian tai terveydenhuollon alan toimenpide tai muu vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, jota, sen estämättä mitä 8 artiklan 3 kohdassa säädetään, täytäntöönpanovaltio ei voi panna täytäntöön tämän jäsenvaltion oikeus- tai terveydenhuoltojärjestelmän mukaisesti. Edellä selostetun mukaan Suomen voimassaoleva lainsäädäntö mahdollistaa vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon Suomessa. Tältä osin kuitenkin EU:n jäsenvaltioiden järjestelmissä on huomattavia eroja. Mahdollisuus täytäntöönpanosta kieltäytymiseen on perusteltua säilyttää sellaisia tilanteita varten, joissa täytäntöönpantavaksi pyydetty hoitoseuraamus olisi yhteensopimaton Suomen terveydenhoitojärjestelmän mukaisten hoitotoimenpiteiden kanssa.

Alakohdassa l kieltäytymisperusteena mainitaan se, että tuomio liittyy rikoksiin, jotka katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyiksi kokonaan taikka huomattavalta tai olennaiselta osaltaan täytäntöönpanovaltion alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa (l alakohta). Kohtaan 2 sisältyy mainittua kieltäytymisperustetta rajaava säännös. Sen mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen saa tehdä 1 kohdan l alakohdan mukaisen päätöksen, joka koskee osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa tehtyjä rikoksia, ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa ja tapauskohtaisesti ottaen huomioon tapauksen erityiset olosuhteet ja erityisesti sen, onko kyseessä olevan menettelyn huomattava tai olennainen osa tapahtunut tuomion antanees-

sa valtiossa. Alueellisuuteen liittyvän kieltäytymisperusteen poikkeuksellisuutta korostetaan myös johdanto-osan kappaleessa 21. Sen mukaan mainittua kieltäytymisperustetta olisi sovellettava ainoastaan poikkeustapauksissa ja niin, että pyritään mahdollisimman laajaalaiseen yhteistyöhön puitepäätöksen tarkoitus huomioon ottaen. Päätös olisi tehtävä tapauskohtaisen analyysin ja asianomaisten jäsenvaltioiden välisten neuvottelujen pohjalta.

Kohdassa 3 täytäntöönpanovaltiolle asetetaan velvollisuus kuulla tuomiovaltiota, ennen kuin se vetoaa 1 kohdan a, b, c, i, k ja l alakohdassa tarkoitettuihin kieltäytymisperusteisiin.

Kaiken kaikkiaan 9 artiklassa lueteltuja kieltäytymisperusteita on pidettävä riittävän tarkkarajaisina ja yksityiskohtaisina sovellettavaksi suoraan. Tapauskohtaisen joustavuuden säilyttämiseksi kieltäytymisperusteita ei myöskään esitetä muutettaviksi ehdottomiksi. Lukuun ottamatta poissaolotuomioita koskevaa viittaussäännöstä sekä säännöstä kaksoisrangaistavuudesta täytäntöönpanon edellytyksenä muissa kuin listarikostilanteissa, kieltäytymisperusteista ei siten ehdoteta otettavaksi asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin.

10 artikla. *Osittainen tunnustaminen ja täytäntöönpano.* Artiklan mukaan tuomion antanut valtio ja täytäntöönpanovaltio voivat sopia rangaistuksen osittaisesta täytäntöönpanosta. Säännöksen tarkoituksena on kattaa erityisesti sellaiset tilanteet, joissa rangaistus olisi määrätty useasta rikoksesta, joista johonkin liittyisi peruste kieltäytyä täytäntöönpanosta. Tällöin täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voisi suostua siihen, että rangaistus pannaan täytäntöön osittain eli siltä osin kuin se on määrätty rikoksesta, josta tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanosta ei olisi mahdollista kieltäytyä. Tuomion antaneen jäsenvaltion ja täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voisivat tapauskohtaisesti sopia rangaistuksen osittaisesta täytäntöönpanosta ja sen ehdoista. Osittainen täytäntöönpano ei saisi johtaa rangaistuksen pidentymiseen. Jos sopimukseen ei päästä, pyyntöä peruutetaan.

Yhteistoimintalakiin ei sisälly säännöstä rangaistuksen täytäntöönpanon siirtämisestä osittain. EU-luovuttamislain säätämisen yhteydessä oikeudenkäymiskaaren (OK) 31 lukuun lisättiin lakivaliokuntakäsittelyssä uusi 9b §. Sen mukaan lainvoimainen tuomio voidaan purkaa, jos henkilöä on pyydetty luovutettavaksi Suomeen rikoslain 7 luvun nojalla tuomitun yhteisen vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten, eikä luovuttaminen ole mahdollista kaikista yhteiseen vankeusrangaistukseen johtaneista rikoksista tai luovuttamiseen ei jonkin rikoksen osalta ole suostuttu. Tällöin korkeimman oikeuden on määrättävä rangaistus erikseen niistä rikoksista, joista henkilö luovutetaan, sekä muista rikoksista. Rangaistukset eivät saa yhteensä olla ankarammat kuin alkuperäinen yhteinen vankeusrangaistus. Säännös on osoittautunut käytännössä tarpeelliseksi.

Yhteistoimintalakia sovellettaessa ei tiettävästi ole ilmennyt tapauksia, joissa olisi ollut tarve vieraan valtion määräämän rangaistuksen osittaiseen täytäntöönpanoon Suomessa tai päinvastoin. Jos tällainen tilanne kuitenkin puitepäätöstä sovellettaessa ilmenisi, voitaisiin osittaisen täytäntöönpanon mahdollisuutta harkita 10 artiklan perusteella. Se kuitenkin edellyttäisi, että tuomion antanut valtio voi määritellä, minkä osan rangaistuksesta se esittää siirrettäväksi. Jos Suomi olisi tuomion antanut valtio, rangaistuksen pilkkomista ei ilman OK 31 luvun 9b §:n kaltaista säännöstä voitaisi tehdä tilanteessa, jossa rikoksista on määrätty yhteinen vankeusrangaistus. Jotta täytäntöönpanon siirtäminen olisi mahdollista myös silloin, kun siirtämisen edellytykset kaikkien yhteiseen vankeusrangaistukseen johtaneiden rikosten osalta eivät täyty, tai siirtämisestä on jonkin rikoksen osalta kieltäydytty, OK:n 31 luvun 9b §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan lainvoimaisen tuomion purkaminen ja erillisen rangaistuksen määrääminen olisi voimassa olevaa OK 31 luvun 9b §:n säännöstä vastaavasti mahdollista myös niistä rikoksista, joista tuomittu rangaistus siirretään täytäntöönpantavaksi. Lisäksi täytäntöönpanolakiin otettaisiin säännös siitä, että tilanteessa, jossa OK 31 luvun 9b §:n perusteella määrätty rangaistus on päätetty siirtää täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon, Suomessa ei enää myöhemmin olisi mahdollista panna täytäntöön sitä yhteisestä vankeusrangaistuksesta erotettua erillisrangaistus-

ta, jonka täytäntöönpanoa ei ole siirretty. Rangaistuksen täytäntöönpanon siirtämisen tavoitetta, yhteiskuntaan sopeutumista, ei vastaisi se, että tuomittu vielä sen jälkeen, kun hän on jo suorittanut siirretyn rangaistuksen täytäntöönpanovaltiossa, joutuisi palaamaan tuomion antaneeseen valtioon suorittamaan osan alkuperäisestä rangaistuksesta.

11 artikla. *Tuomion tunnustamisen lykkääminen.* Artikla sisältää säännöksen mahdollisuudesta lykätä tuomion tunnustamista puutteellisten tietojen vuoksi. Kohdassa 1 lykkäämisperusteena mainitaan se, että 4 artiklassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai se ei selvästikään vastaa tuomiota. Tällöin täytäntöönpanovaltio voi lykätä tuomion tunnustamista siihen asti, kunnes täytäntöönpanovaltion todistuksen täydentämistä tai oikaisemista varten asettama kohtuullinen määräaika on päättynyt.

Artikla on riittävän täsmällinen sovellettavaksi suoraan ilman erillistä asiasisältöistä säännöstä.

12 artikla. *Rangaistuksen täytäntöönpanoa koskeva päätös ja määräajat.* Kohdassa 1 täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle asetetaan velvollisuus päättää siirtopyyntöön suostumisesta ja ilmoittaa siitä sekä mahdollisesta mukauttamispäätöksestä määräyksen antaneelle valtiolle mahdollisimman pian. Jollei käsillä ole 11 artiklan tai 23 artiklan 3 kohdan mukaista lykkäämisperustetta, lopullinen päätös on 2 kohdan mukaan tehtävä 90 päivän kuluessa tuomion ja todistuksen vastaanottamisesta.

Kohta 3 sisältää säännöksen tilanteesta, jossa täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei voi noudattaa 2 kohdan määräaikaa. Määräajan ylittäminen on sallittua ainoastaan poikkeuksellisissa tapauksissa ja siitä on ilmoitettava viipymättä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle sekä esitettävä viivästyksen syyt ja arvio lopullisen päätöksen tekemiseen tarvittavasta ajasta. Ilmoitus voidaan tehdä mitä tahansa keinoa käyttäen.

Artikla on riittävän täsmällinen sovellettavaksi suoraan ilman erillistä asiasisältöistä säännöstä.

13 artikla. *Todistuksen pois vetäminen.* Kohdan 1 mukaan tuomion antanut valtio voi vetää todistuksen pois eli peruuttaa siirtopyynnön siihen saakka kunnes rangaistuksen täytäntöönpano on alkanut. Syyt peruuttamiselle on ilmoitettava. Peruuttamisen jälkeen täytäntöönpanovaltio ei saa enää panna rangaistusta täytäntöön.

Artikla ei edellytä otettavaksi täsmentävää sääntelyä täytäntöönpanolakiin.

14 artikla. *Väliaikainen säilöönotto.* Artiklan mukaan täytäntöönpanovaltio voi päättää ottaa tuomitun väliaikaisesti säilöön sen varmistamiseksi, että tuomittu pysyy täytäntöönpanovaltiossa, kunnes päätös siirtopyyntöön suostumisesta on tehty. Edellytyksenä on, että tuomion antanut valtio säilöönottoa pyytää. Päätös väliaikaisesta säilöönotosta voidaan tehdä ennen siirtopyynnön saapumista tai pyyntöön suostumista koskevan päätöksen tekemistä. Säilöönotto ei saa johtaa rangaistuksen pitenemiseen.

Yhteistoimintalain 5a—5d §:ssä on säännökset väliaikaisesta säilöönötosta. Lain 5a §:n mukaan tuomittu voidaan seuraamuksen määränneen valtion pyynnöstä ottaa säilöön täytäntöönpanon varmistamiseksi. Pyyntö voidaan tehdä suoraan pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle ja siitä on viipymättä ilmoitettava sen paikkakunnan käräjäoikeudelle, jossa säilössä pitäminen tapahtuu, sekä asianomaiselle syyttäjälle ja oikeusministeriölle. Lain 5b §:n mukaan käräjäoikeus ottaa asian käsiteltäväkseen vangitsemisvaatimuksen käsittelyjärjestyksessä ja päättää säilöönottopäätöksen pitämisestä voimassa. Päätöksestään käräjäoikeus ilmoittaa oikeusministeriölle. Lain 5c §:n mukaan oikeusministeriön on määrättävä säilöön otettu päästettävä heti vapaaksi, jos se katsoo, että seuraamuksen täytäntöönpanolle on este. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi myös, jos täytäntöönpanopyyntöä liitteineen ei ole vastaanotettu 40 päivän kuluessa säilöön ottamisesta, tai viimeistään silloin, kun vapaudenmenetyksen yhteenlaskettu aika Suomessa ja seuraamuksen määränneessä valtiossa vastaa aikaa, jonka tuomittu olisi ollut vapautensa menettäneenä, jos seuraamus olisi pantu täytäntöön asianomaisessa vieraassa valtiossa. Pykälässä on myös säännös vapaudenmenetysajan vähentämisestä täytäntöön pantavasta seuraamuksesta. Lain 5 d §:ssä mahdollistetaan matkustuskiellon määrääminen säi-

löönoton asemesta. Säilöön ottamisen ja matkustuskiellon edellytyksiin ja niitä koskevaan menettelyyn sovelletaan soveltuvin osin pakkokeinolain säännöksiä. Tämä muun ohella merkitsee sitä, että käräjäoikeuden päätökseen ei ole sallittua erikseen hakea muutosta valittamalla, mutta siitä saa kannella ilman määräaikaa.

Artiklassa 14 tarkoitetusta väliaikaisen säilöönoton tilanteesta olisi myös otettava säännökset täytäntöönpanolakiin. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin otettaisiin yhteistoimintalain 5a—5c §:ää vastaavat säännökset väliaikaisesta säilöönotosta. Ottaen huomioon, että päätöksenteko puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa keskitettäisiin Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle, yhteistoimintalain 5c §:ää vastaavassa tapauksessa toimivaltainen viranomainen olisi kuitenkin Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

15 artikla. *Tuomittujen siirtäminen.* Artikla sisältää säännökset menettelystä tuomitun siirtämiseksi täytäntöönpanovaltioon sen jälkeen kun siirtopyyntöön on suostuttu. Kohdassa 1 on säännös tilanteesta, jossa tuomittu on tuomion antaneessa valtiossa. Tällöin hänet siirretään täytäntöönpanovaltioon tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten sopimana ajankohtana ja viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun täytäntöönpanovaltio on tehnyt lopullisen päätöksen tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta. Kohta 2 sisältää säännöksen niitä tilanteita varten, joissa määräaikaa ei voida noudattaa. Jos ennalta arvaamattomat olosuhteet estävät tuomitun siirtämisen 1 kohdassa asetetussa määräajassa, siirto tehdään heti olosuhteiden päättymisen jälkeen. Viranomaisten on tällaisissa tilanteissa oltava välittömästi yhteydessä toisiinsa ja sovittava uudesta siirtopäivästä. Siirto suoritetaan 10 päivän kuluessa sovitusta uudesta ajankohdasta.

Artiklaa on pidettävä riittävän täsmällisenä ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

16 artikla. *Kauttakuljetus.* Artiklan 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on lainsäädäntönsä mukaisesti sallittava täytäntöönpanovaltioon siirrettävän tuomitun kuljettaminen alueensa kautta. Edellytyksenä on, että tuomion antanut valtio on toimittanut jäsenvaltiolle, jolta lupaa kauttakuljetukseen pyydetään (jäljempänä kauttakuljetusvaltio) 4 artiklassa tarkoitetun todistuksen jäljennöksen yhdessä kauttakuljetuspyynnön kanssa. Kauttakuljetuspyyntö sekä lomake voidaan toimittaa millä tahansa tavalla, josta jää kirjallinen todiste. Tuomion antaneen valtion on kauttakuljetusvaltion pyynnöstä toimitettava todistuksesta käännös jollekin kauttakuljetusvaltion hyväksymälle kielelle.

Kohdan 2 mukaan kauttakuljetusvaltion on ilmoitettava tuomion antaneelle valtiolle, mikäli se ei voi taata, ettei tuomittua panna syytteeseen tai, 1 kohdassa säädettyä tapausta lukuun ottamatta, ettei häntä pidätetä tai että hänen vapauttaan ei muutoin rajoiteta sen alueella ennen hänen tuomion antaneen valtion alueelta poistumistaan tehdyn rikoksen tai määrätyn rangaistuksen johdosta. Tällöin tuomion antanut valtio voi peruuttaa pyynnön. Kohdassa 3 on säännös kauttakuljetusvaltion velvollisuudesta tehdä päätös kauttakuljetuspyynnön johdosta kiireellisesti ja ilmoittaa siitä viimeistään viikon kuluttua pyynnön vastaanottamisesta. Päätöstä voidaan lykätä siihen asti kunnes käännös on toimitettu kauttakuljetusvaltiolle.

Kohdan 4 mukaan kauttakuljetusvaltio saa pitää tuomitun säilössä ainoastaan sen ajan, jonka kuljettaminen sen alueen kautta vaatii. Kohta 5 sisältää säännöksen ilmateitse, ilman suunniteltua välilaskua tapahtuvasta kauttakuljetuksesta. Tällöin kauttakuljetuspyyntöä ei edellytetä. Jos kuitenkin tapahtuu suunnittelematon välilasku, tuomion antaneen valtion on toimitettava 1 kohdassa tarkoitetut tiedot 72 tunnin kuluessa.

Yhteistoimintalain 23 §:n mukaan oikeusministeriö voi antaa luvan siihen, että vieraasta valtiosta toiseen vieraaseen valtioon seuraamuksen suorittamista varten siirrettävä henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, saadaan kuljettaa Suomen kautta. Säännöksiä kauttakuljetuksesta sisältyy myös rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön (EU-luovuttamislain 69 §, yleisen luovuttamislain 33 §).

Artiklassa 19 edellytetään, että päätös kauttakuljetuksesta tehdään kauttakuljetusvaltion lainsäädännön mukaisesti. Ottaen huomioon, että nyt käsiteltävän puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön tultua

voimaan yhteistyö tuomittujen siirtämiseksi Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden välillä hoitoseuraamuksia lukuun ottamatta määräytyisi pelkästään mainitun lainsäädännön mukaan, eikä siis enää perustuisi yhteistoimintalakiin, on kauttakuljetuksesta otettava säännökset täytäntöönpanolakiin. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan kauttakuljetuksesta päättävä viranomainen olisi oikeusministeriö. Jos Suomen kautta kuljetettavaksi aiottu henkilö on Suomen kansalainen, luvan myöntäminen edellyttäisi, että tuomittu voitaisiin puitepäätöksen ja täytäntöönpanolain mukaan siirtää asianomaiseen jäsenvaltioon. Myös EU:n jäsenvaltioiden välisissä luovuttamistilanteissa Suomen kansalaisen kuljettamiselle Suomen kautta on asetettu samat edellytykset kuin hänen luovuttamiselleen Suomesta ja kauttakuljetuksesta päättävä viranomainen on oikeusministeriö.

Kun kyse on kauttakuljetuksesta eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvissa luovuttamistilanteissa, edellytetään lisäksi, että Suomen kansalaisen kuljettamiselle Suomen kautta asetetaan samat ehdot mahdollisuudesta suorittaa rangaistus Suomessa kuin suostuttaessa Suomen kansalaista koskevaan luovutuspyyntöön (EU-luovuttamislain 69 §:n 3 momentti). Nyt käsiteltävässä tapauksessa tällaisia ehtoja ei voitaisi asettaa, koska puitepäätöksen mukaan täytäntöönpanovaltiolla ei säännönmukaisissa tilanteissakaan ole oikeutta vaatia toisessa jäsenvaltiossa tuomittua kansalaistaan siirrettäväksi täytäntöönpanovaltioon, vaan siirtopyynnön esittäminen on aina tuomion antaneen valtion harkinnassa.

Voidaan kaiken kaikkiaan arvioida, että Suomen kansalaisia koskevat kauttakuljetuspyynnöt olisivat ilmeisen harvinaisia, koska puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa kuljetettavat henkilöt olisivat yleensä täytäntöönpanovaltiossa asuvia täytäntöönpanovaltion kansalaisia.

17 artikla. *Täytäntöönpanoon sovellettava lainsäädäntö.* Artiklan mukaan rangaistuksen täytäntöönpano määräytyy täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan. Jollei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on 1 kohdan mukaan yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, myös ennenaikaiseen tai ehdonalaiseen vapauteen päästämisen perusteista. Kohdan 2 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on vähennettävä suoritettavan vapausrangaistuksen kokonaiskestosta koko se aika, joka vapausrangaistuksesta on jo suoritettu sen rangaistuksen johdosta, jonka osalta tuomio on annettu. Kohdan 3 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on pyynnöstä ilmoitettava tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollista ennenaikaista tai ehdonalaista vapauttamista koskevista sovellettavista säännöksistä. Tuomion antanut valtio voi suostua näiden säännösten soveltamiseen tai peruuttaa pyyntönsä. Kohdassa 4 jäsenvaltiolle annetaan mahdollisuus säätää, että ennenaikaista tai ehdonalaista vapauttamista koskevassa päätöksessä voidaan ottaa huomioon tuomion antaneen valtion ilmoittamat kansallisen lainsäädännön säännökset, joiden mukaan tuomitulla on oikeus ennenaikaiseen tai ehdonalaiseen vapauttamiseen tiettynä ajankohtana.

Myös voimassa oleva sääntely tuomittujen siirtotilanteissa lähtee siitä, että täytäntöönpanoon, mukaan lukien ehdonalainen vapauttaminen, sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Täytäntöönpanolain 14 §:n mukaan Suomeen siirrettävissä siirtotilanteissa noudatetaan mitä Suomessa lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

Artiklan 17 kohtia 1—3 on pidettävä riittävän täsmällisinä sovellettaviksi sellaisenaan ilman asiasisältöistä sääntelyä kansallisessa laissa. Olisi kuitenkin ratkaistava se, sisällytetäänkö lakiin 4 kohdan mahdollisuus siitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, laissa säädettäisiin, että päätettäessä ehdonalaisesta vapauttamisesta voitaisiin ottaa huomioon tuomion antaneen valtion lainsäädäntö vapauttamisajankohdan osalta. Kohdan 4 tarkoituksena ei ole ollut muuttaa sitä lähtökohtaa, että päätös ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä tehdään täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan. Tarkoituksena on ollut ainoastaan luoda tiettyä joustavuutta sellaisten tilanteiden varalle, joissa säännökset ehdonalaiseen vapauteen pääsemisestä tuomion antaneessa valtiossa ja täy-

täntöönpanovaltiossa poikkeavat huomattavasti toisistaan. Jos esimerkiksi ehdonalainen vapautumisajankohta on täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen harkinnassa, siinä voitaisiin ottaa huomioon myös se, milloin henkilö olisi tuomiovaltiossa päässyt ehdonalaiseen vapauteen. Kansainvälisesti vertailtuna Suomen lainsäädäntö mahdollistaa ehdonalaiseen vapauteen pääsemisen aikaisemmin kuin useimmissa muissa Euroopan valtioissa. Näin ollen voidaan arvioida, että sellaisia tilanteita, joissa henkilön vapautumisaika voisi Suomeen siirtämisen johdosta huomattavasti pidentyä, ei esiintyisi. Siksi esityksessä ei ehdoteta 4 kohtaa vastaavan säännöksen sisällyttämistä täytäntöönpanolakiin, mistä seuraa, että seuraamuksen täytäntöönpano määräytyisi aina Suomen lainsäädännön mukaan. Selvyyden vuoksi tästä otettaisiin säännös täytäntöönpanolakiin.

18 artikla. *Erityissääntö.* Artikla sisältää säännökset niin sanotusta erityissäännöstä. Kohdan 1 mukaan pääsääntönä on, että puitepäätöksen mukaisesti täytäntöönpanovaltioon siirrettyä henkilöä ei saa syyttää tai tuomita taikka riistää häneltä muulla tavoin vapautta ennen hänen siirtoaan tehdyn muun kuin siirron perusteena olleen rikoksen johdosta. Kohdassa 2 luetellaan poikkeukset 1 kohdan kieltoon. Ensimmäisenä poikkeuksena mainitaan se, että henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua täytäntöönpanovaltion alueelta, ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut mainitulle alueelle sieltä poistuttuaan (a alakohta). Toinen poikkeus on, että rikoksesta ei voi seurata vapausrangaistusta tai vapauden menetyksen käsittävää turvaamistoimenpidettä (b alakohta). Kolmanneksi tuomittua on sallittua syyttää muista rikoksista, jos rikosoikeudenkäynti ei johda henkilökohtaista vapautta rajoittavaan toimenpiteeseen (c alakohta). Neljäntenä poikkeuksena on se, että tuomittu voisi joutua muun kuin vapauden menetyksen käsittävän rangaistuksen tai toimenpiteen kohteeksi, mukaan lukien taloudellinen rangaistus taikka sellaisen sijasta määrätty toimenpide, vaikka tällainen sijasta määrätty toimenpide voisikin rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan (d alakohta). Viidenneksi erityissäännön suoja väistyy tilanteessa, jossa tuomittu on suostunut siirtoon (e alakohta). Kuudes poikkeus e alakohdan mukaan on, että tuomittu on siirtämisensä jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön tiettyjen hänen siirtoaan edeltäneiden rikosten osalta. Luopumisilmoitus annetaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisille oikeusviranomaisille, ja se on kirjattava tämän valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Luopumisilmoitus on annettava tavalla, josta ilmenee kyseisen henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena sen seurauksista. Tätä varten henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa. Seitsemänneksi syyttäminen muista rikoksista on sallittua, jos tuomion antanut valtio antaa siihen luvan 3 kohdan mukaisesti. Kohta 3 sisältää säännökset luvan hankkimismenettelystä. Sitä on pyydettävä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselta viranomaiselta, ja pyyntöön on liitettävä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot ja sen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu käännös. Lupa on annettava, jos velvollisuus henkilön luovuttamiseen on olemassa. Päätös on tehtävä 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 5 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa täytäntöönpanovaltion on annettava mainitussa artiklassa säädetyt takuut.

Yhteistoimintalakiin ei sisälly säännöstä erityissäännöstä. Tuomittujen siirtämisestä tehdyn yleissopimuksen lisäpöytäkirjan 3 artiklan 4 kohdassa on määräykset erityissäännöstä. Artikla koskee karkotettavaksi määrättyjen tuomittujen siirtämistä tuomitun suostumuksesta riippumatta.

Artiklan 18 säännöksiä erityissäännöstä voidaan muutoin pitää riittävän täsmällisinä sovellettaviksi sellaisenaan, paitsi siltä osin kuin kyse menettelystä tuomitun suostumuksen hankkimiseksi erityissäännöstä luopumiseen. Tällainen tilanne voisi siis tulla eteen, jos ilmenisi tarve syyttää toisesta jäsenvaltiosta Suomeen siirrettyä henkilöä muusta kuin siitä rikoksesta, josta tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanoa varten hänet on siirretty, tai panna täytäntöön muusta rikoksesta tuomittu rangaistus. Artiklan f kohdassa edellä selostetun mukaan edellytetään, että suostumus

olisi annettava oikeusviranomaiselle. EU-luovuttamislain 50 § ja 58 §:ssä säädetään erityissäännöstä ja siitä poikkeamisesta. Nyt käsiteltävää tilannetta muistuttaa erityisesti 58 §:n säännös, jossa asetetaan edellytykset syyttää toisesta jäsenvaltiosta Suomeen luovutettua henkilöä muista kuin pidätysmääräyksessä mainituista rikoksista. Pykälän 2 momentin 6 kohdan mukaan syyttäminen muista rikoksista on sallittua, jos henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta erityissäännön suojaan. Kohdan mukaan luopumisilmoitus on annettava käräjäoikeudelle EU-luovuttamislain 29 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Nyt täytäntöönpantavan puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi vastaavankaltainen säännös. Toimivaltaa ei kuitenkaan ehdoteta rajattavaksi tietyille käräjäoikeuksille, vaan tarkoituksenmukaisinta on, että suostumus voidaan antaa sille käräjäoikeudelle, jonka tuomiopiirissä tuomittu suorittaa vankeusrangaistusta tai jossa suostumuksen vastaanottaminen muutoin katsotaan soveliaaksi. Se, että suostumusta koskeva asia voitaisiin käsitellä tuomitun olinpaikkaa lähinnä olevassa käräjäoikeudessa olisi käytännössä toimiva ratkaisu. Pelkästään tuomitun suostumuksen vastaanottamiseen ei myöskään liity sellaista EU-oikeudellista arviointia, jonka olisi katsottava edellyttävän toimivallan keskittämistä siten kuin muiden vastavuoroista tunnustamista koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa on tehty.

Täytäntöönpanolakiin esitetään otettavaksi säännös myös siitä, minkä viranomaisen asiana olisi pyytää toiselta valtiolta suostumusta erityissäännöstä poikkeamiseen puitepäätöksen 18 artiklan 2 kohdan g) alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa. Koska kyse useimmiten olisi siitä, että pyydetään suostumusta saada syyttää Suomeen siirrettyä henkilöä Suomessa vireillä olevassa asiassa, suostumusta pyytäisi syyttäjä. Suostumusta vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon voisi pyytää myös Rikosseuraamuslaitoksen keskushallinto tai hoitoseuraamusta koskevassa asiassa oikeusministeriö. Tällaisten pyyntöjen voidaan kuitenkin olettaa olevan harvinaisia.

Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan myös otettavaksi säännös niistä tilanteista, joissa Suomi on tuomion antanut valtio, ja Suomen viranomaisilta kysytään lupaa saada syyttää tuomittua täytäntöönpanovaltiossa muista rikoksista kuin siitä, josta tuomio on annettu. Luvan myöntämisestä päättäisi tällöin Helsingin käräjäoikeus syyttäjän esityksestä. Edellä kerrotun mukaisesti luvan myöntäminen on sidottu eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen mukaisiin luovuttamisen edellytyksiin. On siten perusteltua, että luvan myöntää sama viranomainen, joka on toimivaltainen päättämään luovuttamisesta toiseen EU:n jäsenvaltioon. EU-luovuttamislaista poiketen luvan myöntäminen keskitettäisiin Helsingin käräjäoikeudelle. Tapauksia oletettavasti tulisi olemaan vähän, ja tuomittu toisaalta lupaa kysyttäessä olisi jo siirretty täytäntöönpanovaltioon. Menettely olisi siten järkevintä keskittää yhteen luovuttamisasioissa toimivaltaiseen käräjäoikeuteen. Aikaisemmin selostetun mukaisesti Helsingin käräjäoikeudella on toimivaltaa myös seuraamuksen mukauttamisesta päätettäessä.

19 artikla. *Yleinen armahdus, armahdus, tuomion uudelleenkäsittely.* Artiklan 1 kohdan mukaan sekä tuomion antanut valtio että täytäntöönpanovaltio voivat myöntää yleisen armahduksen tai armahduksen. Kohdan 2 mukaan vain tuomion antanut valtio voi tehdä päätöksen sellaisen tuomion uudelleenkäsittelyä koskevien hakemusten johdosta, jolla on määrätty puitepäätöksen mukaisesti täytäntöön pantava rangaistus.

Yhteistoimintalain 16 §:ssä on 1 kohtaa muistuttava säännös armahdussäännösten soveltamisesta. Myös tuomittujen siirtoa koskevan yleissopimuksen 12 artiklan mukaan toimivalta päättää armahduksesta on molemmilla osapuolilla. Kohdasta 2 seuraa, että ylimääräiset muutoksenhakukeinot määräytyvät tuomiovaltion lain mukaan. Artikla ei edellytä täsmentäviä säännöksiä otettavaksi täytäntöönpanolakiin.

20 artikla. *Tuomion antaneen valtion toimittamat tiedot.* Kohdan 1 mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka seurauksena rangaistuksen täytäntöönpanokelpoisuus lakkaa välittömästi tai tietyn ajan kuluessa.

Kohdan 2 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on lopetettava rangaistuksen täytäntöönpano heti, kun tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen ilmoittaa sille 1 kohdassa tarkoitetusta päätöksestä tai toimenpiteestä. Artikla ei edellytä täsmentävää lainsäädäntöä.

21 artikla. *Täytäntöönpanovaltion toimittamat tiedot.* Kohta 1 sisältää luettelon tiedoista, jotka täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Tiedot on toimitettava viipymättä ja tavalla, josta jää kirjallinen todiste. Tiedot on toimitettava tuomion ja todistuksen lähettämisestä täytäntöönpanosta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle 5 artiklan 5 kohdan mukaisesti (a alakohta). Lisäksi on informoitava siitä, että rangaistuksen täytäntöönpano on käytännössä mahdotonta siksi, että tuomittua ei tavoiteta täytäntöönpanovaltion alueelta sen jälkeen, kun tuomio ja lomake on toimitettu täytäntöönpanovaltiolle (b alakohta). Tuomion antaneelle valtiolle on ilmoitettava myös lopullisesta päätöksestä tunnustaa tuomio ja panna rangaistus täytäntöön, mukaan lukien päätöksen päivämäärä (c alakohta). Sille on lisäksi ilmoitettava 9 artiklan nojalla tehdystä päätöksestä kieltäytyä tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta (d alakohta) sekä päätöksestä mukauttaa rangaistusta 8 artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti (e alakohta). Edelleen tuomion antaneelle valtiolle on ilmoitettava päätöksestä olla panematta rangaistusta täytäntöön 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista syistä eli armahduksesta johtuen (f alakohta). Alakohdissa d – f tarkoitetut päätökset on perusteltava. Lisäksi tuomion antaneelle valtiolle on sen pyynnöstä ilmoitettava ehdonalaisen vapauden alkamis- ja päättymisajasta (g alakohta). Tuomion antaneelle valtiolle on myös ilmoitettava tuomitun pakenemisesta (h alakohta) sekä siitä kun rangaistuksen täytäntöönpano on päättynyt (i alakohta). Artikla ei edellytä otettavaksi asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin.

22 artikla. *Tuomitun siirtämisen seuraukset.* Artiklan 1 kohdan mukaan tuomion antanut valtio ei saa jatkaa rangaistuksen täytäntöönpanoa sen jälkeen, kun täytäntöönpano on alkanut täytäntöönpanovaltiossa, jollei 2 kohdasta muuta johdu. Kohdan 2 mukaan oikeus panna rangaistus täytäntöön palautuu tuomion antaneelle valtiolle, kun täytäntöönpanovaltio on ilmoittanut sille rangaistuksen osittaisesta täytäntöön panematta jättämisestä 21 artiklan h alakohdan mukaisesti. Tällöin kyse olisi siis siitä, että rangaistuksen täytäntöönpano on keskeytynyt tuomitun pakenemisen seurauksena. Artikla on riittävän täsmällinen sovellettavaksi suoraan.

23 artikla. *Kielet.* Artiklan 1 kohdan mukaan todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä. Jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle EU:n toimielinten viralliselle kielelle tehdyn käännöksen. Kohdan 3 mukaan tuomion käännöstä ei vaadita. Poikkeuksena tähän pääsääntöön kohdassa 3 jäsenvaltiolle annetaan mahdollisuus puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, että se voi sellaisissa tapauksissa, joissa se pitää todistuksen tietoja riittämättöminä päätöksentekoaan varten, päättämiseksi, pyytää, että tuomio tai sen keskeiset kohdat käännetään täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä taikka yhdelle tai useammalle muulle EU:n toimielinten viralliselle kielelle. Pyyntö on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun tuomio ja todistus on vastaanotettu. Tarvittaessa tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on neuvoteltava siitä, mitkä tuomion keskeiset kohdat on käännettävä. Päätöstä tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta voidaan lykätä, kunnes tuomion antanut valtio on toimittanut käännöksen täytäntöönpanovaltiolle tai, jos täytäntöönpanovaltio päättää kääntää tuomion omalla kustannuksellaan, kunnes käännös on saatu.

Yhteistoimintalakiin tai –asetukseen ei sisälly säännöksiä asiakirjojen kääntämisestä. Suomi on kuitenkin liittyessään tuomittujen siirtämisestä tehtyyn yleissopimukseen antanut selityksen, jonka mukaan Suomen viranomaiselle osoitettavat siirtämispyynnöt ja niiden liitteet on laadittava suomen, ruotsin, englannin tai ranskan kielellä tai niihin on liitettävä käännös jollekin mainituista kielistä.

Muiden EU:n vastavuoroista tunnustamista koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa edellytetään, että yhteistyöpyynnöt on tehtävä suomen, ruotsin tai englannin kielellä tai niihin on liitettävä käännös jollekin mainituista kielistä. Lisäksi voidaan hyväksyä muille kielille tehdyt yhteistyöpyynnöt, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Esityksessä ehdotetaan otettavaksi täytäntöönpanolakiin vastaavansisältöinen säännös käännöksistä. Paitsi hyväksyttävien kielten osalta, ratkaisu vastaisi muiden puitepäätösten täytäntöönpanolakeja myös sikäli, että vain todistus olisi toimitettava käännettynä jollekin mainituista kielistä. Tuomion antaneella valtiolla ei siten olisi velvollisuutta kääntää tuomiota.

24 artikla. *Kulut.* Artiklan mukaan puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista vastaa täytäntöönpanovaltio, lukuun ottamatta tuomitun siirrosta täytäntöönpanovaltioon aiheutuvia kuluja ja kuluja, jotka syntyvät pelkästään tuomion antaneen valtion täysivaltaisuuteen kuuluvalla alueella. Artiklaa on pidettävä riittävänä selkeänä sovellettavaksi suoraan. Siitä siis seuraa, että tuomitun siirtämisestä täytäntöönpanovaltioon aiheutuvista matkakustannuksista vastaa tuomiovaltio ja siirretyn seuraamuksen täytäntöönpanokuluista täytäntöönpanovaltio.

25 artikla. *Rangaistusten täytäntöönpano eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen johdosta.* Artikla sisältää yleisluontoisen säännöksen eurooppalaisen pidätysmääräyksen ja täytäntöönpantavan puitepäätöksen suhteesta. Sen mukaan puitepäätöksen säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin tapauksissa, joissa jäsenvaltio sitoutuu panemaan rangaistuksen täytäntöön eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohdan mukaisesti tai tapauksissa, joissa se on mainitun puitepäätöksen 5 artiklan 3 kohdan nojalla asettanut ehdon, että henkilö on rankaisemattomuuden välttämiseksi palautettava asianomaiseen jäsenvaltioon suorittamaan rangaistus. Soveltamisen on oltava eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen mukaista, eikä sillä tule rajoittaa mainitun puitepäätöksen velvoitteiden noudattamista.

Artiklalla on ollut tarkoitus luoda yhteys tuomittujen siirtoa ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien puitepäätösten välille. Artikla merkitsee sitä, että niissä tilanteissa, joissa rangaistuksen täytäntöönpanoa varten pyydetystä luovuttamisesta kieltäydytään, ja samalla sitoudutaan panemaan rangaistus itse täytäntöön, täytäntöönpanon edellytykset ja menettelysäännökset määräytyvät soveltuvin osin tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen mukaan. Sama koskee tilanteita, joissa syytetoimia varten pyydettyyn luovuttamispyyntöön suostumisen ehdoksi eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 5 artiklan 3 kohdan mukaan asetetaan se, että henkilö palautetaan täytäntöönpanovaltioon rangaistuksen suorittamista varten. Artiklan lopussa oleva viittaus siihen, ettei säännöksellä rajoiteta eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen velvoitteiden noudattamista, tarkoittaa sitä, että tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen soveltaminen ei saisi johtaa henkilön rankaisemattomuuteen tai rajoittaa luovuttamista koskevia velvoitteita. Jos siten täytäntöönpanovaltio kieltäytyisi suostumasta täytäntöönpanopyyntöön sillä perusteella, että jokin 4 artiklan kriteereistä ei täyty, olisi henkilö luovutettava pidätysmääräyksen antaneeseen valtioon asianomaisen puitepäätöksen edellytysten mukaisesti.

Artiklasta ei ehdoteta otettavaksi asiasisältöistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

III LUKU **Loppusäännökset**

26 artikla. *Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin.* Artiklan 1 kohdan mukaan puitepäätöksellä korvataan jäsenvaltioiden välillä sovellettavien, tuomittujen siirtämistä koskevien yleissopimusten vastaavat määräykset. Tämä ei kuitenkaan vaikuta yleissopimusten soveltamiseen jäsenvaltioiden ja kolmansien valtioiden välillä ja väliaikaiseen soveltamiseen 28 artiklan mukaisesti. Korvattavia sopimuksia ovat aikaisemmin mainitut vuoden yleissopimus tuomittujen siirtämisestä sekä sen lisäpöytäkirja. Lisäksi puitepäätöksellä korvataan rikosoikeudellisten tuomioiden kansainvälisestä pätevyydestä 28 päivänä toukokuuta 1970 tehty eurooppalainen yleissopimus sekä ulkomaisten rikosoikeudellisten tuomioiden täytäntöönpanosta 13 päivänä marraskuuta 1991 tehty Euroopan

yhteisöjen jäsenvaltioiden välinen yleissopimus. Suomi ei ole liittynyt mainittuihin yleissopimuksiin. Edelleen puitepäätös korvaa tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen III osaston 5 luvun.

Kohdan 2 mukaan jäsenvaltiot voivat jatkaa 27 päivänä marraskuuta 2008 voimassa olevien kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamista sikäli kuin niiden avulla voidaan syventää tai laajentaa tämän puitepäätöksen tavoitteita ja sikäli kuin ne edelleen yksinkertaistavat tai helpottavat rangaistusten täytäntöönpanomenettelyjä.

Kohdan 3 mukaan jäsenvaltiot voivat 5 päivän joulukuuta 2008 jälkeen tehdä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä, sikäli kuin niiden avulla voidaan syventää tai laajentaa tämän puitepäätöksen säännöksiä ja sikäli kuin ne edelleen yksinkertaistavat tai helpottavat rangaistusten täytäntöönpanomenettelyjä.

Kohdassa 4 jäsenvaltioille asetetaan velvollisuus ilmoittaa neuvostolle ja komissiolle 5 päivään maaliskuuta 2009 mennessä niistä 2 kohdassa tarkoitetuista voimassa olevista sopimuksista ja järjestelyistä, joiden soveltamista ne haluavat jatkaa. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvostolle ja komissiolle myös kaikista 3 kohdassa tarkoitetuista uusista sopimuksista tai järjestelyistä kolmen kuukauden kuluessa niiden allekirjoittamisesta. Suomi on mainitun kohdan nojalla ilmoittanut neuvostolle, että se suhteessa Ruotsiin sekä Tanskaan soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia sikäli kuin sen avulla voidaan syventää tai laajentaa puitepäätöksen tavoitteita ja edelleen yksinkertaistaa tai helpottaa rangaistusten täytäntöönpanomenettelyjä. Myös Ruotsi ja Tanska ovat antaneet vastaavansisältöisen ilmoituksen. Lainsoveltamisen helpottamiseksi puitepäätöksen suhteesta pohjoismaiseen yhteistoimintalakiin ehdotetaan otettavaksi säännös täytäntöönpanolakiin.

27 artikla. *Alueellinen soveltaminen.* Artiklan mukaan puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

28 artikla. *Siirtymäsäännös.* Kohdan 1 mukaan ennen 5 päivää joulukuuta 2011 vastaanotettuihin pyyntöihin sovelletaan edelleen tuomittujen siirtämistä koskevia voimassa olevia säädöksiä. Jäsenvaltioiden on mainittuun päivämäärään mennessä pantava puitepäätös kansallisesti täytäntöön. Puitepäätöstä sovelletaan pyyntöihin, jotka on otettu vastaan kyseisestä päivästä alkaen.

Kohdassa 2 sallitaan se, että jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä antaa ilmoituksen, jonka mukaan se tuomion antaneena jäsenvaltiona ja täytäntöönpanojäsenvaltiona jatkaa sellaisissa tapauksissa, joissa lainvoimainen tuomio on annettu ennen sen ilmoittamaa päivämäärää, niiden voimassa olevien säädösten soveltamista, joita tuomittujen siirtämiseen sovelletaan 5 päivänä joulukuuta 2011. Jos ilmoitus on annettu, mainittuja säädöksiä sovelletaan tällöin kaikkiin muihin jäsenvaltioihin riippumatta siitä, ovatko ne antaneet samanlaisen ilmoituksen. Kyseinen päivä ei voi olla myöhäisempi kuin 5 päivä joulukuuta 2011. Mainittu ilmoitus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Se voidaan peruuttaa milloin tahansa.

Suomen aikomuksena ei ole ollut lykätä puitepäätöksen soveltamisen aloittamista, joten artiklassa tarkoitettua ilmoitusta ei annettaisi. Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan lainsoveltamisen helpottamiseksi otettavaksi siirtymäsäännös soveltamisajankohdan määräytymisestä.

29 artikla. *Täytäntöönpano.* Kohdan 1 mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava puitepäätöksen säännösten noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet 5 päivään joulukuuta 2011 mennessä.

Kohdassa 2 edellytetään, että jäsenvaltiot toimittavat neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioissa puitepäätöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä. Neuvosto tutkii komission näitä tietoja käyttäen laatiman kertomuksen perusteella viimeistään 5 päivänä joulukuuta 2012, ovatko jäsenvaltiot noudattaneet tämän puitepäätöksen säännöksiä.

Kohdan 3 mukaan neuvoston pääsihteeristö toimittaa 4 artiklan 7 kohdan ja 23 artiklan 1 tai 3 kohdan nojalla annetut ilmoitukset jäsenvaltioille ja komissiolle.

Kohdan 4 mukaan jäsenvaltion, jolla on ollut puitepäätöksen 25 artiklan soveltamisessa toistuvasti vaikeuksia, joita ei ole ratkaistu kahdenvälisillä neuvotteluilla, on ilmoitettava vaikeuksistaan neuvostolle ja komissiolle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionisopimuksen 35 artiklan 7 kohdan soveltamista. Komissio laatii saamiensa tietojen pohjalta kertomuksen ja liittää siihen mahdollisesti aiheellisiksi katsomiaan aloitteita vaikeuksien ratkaisemiseksi.

Kohdassa 5 edellytetään, että komissio laatii saamiensa tietojen perusteella 5 päivään joulukuuta 2013 mennessä kertomuksen ja liittää siihen mahdollisesti aiheellisiksi katsomiaan aloitteita. Niiden perusteella neuvosto tarkastelee uudelleen erityisesti 25 artiklaa harkitakseen, onko se korvattava yksityiskohtaisemmilla säännöksillä. Aikaisemmin selostetun mukaisesti artiklassa 25 on yleisluontoinen säännös puitepäätöksen soveltamisesta eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyviin tilanteisiin.

30 artikla. *Voimaantulo.* Artiklan mukaan puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Puitepäätös on julkaistu virallisessa lehdessä 5 päivänä joulukuuta 2008. Edellä selostetun mukaan puitepäätöksen voimaantulo ei merkitse, että puitepäätöstä tuolloin olisi alettu soveltaa, vaan soveltamisen edellytys on, että jäsenvaltiot ovat saattaneet puitepäätöksen velvoitteet osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2 Valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskevan puitepäätöksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. *Tavoitteet ja soveltamisala.* Artikla sisältää säännökset puitepäätöksen tavoitteista ja soveltamisalasta. Artiklan 1 kohdan mukaan puitepäätöksen tavoitteena on helpottaa tuomittujen yhteiskuntaan sopeutumista, parantaa rikosten uhrien suojelua ja yleistä turvallisuutta helpottamalla valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamista sellaisten rikoksentekijöiden osalta, jotka eivät asu tuomiovaltiossa. Mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi puitepäätöksessä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti muu jäsenvaltio kuin se, jossa asianomainen henkilö on tuomittu, tunnustaa tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen (jäljempänä valvonnan siirtoa koskeva pyyntö), valvoo tuomion perusteella määrättyä valvontatoimenpidettä tai tuomittua vaihtoehtoista seuraamusta. Puitepäätöksessä säännellään myös jäsenvaltioiden toimivallasta tehdä muut tuomioon liittyvät päätökset.

Artiklan 2 kohdan mukaan puitepäätöstä sovelletaan ainoastaan siinä määritellyn valvonnan siirtoa koskevan pyynnön tunnustamiseen, valvontaa koskevan toimivallan siirtämiseen sekä valvontaan liittyviin päätöksiin. Puitepäätöstä ei kohdan 3 mukaan sovelleta vapausrangaistuksiin tai muihin vapaudenmenetyksen käsittäviin toimenpiteisiin, joihin tulee sovellettavaksi tuomittujen siirtoa koskeva puitepäätös. Puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät myös sakkorangaistukset ja menettämisseuraamukset, joita koskevat erilliset EU:ssa tehdyt sakkopuitepäätös ja konfiskaatiopuitepäätös.

Kohdan 4 mukaan puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa unionisopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita. Lakivaliokunta on puitepäätösehdotuksen neuvotteluvaiheessa antamassaan lausunnossa viitannut kohdan mukaiseen yleisluontoiseen viittaukseen velvollisuudesta noudattaa perusoikeuksia (LaVL 3/2007 vp). Lakivaliokunta piti lausunnossaan selvänä, että jäsenvaltio voi kieltäytyä sille esitetyn täytäntöönpanopyynnön toimeenpanosta silloin, kun sillä on perusteltua syytä epäillä täytäntöönpanon kohteena olevan henkilön oikeusturvaa olennaisesti loukatun kyseisen toimenpiteen tai seuraamuksen määräämiseen johtaneessa menettelyssä. Valiokunnan mielestä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa ja perustuslain 21 §:n 2 momentissa taatulla oikeudella oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on kuitenkin niin huomattava periaatteellinen ja käytännöllinen merkitys, että jatkovalmistelussa olisi vakavasti harkittava sen turvaamista tarkoittavan nimenomaisen kieltäytymisperusteen ottamista puitepäätökseen.

Aikaisemmin selostetun mukaisesti voidaan katsoa, että vastavuoroista tunnustamista koskevissa puitepäätöksissä tarkoitettujen

päätösten täytäntöönpanosta on mahdollista kieltäytyä oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin liittyvän perusoikeusloukkauksen vuoksi nimenomaisen kieltäytymistä koskevan säännöksen puuttumisesta riippumatta. Jäsenvaltiot ovat myös Lissabonin sopimuksen myötä sitoutuneet aikaisempaa vahvemmin ihmisoikeuksien noudattamiseen. Kuten tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen osalta ehdotetaan tehtäväksi, täytäntöönpanolakiin ei esitetä otettavaksi säännöstä oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin liittyvästä kieltäytymisperusteesta. Tarkempien perustelujen osalta viitataan aikaisemmin lausuttuun.

2 artikla. *Määritelmät.* Artikla sisältää säännöksen puitepäätöksessä käytetyistä määritelmistä. Kohdan 1 mukaan tuomiolla tarkoitetaan tuomion antaneen valtion tuomioistuimen antamaa lainvoimaista päätöstä tai määräystä, jossa todetaan luonnollisen henkilön tehneen rikoksen ja määrätään vapausrangaistus tai muu vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide, jos tuomittu on kyseisen tuomion tai myöhemmän valvontapäätöksen nojalla päästetty ehdonalaiseen vapauteen tai hänelle määrätään lykätty rangaistus, ehdollinen rangaistus tai vaihtoehtoinen seuraamus.

Valvonnan tulee siis aina perustua tuomioistuimen lainvoimaiseen tuomioon, jossa henkilön on todettu tehneen rikoksen. Puitepäätös kuitenkin mahdollistaa sen, että puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvat myös muun toimivaltaisen viranomaisen kuin tuomioistuimen tekemät valvontapäätökset, edellyttäen, että ne perustuvat rikostuomioon. Puitepäätös sallii muun kuin oikeusviranomaisen nimeämisen toimivaltaiseksi viranomaiseksi siinä tapauksessa, että kyseisellä viranomaisella on kansallisesti toimivalta tehdä luonteeltaan samankaltaisia valvontapäätöksiä. Toimivaltaisia viranomaisia koskevaa artiklaa selostetaan jäljempänä 3 artiklan yhteydessä tarkemmin.

Kohdan 2 mukaan lykätyllä rangaistuksella tarkoitetaan vapausrangaistusta tai muuta vapaudenmenetyksen käsittävää toimenpidettä, jonka täytäntöönpano lykätään ehdollisesti kokonaan tai osittain määräämällä yksi tai useampi valvontatoimenpide. Määritelmän mukaan tällaiset valvontatoimenpiteet voidaan sisällyttää itse tuomioon tai määrätä toimivaltaisen viranomaisen tekemässä erillisessä valvontapäätöksessä. Suomessa kohdan tarkoittamana rangaistuksena voidaan pitää *ehdollista vankeusrangaistusta*. Siitä säädetään rikoslain 2b luvussa (520/2001). Kun vankeus tuomitaan ehdollisena, rangaistuksen täytäntöönpano lykkääntyy koeajaksi, jonka pituus on vähintään vuosi ja enintään kolme vuotta. Suomessa ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomituista ainoastaan rikoksen alle 21-vuotiaana tehneet voidaan määrätä valvontaan (rikoslain 6 luvun 10 §:n 2 momentti). Tuomioistuin tällöin päättää ainoastaan siitä, määrätäänkö henkilö ehdollisen rangaistuksen tehosteeksi valvontaan vai ei, mutta ei määrää valvonnan sisällöstä. Valvonnan järjestäminen ja johto kuuluu Rikosseuraamuslaitokselle. Vuoden 2011 alussa voimaan tulevassa laissa ehdollisen vankeuden valvonnasta (634/2010) on säännökset valvottavan velvollisuuksista ja valvonnan toteuttamisesta muutoinkin. Säännöksiä on tarkemmin selostettu tätä esitystä valmistelleen työryhmän mietinnössä 60/2010. Mietinnössä kuvatuin tavoin ehdollisen rangaistuksen valvontaan liittyvä yhteistyö on nykyisin mahdollista pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaan, mutta ei suhteessa muihin valtioihin.

Kohdan 3 mukaan ehdollisella rangaistuksella tarkoitetaan tuomiota, jossa rangaistuksen määräämistä lykätään ehdollisesti määräämällä yksi tai useampi valvontatoimenpide tai, jossa määrätään vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen asemesta yksi tai useampi valvontatoimenpide. Määritelmän mukaan myös tällaiset valvontatoimenpiteet voidaan sisällyttää itse tuomioon tai määrätä toimivaltaisen viranomaisen tekemässä erillisessä valvontapäätöksessä. Kohdan tarkoittamalla ehdollisella rangaistuksella tarkoitetaan eräiden jäsenvaltioiden järjestelmien mukaisia tilanteita, joissa tuomioistuin ensi vaiheessa päättää vain siitä, onko henkilö syyllistynyt rikokseen, ja rangaistuksen määrääminen ratkaistaan vasta myöhemmin riippuen henkilön käytöksestä tai hänen syyllistymisestään uusiin rikoksiin koeaikana. Suomessa ei tunneta kohdassa tarkoitettuja ehdollisia rangaistuksia.

Kohdan 4 mukaan vaihtoehtoisella seuraamuksella tarkoitetaan muuta seuraamusta kuin vapausrangaistusta, vapaudenmenetyksen käsittävää toimenpidettä tai taloudellista rangaistusta, jolla asetetaan velvollisuus tai annetaan määräys. Kohdan tarkoittamana vaihtoehtoisena seuraamuksena voidaan Suomessa pitää *yhdyskuntapalvelua*, *nuorisorangaistusta* ja *valvontarangaistusta*. *Yhdyskuntapalvelusta* säädetään rikoslain 6 luvun 11 §:ssä (515/2003) sekä yhdyskuntapalvelusta annetussa laissa (1055/1996). *Nuorisorangaistuksen* määräämisen edellytyksistä säädetään rikoslain 6 luvun 10a §:ssä (1195/2004). Nuorisorangaistuksen kestosta ja sisällöstä säädetään nuorisorangaistuksesta annetussa laissa (1196/2004). Ehdolliseen rangaistukseen liittyvää valvontaa vastaavasti valvonnan johto ja järjestäminen kuuluu Rikosseuraamuslaitokselle. Säännöksiä valvontarangaistuksesta sisältyy lakiin valvontarangaistuksesta (EV 266/2010 vp—HE 17/2010 vp), jonka on määrä tulla voimaan 1 päivänä marraskuuta 2011.

Myös vaihtoehtoisia seuraamuksia ja niiden valvontaa on tarkemmin selostettu työryhmämietinnössä 60/2010. Niiden kansainvälistä täytäntöönpanoa koskevat säännökset tällä hetkellä puuttuvat.

Kohdan 5 mukaan valvontapäätöksellä tarkoitetaan tuomiota tai tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tällaisen tuomion nojalla tekemää lopullista päätöstä joko ehdonalaisesta vapauttamisesta tai valvontatoimenpiteiden määräämisestä.

Kohdan 6 mukaan ehdonalaisella vapauttamisella tarkoitetaan toimivaltaisen viranomaisen tekemää tai kansallisesta laista johtuvaa lopullista päätöstä tuomitun ennenaikaisesta vapauttamisesta, kun osa vapausrangaistuksesta tai muusta vapaudenmenetyksen käsittävästä toimenpiteestä on kärsitty, siten, että määrätään yksi tai useampi valvontatoimenpide.

Suomessa kohdan tarkoittamasta *ehdonalaisesta vapauttamisesta* säädetään rikoslain 2c luvun 5—14 §:ssä (780/2005). Luvun 5 §:n 1 momentin mukaan ehdonalainen vapauttaminen tarkoittaa ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomitun vangin päästämistä suorittamaan loppuosa rangaistuksesta vapaudessa. Tarkemmat säännökset ehdonalaisen vapauttamisen järjestämisestä sisältyvät vankeusasetuksen 78—82 §:iin. Ehdonalaisen vapauden valvontaa koskee ehdonalaisen vapauden valvonnasta annettu laki (782/2005). Tarkemmin ehdonalaiseen vapauttamiseen liittyviä säännöksiä on selostettu työryhmän mietinnössä 60/2010. Mietinnössä kuvatuin tavoin ehdonalaisen vapauden valvontaan liittyvä yhteistyö on nykyisin mahdollista pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaan, mutta ei suhteessa muihin valtioihin.

Sekä määräaikaista vankeusrangaistusta että elinkautista vankeutta suorittava vanki voidaan tietyin edellytyksin sijoittaa *valvottuun koevapauteen*. Rikoslain 2c luvun 8 §:ssä (780/2005) säädetään valvotusta koevapaudesta. Sen 1 momentin mukaan vangin yhteiskuntaan sijoittumisen edistämiseksi hänet voidaan sijoittaa vankilan ulkopuolelle teknisin välinein tai muulla tavoin erityisesti valvottuun koevapauteen enintään kuusi kuukautta ennen ehdonalaista vapauttamista. Tarkemmat säännökset valvotun koevapauden järjestämisestä sisältyvät vankeusasetuksen 10 lukuun (509/2006). Valvottu koevapaus mahdollistaa rangaistuksen suorittamisen normaalissa yhteisössä ja sen tavoitteena on sopeuttaa vanki yhteiskuntaan. Vaikka valvottua koevapautta Suomen järjestelmässä pidetään osana vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa, muistuttaa se kuitenkin yhdyskuntapalvelua sikäli, että se pannaan täytäntöön vankilan ulkopuolella ja yleensä myös siinä yhteisössä, johon kyseessä oleva henkilö sijoittuu vapauduttuaan. Lisäksi valvotulle koevapaudelle luonteenomaista on yhdyskuntapalvelun lailla tuen ja erityisen kontrollin yhdistäminen. Valvotulla koevapaudella voidaan katsoa olevan liittymä myös ehdonalaisen vapauttamisen kanssa, koska valvottua koevapautta voidaan pitää ehdonalaiseen vapauteen päästämisen aikaistamisena. Valvottu koevapaus sisältää myös luonteeltaan sen tyyppisiä valvontatoimenpiteitä, joita puitepäätöksellä on haluttu kattaa. Toisaalta valvotun koevapauden käyttöalaa voidaan arvioida vähentävän se, että se käytännössä määrätään keskimäärin kolmen kuukauden pituisena. Puitepäätös jäljempänä selostetun mukaisesti mahdollistaa täytäntöönpanosta kieltäytymisen, jos valvontatoimen tai vaih-

toehtoisen seuraamuksen kesto on alle kuusi kuukautta. Vaikka valvottuun koevapauteen liittyvien tapausten voidaan arvioida olevan harvinaisia, esityksessä ei silti suljettaisi pois niihin liittyvää yhteistyötä. Valvotun koevapauden sisällyttämisestä lain soveltamisalaan ei myöskään seuraa velvollisuutta esittää niiden täytäntöönpanon siirtämistä, vaan tämä olisi aina Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön harkinnassa. Näillä perusteilla esityksessä ehdotetaan, että valvottu koevapaus kuuluisi lain soveltamisalaan.

Lähestymiskielto sitä vastoin ei kuuluisi lain soveltamisalaan. Puitepäätöksen 2 artiklassa edellytetään, että valvonnan tulee perustua tuomioistuimen lainvoimaiseen tuomioon, jossa henkilön on todettu tehneen rikoksen. Lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) 1 §:n 1 momentin mukaan henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan tai muun vakavan häirinnän torjumiseksi voidaan määrätä lähestymiskielto. Suomessa lähestymiskielto määrätään yleensä rikosasian käsittelystä erillisessä menettelyssä. Poissuljettua ei kuitenkaan ole, että henkilö määrätään lähestymiskieltoon häntä koskevan rikosasian käsittelyn tai rikostuomion yhteydessä. Tämä on kuitenkin käytännössä harvinaista. Lähestymiskieltojen sisällyttäminen lain soveltamisalaan olisi myös ongelmallista sikäli, että Rikosseuraamuslaitoksella ei ole kansallisesti toimivaltaa niiden täytäntöönpanossa. Näin ollen, jos ne lain soveltamisalaan otettaisiin, niitä varten olisi luotava omat viranomais- ja menettelysäännökset. Tarvetta säännellä lähestymiskieltoihin liittyvää yhteistyötä toisaalta vähentää se, että niistä on neuvostossa valmisteltavana oma instrumentti, direktiiviehdotus eurooppalaisesta suojelumääräyksestä. Näin ollen olettaen, että direktiiviehdotus neuvostossa hyväksytään, ja että sen soveltamisala kattaa myös Suomen järjestelmän mukaiset lähestymiskiellot, niiden tunnustamiseen liittyvä yhteistyö Suomen ja muiden jäsenvaltioiden välillä tulisi tulevaisuudessa määräytymään direktiivin mukaan. Myös komissio on valmistellut lähestymiskieltoihin liittyviä lainsäädäntöaloitteita osana niin sanottua rikosuhripakettia, joka on julkaistu toukokuussa 2011. Näillä perusteilla esityksessä on päädytty siihen, että lähestymiskiellot jäisivät lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Kohdan 7 mukaan valvontatoimenpiteillä tarkoitetaan velvollisuuksia ja määräyksiä, jotka toimivaltainen viranomainen tuomion antaneen valtion lainsäädännön nojalla asettaa luonnolliselle henkilölle edellä selostettujen lykätyn rangaistuksen, ehdollisen rangaistuksen tai ehdonalaisen vapauttamisen yhteydessä.

Kohdan 8 mukaan tuomion antaneella valtiolla tarkoitetaan jäsenvaltiota, jossa tuomio on annettu ja kohdan 9 mukaan täytäntöönpanovaltiolla jäsenvaltiota, jossa valvonta suoritetaan 8 artiklassa tarkoitetun päätöksen mukaisesti.

Artikla edellyttää tarkentavaa säännöstä otettavaksi täytäntöönpanolakiin siitä, millaisia valvonnan siirtoa koskevia pyyntöjä Suomi voisi lähettää toiseen jäsenvaltioon. Edellä selostetun mukaisesti kyseeseen tulisivat ehdollisen vankeusrangaistuksen valvonta, yhdyskuntapalvelu, nuorisorangaistus ja ehdonalaisen vapauden valvonta sekä valvottu koevapaus. Lain soveltamisalaan kuuluisi myös valvontarangaistus, jonka sisältöä on kuvattu hallituksen esityksessä 17/2010 vp sekä työryhmän mietinnössä 60/2010.

3 artikla. *Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen.* Artikla sisältää säännökset toimivaltaisista viranomaisista. Kohdassa 1 jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan neuvoston pääsihteeristölle, mikä yksi tai useampi viranomainen on toimivaltainen toimimaan puitepäätöksen mukaisesti silloin, kun tämä jäsenvaltio on tuomion antanut valtio tai täytäntöönpanovaltio. Kohdan 2 mukaan jäsenvaltiot voivat nimetä muita kuin oikeusviranomaisia puitepäätöksen mukaisten päätösten tekemistä varten toimivaltaisiksi viranomaisiksi edellyttäen, että näillä viranomaisilla on niiden kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen nojalla toimivalta tehdä vastaavanluonteisia päätöksiä. Kohta 3 sisältää kohtaa 2 koskevan poikkeuksen, joka koskee 14 artiklan 1 kohdan b tai c alakohtien mukaisia päätöksiä. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilön tulee voida saattaa 14 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdissa tarkoitetut päätökset tuomioistuimen tai muun riippumaton tuomioistuimen kaltaisen elimen käsiteltäväksi. Mainitut ala-

kohdat sisältävät säännökset myöhemmistä päätöksistä, jotka koskevat tuomion täytäntöönpanon lykkäämistä, valvontapäätöksen kumoamista ja päätöstä vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen määräämisestä, kun kyse on vaihtoehtoisesta seuraamuksesta tai ehdollisesta rangaistuksesta. Käytännössä näillä tarkoitetaan muun muassa tilanteita, joissa henkilö ei ole noudattanut valvontatoimenpiteitä tai, kun hän syyllistyy uuteen rikokseen. Kohdan 4 mukaan neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Artikla edellyttää tarkentavaa säännöstä otettavaksi täytäntöönpanolakiin siitä, mikä viranomainen Suomessa olisi toimivaltainen tekemään valvonnan siirtoa koskevan pyynnön toiselle jäsenvaltiolle sekä päättämään täytäntöönpanosta Suomessa toisen jäsenvaltion tekemän pyynnön johdosta. Lisäksi artikla edellyttää tarkentavaa säännöstä siitä, mikä viranomainen olisi toimivaltainen kohdan 3 mukaisissa tilanteissa.

Työryhmän mietinnössä 60/2010 on selostettu Suomen järjestelmää koskien viranomaisia, jotka tekevät puitepäätöksessä tarkoitettuja valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskevia päätöksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklan 1 kohdan mukaisissa tilanteissa toimivaltainen viranomainen olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Sitä voidaan pitää luonteeltaan hallintoviranomaisena, mutta artiklan 2 kohdan mukaisin edellytyksin muukin kuin oikeusviranomainen voidaan nimetä toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Merkillepantavaa on myös se, että puitepäätöksessä tarkoitettua valvontapäätöstä tai vaihtoehtoista seuraamusta on edeltänyt rikostuomio, jonka aina on antanut tuomioistuin eli oikeusviranomainen. Tässä suhteessa puitepäätöksessä tarkoitetut tilanteet eroavat esimerkiksi esitutkintavaiheen toimenpiteistä, joista Suomen järjestelmässä päättää usein esitutkintaviranomainen ilman tuomioistuimeen tai syyttäjän päätöstä. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö esittää nykyisin valvonnan siirtämistä Suomesta muuhun Pohjoismaahan ja ratkaisee sen, onko toisesta Pohjoismaasta saapuneeseen pyyntöön suostuttava. Lisäksi Suomen järjestelmässä Rikosseuraamuslaitos vastaa puitepäätöksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta. Rikosseuraamuslaitoksella on siis kansallisen lainsäädännön mukainen toimivalta tehdä puitepäätöksen mukaisia päätöksiä ja näin ollen kohdan 2 mukainen edellytys täyttyy. Järjestelmän selkeyden ja toimivuuden kannalta ei ole järkevää nimetä useita eri toimivaltaisia viranomaisia. Siksi ehdotetaan, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö olisi toimivaltainen päättämään Suomesta lähtevistä ja Suomeen saapuvista valvonnan siirtoa koskevista pyynnöistä.

Artikla edellyttää lakiin tarkentavaa säännöstä myös siitä, mikä viranomainen olisi toimivaltainen 14 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa. Kyse on tuomion täytäntöönpanon lykkäämisestä, valvontapäätöksen kumoamisesta tai vankeusrangaistuksen määräämisestä, kun valvontatoimenpidettä ei ole noudatettu tai kun tuomittu on tehnyt uuden rikoksen. Työryhmän mietinnössä 60/2010 selostetun mukaisesti Suomessa mainituista toimenpiteistä päättää tuomioistuin lukuun ottamatta valvottua koevapautta. Päätöksen sen rikkomisen seuraamuksista tekee vankilanjohtaja. Koevapauden peruuttamisesta määräaikaisesti tai kokonaan päättää arviointiyksikön johtaja muissa tapauksissa kuin niissä, joissa kysymys on elinkautisvankien ja koko rangaistusta suorittavien valvotun koevapauden peruuttamisesta ja ehtojen rikkomisen muista seuraamuksista. Viimeksi mainituissa tilanteissa päätöksen tekee Rikosseuraamuslaitos.

Esityksessä ehdotetaan, että mainitunlaisten myöhempien päätösten tekemiseen toimivaltainen viranomainen Suomessa olisi tuomioistuin. Tämä koskisi myös tilanteita, joissa Suomeen valvottavaksi siirretty henkilö olisi rikkonut valvotun koevapauden ehtoja. Asia käsiteltäisiin siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä tuomittu asuu tai jossa käsittely muutoin katsotaan soveliaaksi. Esityksessä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi rajata päätöksentekoa tiettyihin käräjäoikeuksiin, koska seuraamukseen tuomitun kannalta on perusteltua mahdollistaa asian käsittely esimerkiksi siinä käräjäoikeudessa, joka on lähinnä tuomitun asuin- tai oleskelupaikkaa.

Puitepäätöksessä tarkoitettuja myöhempiä päätöksiä ja niiden suhdetta Suomen lainsäädäntöön selostetaan tarkemmin jäljempänä 14 artiklan yhteydessä.

Esityksessä ehdotetusta seuraa, että Suomi antaisi artiklan 1 kohdan mukaisen ilmoituksen, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö paitsi 14 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa. Tällöin toimivalta olisi käräjäoikeudella edellä selostetun mukaisesti.

4 artikla. *Valvontatoimenpiteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset.* Artiklan 1 kohdassa luetellaan ne valvontatoimenpiteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset, joihin puitepäätöstä sovelletaan. Yhteistyö kohdassa mainittujen valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten osalta on jäsenvaltioita velvoittavaa. Valvontatoimenpiteinä ja vaihtoehtoisina seuraamuksina mainitaan tuomitun velvollisuus ilmoittaa asuinpaikan tai työpaikan muutokset tietylle viranomaiselle (alakohta a). Lisäksi mainitaan velvollisuus olla saapumatta tietyille paikkakunnille, tiettyihin paikkoihin tai määritellyille alueille tuomion antaneessa tai täytäntöönpanovaltiossa (alakohta b). Kyseeseen voi tulla myös velvollisuus, joka sisältää rajoituksia täytäntöönpanovaltion alueelta poistumiseen (alakohta c). Lisäksi valvontatoimi voi käsittää käyttäytymistä, oleskelua, koulutusta tai vapaa-ajanviettoa tai ammatillisen toiminnan harjoittamiseen liittyviä rajoituksia tai sääntöjä (alakohta d). Edelleen mainitaan velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietylle viranomaiselle (alakohta e) sekä velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin henkilöihin (alakohta f). Velvoite voi myös yhteyden välttämisen tiettyihin esineisiin, joita tuomittu on käyttänyt tai todennäköisesti käyttää rikoksen tekemiseksi (alakohta g). Lisäksi mainitaan velvollisuus hyvittää taloudellisesti rikoksesta aiheutunut haitta ja/tai velvollisuus esittää selvitys tällaisen velvollisuuden täyttämisestä (alakohta h). Valvontatoimenpiteenä mainitaan lisäksi velvollisuus suorittaa yhdyskuntapalvelua (alakohta i) sekä velvollisuus toimia yhteistyössä valvojan tai sosiaalipalvelun edustajan kanssa, jolla on tuomittuihin liittyviä tehtäviä (alakohta j). Vielä valvontatoimenpide voi käsittää velvollisuuden osallistua hoitoon tai vieroitukseen (alakohta k).

Säännöksiä 1 kohdassa lueteltujen valvontatoimien ja vaihtoehtoisten seuraamusten kaltaisista toimenpiteistä sisältyy nuorista rikoksentekijöistä annettuun lakiin sekä lakiin ehdollisen vankeuden valvonnasta ja lakiin ehdonalaisen vapauden valvonnasta. Myös laki lähestymiskiellosta sekä pakkokeinolain matkustuskieltoa koskevat säännökset ja laki valvontarangaistuksesta sekä laki yhdyskuntapalvelusta ja valvottua koevapautta koskevat rikoslain säännökset sisältävät sen kaltaisia velvoitteita, joita 1 kohdassa tarkoitetaan. Kohdissa g ja h tarkoitetut velvoitteet ovat Suomessa harvinaisempia, mutta säännöksiä niiden kaltaisista velvoitteista sisältyy muun muassa ampuma-aselakiin (g kohta) ja lakiin rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta (h kohta). Suomen lainsäädännön mukaisten valvontatoimien ja vaihtoehtoisten seuraamusten sisältöä on tarkemmin kuvattu työryhmän mietinnössä 60/2010.

Kohdan 2 mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava pannessaan puitepäätöksen täytäntöön neuvoston pääsihteeristölle, mitä valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia se on edellä mainittujen 1 kohdassa tarkoitettujen lisäksi valmis valvomaan. Neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Lähtökohtana artiklan soveltamisessa on, että Suomeen täytäntöönpantavaksi siirrettävien valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvonta tapahtuu kansallisen lainsäädännön mukaisissa rajoissa. Jos kansallinen lainsäädäntö ei tunne sellaista valvontatoimenpidettä, jonka täytäntöönpanemista Suomelta on pyydetty, mukautetaan valvontatoimenpide 9 artiklassa sallitun mukaisesti Suomen järjestelmään soveltuvaksi, mutta siten, että toimenpide mahdollisimman pitkälti vasta tuomion antaneessa valtiossa määrättyä toimenpidettä. Mukauttamista selostetaan tarkemmin jäljempänä 9 artiklaa koskevissa perusteluissa. Vaikka artiklassa lueteltujen valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten osalta yhteistyö on velvoittavaa, mukauttamismahdollisuuden vuoksi ei velvollisuutta olisi tunnustaa ja

panna täytäntöön Suomen järjestelmälle täysin vieraita valvontatoimenpiteitä.

Esityksessä ehdotetaan otettavaksi täytäntöönpanolakiin säännös siitä, että Suomi voisi täytäntöönpanovaltiona valvoa ainoastaan 4 artiklan 1 kohdassa mainittuja valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia. Tästä seuraa, että Suomi antaisi kohdan 2 mukaisen ilmoituksen, jonka mukaan se ei valvoisi muita toimia. Järjestelmien yhteensopivuusongelmien vuoksi olisi ongelmallista sitoutua ottamaan valvottavaksi sellaisia toimenpiteitä, joiden sisällöstä ei puitepäätöstä täytäntöönpantaessa ole tietoa. Toisaalta jo 1 kohdan luettelo on edellä kuvatun mukaan laaja, ja sen voidaan katsoa sisältävän sellaiset velvoitteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset, joiden valvontaa Suomesta oletettavasti tultaisiin pyytämään. Vaikka Suomi ei ilmoittaisi valmiudestaan valvoa muita kuin 4 artiklan 1 kohdassa lueteltuja toimenpiteitä, estettä ei olisi myöskään sille, että valvonta voitaisiin tulevaisuudessa toteuttaa esimerkiksi sähköisesti Suomen lainsäädännön sen mahdollistaessa.

5 artikla. *Perusteet tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen lähettämiselle.* Artikla sisältää säännökset siitä, mihin jäsenvaltioon ja millä perustein valvontapäätös voidaan lähettää täytäntöönpantavaksi. Kohdan 1 mukaan tapauksissa, joissa tuomittu on palannut tai haluaa palata jäsenvaltioon, jossa on tuomitun laillinen vakinainen asuinpaikka, tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen voi lähettää valvonnan siirtoa koskevan pyynnön kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Kohdan 2 mukaan valvonnan siirtoa koskeva pyyntö voidaan lähettää tuomitun pyynnöstä myös muun jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle edellyttäen, että viranomainen on antanut suostumuksensa. Kohdan 3 mukaan jäsenvaltioiden on puitepäätöstä täytäntöönpantaessa määriteltävä, millä edellytyksillä niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa suostumuksensa valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämiseen 2 kohdan mukaisesti. Kohdassa 4 säädetään, että jäsenvaltion on tehtävä ilmoitus neuvoston pääsihteeristölle kohdan 3 mukaisesta määrityksestä. Ilmoitusta on mahdollista myöhemmin muuttaa. Neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Tuomittujen siirtoa koskevia tilanteita vastaavasti valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen täytäntöönpantavaksi on aina tuomion antaneen valtion harkinnassa. Esityksessä ehdotetaan täytäntöönpanolakiin otettavaksi puitepäätöksen tavoitetta vastaava, harkintaa ohjaava säännös, jonka mukaan edellytyksenä siirtopyynnön lähettämiselle olisi, että se voisi valvontaan määrätyn henkilön henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi edistää valvontaan määrätyn henkilön sopeutumista yhteiskuntaan.

Artiklan kohdan 1 mukaiset tilanteet ovat riippumattomia täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen antamasta suostumuksesta. Sen sijaan valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen muihin kuin 1 kohdassa mainittuihin valtioihin edellyttää 2 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman suostumuksen. Kohtaa 2 selventää johdanto-osan kappale 14, jonka mukaan suostumus voidaan antaa erityisesti pitäen silmällä sosiaalista kuntoutusta, jos tuomittu aikoo oleskeluoikeuttaan menettämättä yhteisön lainsäädännön mukaisesti muuttaa toiseen jäsenvaltioon, jos hänelle on tarjottu työtä siellä, tai jos hän on sellaisen henkilön perheenjäsen, jonka laillinen vakinainen asuinpaikka sijaitsee mainitussa jäsenvaltiossa, tai jos hän aikoo opiskella tai osallistua koulutukseen kyseisessä jäsenvaltiossa.

Täytäntöönpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös niistä tilanteista, joissa vieraassa valtiossa määrätty valvontatoimenpide voitaisiin lähettää pantavaksi täytäntöön Suomessa ilman Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön antamaa lupaa. Näin voitaisiin tehdä artiklan 1 kohdan mukaisissa tilanteissa eli aina, kun valvontaan määrätty henkilö on palannut tai haluaa palata Suomeen, jossa hänellä on myös vakituinen asuinpaikka.

Muissa tapauksissa edellytettäisiin sitä, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaisi luvan valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämiselle. Tällöin valvonnan siirtämisen tarkoituksenmukaisuus arvioitaisiin tapauskohtaisesti ennen pyynnön lä-

hettämistä Suomeen yhteistyössä pyynnön tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa. Esityksessä ehdotetaan, että suostumus voitaisiin antaa, jos valvonnan täytäntöönpano Suomessa valvontaan määrätyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia olisi perusteltua. Käytännössä tämä tarkoittaisi tilannetta, joissa täytäntöönpanon siirtoa koskeva pyyntö koskisi muuta kuin Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä. Tällöin kysymys olisi kuitenkin harkinnanvaraisesta tilanteesta, jolloin tulisi arvioida sitä, voitaisiinko siirtopyyntöön suostumisella esimerkiksi valvontaan määrätyn henkilön perheeseen liittyvät olosuhteet huomioon ottaen edistää hänen sopeutumistaan yhteiskuntaan. Tästä seuraa, että Suomi antaisi artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen valmiudestaan suostua tapauskohtaisesti siirtopyynnön lähettämiseen 2 kohdan tilanteissa.

Puitepäätös ei sisällä säännöstä valvontaan määrätyn henkilön suostumuksesta valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämiseen Suomesta toiseen EU:n jäsenvaltioon. Suostumusta voidaan kuitenkin pitää lähtökohtana, koska valvontaan määrätyn henkilön artiklassa edellytetty halukkuus palata asuinvaltioonsa sekä muutoinkin hänen henkilökohtaisten olosuhteiden merkitys siirtopyynnön tekemistä harkittaessa merkitsee käytännössä sitä, että siirtoa on tarkoituksenmukaista esittää vain, jos henkilö itse suostuu siihen, että valvonta järjestetään hänen asuinvaltiossaan. Vaikka puitepäätös ei tätä edellytä, täytäntöönpanolakiin ehdotetaan selvyyden vuoksi otettavaksi säännös siitä, että edellytyksenä valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämiseen toiseen jäsenvaltioon olisi valvontaan määrätyn henkilön suostumus.

6 artikla. *Tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen lähettämismenettely.* Artikla sisältää säännökset menettelystä, jota noudatetaan pyydettäessä valvonnan siirtoa toiseen jäsenvaltioon. Kohdan 1 mukaan valvonnan siirtoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että pyyntöön sisältyy puitepäätöksen liitteessä I oleva todistus. Kohdan 2 mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava pyyntö suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tavalla, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta niiden aitouden. Siirtopyyntö ja sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus on lähetettävä täytäntöönpanovaltiolle tämän sitä vaatiessa. Kaikki virallinen yhteydenpito tapahtuu niin ikään suoraan mainittujen toimivaltaisten viranomaisten välillä. Kohdan 3 mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava todistus ja vahvistettava sen sisältö oikeaksi. Kohdan 4 mukaan 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ja seuraamusten lisäksi todistus saa sisältää pyyntöjä vain sellaisista toimenpiteistä tai seuraamuksista, jotka täytäntöönpanovaltio on 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittanut voivansa valvoa. Kohdan 5 mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen saa lähettää valvonnan siirtoa koskevan pyynnön vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan. Kohdan 6 mukaan jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tiedossa, viimeksi mainitun on suoritettava kaikki tarvittavat tiedustelut, myös neuvoston yhteisellä toiminnalla 98/428/YOS perustetun Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaisten kautta, saadakseen tiedot täytäntöönpanovaltiolta. Kohdan 7 mukaan, jos valvonnan siirtoa koskevan pyynnön vastaanottavalla viranomaisella ei ole toimivaltaa pyyntöä panna täytäntöön, se on viran puolesta lähetettävä toimivaltaiselle viranomaiselle. Sen on myös ilmoitettava asiasta viipymättä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste.

Tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin ehdotettua vastaavasti lakiin ehdotetaan lainsoveltamisen helpottamiseksi otettavaksi säännös siitä, miten valvonnan siirtoa toiseen jäsenvaltioon pyydetään

7 artikla. *Tuomion antaneelle valtiolle aiheutuvat seuraukset.* Artikla sisältää säännökset niistä seurauksista, jotka aiheutuvat tuomion antaneelle valtiolle, kun täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on jo tunnustanut sille toimitetun valvonnan siirtoa koskevan pyynnön. Kohdan 1 mukaan sen jälkeen, kun täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on tunnustanut

valvonnan siirtoa koskevan pyynnön ja ilmoittanut tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tunnustamisesta, tuomion antaneella valtiolla ei ole enää valvontaan liittyvää toimivaltaa eikä toimivaltaa toteuttaa 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja myöhempiä toimenpiteitä. Käytännössä toimivalta siis siirtyy täytäntöönpanovaltiolle silloin, kun täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on tunnustanut siirtopyynnön ja ilmoittanut tästä tuomiovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Kohdassa 2 säädetään siitä, milloin 1 kohdassa tarkoitettu toimivalta palautuu tuomion antaneelle valtiolle. Ensimmäinen tällainen tilanne on se, että sen toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle vetävänsä pois valvonnan siirtoa koskevan pyynnön 9 artiklan 4 kohdan nojalla. Toiseksi toimivalta palautuu tuomion antaneelle valtiolle 14 artiklan 3 kohdassa yhdessä 14 artiklan 5 kohdan kanssa tarkoitetuissa tapauksissa, jotka koskevat toimivaltaa tehdä myöhempiä päätöksiä ja tilanteita, joissa täytäntöönpanovaltio kieltäytyy ottamasta vastuuta myöhemmistä päätöksistä. Kolmanneksi mainitaan 20 artiklassa tarkoitetut tapaukset, joissa kyse on täytäntöönpanovaltion toimivallan päättymisestä.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan. Täytäntöönpanolakiin ehdotettavia säännöksiä myöhemmistä päätöksistä selostetaan tarkemmin jäljempänä.

8 artikla. *Täytäntöönpanovaltion päätös.* Artiklan kohdan 1 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on 5 artiklan mukaisesti ja 6 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen tunnustettava lähetetty valvonnan siirtoa koskeva pyyntö sekä toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet valvontaa varten, jollei se päätä vedota johonkin 11 artiklassa tarkoitettuun kieltäytymisperusteeseen.

Kohdan 2 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi lykätä valvonnan siirtoa koskevan pyynnön tunnustamista koskevan päätöksen tekoa tilanteessa, jossa 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai, jos se ei selvästikään vastaa tuomiota tai valvontapäätöstä, siihen asti, kun todistuksen täydentämistä tai oikaisua varten asetettu kohtuullinen määräaika on päättynyt.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

9 artikla. *Valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten mukauttaminen.* Artikla sisältää säännökset valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten mukauttamisesta tilanteissa, joissa toimenpiteen luonne tai kesto ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen. Kohdan 1 mukaan, jos valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen luonne, kesto tai koeajan pituus ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, toimenpide voidaan mukauttaa vastaamaan samankaltaiseen rikokseen täytäntöönpanovaltion lain mukaan soveltuvaa valvontatoimenpidettä tai vaihtoehtoista seuraamusta. Mukautetun seuraamuksen on mahdollisimman pitkälti vastattava tuomion antaneessa valtiossa määrättyä valvontatoimenpidettä, vaihtoehtoista seuraamusta tai koeaikaa.

Kohdan 2 mukaan jos toimenpidettä tai seuraamusta on mukautettu sen vuoksi, että sen kesto ylittää täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä säädetyn enimmäiskeston, ei mukautettu seuraamus saa olla kestoltaan lyhyempi kuin vastaavista rikoksista täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla määrättyjen seuraamusten enimmäiskesto.

Kohdan 3 mukaan mukautettu seuraamus ei saa olla ankarampi tai pidempi kuin alun perin määrätty valvontatoimenpide, vaihtoehtoinen seuraamus tai koeaika.

Kohdan 4 mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen voi 16 artiklan 2 kohdassa tai 18 artiklan 5 alakohdassa tarkoitetun tiedon saatuaan päättää vetää pois valvonnan siirtoa koskevan pyynnön, jollei valvonta ole vielä alkanut täytäntöönpanovaltiossa. Päätös on tällöin tehtävä ja annettava tiedoksi mahdollisimman pian ja viimeistään kymmenen päivän kuluessa tiedon saamisesta. Artiklan 16 kohdassa 2 edellytetään, että täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ilmoittaa tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle sen pyynnöstä, mikä on tuomion perusteena olevan rikoksen johdosta täytäntöönpanovaltion kansalli-

sen lainsäädännön mukaisesti tuomitulle määrättävissä olevan vapaudenmenetyksen enimmäiskesto siinä tapauksessa, että tuomittu rikkoo valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia. Artiklan 18 kohta 5 koskee tietoja päätöksestä mukauttaa valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia 9 artiklan mukaisesti päätöstä koskevine perusteluineen.

Mukauttamista koskevan artiklan tarkoituksena on antaa täytäntöönpanovaltiolle joustavuutta pannessaan täytäntöön valvonnan siirtoa koskevan pyynnön. Valvonta tulisi kuitenkin toteuttaa siten, että se mahdollisimman pitkälti vastaa tuomion antaneessa valtiossa määrättyä toimenpidettä. Jos kuitenkin valvonnan siirtoa koskeva pyyntö sisältäisi toimenpiteitä, jotka ovat täysin vieraita Suomen järjestelmälle, eikä valvonnan mukauttaminenkaan olisi mahdollista, ei Suomella olisi velvollisuutta panna täytäntöön valvonnan siirtoa koskevaa pyyntöä. Kuten edellä on todettu, ainoastaan 4 artiklan 1 kohdassa lueteltujen valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten osalta yhteistyö on velvoittavaa. Tilanteessa, jossa mukauttaminen ei ole mahdollista tai mukauttamista ei voida vaikeuksitta tehdä, on tuomion antaneella valtiolla 4 kohdan mukainen mahdollisuus vetää pois valvonnan siirtoa koskeva pyyntö.

Mukauttamisesta päättäisi se viranomainen, joka vastaavassa kansallisessa tilanteessa tekisi ratkaisun. Tästä ehdotetaan otettavaksi säännös täytäntöönpanolakiin. Toisin kuin tuomittujen siirtoa koskevissa tilanteissa, mukauttamisesta ei aina päättäisi tuomioistuin, vaan useimmiten Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö, joka myös kansallisesti päättää monista puitepäätöksessä tarkoitetuista valvontatoimenpiteistä. Kuitenkin sellaisissa tilanteissa, joissa asia vietäisiin vastaavassa kansallisessa tilanteessa tuomioistuimeen, mukauttamisesta päättävä viranomainen olisi tuomioistuin. Tällainen tilanne olisi esimerkiksi yhdyskuntapalvelun tai muun puitepäätöksessä tarkoitetun vaihtoehtoisen seuraamuksen mukauttaminen Suomen lainsäädännön mukaiseksi seuraamukseksi. Esityksessä ehdotetaan tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain 8 §:ää vastaavasti, että päätöksenteko mukauttamistilanteissa keskitettäisiin Helsingin käräjäoikeuteen.

10 artikla. *Kaksoisrangaistavuus.* Artikla sisältää säännökset tilanteista, joissa täytäntöönpanovaltiolla on velvollisuus tunnustaa sekä panna täytäntöön valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvonta tutkimatta kaksoisrangaistavuuden täyttymistä eli sitä, onko rikos, jonka johdosta tuomio tai valvontapäätös on annettu, rangaistava täytäntöönpanovaltion lain mukaan. Artikla vastaa kaikilta osin tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 7 artiklaa, jota on selostettu aikaisemmin.

Tuomittujen siirtotilanteita vastaavasti esityksessä ehdotetaan, että Suomi ei edellyttäisi kaksoisrangaistavuutta kun tuomio on annettu 10 artiklan 1 kohdan luettelossa mainitussa rikoksesta. Täytäntöönpanolakiin otettaisiin säännös siitä, että Suomeen siirrettävien valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten täytäntöönpanon edellytyksenä ei listarikostapauksissa ole, että rikos, josta seuraamus on määrätty, olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan. Säännöksessä myös todettaisiin, että muissa kuin listarikostilanteissa täytäntöönpanon edellytykseksi asetetaan se, että teko, josta seuraamus on määrätty, on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos. Perustelujen osalta viitataan tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 7 artiklan yhteydessä lausuttuun.

11 artikla. *Perusteet tunnustamisesta sekä valvonnasta kieltäytymiselle.* Artikla sisältää säännökset tilanteista, joissa täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta valvonnan siirtoa koskevaa pyyntöä ja ottamasta vastuuta valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta. Kaikki artiklassa luetellut kieltäytymisperusteet ovat harkinnanvaraisia eli täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta ja täytäntöönpanemasta valvonnan siirtoa koskevan pyynnön kieltäytymisperusteen tullessa sovellettavaksi.

Kohdan 1 alakohdan a mukaan kieltäytyminen on sallittua, jos 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai se ei selvästikään vastaa tuomiota tai valvontapäätöstä eikä sitä ole täydennetty tai oikaistu täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viran-

omaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Kuten tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 9 artiklan perusteluissa on todettu, todistus on keskeinen osa puitepäätöksessä tarkoitettua järjestelmää ja se sisältää täytäntöönpanon kannalta kaikki olennaiset tiedot ja, jos esimerkiksi siirtopyynnön tehnyt viranomainen ei olisi riittävästi yksilöinyt tekoa, olisi kieltäytyminen tällöin sallittua. Alakohdassa b kieltäytymisperusteena mainitaan se, että 5 artiklan 1 kohdassa, 5 artiklan 2 kohdassa tai 6 artiklan 4 kohdassa esitetyt perusteet eivät täyty.

Alakohdan c mukaan kieltäytyminen on sallittua, jos tuomion tunnustaminen ja vastuun ottaminen valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta olisi ne bis in idem -periaatteen vastaista. Kohta mahdollistaa tuomittujen siirtoa koskevaa puitepäätöstä vastaavasti kieltäytymisen sellaisessa tilanteessa, jossa tuomiossa tarkoitettu rikos on jo lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Alakohdan d mukainen kieltäytymisperuste mahdollistaa valvonnasta kieltäytymisen kaksoisrangaistavuuden puuttumisen vuoksi. Säännös vastaa tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan d alakohtaa. Kuten aikaisemmin on selostettu, tarkoituksena ei ole, että Suomi edellyttäisi kaksoisrangaistavuutta listarikostilanteissa. Näin ollen Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voisi kieltäytyä valvonnan siirtoa koskevan pyynnön täytäntöönpanosta kaksoisrangaistavuuden vuoksi ainoastaan silloin, kun seuraamus on määrätty muusta kuin listarikoksesta. Muissa kuin listarikostilanteissa kaksoisrangaistavuus asetettaisiin poikkeuksetta edellytykseksi valvonnan siirtoa koskevaan pyyntöön suostumiselle. Kuten tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen perusteluissa on todettu, käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kieltäytymisperuste on ehdoton, mutta perusteesta ei olisi välttämätöntä ottaa erillistä kieltäytymisperustetta täytäntöönpanolakiin, koska kaksoisrangaistavuus muissa kuin listarikostilanteissa olisi edellytys valvonnan siirtoa koskevan pyynnön täytäntöönpanolle Suomessa.

Alakohdassa e kieltäytymisperusteena mainitaan se, että oikeus panna määrätty rangaistus täytäntöön on täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan vanhentunut ja liittyy tekoon, joka sen mainitun lainsäädännön mukaan kuuluu täytäntöönpanovaltion toimivaltaan.

Alakohdan f mukaan kieltäytyminen on sallittua, jos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan on olemassa koskemattomuus, joka estää valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnan. Tältä osin voidaan viitata perusteluihin, jotka koskevat tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan f alakohtaa.

Alakohta g sallii kieltäytymisen tilanteissa, joissa tuomittua ei täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan voida ikänsä johdosta asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teosta, josta tuomio on annettu. Säännös vastaa tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan g alakohtaa. Kuten tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen osalta ehdotetaan tehtäväksi, myöskään valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten osalta rikosoikeudelliseen vastuuikärajaan liittyvää kieltäytymisperustetta ei ehdoteta otettavaksi täytäntöönpanolakiin ehdottomana. Tämä mahdollistaisi tuomittujen siirtoa koskevia tilanteita vastaavasti tapauskohtaisen joustavuuden ja valvottavan edun huomioon ottamisen puitepäätöstä sovellettaessa.

Alakohta h koskee niin sanottuja poissaolotuomioita. Kohtaa on muutettu 26 päivänä helmikuuta 2009 tehdyllä in absentia – puitepäätöksellä. In absentia –puitepäätöksen 6 artikla koskee nyt käsiteltävänä olevaa puitepäätöstä. Sen mukaan kieltäytyminen on sallittua, jos tuomittu ei ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei todistuksessa todeta, että henkilö päätöksen tehneen valtion kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määriteltyjen menettelyvaatimusten mukaisesti on asianmukaiseen aikaan saanut haasteen henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että tuomittu oli tietoinen oikeudenkäynnistä. Lisäedellytyksenä on, että tuomitulle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista hänen pois-

saolostaan huolimatta. Kieltäytymisperusteeseen ei ole sallittua vedota myöskään jos tuomittu oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut nimeämänsä tai valtion nimeämän oikeudenkäyntiavustajan puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja avustaja oli häntä myös tosiasiallisesti puolustanut. Edelleen täytäntöönpanosta ei ole sallittua kieltäytyä, jos tuomittu sen jälkeen kun päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu oikeudesta uudelleen käsittelyyn tai muutoksenhakuun, ja hän on nimenomaisesti ilmoittanut, ettei hän riitauta päätöstä, tai ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa. Säännöksessä myös edellytetään, että muutoksenhaku antaa mahdollisuuden osallistua asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet. Lisäksi sen tulee voida johtaa alkuperäisen tuomion kumoamiseen. Kieltäytymisperuste vastaa tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen osalta in absentia – puitepäätöksessä tehtyä ratkaisua.

Kuten tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen tarkoittamissa tilanteissa, poissaolotuomioihin liittyvä kieltäytymismahdollisuus ei määräytyisi tässä esityksessä täytäntöönpantavaksi ehdotetun puitepäätöksen mukaan, vaan in absentia –puitepäätöksen mukaan. Sen vuoksi esityksessä tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen yhteydessä ehdotettua vastaavasti esitetään, että täytäntöönpanolain 1 §:ssä todetaan, että in absentia –puitepäätöksen 6 artikla on lakina voimassa.

Alakohdan i mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos tuomioon tai valvontapäätökseen sisältyy lääketieteellisiä tai hoitotoimenpiteitä, joita, sen estämättä, mitä 9 artiklassa säädetään, täytäntöönpanovaltio ei oikeus- tai terveydenhoitojärjestelmänsä huomioiden kykene valvomaan. Vastaavankaltainen kieltäytymisperuste sisältyy tuomittujen siirtoa koskevaan puitepäätökseen, joskin sen merkitys nyt käsiteltävän puitepäätöksen osalta tarkoittaa avohoitoa tai ylipäätään muita kuin vapaudenmenetyksen käsittäviä hoitotoimenpiteitä.

Alakohta j sisältää kieltäytymisperusteen, joka koskee tilannetta, jossa valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen kesto on alle kuusi kuukautta. Peruste vastaa tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan alakohdan h mukaista kieltäytymisperustetta. Myös nyt käsiteltävän olevan perusteen tarkoituksena on ollut sallia lyhyitä seuraamuksia koskevista täytäntöönpanopyynnöistä kieltäytyminen erityisesti siksi, että siirtämistä ei voida pitää järkevänä, jos itse päätöksentekomenettelyyn tarvittaisiin lähes sama aika kuin, mitä seuraamusta on suorittamatta. Johdanto-osan kappaleessa 18 esimerkkinä kieltäytymisperusteen mahdollisesta soveltamistilanteesta mainitaan yhdyskuntapalvelu, joka olisi normaalisti suoritettu alle kuudessa kuukaudessa.

Alakohdassa k kieltäytymisperusteena mainitaan se, että tuomio liittyy rikoksiin, jotka katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyiksi kokonaan tai huomattavalta tai olennaiselta osaltaan täytäntöönpanovaltion alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa. Kohtaan 2 sisältyy kieltäytymisperusteen soveltamista rajaava säännös. Säännökset vastaavat tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan l alakohtaa sekä 2 kohtaa, joita on selostettu edellä.

Kohdassa 3 täytäntöönpanovaltiolle asetetaan velvollisuus olla yhteydessä tuomion antaneen valtion toimivaltaiseen viranomaiseen asianmukaisella tavalla ja tarvittaessa pyydettävä sitä toimittamaan viipymättä kaikki tarvittavat lisätiedot ennen kuin se tekee 1 kohdan a, b, c, h, i, j ja k alakohdassa tarkoitetun päätöksen.

Kohdan 4 mukaan jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on päättänyt vedota johonkin tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun kieltäytymisperusteeseen, erityisesti 1 kohdan d tai k alakohdassa tarkoitettuun perusteeseen, se voi kuitenkin yhteisymmärryksessä tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa päättää ottaa pyydetyn toimenpiteen valvottavakseen, mutta ilman vastuuta 14 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen myöhempien päätösten tekemisestä. Kohta vastaa pääosin 14 artiklan 3 kohdan mukaista ratkaisua, jota selostetaan jäljempänä.

Artiklassa mainittuja kieltäytymisperusteita on pidettävä riittävän tarkkarajaisina ja yksityiskohtaisina sovellettavaksi suoraan. Esi-

tyksessä ei ehdoteta, että kieltäytymisperusteet muutettaisiin ehdottomiksi.

12 artikla. *Määräaika.* Artikla sisältää säännökset sovellettavista määräajoista. Kohdan 1 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on päätettävä mahdollisimman pian ja 60 päivän kuluessa valvonnan siirtoa koskevan pyynnön sekä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen vastaanottamisesta, tunnustaako se valvonnan siirtoa koskevan pyynnön ja ottaako se vastuun valvontatoimenpiteiden ja/tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta. Sen on ilmoitettava päätöksestään välittömästi tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tavalla, josta jää kirjallinen todiste.

Kohdan 2 mukaan poikkeuksellisissa olosuhteissa on sallittua olla noudattamatta 1 kohdan määräaikavelvoitetta. Asiasta on perusteluineen ilmoitettava välittömästi tuomion antaneen valtion viranomaiselle sekä arvioitava päätöksen tekemiseen tarvittava aika. Ilmoitus voidaan tehdä mitä tahansa keinoa käyttäen.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

13 artikla. *Sovellettava lainsäädäntö.* Artikla sisältää säännökset sovellettavasta lainsäädännöstä. Kohdan 1 mukaan valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaan sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Näin ollen Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, valvonnan siirtoa koskeva pyyntö pantaisiin täytäntöön noudattaen vastaavankaltaiseen valvontatoimeen tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen soveltuvaa kansallista lainsäädäntöä. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa on artiklan 1 kohtaa vastaava säännös. Lain 3 §:n mukaan täytäntöönpano tapahtuu Suomen lain mukaan.

Kohdassa 2 on 4 artiklan 1 kohdan h alakohtaa selventävä säännös. Kyse on velvollisuudesta hyvittää taloudellisesti rikoksesta aiheutunut haitta ja/tai esittää siitä selvitys. Täytäntöönpanovaltio voi tällaista velvollisuutta valvoa vaatimalla, että tuomittu esittää selvityksen velvollisuuden täyttämisestä.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

14 artikla. *Toimivalta kaikkien myöhempien päätösten tekemiseen ja sovellettava lainsäädäntö.* Artikla sisältää säännökset toimivallasta ja sovellettavasta lainsäädännöstä koskien myöhempien päätösten tekemistä. Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisella viranomaisella on toimivalta tehdä kaikki myöhemmät päätökset, jotka liittyvät lykättyyn rangaistukseen, ehdonalaiseen vapauttamiseen, ehdolliseen rangaistukseen ja vaihtoehtoiseen seuraamukseen, erityisesti siinä tapauksessa, että valvontatoimenpidettä tai vaihtoehtoista seuraamusta ei ole noudatettu tai jos tuomittu tekee uuden rikoksen. Tällaisiin myöhempiin päätöksiin kuuluvat erityisesti valvontatoimenpiteeseen tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen sisältyvien velvollisuuksien tai määräysten muuttaminen tai koeajan keston muuttaminen (a alakohta); tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen tai valvontapäätöksen kumoaminen (b alakohta); ja vankeusrangaistuksen tai vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen määrääminen, kun kyse on vaihtoehtoisesta seuraamuksesta tai ehdollisesta rangaistuksesta (c alakohta).

Ehdollisen vankeuden määräämisestä täytäntöönpantavaksi säädetään rikoslain 2b luvun 5 §:ssä. Pykälässä säädetyin edellytyksin tuomioistuin voi määrätä ehdollisen vankeuden pantavaksi täytäntöön koeaikana tehdyn uuden rikoksen johdosta. Sitä vastoin ehdollista rangaistusta ei voida määrätä pantavaksi täytäntöön pelkästään sillä perusteella, että valvottava ei ole noudattanut valvontaan liittyviä ehtoja.

Yhdyskuntapalveluun sisältyvien velvollisuuksien törkeissä rikkomistilanteissa tuomioistuimen on muunnettava yhdyskuntapalvelun suorittamatta oleva osa ehdottomaksi vankeusrangaistukseksi. Lievemmistä ehtojen rikkomisista annetaan suullinen tai kirjallinen huomautus.

Jos kyse on *nuorisorangaistuksen* ehtojen lievästä rikkomisesta, tuomitulle annetaan suullinen tai kirjallinen huomautus. Vakavammissa tai toistuvissa rikkomistilanteissa hänelle annetaan kirjallinen varoitus. Lisäksi nuorisorangaistuksesta annetussa laissa on säännökset nuorisorangaistuksen sijasta määrättävästä muusta rangaistusta. Suorittamatta jääneen nuorisorangaistuksen osan tilalle

voidaan myös tuomita ehdoton vankeusrangaistus nuorisorangaistuksesta annetun lain 18 §:n 3 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä.

Valvontarangaistuksen ehtojen rikkomisesta säädetään valvontarangaistusta koskevan lain 18 ja 19 §:ssä sekä 4 luvussa. Seurauksena on Rikosseuraamuslaitoksen antama kirjallinen varoitus tai törkeässä rikkomistapauksessa rangaistuksen muuntaminen ehdottomaksi vankeudeksi tuomioistuimen päätöksellä.

Jos *ehdonalaiseen vapauteen* päästetty tekee koeaikana rikoksen, josta seuraisi vankeutta, tuomioistuin voi syyttäjän vaatimuksesta määrätä jäännösrangaistuksen pantavaksi täytäntöön. Jäännösrangaistuksen määräämisestä täytäntöönpantavaksi säädetään rikoslain 2c luvun 14 §:ssä. Ehdonalaisen vapauden valvonnasta annetun lain 10 § sisältää säännökset valvottavalle kuuluvien velvollisuuksien rikkomisesta. Rikkomisesta voi seurata kirjallinen varoitus tai nouto. Törkeämmissä tapauksissa asia viedään tuomioistuimeen. Jos tuomioistuin toteaa valvottavan menetelleen yllä selostetuin tavoin ja jos siihen valvottavan henkilöön liittyvät ja rikkomukseen johtaneet syyt kokonaisuutena huomioon ottaen on erityistä syytä, se voi määrätä jäännösrangaistusta pantavaksi täytäntöön vähintään neljä ja enintään 14 päivää.

Jos *valvotussa koevapaudessa* oleva vanki rikkoo valvotun koevapauden ehtoja, vangille annetaan varoitus tai koevapaus peruutetaan enintään kuukauden määräajaksi taikka kokonaan. Näin menetellään myös tilanteessa, jossa valvotussa koevapaudessa oleva vanki tekee vankilan ulkopuolella rikoksen.

Kohdan 2 mukaan 1 kohdan nojalla tehtyihin päätöksiin ja kaikkiin myöhempiin tuomiosta johtuviin seurauksiin, soveltuvin osin vankeusrangaistuksen tai vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpano ja tarvittaessa sen mukauttaminen mukaan luettuna, sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä.

Kohdan 3 mukaan kukin jäsenvaltio voi puitepäätöksen tekemisen yhteydessä tai myöhemmin ilmoittaa, että se täytäntöönpanovaltiona kieltäytyy määrittämissään tapauksissa ottamasta 1 kohdan b ja c alakohdassa säädettyä vastuuta. Tällainen ilmoitus voidaan antaa erityisesti ensinnäkin vaihtoehtoiseen seuraamukseen liittyvissä tapauksissa, joissa tuomio ei sisällä vankeusrangaistusta eikä vapaudenmenetyksen käsittävää toimenpidettä, joka on pantava täytäntöön siinä tapauksessa, että asianomaisia velvollisuuksia tai määräyksiä ei ole noudatettu (a alakohta). Toiseksi ilmoitus voidaan antaa ehdolliseen rangaistukseen liittyvissä tapauksissa (b alakohta). Kolmantena tilanteena mainitaan se, että tuomio liittyy tekoihin, jotka eivät ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan rikoksia, niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta (c alakohta).

Kohta 3 tarkoittaa sitä, että täytäntöönpanovaltio voi ottaa vastattavakseen ainoastaan henkilön valvonnan, mutta kieltäytyy tekemästä kohdan 1 alakohtien b ja c mukaisia päätöksiä sellaisissa tilanteissa, joissa valvontaan määrätty henkilö on rikkonut valvonnan ehtoja tai tehnyt uuden rikoksen. On siis arvioitava, ottaako Suomi ollessaan täytäntöönpanovaltio vastattavakseen sellaiset myöhemmät päätökset, jotka koskevat tilanteita, joissa valvontaan määrätty henkilö on rikkonut valvonnan ehtoja tai syyllistynyt uuteen rikokseen. Jotta tällaisissa tilanteissa voitaisiin tehdä artiklassa mainitunlainen myöhempi päätös, tulee Suomen tuomioistuimella olla mahdollisuus ottaa huomioon henkilölle toisessa jäsenvaltiossa määrätty rangaistus.

Neuvosto on hyväksynyt puitepäätöksen Euroopan unionin jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden huomioon ottamisesta uudessa rikosprosessissa (2008/675/YOS, EUVL N:o L 220, 15.8.2008). Puitepäätös on Suomessa pantu täytäntöön laeilla rikoslain, pohjoismaisen yhteistoimintalain ja yhteistoimintalain muuttamisesta (179/2010—181/2010). Rikoslain 7 lukua on muutettu siten, että sovellettaessa 6 ja 7 §:n säännöksiä voidaan ottaa huomioon myös toisessa EU:n jäsenvaltiossa, Islannissa tai Norjassa tuomittu ehdoton vankeusrangaistus, yhdyskuntapalvelurangaistus tai niihin rinnastettava seuraamus. Lainsäädäntöä on siis selkeytetty mahdollistamalla nimenomaisella säännöksellä se, että aikaisemmalle tuomiolle voidaan antaa sama vaikutus uudessa oikeudenkäynnissä riippu-

matta siitä, onko se annettu Suomessa vai toisessa jäsenvaltiossa tai Pohjoismaassa.

Kuten 2 kohdassa todetaan, kaikkiin 1 kohdan mukaisiin myöhempiin päätöksiin sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Näin ollen Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio se soveltaisi myöhempää päätöstä tehdessään omaa kansallista lainsäädäntöä. Näin ollen jos Suomeen esimerkiksi tulisi täytäntöönpantavaksi ehdonalaisen vapauden valvonnan siirtoa koskeva pyyntö jäsenvaltiosta, jonka lainsäädännön mukaan käytösrikkomus voisi olla peruste koko jäännösrangaistuksen täytäntöönpanoon, ei Suomen tuomioistuin olisi sidottu tuomion antaneen valtion lainsäädäntöön, vaan se soveltaisi tapaukseen ehdonalaisen vapauden valvonnasta annetun lain 10 §:ää, joka sisältää säännöksen valvottavalle kuuluvien velvollisuuksien rikkomisen seurauksena määrättävän jäännösrangaistuksen vähimmäis- ja enimmäiskestosta.

Edellä mainitun perusteella estettä ei olisi sille, että Suomi täytäntöönpanovaltiona ottaisi 1 kohdan b ja c alakohdissa säädettyä vastuuta. Näin ollen esityksessä ehdotetaan, että Suomi ei lähtökohtaisesti täytäntöönpanovaltiona kieltäytyisi ottamasta mainittua vastuuta. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 14 §:n 3 momentissa ja 21 §:n 2 momentissa mahdollistetaan se, että tuomioistuin voi siirtää asian ratkaistavaksi siihen valtioon, jossa tuomio on annettu tai tuomittu on valvottavana. Yleisesti vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvissa puitepäätöksissä Suomi on kannattanut sitä, että tällaisissa tilanteissa toimivalta siirtyy täytäntöönpanovaltiolle. Jäsenvaltioiden seuraamusjärjestelmissä erityisesti nyt täytäntöönpantavassa puitepäätöksessä tarkoitettujen toimenpiteiden osalta on kuitenkin huomattavia eroja. Siksi on tarpeen sisällyttää lainsäädäntöön tiettyä joustavuutta ja mahdollistaa se, ettei Suomi täytäntöönpanovaltiona aina käyttäisi toimivaltaa päättää myöhemmistä toimenpiteistä. Esityksessä ehdotetaankin, että tietyissä täytäntöönpanolain perusteluissa tarkemmin selostettavissa tilanteissa mahdollistettaisiin myöhempiä päätöksiä koskevan toimivallan palautuminen tuomion antaneeseen valtioon.

Puitepäätöksen 3 artikla koskee toimivaltaisia viranomaisia. Kyseistä artiklaa koskevissa perusteluissa on todettu, että toimivaltainen viranomainen tekemään 14 artiklan 1 kohdan b ja c alakohtien mukaiset päätökset olisi Suomessa käräjäoikeus. Alakohdan a sisältämistä toimenpiteistä olisi toimivaltainen päättämään se viranomainen, joka olisi toimivaltainen vastaavassa kansallisessa tapauksessa.

Kohdan 4 mukaan, jos jäsenvaltio päättää 3 kohdassa sallitun mukaisesti olla käyttämättä myöhempiä päätöksiä koskevaa toimivaltaa, toimivalta on palautettava tuomion antaneeseen valtioon siinä tapauksessa, että valvontatoimenpidettä tai vaihtoehtoista seuraamusta ei noudateta. Edellytyksenä on, että täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen katsoo, että on tarpeen tehdä 1 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettu myöhempi päätös.

Kohdan 5 mukaan 3 kohdassa tarkoitetut tapaukset eivät vaikuta 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun velvollisuuteen tunnustaa valvonnan siirtoa koskeva pyyntö ja velvollisuuteen toteuttaa viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaa varten.

Kohdan 6 mukaan 3 kohdassa mainitut ilmoitukset on annettava tiedoksi neuvoston pääsihteeristölle. Ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Artiklassa mainitut ilmoitukset ja peruutukset julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

15 artikla. *Toimivaltaisten viranomaisten keskinäinen kuuleminen.* Artikla sisältää säännöksen viranomaisten välisestä kuulemisesta. Tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat aina tarpeen mukaan kuulla toisiaan puitepäätöksen sujuvan ja tehokkaan soveltamisen edistämiseksi. Tarvetta ei ole ottaa artiklasta säännöstä täytäntöönpanolakiin.

16 artikla. *Asianomaisten viranomaisten velvollisuudet silloin, kun täytäntöönpanovaltiolla on toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen.* Artiklassa säädellään viranomaisten velvollisuuksista tilanteessa, jossa täytäntöönpanovaltiolla on toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen. Kohdan 1 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä

tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksistä, jotka koskevat valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen muuttamista (a kohta); tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen kumoamista tai valvontapäätöksen kumoamista (b kohta); vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpanoa valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen noudattamatta jättämisen vuoksi (c kohta); sekä valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen raukeamista (d kohta). Ilmoitus on tehtävä tavalla, josta jää kirjallinen todiste.

Kohdan 2 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä ilmoitettava sille, mikä on tuomion perusteena olevan rikoksen johdosta täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti tuomitulle määrättävissä olevan vapaudenmenetyksen enimmäiskesto siinä tapauksessa, että tuomittu rikkoo valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia. Nämä tiedot on toimitettava välittömästi valvonnan siirtoa koskevan pyynnön sekä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen vastaanottamisen jälkeen.

Kohdan 3 mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle seikoista, jotka sen käsityksen mukaan voivat aiheuttaa yhden tai useamman 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetun päätöksen tekemisen. Ilmoitus on tehtävä tavalla, josta jää kirjallinen todiste.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan. Kuten edellä 14 artiklan perusteluissa on todettu, Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen olisi pääsääntöisesti Suomella. Poikkeuksia tähän pääsääntöön selostetaan jäljempänä täytäntöönpanolain perusteluissa.

17 artikla. *Asianomaisten viranomaisten velvollisuudet silloin, kun tuomion antaneella valtiolla on toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen.* Artiklassa säädellään viranomaisten velvollisuuksista tilanteessa, jossa tuomion antaneella valtiolla on toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen. Kohdan 1 mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle havainnoista, jotka todennäköisesti johtavat tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen tai valvontapäätöksen kumoamiseen (a kohta); havainnoista, jotka todennäköisesti johtavat vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen määräämiseen (b kohta); sekä tarkemmat tiedot tosiseikoista ja olosuhteista, jotka tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen pyytää saada tietoonsa ja jotka ovat sille välttämättömiä myöhempien päätösten tekemiseksi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti (c kohta).

Kohdan 2 mukaan jos jäsenvaltio on käyttänyt 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua mahdollisuutta, tämän valtion toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä tuomion antaneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitus siinä tapauksessa, että tuomittu ei noudata valvontatoimenpidettä tai vaihtoehtoista seuraamusta. Kyse on kieltäytymisestä kaksoisrangaistavuuden puuttumisen vuoksi tai siksi, että teko, josta tuomio on määrätty, on kokonaan tai huomattavalta osin tehty täytäntöönpanovaltion alueella.

Kohdan 3 mukaan ilmoitus 1 kohdan a ja b alakohdassa ja 2 kohdassa tarkoitetuista havainnoista on tehtävä käyttäen liitteessä II olevaa todistusta. Ilmoitus 1 kohdan c alakohdassa mainituista tosiseikoista ja olosuhteista on tehtävä tavalla, josta jää kirjallinen todiste ja mahdollisuuksien mukaan käyttäen liitteessä II olevaa todistusta.

Kohdassa 4 mahdollistetaan henkilön kuuleminen tarvittaessa videoyhteyden välityksellä noudattaen soveltuvin osin kansainvälisten oikeusapuinstrumenttien mukaista menettelyä. Määräyksiä videoyhteyden käyttämisestä sisältyy keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä vuonna 2000 tehtyyn yleissopimukseen (SopS 88/2005).

Kohdan 5 mukaan tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksistä, jotka koskevat tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen tai valvontapäätöksen kumoamista (a kohta); vapausrangaistuksen tai vapau-

denmenetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpanoa, jos tuomio sisältää tällaisen toimenpiteen (b kohta); vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen määräämistä, jos tuomio ei sisällä tällaista toimenpidettä (c kohta); sekä valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen raukeamista (d kohta).

Kuten edellä 14 artiklan perusteluissa on todettu, Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen olisi lähtökohtaisesti Suomella. Kuitenkin niihin tilanteisiin, joissa toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen olisi tuomion antaneella valtiolla, sovellettaisiin artiklan mukaisia velvoitteita. Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

18 artikla. *Täytäntöönpanovaltion kaikissa tapauksissa toimitettavat tiedot.* Artikla sisältää luettelon niistä tiedoista, joista täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Tiedot tulee toimittaa sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste. Ilmoitusvelvollisuus käsittää tilanteen, jossa valvonnan siirtoa koskeva pyyntö ja 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle 6 artiklan 7 kohdan mukaisessa (1 kohta). Lisäksi on ilmoitettava siitä, että valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonta on käytännössä mahdotonta siksi, että tuomittua ei tavoiteta täytäntöönpanovaltion alueelta sen jälkeen, kun valvonnan siirtoa koskeva pyyntö sekä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on toimitettu täytäntöönpanovaltiolle, jolloin täytäntöönpanovaltiolla ei ole velvollisuutta valvontaa tehdä (2 kohta). Edelleen on ilmoitettava lopullisesta päätöksestä tunnustaa valvonnan siirtoa koskeva pyyntö ja ottaa vastuu valvonnasta (3 kohta) sekä 11 artiklassa tarkoitetusta kieltäytymispäätöksestä perusteluineen (4 kohta). Tuomion antaneelle valtiolle on myös ilmoitettava päätöksestä mukauttaa valvontatoimenpide tai vaihtoehtoinen seuraamus 9 artiklan mukaisesti päätöstä koskevine perusteluineen (5 kohta). Myös yleistä armahdusta tai armahdusta koskevasta päätöksestä on ilmoitettava (6 kohta).

Artiklasta ei ole tarpeen ottaa säännöstä täytäntöönpanolakiin.

19 artikla. *Yleinen armahdus, armahdus, tuomion uudelleenkäsittely.* Artikla sisältää säännökset armahdusoikeuden käyttämisestä sekä toimivallasta ylimääräistä muutoksenhakua koskevissa tilanteissa.

Artiklan 1 kohdan mukaan sekä tuomion antanut valtio että täytäntöönpanovaltio voivat myöntää yleisen armahduksen tai armahduksen. Perustuslain 105 §:n 1 momentti sisältää säännökset tasavallan presidentin oikeudesta myöntää armahdus yksittäistapauksessa. Pykälän 2 momentissa on säännös lailla tapahtuvasta yleisestä armahduksesta. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 30 §:n 2 ja 3 momentissa on asiasisällöltään 1 kohtaa vastaavat säännökset Suomen lain mukaisten armahdussäännösten soveltamisesta.

Kohdan 2 mukaan ainoastaan tuomion antanut valtio voi tehdä päätöksen sellaisen tuomion uudelleenkäsittelyä koskevien hakemusten johdosta, johon puitepäätöksen nojalla valvottavat valvontatoimenpiteet tai vaihtoehtoiset seuraamukset perustuvat. Kohdassa tarkoitetulla uudelleenkäsittelyllä tarkoitetaan oikeudenkäymiskaaren 31 luvussa tarkoitettua ylimääräistä muutoksenhakua. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole kohtaa 2 vastaavaa säännöstä.

Artiklaa voidaan pitää riittävän tarkkarajaisena ja yksityiskohtaisena sovellettavaksi suoraan.

20 artikla. *Täytäntöönpanovaltion toimivallan päättyminen.* Artikla sisältää säännökset täytäntöönpanovaltion toimivallasta ja sen päättymisestä. Kohdan 1 mukaan jos tuomittu piileskelee tai jos hänellä ei enää ole laillista ja vakinaista asuinpaikkaa täytäntöönpanovaltiossa, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi siirtää valvontaa sekä myöhempiä tuomioon liittyviä päätöksiä koskevan toimivallan takaisin tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Kohdan 2 mukaan jos henkilöä vastaan on käynnissä uusi rikosoikeudellinen menettely tuomion antaneessa valtiossa, sen toimivaltainen viranomainen voi pyytää täytäntöönpanovaltion toimivaltaista viranomaista palauttamaan valvontaa ja myöhempiä päätöksiä koskevan toimivallan tuomion antaneelle valtiolle. Tällöin täytäntöönpanovaltion toi-

mivaltainen viranomainen voi siirtää toimivallan takaisin tuomion antaneeseen valtioon.

Kohdan 3 mukaan kun toimivalta artiklaa sovellettaessa palautetaan tuomion antaneelle valtiolle, palautukseen on tuomion antaneessa valtiossa suostuttava. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on valvonnan jatkamista varten otettava huomioon valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen kesto ja se, missä määrin valvontaan liittyviä velvollisuuksia on noudatettu täytäntöönpanovaltiossa, sekä täytäntöönpanovaltion 16 artiklan 1 kohdan nojalla mahdollisesti tekemät päätökset.

Myöhempiin päätöksiin liittyvän toimivallan palautumista tietyissä tilanteissa tuomion antaneelle valtiolle koskee myös puitepäätöksen 14 artiklan 3 kohta ja sitä täsmentävä täytäntöönpanolakiin otettava säännös. Säännöksessä selvyyden vuoksi viitattaisiin myös puitepäätöksen 20 artiklassa tarkoitettuihin tilanteisiin perusteena sille, että Suomi täytäntöönpanovaltiona voisi olla käyttämättä toimivaltaa tehdä myöhempiä päätöksiä. Säännöksessä tarkoitetuissa tilanteissa toimivalta tehdä myöhempiä päätöksiä palautuisi aina tuomion antaneelle valtiolle. Siten 20 artiklan osalta ei tarvittaisi erillistä säännöstä täytäntöönpanolakiin.

21 artikla. *Kielet.* Artikla sisältää säännöksen puitepäätöstä sovellettaessa käytettävistä kielistä. Artiklan mukaan 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä. Jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle EU:n toimielimen viralliselle kielelle tehdyn käännöksen.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai sen täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa ei ole säännöksiä käytettävistä kielistä.

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi antaisi ilmoituksen, jonka mukaan todistus hyväksytään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin kielellä. Myös muulla kielellä toimitettu todistus voitaisiin hyväksyä. Vastaavasti täytäntöönpanolakiin otettaisiin ilmoitusta vastaava asiasisältöinen säännös. Tämä ratkaisu olisi linjassa muun rikosoikeudellista yhteistyötä koskevan lainsäädännön kanssa sekä vastaisi tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin ehdotettua säännöstä.

22 artikla. *Kulut.* Artikla sisältää säännöksen puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista. Niistä vastaa täytäntöönpanovaltio, lukuun ottamatta kuluja, jotka syntyvät pelkästään tuomion antaneen valtion alueella. Artiklasta ei ole tarpeen ottaa täytäntöönpanolakiin.

23 artikla. *Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin.* Artiklassa säännellään puitepäätöksen suhdetta muihin sopimuksiin ja järjestelyihin. Kohdan 1 mukaan puitepäätöksellä korvataan jäsenvaltioiden välisissä suhteissa 6 päivästä joulukuuta 2011 alkaen ehdolliseen rangaistukseen tuomittujen tai ehdonalaisesti vapautettujen valvonnasta 30 päivänä marraskuuta 1964 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen vastaavat määräykset. Suomi ei ole liittynyt yleissopimukseen.

Kohdan 2 mukaan jäsenvaltiot voivat jatkaa 6 päivän joulukuuta 2008 jälkeen voimassa olevien kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamista sikäli kuin niiden avulla voidaan syventää tai laajentaa puitepäätöksen tavoitteita ja sikäli kuin ne edelleen yksinkertaistavat tai helpottavat valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaan liittyviä menettelyjä. Vastaavin edellytyksin jäsenvaltiot voivat 6 päivän joulukuuta 2008 jälkeen tehdä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä (3 kohta). Kohdan 4 mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvostolle ja komissiolle 6 päivään maaliskuuta 2009 mennessä niistä 2 kohdassa tarkoitetuista voimassa olevista sopimuksista ja järjestelyistä, joiden soveltamista ne haluavat jatkaa. Jäsenvaltioiden on myös ilmoitettava neuvostolle ja komissiolle kaikista 3 kohdassa tarkoitetuista uusista sopimuksista tai järjestelyistä kolmen kuukauden kuluessa niiden allekirjoittamisesta.

Kohdan 2 säännös merkitsee sitä, että Suomi voisi edelleen soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan. Pohjoismainen yhteistoimintalaki on yhdenmukaisena säännöstönä voimassa kaikissa Pohjoismaissa. Pohjoismaisen yhteistoimintalain voidaan katsoa kokonaisuu-

dessaan olevan sellainen, että se helpottaa puitepäätöksessä tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin liittyviä menettelyjä. Pohjoismainen yhteistoimintalaki ei esimerkiksi sisällä kaksoisrangaistavuutta koskevaa kieltäytymismahdollisuutta. Myös kieltäytymisperusteita sekä säännöksiä yhteistyöpyynnöissä edellytetyistä tiedoista on vähemmän kuin puitepäätöksessä.

Toisaalta pohjoismainen yhteistoimintalaki soveltuu vain ehdollisesti tuomittuihin ja ehdonalaisesti vapautettuihin henkilöihin eikä siis esimerkiksi yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon siirtämiseen. Pohjoismainen yhteistoimintalaki ei myöskään sisällä velvollisuutta päätöksen täytäntöönpanoon, joskin yhdenmukaista lainsäädäntöä valmisteltaessa on sovittu, että lain edellytykset täyttävään täytäntöönpanopyyntöön yleensä suostutaan. Lisäksi pohjoismaisen yhteistoimintalain 25 § sisältää sellaisen saman asian vireilläoloa koskevan kieltäytymisperusteen, jollaista ei ole puitepäätöksessä. Esityksessä ehdotetaan, että puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamista suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan ei näiden tilanteiden vuoksi täytäntöönpanolaissa suljettaisi pois. Pääsääntöisesti Pohjoismaiden välisissä suhteissa sovellettaisiin kuitenkin edelleen pohjoismaista yhteistoimintalakia.

Suomi on tehnyt kohdan 4 mukaisen ilmoituksen 5 päivänä maaliskuuta 2009. Ilmoituksen mukaan Suomi aikoo soveltaa suhteessa Tanskaan ja Ruotsiin lain Suomen ja muiden Pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa mukaista yhteistyötä siinä laajuudessa kuin mainitunlainen yhteistyö sallii puitepäätöstä laajemman yhteistyön ja auttaa yksinkertaistamaan tai tehostamaan menettelyä.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin otettaisiin artiklaa selkeyttävä säännös puitepäätöksen ja lain suhteesta pohjoismaiseen yhteistoimintalakiin.

24 artikla. *Alueellinen soveltaminen.* Alueellista soveltamista koskevan artiklan mukaan puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

25 artikla. *Täytäntöönpano.* Artikla sisältää säännökset puitepäätöksen edellyttämien kansallisten täytäntöönpanotoimien määräajasta sekä neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle ilmoitettavista tiedoista. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tämän säännösten noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet 6 päivään joulukuuta 2011 mennessä. Kohdan 2 mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioiden puitepäätöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä.

26 artikla. *Uudelleentarkastelu.* Artikla sisältää säännökset puitepäätöksestä myöhemmin tehtävästä kertomuksesta ja sen perusteella tehtävästä arvioinnista. Artiklan 1 kohdan mukaan komissio laatii 6 päivään joulukuuta 2014 mennessä kertomuksen jäsenvaltioilta saamiensa täytäntöönpanotietojen perusteella. Sen pohjalta neuvosto arvioi puitepäätöksen täytäntöönpanoa ja soveltamista. Kohdan 3 mukaan kertomukseen liitetään tarvittaessa säädösehdotuksia.

27 artikla. *Voimaantulo.* Artiklan sisältää tavanomaisen säännöksen puitepäätöksen voimaantulosta. Sen mukaan puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Puitepäätös on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 16 päivänä joulukuuta 2008, milloin puitepäätös on tullut voimaan.

Puitepäätöksen säännökset tulevat Suomen viranomaisten sovellettavaksi kuitenkin vasta, kun esityksessä tarkoitettu täytäntöönpanolaki tulee voimaan. Vaikka puitepäätöksessä ei tätä nimenomaisesti todeta, puitepäätöksen soveltaminen käytännössä edellyttää, että myös asianomainen toinen jäsenvaltio on puitepäätöksen pannut täytäntöön. Selvyyden vuoksi tästä otettaisiin säännös täytäntöönopanolakiin.

Artiklat 24—27 eivät edellytä asiasisältöisiä säännöksiä.

3 Muuhun lainsäädäntöön ehdotetut muutokset

Täytäntöönpantaviin puitepäätöksiin liittyvän lainsäädännön lisäksi esityksessä ehdotetaan muutoksia yhteistoimintalakiin sekä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön. Ensinnäkin oikeudenkäyntiavustajaa koskevia säännöksiä ehdotetaan yhtenäistettäviksi. Voimassaole-

vaan lainsäädäntöön sisältyvät säännökset tältä osin poikkeavat toisistaan. Yleisen luovuttamislain ja yhteistoimintalain mukaisissa tilanteissa avustajaksi on määrättävä asianajaja, kun taas pohjoismaisessa luovuttamislaissa ja EU-luovuttamislaissa on valittu oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun mukainen ratkaisu, jonka mukaan puolustajaksi voidaan määrätä asianajajan lisäksi julkinen oikeusavustaja tai erityisestä syystä muu oikeustieteen kandidaatin suorittanut henkilö, joka lain mukaan saa olla asiamiehenä.

Yhteistoimintalaissa sitä, että avustajaksi voidaan määrätä vain asianajaja, on perusteltu tapausten harvalukuisuuden vuoksi ja siksi, että tapausten hoitaminen vaatii erityistä asiantuntemusta. Tämä vastaa myös yleisessä luovuttamislaissa omaksuttua lähtökohtaa. Mainittujen lakien säätämisen jälkeen oikeudenkäyntiavustajia koskeva kansallista lainsäädäntöä on uudistettu ja oikeudenkäyntiavustajan kelpoisuusvaatimuksia sekä valvontaa tiukennettu. On muun muassa säädetty oikeusapulaki (257/ 2002) ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettu laki (689/1997), jonka 2 luvun mukaisesti pääsääntönä edellä kuvatun mukaan on, että puolustajaksi voidaan määrätä julkinen oikeusavustaja tai asianajaja. Lisäksi hallituksen esityksessä laiksi luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 318/2010 vp) ehdotetaan oikeudenkäyntiavustajien valvonnan tehostamista muun muassa perustamalla lupajärjestelmä muille kuin asianajajille ja julkisille oikeusavustajille. Kaiken kaikkiaan oikeudenkäyntiavustajia koskevien uudistusten myötä ero asianajajien ja muiden oikeudenavustajien kelpoisuusvaatimusten välillä on kaventunut.

Toisaalta avustajiksi kelpoisten henkilöiden rajaamista asianajajiin erityisesti EU:n jäsenvaltioiden välisissä tilanteissa voitaisiin perustella sillä, että asianajajien oikeus harjoittaa toimintaansa koko EU:n alueella on säännelty direktiivissä asianajajan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta (77/249/ETY) sekä direktiivissä asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu (98/5/EY). Vastaavaa oikeutta ei ole ulotettu muihin oikeudenkäyntiavustajiin. Siten rajaamalla avustajaksi määrättävät henkilöt asianajajiin, turvattaisiin yllä mainituissa direktiiveissä määritellyin edellytyksin se, että asianajaja voisi avustaa päämiestään myös toisessa jäsenvaltiossa, jos sellaiseen käsiteltävässä asiassa ilmenisi tarvetta. Voidaan kuitenkin arvioida, että tällaiset tilanteet käytännössä olisivat harvinaisia. Avustaja lähes poikkeuksetta valitaan siitä jäsenvaltiosta, jossa henkilö on, jolloin tarvetta yleensä ei ole avustajan määräämiseen toisesta jäsenvaltiosta. Toisaalta asianosaisen oikeusturvan kannalta olisi perusteltua, että tilanteessa, jossa henkilölle on Suomessa käsitellyssä rikosasiassa määrätty puolustaja oikeudenkäynnistä rikosasiassa annetun lain 2 luvun säännösten mukaan, sama puolustaja voisi avustaa päämiestään myös tilanteessa, jossa kyse olisi esimerkiksi henkilön luovuttamisesta toiseen jäsenvaltioon tai siirtämisestä suorittamaan rangaistus toiseen jäsenvaltioon. Tätä mahdollisuutta ei olisi, jos valittaisiin asianajajiin rajoittuva vaihtoehto kansainvälistä yhteistyötä koskevassa lainsäädännössä, ja puolustajaksi kansallisessa rikosoikeudenkäynnissä olisi määrätty esimerkiksi julkinen oikeusavustaja.

Edellä mainituilla perusteilla esityksessä ehdotetaan kansainvälistä rikosoikeudellista yhteistyötä koskevien lakien säännöksiä oikeudenkäyntiavustajasta yhtenäistettäviksi siten, että avustajan kelpoisuusvaatimukset määräytyisivät oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun säännösten mukaan. Voidaan kuitenkin arvioida, että uudistus ei käytännössä aiheuttaisi juurikaan muutoksia nykykäytäntöön, sillä avustajina kansainvälistä yhteistyötä koskevissa asioissa yleensä toimivat asianajat riippumatta siitä, onko avustajan kelpoisuus laissa rajattu asianajajiin vai ei.

Esityksessä ehdotetaan myös EU-luovuttamislakiin tehtäviä tarkistuksia erityisesti toimivaltaisiin viranomaisiin liittyen. Lisäksi EU-luovuttamislain säännöstä luovuttamisen lykkäämisestä ja väliaikaisesta luovuttamisesta esitetään tarkennettaviksi. Muutoksille on ilmennyt tarvetta EU-luovuttamislakia sovellettaessa. Myös kieliä ja käännöksiä koskevan säännöksen sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi vastaa-

maan nykyistä selkeämmin säännöksen tarkoitusta eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanoon liittyvien komission suositusten johdosta. Lisäksi pohjoismaisen luovuttamislain säännöstä edelleen luovuttamisesta esitetään muutettavaksi EU-Islanti-Norja-sopimuksen edellyttämin tavoin.

4 Lakiehdotusten perustelut

4.1 Laki tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanosta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Puitepäätöksen täytäntöönpano.* Pykälä sisältäisi sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten sekä eurooppalaista todisteiden luovuttamismääräystä koskevan puitepäätösten täytäntöönpanolaeissa käytettyä sanamuotoa vastaavan säännöksen, jonka mukaan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei täytäntöönpanolaista muuta johdu. Puitepäätöksen säännökset ovat lähes yksinomaan sellaisia, että niistä Suomessa on voimassa laintasoista sääntelyä.

Täytäntöönpanotavasta seuraa, että niissä tapauksissa, joissa ehdotetussa täytäntöönpanolaissa ei ole puitepäätöstä tarkentavaa säännöstä, puitepäätöksen säännöksiä sovellettaisiin suoraan. Koska ehdotetussa täytäntöönpanolaissa on tiettyjä, puitepäätöksen tarkoitusta asiasisällöltään vastaavia mukautuksia, pykälässä todettaisiin, että puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei täytäntöönpanolaista muuta johdu. Perustuslakivaliokunta on esittänyt kyseistä sanamuotoa käytettäväksi vastaavalla tavalla täytäntöönpannun sakkopuitepäätöksen täytäntöönpanolaissa (PeVL 50/2006 vp).

Pykälän 2 momentissa on säännös siitä, että poissaolotuomioita koskeva puitepäätös on lakina noudatettava. Säännös merkitsee artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti sitä, että tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen poissaolotuomioita koskeva 9 artiklan 1 kohdan i alakohdan kieltäytymisperuste tulisi noudatettavaksi sellaisena kuin sitä on poissaolotuomioita koskevalla puitepäätöksellä muutettu. Mainittu kieltäytymisperuste määräytyisi siis poissaolotuomioita koskevan puitepäätöksen mukaisesti eikä tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen mukaisesti.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 kohdan mukaan säädettäisiin Suomeen täytäntöönpantavaksi tulleista seuraamuksista. Kyseeseen voisi tulla puitepäätöksessä tarkoitettu toisessa EU:n jäsenvaltiossa määrätty vapausrangaistus tai muu vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide. Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaan se, onko kyseessä puitepäätöksessä tarkoitettu seuraamus, määräytyisi tällöin puitepäätöksen 1 artiklan ja tuomion antaneen valtion kansallisen lainsäädännön mukaan. Muulla vapaudenmenetyksen käsittävällä seuraamuksella tarkoitettaisiin lähinnä tapauksia, joissa tuomittu on rikoksen seurauksena määrätty tahdosta riippumattomaan sairaalahoitoon. Toisin sanoen kyse olisi toimenpiteistä, joista Suomen järjestelmässä käytetään määritelmää hoitoseuraamus. Jäsenvaltioiden järjestelmissä on kuitenkin eroja säännöksessä tarkoitetun muun vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen määräämiseen johtavan menettelyn sekä sen edellytysten ja toteuttamisen osalta. Sen vuoksi riittävän joustavuuden säilyttämiseksi säännöksessä ei ehdoteta Suomeen lähetettäviä täytäntöönpanopyyntöjä silmällä pitäen käytettäväksi ilmaisua ”hoitoseuraamus”, kuten Suomessa määrätyt seuraamukset esitetään kohdassa 2 määriteltäviksi, vaan sanamuoto olisi tältä osin identtinen puitepäätöksessä käytetyn määritelmän kanssa. Eroja on myös rangaistuslaitoksessa suoritettavien seuraamusten nimikkeissä, minkä vuoksi toisessa jäsenvaltiossa määrätystä seuraamuksesta tältä osin käytettäisiin puitepäätöksen mukaista termiä vapausrangaistus.

Pykälän 2 kohdassa olisi säännös niistä tilanteista, joissa puitepäätöksessä tarkoitettu seuraamus lähetetään Suomesta pantavaksi täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa. Soveltamisala kattaisi tällöin tuomioistuimen määräämän vankeusrangaistuksen sekä tuomioistuimen vahvistaman, rangaistukseen tuomitsematta jätetylle määrätyn tahdosta riippumattoman psykiatrisen sairaalahoidon. Tällaisista seuraamuksista käytettäisiin määri-

telmää hoitoseuraamus. Tarkemmin hoitoseuraamuksen määräämistä ja menettelysäännöksiä on selostettu artiklakohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettuihin hoitoseuraamuksiin ja niitä vastaaviin muun vapaudenmenetyksen käsittäviin toimenpiteisiin sovellettaisiin lisäksi, mitä hoitoseuraamuksista yhteistoimintalaissa ja mielenterveyslaissa säädetään. Tämä merkitsisi sitä, että menettely sekä toimivaltaiset viranomaiset määräytyisivät mainittujen lakien mukaisesti. Toisin sanoen tällaisia seuraamuksia koskevista täytäntöönpanopyynnöistä päättäisi oikeusministeriö Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen esityksestä. Aineelliset edellytykset määräytyisivät toisaalta mielenterveyslain 4 b luvussa säädettyjen terveydenhuollollisten kriteerien lisäksi puitepäätöksen ja täytäntöönpanolain mukaan. Näin ollen puitepäätöksen ja täytäntöönpanolain mukaan määräytyisivät muun muassa siirtämispyynnön lähettämisen 4 artiklan mukaiset perusteet sekä säännökset tuomitun suostumuksen edellyttämisestä ja kaksoisrangaistavuudesta sekä siitä riippumattomasta yhteistyövelvollisuudesta.

3 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Pykälän mukaan Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö olisi toimivaltainen viranomainen pyytämään 2 §:ssä tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa Suomesta toiseen jäsenvaltioon sekä päättämään Suomeen lähetettyyn täytäntöönpanopyyntöön suostumisesta. Jos pyyntö koskisi hoitoseuraamuksen tai muun vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirtoa, toimivaltainen viranomainen kuitenkin olisi oikeusministeriö. Toimivalta päättää täytäntöönpanopyyntöön suostumisesta käsittäisi myös toimivallan päättää puitepäätöksessä tarkoitettujen kieltäytymis- ja lykkäämisperusteiden soveltamisesta.

2 luku Toisessa jäsenvaltiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa

4 §. *Edellytykset pyynnön vastaanottamiselle.* Pykälässä olisi puitepäätöksen 4 artiklaa täsmentävä säännös toisessa jäsenvaltiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanoa koskevan siirtopyynnön vastaanottamisesta käsiteltäväksi Suomessa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, milloin pyyntö voitaisiin ottaa vastaan ilman Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön antamaa suostumusta ja milloin suostumus vaadittaisiin. Suostumusta ei tarvittaisi, jos tuomittu on Suomen kansalainen, joka myös asuu Suomessa. Se ei olisi välttämätön Suomen kansalaisen kohdalla myöskään, jos tuomittu on määrätty karkotettavaksi Suomeen tuomioon, tai oikeudelliseen tai hallinnolliseen taikka tuomiosta johtuvaan muuhun toimenpiteeseen sisältyvän karkottamis- tai maastapoistamispäätöksen perusteella.

Kuten artiklakohtaisissa perusteluissa on selostettu, Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumuksesta erillään on pidettävä tuomitun suostumusta edellyttävät tilanteet, joista säädetään puitepäätöksen 6 artiklassa. Siitä, että siirtopyynnön vastaanottamiseen ei tarvittaisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumusta, ei myöskään seuraa, että pyyntöön olisi aina suostuttava. Erikseen olisi arvioitava se, soveltuuko tapaukseen mahdollisesti jokin 9 artiklassa tarkoitettu kieltäytymisperuste.

Pykälän 2 momentissa olisi säännös siitä, että muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa edellytyksenä seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön vastaanottamiselle olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön, tai muun vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen ollessa kyseessä, oikeusministeriön suostumus. Suostumuksen antamisen edellytyksenä olisi, että seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa tuomitun asuinpaikan, muiden henkilökohtaisten olosuhteiden tai erityisten syiden vuoksi edistäisi tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan. Viittauksella tuomitun asuinpaikkaan tarkoitettaisiin ennen muuta tilanteita, joissa tuomitulla on Suomessa pysyvä oleskeluoikeus ulkomaalaislain (301/2004) mukaan. Pysyvästä oleskeluoikeudesta säädetään ulkomaalaislain 56, 56 a ja 161 g §:ssä. Säännöksen tarkoituksena on ennen muuta kattaa tilanteet, joissa seuraamus on määrätty Suomessa pysyvästi asuvalle ulkomaalaiselle, joka on integroitunut suomalaiseen yhteiskuntaan siinä määrin, että

seuraamus olisi yhteiskuntaan sopeutumisen helpottamiseksi perusteltua siirtää pantavaksi täytäntöön Suomessa. Myös tuomitun Suomessa olevilla tiiviillä perhesuhteilla olisi merkitystä arvioitavissa siirtämisen tarkoituksenmukaisuutta mainitun tavoitteen kannalta. Vastaavansisältöisin kriteerein myös EU-luovuttamislaissa on mahdollistettu se, että toiseen jäsenvaltioon luovutettavaksi pyydetty Suomessa pysyvästi asuva ulkomaalainen saa suorittaa pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa tuomitun vankeusrangaistuksen Suomessa (EU-luovuttamislain 6 §:n 6 kohta ja 8 §:n 2 momentti).

5 §. *Väliaikainen säilöönotto.* Pykälä sisältäisi menettelysäännökset puitepäätöksen 14 artiklan mukaisesta väliaikaisesta säilöönotosta. Se olisi tarkoitettu sovellettavaksi tilanteessa, joissa Suomessa oleskelevalle henkilölle toisessa jäsenvaltiossa tuomitun seuraamuksen täytäntöönpanoa on tarkoitus pyytää siirrettäväksi Suomeen. Artiklan 14 mukaan edellytyksenä väliaikaiselle säilöönotolle on tuomion antaneen valtion pyyntö, joka voidaan tehdä ennen siirtopyynnön saapumista tai sen jälkeen, mutta ennen pyyntöön suostumista koskevan päätöksen tekemistä täytäntöönpanovaltiossa. Sisällöllisesti pykälä vastaisi yhteistoimintalain 5 a—5 c §:n säännöksiä väliaikaisesta säilöön ottamisesta muutoin paitsi, että toimivalta päättää siitä, että seuraamuksen täytäntöönpanolle on olemassa este, olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköllä, kun se voimassaolevan lain mukaan on oikeusministeriöllä. Käytännössä este merkitsisi kieltäytymisperusteen käsillä oloa, josta myös päättää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. On luontevaa, että kieltäytymisestä päättävällä viranomaisella olisi toimivalta määrätä säilöönotto päättymään, jos on ilmeistä, että tapaukseen soveltuisi jokin puitepäätöksen 9 artiklassa tarkoitettu kieltäytymisperuste.

Pykälässä olisi myös yhteistoimintalain 5 d §:n vastaava säännös siitä, että henkilö voitaisiin säilöön ottamisen sijasta matkustuskieltoon.

Yhteistoimintalakia vastaavasti säilöön ottamisesta ja säilössä pitämisestä muutoin olisi voimassa mitä vangitsemisesta ja tutkintavankeudesta pakkokeinolaissa ja tutkintavankeuslaissa (768/2005) säädetään. Viittaus tutkintavankeutta koskevaan lainsäädäntöön sisältyy myös luovuttamislainsäädännön säilöönottoa koskeviin säännöksiin. Tämä merkitsee muun ohella sitä, että säilöön otetun sijoituspaikka määräytyy tutkintavankeuslain säännösten mukaan.

6 §. *Kaksoisrangaistavuus.* Pykälän 1 momentissa olisi säännös siitä, että jos seuraamus on määrätty puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta niin sanotusta listarikoksesta, täytäntöönpanopyyntöön suostumisen edellytyksenä ei olisi kaksoisrangaistavuus, eli se, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa rikos. Viittaus vastaaviin olosuhteisiin tarkoittaisi, että kaksoisrangaistavuusedellytys täyttyisi myös niin sanotuissa kansallisesti rajoittuneissa rikoksissa kuten esimerkiksi valtion julkista taloutta vastaan tehtyjen rikosten ollessa kyseessä.

Pykälän 2 momentin mukaan kaksoisrangaistavuus olisi Suomessa tapahtuvan täytäntöönpanon edellytys, jos seuraamus on määrätty muusta kuin listarikoksesta. Tällöin siis vaadittaisiin, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos.

7 §. *Seuraamuksen mukauttaminen.* Pykälän 1 momentissa olisi säännös siitä, että seuraamuksen mukauttamisesta päättää yhteistoimintalain 8 §:ää vastaavasti Helsingin käräjäoikeus. Vaatimuksen mukauttamisesta tekisi syyttäjä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön esityksestä. Myös tältä osin säännös vastaisi yhteistoimintalain 8 §:ää, paitsi että yhteistoimintalaissa tarkoitetuissa tilanteissa oikeusministeriö tekee pyynnön seuraamuksen muuntamista syyttäjälle. Puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa on perusteltua, että esityksen mukauttamisesta tekisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö, joka muutoinkin päättää täytäntöönpanopyyntöön suostumisesta. Ottaen kuitenkin huomioon, ettei Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköllä kansallisesti ole toimivaltaa määrätä rangaistuksia, on luontevaa, että se ei päättäisi myöskään niiden mukauttamisesta, vaan päätösvalta tältä osin olisi Helsingin käräjäoikeudella. Mukauttamista koskevan asian käsittelyssä muutoin noudatettaisiin soveltuvin osin mitä rikosasian käsittelystä säädetään.

Yhteistoimintalaissa säädettyä vastaavasti pykälän 2 momentissa olisi säännös siitä, että tuomitulle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi seuraamuksen mukauttamista koskevassa asiassa. Momentissa lisäksi viitattaisiin 17 §:n säännökseen oikeudesta avustajaan ja puolustajaan. Jos tuomitulle jo aikaisemmassa vaiheessa on määrätty puolustaja, tämä olisi toimivaltainen avustamaan tai edustamaan tuomittua myös mukauttamista koskevassa asiassa. Jos tuomitulle ei vielä olisi puolustajaa määrätty, olisi hänellä oikeus saada puolustaja mukauttamista koskevan asian käsittelyssä.

Käytännössä mukauttamista koskeva asia yleensä käsiteltäisiin samassa yhteydessä kun tehdään päätös Suomeen lähetettyyn seuraamuksen täytäntöönpanopyyntöön suostumisesta. Useimmiten tuomittu tässä vaiheessa olisi vielä tuomion antaneessa valtiossa, jolloin kuuleminen hoidettaisiin viranomaisten välisen yhteistyön kautta asianomaisessa valtiossa. Jos tuomitulle ei tuomion antaneessa valtiossa olisi avustajaa määrätty, olisi hänellä oikeus avustajaan ja puolustajaan Suomen lain mukaan eli noudattaen mitä jäljempänä selostetussa 17 §:ssä säädetään.

8 §. *Seuraamuksen täytäntöönpano.* Pykälässä selvyyden vuoksi todettaisiin, että seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa määräytyy Suomen lain mukaan. Tämä merkitsisi muun ohella sitä, että ehdonalaiseen vapauteen päästämisen ajankohta ja edellytykset määräytyisivät Suomen lain mukaan.

9 §. *Suostumusten pyytäminen erityissäännöstä poikkeamiseen.* Pykälän 1—4 momentissa säädettäisiin menettelystä tilanteessa, jossa Suomeen siirrettyä henkilöä epäillään Suomessa tutkittavana olevasta rikoksesta tai jossa ilmenee tarve panna täytäntöön tuomitulle Suomessa tuomittu rangaistus. Toisin sanoen kyse olisi puitepäätöksen 18 artiklassa tarkoitetusta tilanteesta, jonka 2 kohdan f alakohdassa mahdollistetaan tuomitun suostumuksella se, että häntä vastaan voidaan täytäntöönpanovaltiossa kohdistaa muita rikosoikeudellisia toimenpiteitä, kuin niitä, joita siirtopyyntö koskee (niin sanotusta erityissäännöstä poikkeaminen). Pykälässä edellytettäisiin, että suostumus erityissäännöstä poikkeamiseen annetaan henkilökohtaisesti käräjäoikeuden istunnossa. Suostumusta koskeva asia käsiteltäisiin syyttäjän esityksestä siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä tuomittu suorittaa vankeusrangaistusta. Ratkaisua on perusteltu artiklakohtaisissa perusteluissa. Käsittely voisi tapahtua myös muussa käräjäoikeudessa, jossa se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Jos tuomittua esimerkiksi kuultaisiin muun asian johdosta jossakin toisessa käräjäoikeudessa, suostumusta koskeva asia voitaisiin käsitellä samassa käräjäoikeudessa.

Pykälän 2 momentin mukaan tuomitulle olisi ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava suostumuksen merkitys. Lisäksi tuomitun suostumuksesta sekä siitä, että tuomittua on sen merkityksestä informoitu, olisi 3 momentin mukaan tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

Pykälän 4 momentissa olisi säännös mahdollisuudesta käsitellä tuomitun suostumusta koskeva asia yhden tuomarin kokoonpanossa sekä muuna aikana ja muusa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään. Myös luovuttamisasioiden käsittely on EU-luovuttamislain 27 §:ssä mahdollistettu vastaavalla tavoin.

Erityissäännöstä luopumista koskevat muut poikkeukset määräytyisivät suoraan puitepäätöksen 18 artiklan 2 kohdan mukaan. Pykälän 5 momentissa olisi kohdan g alakohtaa täsmentävä säännös, jonka mukaan syyttäjän asiana olisi pyytää suostumusta tuomion antaneelta valtiolta erityissäännöstä luopumiseen. Jos erityissäännöstä luopuminen koskisi vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa, suostumusta voisi syyttäjän lisäksi pyytää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Jos poikkeuksellisesti kyse olisi suostumuksen pyytämisestä hoitoseuraamuksen täytäntöönpanoon, sitä pyytäisi oikeusministeriö.

Pykälän 6 momentin mukaan toimivaltainen syyttäjä hoitamaan pykälässä tarkoitettuja syyttäjäntehtäviä olisi kyseisessä rikosasiassa toimivaltainen syyttäjä. Erityisestä syystä myös muu syyttäjä olisi toimivaltainen. Tällainen tilanne voisi olla käsillä esimerkiksi jos syyttäjällä käsiteltävänä olevan rikosasian yhteydessä ilmenisi tarve pyytää suostumusta jonkin muun kuin siirtopyynnössä tarkoitetun rangaistuksen täytäntöönpanoon. Suostumusta voisi tällöin pyytää kä-

siteltävää rikosasiaa hoitava syyttäjä riippumatta siitä, olisiko hän ollut toimivaltainen ajamaan syytettä rikoksesta, josta rangaistus on tuomittu.

10 §. *Kielet ja käännökset.* Pykälän 1 momentissa olisi muita vastavuoroista tunnustamista koskevien puitepäätösten täytäntöönpanolakeja vastaavasti säännös, jonka mukaan todistus, jolla seuraamuksen täytäntöönpanon siirtämistä Suomeen pyydetään, on toimitettava suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Mahdollista olisi hyväksyä myös muulla kielellä tehty pyyntö, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä. Säännöksen tarkoituksena on, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voisi joustavasti hyväksyä myös muulla kielellä tehdyn siirtopyynnön vaikka siihen ei olisi velvollisuutta. Jos kyse olisi rikosperusteisen hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtämisestä, siihen liittyvistä käännöstehtävistä huolehtisi oikeusministeriö.

Pykälän 2 momentin mukaan Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtisi todistuksen ja tarvittaessa tuomion kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle. Todistus tulisi olla täytäntöönpanosta vastaaville viranomaisille käytettävissä suomen tai ruotsin kielellä. Tuomiota ei yleensä olisi välttämätöntä kääntää, mutta käännös saattaisi olla yksittäisessä tapauksessa tarpeen esimerkiksi seuraamuksen mukauttamista koskevaa asian käsittelyä varten. Lisäksi säännöksessä edellytettäisiin, että tuomitun on oikeus saada tieto asiassa tehdystä päätöksestä ymmärtämällään kielellä. Asiassa tehdyllä päätöksellä tarkoitettaisiin päätöstä seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevaan pyyntöön suostumisesta sekä jos seuraamusta on mukautettu, päätöstä siitä. Myös puitepäätöksen 6 artiklan 4 kohdassa on säännös tuomitun oikeudesta saada tieto siirtopyynnöstä ymmärtämällään kielellä. Tästä käännöksestä huolehtisi käytännössä yleensä pyynnön esittänyt valtio, jossa tuomittu siirtomenettelyn alkaessa useimmissa tapauksissa on. Säännöksiä tuomitun oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin sisältyy myös vankeuslakiin (4 luvun 4 §) sekä hallintolakiin. Lisäksi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 a luvun 2 §:ssä säädetään syytetyn oikeudesta tulkkaukseen. Tulkkausta koskevia säännöksiä sovelletaan myös tuomion tai päätöksen käännökseen.

3 luku Suomessa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen toiseen jäsenvaltioon

11 §. *Edellytykset pyynnön lähettämiselle.* Pykälän 1 momentissa olisi säännös siitä, että Suomessa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämisestä puitepäätöksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltioon päättää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Edellytyksenä pyynnön lähettämiselle olisi, että täytäntöönpanon siirto tuomitun kansalaisuuden, asuinpaikan, henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi edistäisi tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan. Tätä tavoitetta vastaisi se, että rangaistus pannaan täytäntöön siinä jäsenvaltiossa, johon tuomittu vapautumisensa jälkeen todennäköisesti tulisi asettumaan. Tämän tavoitteen toteutumista voidaan katsoa edistävän se, että siirtämistä esitetään sellaiseen jäsenvaltioon, jonka kansalainen tuomittu on ja jossa hän myös asuu. Toisin sanoen kyseeseen tulisivat 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut tilanteet. Siirtäminen olisi tarkoituksenmukaista myös 4 artiklan 1 kohdan b) alakohdan mukaisessa karkotustilanteessa, koska yhteiskuntaan sopeutumista ei olisi omiaan edistämään se, että rangaistus suoritetaan tuomiovaltiossa, koska tuomittu joka tapauksessa tultaisiin heti vapautumisensa jälkeen karkottamaan kotivaltioonsa.

Muissa kuin edellä selostetuissa tilanteissa olisi tapauskohtaisesti harkittava siirtämispyynnön esittämistä yhteiskuntaan sopeutumista koskevaa tavoitetta silmällä pitäen. Olisi myös selvitettävä, onko asianomaisessa tapauksessa puitepäätöksen 4 artiklan 1 kohdan c –alakohdan tai 7 kohdan nojalla annetusta jäsenvaltion ilmoituksesta riippuen hankittava täytäntöönpanovaltion suostumus siirtopyynnön lähettämiseen.

Pykälän 2 momentissa olisi säännös siitä, että seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa pyydetään puitepäätöksen 5 artiklassa edelly-

tetyn mukaisesti lähettämällä tuomio tai sen oikeaksi todistettu jäljennös sekä puitepäätöksen liitteen I mallin mukainen todistus 1 momentissa tarkoitettuun jäsenvaltioon.

12 §. *Tuomitun suostumus täytäntöönpanon siirtoon.* Pykälässä olisi säännös tuomitun suostumuksen hankkimismenettelystä. Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti tuomitun suostumusta edellytetään muissa kuin puitepäätöksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisissa tilanteissa. Tuomitun suostumus toisin sanoen olisi siirtämisen edellytyksenä muissa tilanteissa paitsi kun siirtoa esitetään tuomitun kansalaisuusvaltioon, jossa hän myös asuu tai jäsenvaltioon, johon tuomittu on määrätty karkotettavaksi tuomioon tai siitä johtuvaan muuhun toimenpiteeseen sisältyvän maastapoistamis- tai karkotusmääräyksen perusteella. Pykälän 1 momentin mukaan suostumus olisi annettava henkilökohtaisesti vankilan johtajalle tai täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle. Mainittujen virkamiesten toimivallan määräytymisestä säädetään vankeuslain 1 luvun 8 §:n 3 ja 4 kohdassa täytäntöönpanosta vastaavana virkamiehenä toimii rangaistusten täytäntöönpanon hallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (84/2006) 24 §:n 1 kohdan mukaan täytäntöönpanopäällikkö.

Pykälän 2 ja 3 momentissa olisi säännökset siitä, että tuomitulle on ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava suostumuksen merkityksestä. Käytännössä tämä tarkoittaisi informaatiosta seuraamuksen täytäntöönpanoa koskevan siirtopyynnön lähettämisestä toiseen jäsenvaltioon sekä siirtämisen vaikutuksista. Tuomitulle olisi tehtävä selkoa myös niistä tilanteista, joissa siirtäminen ei edellytä tuomitun suostumista. Tuomitulle olisi myös annettava puitepäätöksen liitteen II mukainen ilmoitus siirtopyynnöstä.

Käytännössä voisi ilmetä myös tilanne, jossa tuomittu on siirtomenettelyn alkaessa jo siinä jäsenvaltiossa, johon siirtämistä esitetään, joskin tällaiset tilanteet olisivat ilmeisen harvinaisia. Pykälän 4 momentissa olisi kuitenkin näihin tapauksiin soveltuva säännös, jonka mukaan tuomitun suostumus tällöin annettaisiin asianomaisessa jäsenvaltiossa voimassa olevien menettelysäännösten mukaan.

13 §. *Luvan myöntäminen erityissäännöstä poikkeamiseen.* Pykälässä olisi säännös sovellettavaksi tilanteisiin, joissa Suomelle esitetään pyyntö antaa suostumus erityissäännöstä poikkeamiseen täytäntöönpanovaltiossa. Lupa siis tarvittaisiin, jos täytäntöönpanovaltio aikoo syyttää tuomittua tai kohdistaa häneen muita vapaudenmenetyksen käsittäviä toimia kuin niitä, joiden täytäntöönpanemiseksi hänet on asianomaiseen jäsenvaltioon siirretty. Luvan myöntämisestä päättäisi Helsingin käräjäoikeus. Puitepäätöksen 18 artiklan 3 kohdassa edellytetyn mukaisesti suostumus olisi annettava, jos edellytykset luovuttamiselle ovat olemassa. Säännöksen tarpeellisuutta ja päätöksenteon keskittämistä Helsingin käräjäoikeudelle on selostettu artiklakohtaisissa perusteluissa. Luvan myöntämisen edellytyksiin ja menettelyyn lupaa myönnettäessä muutoin sovellettaisiin mitä luvan myöntämisestä erityissäännöstä poikkeamiseen EU-luovuttamislaissa säädetään. Tämä merkitsisi muun muassa sitä, että toimivalta esittää asia Helsingin käräjäoikeudelle olisi EU-luovuttamislain 12 §:n mukaisella toimivaltaisella syyttäjällä. Käytännössä kyseeseen tulisi useimmiten Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirastossa toimiva syyttäjä. Viittaus EU-luovuttamislakiin merkitsisi myös sitä, että velvollisuus suostua erityissäännöstä poikkeamiseen sekä puolustajan määrääminen ja muutoksenhaku määräytyisivät EU-luovuttamislain 51 ja 52 §:ssä mukaisesti. Muutoksenhaun määräytyminen EU-luovuttamislain mukaan todettaisiin myös täytäntöönpanolain muutoksenhakua koskevassa 19 §:ssä.

14 §. *Kieli ja käännökset.* Pykälässä olisi puitepäätöksen 23 artiklaa täsmentävä säännös siitä, kenen velvollisuutena on huolehtia Suomesta lähetettävän täytäntöönpanopyynnön kääntämisestä vastaanottavan valtion hyväksymälle kielelle. Pääsääntöisesti kääntämisestä huolehtisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Jos täytäntöönpantavaksi lähetettävä seuraamus kuitenkin olisi hoitoseuraamus, pyynnön kääntäisi oikeusministeriö. Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti puitepäätöksen 23 artiklan mukaan todistuksen kääntäminen on pääsääntöisesti riittävää. Kuitenkin artik-

lassa sallitaan se, että jäsenvaltio voi edellyttää, että myös tuomio tai sen keskeiset kohdat on käännettävä asianomaisen jäsenvaltion hyväksymälle kielelle.

4 luku Erinäiset säännökset

15 §. *Osittainen täytäntöönpano.* Pykälässä olisi säännös puitepäätöksen 10 artiklaan liittyvästä osittaisen täytäntöönpanon tilanteesta. Artiklassa mahdollistetaan se, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tapauskohtaisesti sopia siitä, että vain osa seuraamuksesta siirretään pantavaksi täytäntöön. Tarve osittaiseen täytäntöönpanoon voisi ilmetä lähinnä tilanteessa, jossa siirtopyynnössä tarkoitettu seuraamus on määrätty useasta rikoksesta, joista johonkin yksittäiseen tekoon liittyy puitepäätöksen 9 artiklassa tarkoitettu kieltäytymisperuste, mutta täytäntöönpanon siirtoon ei olisi estettä muista rikoksista määrätyn rangaistuksen osalta. Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti tällaisia tilanteita varten oikeudenkäymiskaareen esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan korkein oikeus voisi purkaa yhteisen vankeusrangaistuksen ja määrätä rangaistuksen erikseen niistä rikoksista, joista määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanopyyntöön toinen jäsenvaltio on suostunut ja muista rikoksista.

Purkamistilanteisiin liittyen täytäntöönpanolakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan, kun toiseen jäsenvaltioon on siirretty pantavaksi täytäntöön oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9b §:ssä säädetyn purkamismenettelyn jälkeen määrätty rangaistus, ei siirtämättä jäävää osaa alkuperäisestä rangaistuksesta saisi enää Suomessa panna täytäntöön sen jälkeen kun rangaistuksen täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa on päättynyt. Siirtämisen tavoitetta, yhteiskuntaan sopeutumisen helpottamista ei vastaisi se, että tuomittu palautettaisiin Suomeen sen jälkeen, kun hänet on jo siirretty täytäntöönpanovaltioon, ja seuraamuksen täytäntöönpano siellä on päättynyt. Se, ettei siirtämättä jäänyttä osaa rangaistuksesta voitaisi enää myöhemmin Suomessa panna täytäntöön, olisi otettava huomioon jo harkittaessa siirtopyynnön lähettämistä toiseen jäsenvaltioon. Jotta säännös ei johtaisi rikosvastuulta välttymiseen, osittaista täytäntöönpanoa ei tulisi pyytää kuin sellaisessa tilanteessa, jossa siirtämättä ja siten myös myöhemmin täytäntöön panematta jäävä seuraamus edustaisi vain vähäistä osaa alun perin määrätystä kokonaisrangaistuksesta.

16 §. *Tuomitun kuuleminen.* Pykälässä olisi säännös siitä, että tuomitun kuulemisesta on sen lisäksi, mitä puitepäätöksen 6 artiklassa ja täytäntöönpanolaissa säädetään, voimassa, mitä hallintolaissa säädetään. Säännös kuulemisesta on hallintolain 34 §:ssä. Vastaava viittaus sisältyy yhteistoimintalain 23a §:ään.

17 §. *Oikeus avustajaan ja puolustajaan.* Pykälässä säädettäisiin puolustajan määräämisestä. Yleisperusteluissa selostetun mukaisesti tarkoituksena on tässä esityksessä yhdenmukaistaa oikeusavustajaa koskevat säännökset kansainvälistä rikosoikeudellista yhteistyötä koskevassa lainsäädännössä. Siten pykälän 1 momentissa olisi EU-luovuttamislakiin sekä pohjoismaiseen luovuttamislakiin sisältyviä säännöksiä vastaavasti säännös tuomitun oikeudesta avustajaan. Perustelujen osalta viitataan EU-luovuttamislakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 88/2003 vp) lausuttuun. EU-luovuttamislaissa ja pohjoismaisessa luovuttamislaissa valittua ratkaisua vastaisi niin ikään 2 momentin säännös, jonka mukaan tuomitulle olisi määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Perusteeksi puolustajan määräämiselle riittäisi siis pääsäännön mukaan tuomitun pyyntö ilman lisäedellytyksiä. Pykälässä olisi kuitenkin viittaussäännös oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 lukuun koskien tilanteita, joissa puolustaja olisi määrättävä viran puolesta. Kansallisia rikosoikeudenkäyntejä vastaavasti tuomitun oikeusturvan voidaan katsoa edellyttävän puolustajan määräämistä aina tilanteessa, jossa esimerkiksi tuomittu ei kykene itse puolustautumaan tai hänen valitsemansa henkilö ei täytä puolustajan vaatimuksia. Myös puolustajasta muutoin olisi soveltuvin osin voimassa mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa säädetään. Mainitun lain säännöksiä siten sovellettaisiin puolustajan kelpoisuusvaatimuksiin ja velvollisuuksiin muutoinkin. Tämä merkitsisi muun ohella sitä, että puolustajaksi määrättäisiin pääsääntöisesti asianajaja tai julkinen oikeusavustaja. Vaikka

säännös tuomittujen siirtämistä koskevissa tilanteissa laajentaisi oikeusavustajan kelpoisuusvaatimukset täyttävien henkilöiden piiriä nykyisestä, todennäköistä kuitenkin on, että tuomittujen siirtämistä koskevissa asioissa puolustajina toimisivat yleensä asianajajat.

Puolustajan määräisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö tai hoitoseuraamuksen taikka muun vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpanoa koskevassa asiassa oikeusministeriö. Puolustajan voisi määrätä myös tuomioistuin, joka käsittelee väliaikaista säilöönottoa tai muuta sen toimivaltaan kuuluvaa laissa tarkoitettua asiaa. Selvyyden vuoksi momenttiin otettaisiin säännös viranomaisen velvollisuudesta selvittää tuomitulle hänen oikeutensa puolustajaan.

Tarve puolustajan määräämiseen koskisi useimmiten lain 3 luvussa tarkoitettuja tyypillisimpiä tilanteita eli kun esitetään Suomessa rangaistustaan suorittavan tuomitun siirtämistä toiseen jäsenvaltioon. Vain poikkeuksellisesti puolustajalle määräämiselle olisi perusteita lain 2 luvussa tarkoitetussa tilanteessa, jossa kyse on toisessa jäsenvaltiossa määrätyn seuraamuksen siirtämisestä pantavaksi täytäntöön Suomessa. Tämä johtuu siitä, että tällöin tuomittu yleensä suorittaisi rangaistusta tuomion antaneessa valtiossa, jolloin hänellä myös olisi oikeus avustajaan asianomaisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Pykälän 3 momentissa säädettäisiinkin siitä, että jos tuomittu on toisessa jäsenvaltiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttäisi, että siihen on erityisiä syitä. Jos toisaalta tuomitulle ei toisessa jäsenvaltiossa olisi oikeusavustajaa määrätty, olisi hänellä oikeus puolustajaan 2 momentin pääsäännön mukaan.

Pykälän 4 momentin mukaan oikeusministeriö määräisi valtion varoista puolustajalle maksettavaksi kohtuullisen korvauksen, joka jäisi valtion vahingoksi.

18 §. *Kauttakuljetus.* Pykälässä säädettäisiin luvan myöntämisestä puitepäätöksen 16 artiklassa tarkoitettuun kauttakuljetukseen eli siihen, että toiseen jäsenvaltioon siirrettäväksi pyydetty tuomittu voidaan kuljettaa Suomen kautta. Jos kyse on Suomen kansalaisesta, lupa myönnettäisiin, jos edellytykset tuomitun siirtämiselle Suomesta asianomaiseen jäsenvaltioon olisivat olemassa taikka jos tuomittu on suostunut kuljettamiseensa Suomen kautta. Luvan myöntämisestä päättäisi oikeusministeriö.

Pykälän 2 momentin mukaan kauttakuljetuspyyntöön olisi liitettävä puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu todistus, jonka kääntämisestä olisi voimassa mitä Suomeen lähetettävien siirtopyyntöjen kääntämisestä 10 §:ssä säädetään.

19 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuoikeudesta. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön ja oikeusministeriön tekemistä päätöksistä saisi valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (589/1996) säädetään. Säännös vastaisi yhteistoimintalain 24 §:ää. Tuomittujen siirtämistä koskevien muutoksenhakuasioiden keskittämistä Helsingin hallinto-oikeuteen on pidetty perusteltuna, koska sillä on pitkäaikainen kokemus ja asiantuntemus yhteistoimintalakiin sekä myös ulkomaalaislakiin perustuvista valituksista. Yhteistoimintalakia vastaavasti pykälän 1 momenttiin kirjattaisiin velvollisuus käsitellä valitus kiireellisenä sekä siirtomenettelyn viivästymisen välttämiseksi kielto hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta täytäntöönpanolaissa tarkoitettuihin käräjäoikeuden päätöksiin. Edellä selostetun mukaan käräjäoikeudella on toimivaltaa väliaikaista säilöön ottamista ja mukauttamista sekä erityissäännöstä poikkeamista koskevissa asioissa. Säilöön ottamista koskevassa asiassa sovellettaisiin pakkokeinolain säännöksiä muutoksenhausta vangitsemisesta ja matkustuskielloista tehtyihin päätöksiin, jolloin muutoksenhakukeinona olisi kantelu määräajasta riippumatta. Mukauttamista koskevaan päätökseen saisi hakea muutosta hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaaressa säädetään muutoksenhausta käräjäoikeuden ratkaisuun. Muutoksenhakuoikeutta sen sijaan ei olisi lain 9 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa. Kyse ei tällöin ole tuomioistuimen ratkaisusta, vaan tuomitun suostumuksen vastaanottamisesta erityissäännöstä poikkeamiseen ja sen kirjaamisesta, joten muutoksenhaulle ei ole kat-

sottava olevan tarvetta. Sitä vastoin luvan myöntämisestä erityissäännöstä poikkeamiseen lain 13 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa saisi valittaa. Muutosta olisi kuitenkin muista tilanteista poiketen haettava korkeimmalta oikeudelta siten kuin EU-luovuttamislaissa säädetään. Erityissäännöstä poikkeamista koskevan luvan myöntämisen edellytykset sekä menettely muutoinkin määräytyisivät kuten EU-luovuttamislaissa, jolloin on perusteltua, että myös muutoksenhaku määräytyisi EU-luovuttamislain säännösten mukaisesti.

20 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia Suomen sekä Ruotsin ja Tanskan välisissä suhteissa. Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti kahden- ja monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltaminen on sallittua, jos siten voidaan syventää tai laajentaa puitepäätöksen tavoitteita ja edelleen yksinkertaistaa tai helpottaa rangaistusten täytäntöönpanomenettelyjä. Tämän edellytyksen voidaan katsoa pohjoismaisen yhteistoimintalain kohdalla kokonaisuudessaan täyttyvän, koska se sisältää soveltamisalaltaan ja edellytyksiltään puitepäätöstä laaja-alaisemmat säännökset puitepäätöksessä tarkoitettujen seuraamusten täytäntöönpanon siirtämisestä. Siten lainsoveltajan ei tarvitsisi yksittäistapauksessa ryhtyä säännöskohtaisesti selvittämään, täyttyykö edellytys puitepäätöksen tavoitteiden syventämisestä tai menettelyn helpottamisesta. Säännös ei toisaalta yksittäistapauksessa estäisi myöskään puitepäätöksen soveltamista, jos sen katsottaisiin mahdollistavan siirtomenettelyn pohjoismaista yhteistoimintalakia helpommin.

21 §. *Voimaantulo.* Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan 5 päivänä joulukuuta 2011, johon mennessä jäsenvaltioiden on puitepäätöksen 29 artiklan 1 kohdan mukaan toteutettava puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet. Ennen lain voimaantuloa toimitettuihin siirtopyyntöihin sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Sovellettavia säännöstöjä tällöin olisivat yhteistoimintalaki sekä yleissopimus tuomittujen siirtämisestä.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka ei viimeistään lain voimaantullessa ole pannut puitepäätöstä täytäntöön, tai joka on antanut puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä siihen saakka, kunnes asianomainen jäsenvaltio on pannut puitepäätöksen täytäntöön, tai kunnes puitepäätöstä on 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaneessa jäsenvaltiossa alettu soveltaa. Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa jäsenvaltiolle on annettu mahdollisuus antaa ilmoitus puitepäätöksen soveltamisen aloittamisesta 28 artiklan 1 kohdassa edellytettyä ajankohtaa myöhemmin. Tällöin suhteessa ilmoituksen antaneeseen jäsenvaltioon puitepäätöstä ja täytäntöönpanolakia lakia alettaisiin soveltaa ilmoituksesta ilmenevänä ajankohtana.

4.2 Laki valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanosta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Puitepäätöksen täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentti sisältäisi tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain 1 §:n 1 momenttia vastaavan säännöksen siitä, että puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei täytäntöönpanolaista muuta johdu. Tuomittujen siirtoa koskevaa täytäntöönpanolakiin esitettyä ratkaisua vastaisi niin ikään pykälän 2 momentin säännös siitä, että poissaolotuomioita koskevan puitepäätös on lakina noudatettava.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin Suomeen täytäntöönpantaviksi lähetetyistä valvonnan siirtoa koskevista pyynnöistä. Kohdan mukaan kyseeseen voisi tulla puitepäätöksessä tarkoitettu toisessa EU:n jäsenvaltiossa annettu tuomio tai valvontapäätös, joiden osalta toteutetaan valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun valvonta. Säännökset puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvista valvontatoimenpiteistä ja vaihtoehtoisista seuraamuksista sisältyvät 2 ja 4 artikloihin. Momentin 2 kohdassa olisi vastaavansisältöinen säännös niistä tilanteista, joissa val-

vontapyyntö lähetetään Suomesta toiseen jäsenvaltioon.

Pykälän 2 momentissa selvennettäisiin pykälän 1 momentin 2 kohtaa eli sitä, millaisten valvontapäätösten ja vaihtoehtoisten seuraamusten täytäntöönpanoa Suomi voisi pyytää muilta jäsenvaltioilta. Kyseeseen tulisivat yhdyskuntapalvelu, nuorisorangaistus, valvontarangaistus, ehdollinen vankeusrangaistus ja päätös sen valvonnasta, päätös ehdonalaisen vapauden valvonnasta sekä päätös valvotusta koevapaudesta. Mainittuja seuraamuksia ja valvontatoimenpiteitä on selostettu tarkemmin puitepäätöksen 2 artiklaa koskevissa artiklakohtaisissa perusteluissa.

3 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Pykälän mukaan Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö olisi toimivaltainen viranomainen päättämään valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämisestä pantavaksi täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa sekä toisen jäsenvaltion Suomeen lähettämän pyynnön täytäntöönpanosta Suomessa. Ratkaisua on tarkemmin perusteltu artiklakohtaisissa perusteluissa. Laissa pyynnöistä kaikissa mainituissa tapauksissa käytettäisiin ilmaisua valvonnan siirtoa koskeva pyyntö.

2 luku Toisesta jäsenvaltiosta Suomeen lähetetyn valvonnan siirtoa koskevan pyynnön täytäntöönpano

4 §. *Edellytykset pyynnön vastaanottamiselle.* Pykälässä olisi puitepäätöksen 5 artiklaa täsmentävä säännös toisen jäsenvaltion lähettämän pyynnön vastaanottamisesta käsiteltäväksi Suomessa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, milloin siirtopyyntö voitaisiin ottaa vastaan ilman Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön antamaa suostumusta. Suostumusta ei tarvittaisi, jos valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulla on pysyvä asuinpaikka Suomessa ja hän on suostunut siihen, että valvonta järjestetään Suomessa. Vaikka puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdassa edellytykseksi ei nimenomaisesti aseteta valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun suostumusta siihen, että valvonta siirretään järjestettäväksi hänen asuinvaltioonsa, on säännöksen kuitenkin katsottava käytännössä tätä merkitsevän, koska siirtopyynnön lähettämisen edellytykseksi on kirjattu, että henkilö on palannut tai haluaa palata asuinvaltioonsa. Tällöin henkilön myös tulee suhtautua myönteisesti siihen, että valvontaa ei järjestetä tuomion antaneessa valtiossa, vaan valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun asuinvaltiossa. Ylipäätään henkilön omalla suhtautumisella valvonnan siirtoon on keskeinen merkitys valvonnan tai vaihtoehtoisen seuraamuksen täytäntöönpanon onnistumista silmällä pitäen.

Vastaavasti, kuten tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen yhteydessä on todettu, siitä, että siirtopyynnön vastaanottamiseen ei tarvittaisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumusta, ei myöskään seuraa, että pyyntöön olisi aina suostuttava. Erikseen olisi arvioitava se, soveltuuko tapaukseen mahdollisesti jokin 11 artiklassa tarkoitettu kieltäytymisperuste.

Pykälän 2 momentissa olisi säännös siitä, että muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa edellytyksenä valvonnan siirtoa koskevan pyynnön vastaanottamiselle olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön antama suostumus. Suostumus voitaisiin antaa, jos valvonnan täytäntöönpano Suomessa valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia edistäisi valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan. Säännös eroaa tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain vastaavasta 4 §:n 2 momentista siten, että tässä yhteydessä ei mainita asuinpaikkaa seikkana, joka edistäisi valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan. Tämä johtuu siitä, että nyt kyseessä olevan puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdassa edellytyksenä henkilön siirtämiselle on kaikissa tapauksissa henkilön vakituinen asuinpaikka täytäntöönpanovaltiossa.

5 §. *Kaksoisrangaistavuus.* Pykälän 1 momentissa olisi säännös siitä, että jos valvonnan siirtoa koskeva pyyntö perustuu seuraamukseen, joka on määrätty puitepäätöksen 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta niin sanotusta listarikoksesta, täytäntöönpanopyyn-

töön suostumisen edellytyksenä ei olisi kaksoisrangaistavuus. Pykälän 2 momentin mukaan kaksoisrangaistavuus olisi Suomessa tapahtuvan täytäntöönpanon edellytys, jos seuraamus on määrätty muusta kuin listarikoksesta. Tällöin siis vaadittaisiin, että teko on, tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos. Pykälä vastaa tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain 5 §:ää.

6 §. *Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentin mukaan Suomessa voitaisiin valvoa ainoastaan puitepäätöksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisia valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia. Niiden vastaavuutta Suomen lainsäädännön kanssa on selostettu tarkemmin puitepäätöksen 4 artiklan perusteluissa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että päätöksen valvonnasta tai valvontatoimenpiteen taikka vaihtoehtoisen seuraamuksen mukauttamisesta 9 artiklan mukaisesti tekee Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Jos kuitenkin toimenpiteestä vastaavassa kansallisessa tapauksessa päättäisi tuomioistuin, päätöksen tekisi Helsingin käräjäoikeus. Näin ollen jos kyse olisi esimerkiksi yhdyskuntapalvelun tai muuta Suomen lainsäädännön mukaista seuraamusta vastaavan vaihtoehtoisen seuraamuksen mukauttamisesta, siitä päättäisi Helsingin käräjäoikeus, joka vastaavanlaisen seuraamuksen määräisi myös kansallisessa tilanteessa. Mukauttamista koskevan vaatimuksen tekisi syyttäjä Rikosseuraamuslaitoksen esityksestä. Syyttäjän yhtenä tehtävänä rikosoikeudenkäynnissä on kannanoton esittäminen tuomioistuimelle käsiteltävästä rikoksesta määrättävästä seuraamuksesta, jolloin on luontevaa, että mukauttamisvaatimuksen puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa tekisi tuomioistuimelle syyttäjä. Päätöksenteon keskittäminen Helsingin käräjäoikeuteen vastaisi tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 8 artiklaa. Valvonnan käytännön toteuttamista ja erityisesti myöhempiä päätöksiä silmällä pitäen on perusteltua, että valvonnan siirtoa koskevan pyynnön johdosta Suomessa täytäntöönpantavasta toimenpiteestä tehdään päätös, jossa myös tarvittaessa mukautetaan toimenpide Suomen lainsäädännön mukaiseksi toimenpiteeksi.

Pykälän 3 momentin mukaan valvontaan määrätylle tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulle olisi varattava tilaisuus tulla kuulluksi mukauttamista koskevassa asiassa. Hänellä olisi myös oikeus avustajaan ja puolustajaan mukauttamista koskevan asian käsittelyssä. Säännös vastaisi tältäkin osin tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain vastaavaa säännöstä.

Pykälän 4 momentissa todettaisiin selvyyden vuoksi puitepäätöksen 13 artiklan mukaisesti, että valvontatoimenpiteen ja vaihtoehtoisen seuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan mitä vastaavanlaisen toimenpiteen tai seuraamuksen täytäntöönpanosta Suomen laissa säädetään. Täytäntöönpano järjestettäisiin siten noudattaen vastaavanlaisessa kansallisessa tapauksessa sovellettavia säännöksiä ja käytäntöjä.

7 §. *Toimivalta tehdä myöhempiä päätöksiä.* Pykälässä olisi säännös viranomaisesta, jolla on toimivalta tehdä puitepäätöksen 14 artiklan mukaisia myöhempiä päätöksiä. Käytännössä kysymys olisi tilanteista, joissa valvontaan määrätty tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomittu ei ole noudattanut valvontatoimenpiteitä tai hän on tehnyt uuden rikoksen. Myös tältä osin Suomen kansallista lainsäädäntöä on selostettu artiklakohtaisissa perusteluissa. Pykälän 1 momentin mukaan valvontatoimenpiteen ehtojen rikkomisen seurauksista ja muista puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä päättäisi se viranomainen, joka vastaavassa kansallisessa tapauksessa olisi toimivaltainen. Kuitenkin artiklan 1 kohdan b ja c alakohtien mukaisissa tilanteissa toimivaltainen viranomainen olisi tuomioistuin, kuten puitepäätös edellyttää. Asia käsiteltäisiin siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä valvontaan määrätty asuu tai jossa käsittely muutoin katsotaan soveliaaksi. Tarkemmin ratkaisua on perusteltu artiklakohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 2 momentissa olisi säännös tuomioistuimen mahdollisuudesta olla käyttämättä 1 momentissa tarkoitettua toimivaltaa. Pohjoismainen yhteistoimintalaki sisältää samaa tarkoitusta vastaavat säännökset koskien ehdollisesti tuomittujen ja ehdonalaisesti vapautettuja henkilöitä. Pykälän 2 momentin mukaan käräjäoikeus voisi olla ryhtymättä puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdan b ja c

alakohtien mukaisiin toimenpiteisiin sen johdosta, että valvontaan määrätty tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomittu on jättänyt noudattamatta hänelle asetettuja ehtoja tai määräyksiä taikka tehnyt uuden rikoksen. Näin olisi mahdollista menetellä ensinnäkin tilanteessa, jossa tarvittava toimenpide ei ole yhteensopiva Suomen lainsäädännön kanssa. Tällaisesta tilanteesta olisi kysymys esimerkiksi silloin, kun valvontaan määrätylle tuomittu alkuperäinen seuraamus on sellainen, jota ei Suomessa tunneta. Tällöin Suomi täytäntöönpanovaltiona olisi ottanut vastuun valvonnasta, mutta tilanteessa, jossa valvontaan määrätty olisi tehnyt uuden rikoksen, alkuperäistä seuraamusta ei voitaisi panna täytäntöön eikä määrätä sen sijasta toista seuraamusta. Myös esimerkiksi valvottua koevapautta koskevissa tilanteissa voisi ilmetä seuraamusjärjestelmien eroista johtuvia yhteensopivuusongelmia, joiden johdosta kansallista lainsäädäntöä ei voitaisi vaikeuksitta soveltaa. Toinen tilanne olisi se, että teko Suomen lain mukaan ei ole tai vastaavissa olosuhteissa Suomessa tehtynä olisi rikos. Säännös perustuu puitepäätöksen 14 artiklan 3 kohdan c alakohtaan. Kysymys olisi tällöin tilanteesta, jossa henkilö olisi syyllistynyt tekoon, joka tuomiovaltion lainsäädännön mukaan olisi rikos, mutta vastaavaa tekoa ei olisi säädetty rangaistavaksi täytäntöönpanovaltiossa. Suomi ei täytäntöönpanovaltiona voisi määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia teosta, jota Suomen lainsäädännössä ei ole säädetty rangaistavaksi. Kolmanneksi toimenpiteisiin voitaisiin olla ryhtymättä, jos siihen on muu erityinen syy. Tällaisesta tilanteesta voisi olla kysymys silloin, kun valvontaan määrätyn olosuhteet olisivat olennaisesti muuttuneet esimerkiksi siksi, että valvontaan määrätty tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomittu olisi muuttamassa takaisin tuomion antaneeseen valtioon. Säännöksessä viitattaisiin myös puitepäätöksen 20 artiklassa tarkoitettuihin tilanteisiin perusteena sille, että toimivalta tehdä myöhempiä päätöksiä palautuu tuomion antaneelle valtiolle. Kyse on tilanteista, joissa henkilö piileskelee tai hänellä ei ole enää asuinpaikkaa täytäntöönpanovaltiossa tai häntä vastaan on käynnissä uusi rikosoikeudellinen menettely tuomion antaneessa valtiossa. Säännöksiä on selostettu edellä artiklakohtaisissa perusteluissa.

8 §. *Kielet ja käännökset.* Pykälän 1 momentin mukaan todistus, jolla valvonnan siirtoa Suomeen pyydetään, olisi toimitettava suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen olisi liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Mahdollista olisi hyväksyä myös muulla kielellä tehty pyyntö, jos hyväksymiselle ei olisi muutoin estettä. Pykälän 2 momentin mukaan Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtisi todistuksen ja tarvittaessa tuomion kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle. Momentissa olisi myös säännös valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun oikeudesta saada tieto asiassa tehdystä päätöksestä ymmärtämällään kielellä. Pykälä vastaa tuomittujen siirtoa koskevan täytäntöönpanolain vastaavaa säännöstä.

3 luku Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon

9 §. *Edellytykset pyynnön lähettämiselle.* Pykälässä olisi puitepäätöksen 5 artiklaa täsmentävä säännös valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämisestä Suomesta toiseen jäsenvaltioon. Pykälän mukaan puitepäätöksessä tarkoitetun valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämisestä puitepäätöksen 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltioon päättäisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Edellytyksenä pyynnön lähettämiselle olisi, että täytäntöönpanon siirto voisi valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi edistää hänen mahdollisuuksiaan sopeutua yhteiskuntaan. Kuten Suomeen tulevien pyyntöjen osalta, myös Suomesta lähtevien pyyntöjen lähettämisen edellytyksenä olisi, että henkilö on valvonnan siirtämiseen suostunut. Tarkempia säännöksiä suostumuksen hankkimisesta koskevasta menettelystä ei ole pidetty välttämättömänä lakiin ottaa. Kuten artiklakohtaisista perusteluista ilmenee, puitepäätös ei sisällä nimenomaista säännöstä valvontaan määrätyn suostumuksesta eikä siten edellytä myös-

kään sitä koskevan säännöksen kirjaamista lakiin, joskin lähtökohtana on katsottu olevan, että henkilö valvonnan siirtämiseen suostuu. Säännöksen merkitys olisi ennen kaikkea siinä, että toimivaltaisen viranomaisen olisi siirtopyyntöjen tekemistä harkitessaan varmistuttava siitä, että tuomittu itse on tietoinen valvonnan siirtämisestä ja suhtautuu siihen myönteisesti.

10 §. *Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön sisältö ja muoto.* Pykälän mukaan valvonnan siirtoa pyydettäisiin lähettämällä tuomio ja tarvittaessa päätös valvontaan määräämisestä sekä puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukainen todistus 9 §:ssä tarkoitettuun jäsenvaltioon. Erillinen päätös valvontaan määräämisestä lähetettäisiin silloin kun valvontaan määrääminen ei ilmene tuomioistuimen päätöksestä. Esimerkiksi ehdonalaisen vapauden valvonnasta päättää pääsääntöisesti vankilan johtaja. Jos siirrettävä seuraamus on yhdyskuntapalvelu, nuorisorangaistus tai valvontarangaistus, täytäntöönpanovaltioon lähetettäisiin tuomio, jossa tällainen seuraamus on määrätty. Lisäksi olisi toimitettava puitepäätöksen liitteen mallin mukainen todistus, jonka allekirjoittaisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Tilanteessa, jossa ehdonalaiseen vapauteen päästetty tai ehdolliseen rangaistukseen tuomittu on määrätty valvontaan, olisi tuomion ja todistuksen lisäksi toimitettava tehty päätös valvontaan määräämisestä.

11 §. *Kielet ja käännökset.* Pykälässä olisi säännös siitä, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtii puitepäätöksen liitteen mukaisen todistuksen kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle. Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti puitepäätöksen 21 artikla eroaa tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen kieliä ja käännöksiä koskevasta säännöksestä siinä, että artikla ei mahdollista sitä, että jäsenvaltio voisi vaatia myös tuomion kääntämistä, vaan riittävää on todistuksen kääntäminen.

4 luku Erinäiset säännökset

12 §. *Valvontaan määrätyn kuuleminen.* Pykälän mukaan valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun kuulemisesta on voimassa, mitä täytäntöönpanolaissa ja hallintolaissa säädetään. Pykälä olisi muutoin samansisältöinen kuin tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen vastaava säännös, paitsi että siinä ei viitattaisi puitepäätökseen. Tämä johtuu siitä, että puitepäätöksessä ei ole nimenomaisia säännöksiä tuomitun kuulemisesta.

13 §. *Oikeus avustajaan ja puolustajaan.* Pykälässä olisi säännös oikeudesta avustajaan ja puolustajan määräämisestä valvontaan määrätylle. Myös tämän pykälän sisällön ja perustelujen osalta viitataan tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain perusteluihin.

14 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädettäisiin oikeudesta hakea muutosta Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön täytäntöönpanolain nojalla tekemään päätökseen. Muutosta haettaisiin valittamalla päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen. Pykälässä olisi niin ikään viittaukset hallintolainkäyttölain (589/1996) menettelysäännöksiin. Laissa tarkoitettuun käräjäoikeuden ratkaisuun haettaisiin muutosta hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaaressa säädetään muutoksenhausta käräjäoikeuden ratkaisuun. Edellä selostetun mukaisesti käräjäoikeuden päätöksestä olisi kyse tietyissä mukauttamista ja myöhempiä päätöksiä koskevissa tilanteissa.

15 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälässä säädettäisiin siitä, että pohjoismaista yhteistoimintalakia voitaisiin soveltaa täytäntöönpanolain estämättä. Suomi voisi siten edelleen soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia myös suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan. Artiklakohtaisissa perusteluissa selostetun mukaisesti pohjoismainen yhteistoimintalaki sisältää säännöksiä ehdollisesti tuomittujen ja ehdonalaisesti vapautettujen valvonnan siirtämisestä, mutta ei esimerkiksi yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon siirtämisestä. Näin ollen puitepäätöstä ja täytäntöönpanolakia sovellettaisiin yhdyskuntapalvelun ja muiden puitepäätöksessä sekä täytäntöönpanolain 2 §:ssä tarkoitettujen vaihtoehtoisten seuraamusten täytäntöönpanon siirtämiseen Suomen ja Ruotsin sekä Tanskan välillä. Muutoin pykälän perustelujen osalta viitataan edellä tuomittujen siirtoa koskevan puitepää-

töksen täytäntöönpanolain 20 §:n perusteluissa esitettyyn.

16 §. *Voimaantulo ja siirtymäsäännös.* Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan 6 päivänä joulukuuta 2011, johon mennessä jäsenvaltioiden on puitepäätöksen 25 artiklan 1 kohdan mukaan toteutettava puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet. Pykälän 2 momenttiin otettaisiin selvyyden vuoksi säännös, jonka mukaan lakia voidaan soveltaa suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka on pannut puitepäätöksen täytäntöön.

4.3 Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa

2 a §. Tarkoituksena on, että jatkossa vankeusrangaistusten täytäntöönpanoon liittyvä yhteistyö Suomen ja muiden jäsenvaltioiden välillä määräytyisi yksinomaan tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen sekä sen täytäntöönpanolain mukaan. Siksi yhteistoimintalakiin selvyyden vuoksi lisättäisiin 2 a §, jonka mukaan Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden välisestä yhteistoiminnasta vankeusrangaistusten täytäntöönpanossa on säädetty erikseen. Kuten aikaisemmin on selostettu, hoitoseuraamusten ja niitä vastaavien muun vapaudenmenetyksen käsittävien toimenpiteiden kansainväliseen täytäntöönpanoon sovellettaisiin puitepäätöksen ja sen täytäntöönpanolain lisäksi yhteistoimintalain sekä mielenterveyslain hoitoseuraamusta koskevia menettelysäännöksiä.

9 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaukset EU-luovuttamislain mukaisiin muuntamistilanteisiin. Tämä johtuu siitä, että myös luovuttamistilanteisiin liittyvä täytäntöönpanoyhteistyö määräytyisi jatkossa soveltuvin osin tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen ja sen täytäntöönpanolain mukaan. Siten käräjäoikeuden toimivalta päättää mukauttamisesta ei enää perustuisi yhteistoimintalakiin, vaan tuomittujen siirtämistä koskevan puitepäätöksen 8 artiklaan ja täytäntöönpanolain 7 §:ään. Tässä yhteydessä myös pykälän toisen virkkeen sana ”muunnettava” ehdotetaan muutettavaksi sanaksi ”muunnettu”, jotta säännöksestä yksiselitteisesti ilmenisi sen tarkoitus eli että seuraamus, joksi Suomessa täytäntöönpantavaksi pyydetty seuraamus on muunnettu, ei saisi olla ankarampi kuin vieraassa valtiossa määrätty seuraamus.

23 a §. Pykälää ehdotetaan tehtäväksi muutos, jonka mukaan tuomitun kuulemisesta olisi voimassa mitä hallintolaissa säädetään. Hallintomenettelylaki on kumottu vuonna 2004 voimantulleen hallintolain myötä. Edellä selostetun mukaan pykälä vastaa täytäntöönpantaviksi ehdotettujen puitepäätösten vastaavia säännöksiä.

23 b §. Yleisperusteluissa esitetyin perustein voimassa olevaa säännöstä avustajan määräämisestä muutettaisiin vastaamaan tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain 17 §:ää sekä esityksessä mainittujen muiden kansainvälistä rikosoikeudellista yhteistyötä koskevien lakien avustajaa koskevia säännöksiä. Säännöksen sisältöä on selostettu edellä. Muutoksesta seuraisi myös se, että puolustajan määräämistä koskevat säännökset soveltuisivat kaikkiin tilanteisiin, joissa kyse on vapaudenmenetyksen käsittävän seuraamuksen tai hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtämiseen liittyvistä tilanteista.

4.4 Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 5 e §:n muuttamisesta

5 e §. Voimassa olevan lain mukainen säännös avustajan määräämisestä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan EU-luovuttamislain sekä pohjoismaisen luovuttamislain ja tässä esityksessä ehdotettujen lakien mukaisia säännöksiä oikeudesta avustajaan ja puolustajaan. Perustelujen osalta viitataan edellä yksityiskohtaisten perustelujen jaksossa 3 lausuttuun.

4.5 Oikeudenkäymiskaari

31 luku 9 b §. Pykälään lisättäisiin säännös niitä tilanteita varten, joissa Suomessa määrätty vankeusrangaistus on esitetty pantavaksi täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa, mutta siirtämistä ei ole ollut mahdollista esittää kaikkien rangaistukseen johtaneiden tekojen osalta tai pyynnöstä on joiltakin osin kieltäy-

dytty. Tällöin korkein oikeus voisi purkaa tuomion ja määrätä rangaistuksen erikseen niistä rikoksista, joiden osalta täytäntöönpanon siirtäminen on mahdollista tai siirtopyyntöön on suostuttu sekä muista rikoksista. Säännöksessä myös todettaisiin, että purkamismenettelyn jälkeen määrättävät rangaistukset eivät yhteensä saisi olla ankarammat kuin alkuperäinen yhteinen vankeusrangaistus. Kuten aikaisemmin on todettu, täytäntöönpanolain 15 §:n mukaan Suomessa ei enää olisi mahdollista panna täytäntöön siirtämättä jäänyttä rangaistusta sen jälkeen kun siirretyn rangaistuksen täytäntöönpano on vieraassa valtiossa päättynyt. Jotta siirtopyyntöä tehtäessä voitaisiin arvioida, kuinka merkittävää osaa kokonaisrangaistuksesta edustaa sellaisesta rikoksesta määrätty seuraamus, jota ei voida siirtää, olisi tarpeen, että korkein oikeus määräisi rangaistuksen myös tällaisista rikoksista.

4.6 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä

11 §. *Toimivaltaiset tuomioistuimet.* Voimassa olevassa laissa 1 momentissa lueteltujen käräjäoikeuksien toimivalta määräytyy sen perusteella, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty henkilö on otettu kiinni tai muuten tavoitettu. Vain poikkeuksellisesti sallittua on 2 momentin mukaan se, että toimivalta olisi jollakin 1 momentissa tarkoitetulla tuomioistuimella riippumatta siitä, missä henkilö on otettu kiinni tai tavoitettu. Esityksessä ehdotetaan 2 momentin muuttamista siten, että tarkoituksenmukaisuussyistä mikä tahansa 1 momentissa mainituista tuomioistuimista voisi päättää luovuttamisesta tai säilöön ottamisen voimassa pitämisestä. Tarkoituksenmukaisuutta harkittaessa huomioon otettavia seikkoja olisivat henkilön kuljettamiseen, säilössä pitämiseen tai muihin olosuhteisiin liittyvät seikat. Jos siten esimerkiksi jokin 1 momentissa tarkoitetuista tuomioistuimista sijaitsisi lähellä paikkakuntaa, jossa luovutettavaksi pyydettyä henkilöä pidetään säilössä tai josta hänen kuljettamisensa luovuttamista pyytäneeseen valtioon olisi helpoiten järjestettävissä, voisi luovuttamisasian käsitellä sijainniltaan sopivin tuomioistuin riippumatta siitä, missä henkilö alun alkaen on otettu kiinni tai tavoitettu. Käytännössä on ilmennyt tarvetta ehdotetun kaltaisen joustavuuden lisäämiselle toimivaltaisten tuomioistuinten määräytymisessä.

15 §. *Kieli ja käännökset.* Voimassa olevan pykälän 3 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että säännöksessä todettaisiin, että jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin olisi huolehdittava pyynnön kääntämisestä luovuttamisasian käsittelyssä käytettävälle suomen tai ruotsin kielelle. Selvennys liittyy eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaan komission arviointiraporttiin, jossa komissio on suosittanut Suomelle säännöksen selventämistä sen tarkoituksen mukaisesti. Komissio on pitänyt voimassa olevaan 3 momenttiin kirjattua kääntämisvelvoitetta ristiriitaisena suhteessa 1 momentin säännökseen, jonka mukaan Suomi hyväksyy suomen ja ruotsin kielellä tehtyjen pyyntöjen lisäksi englanninkieliset pyynnöt. Säännöksessä siten selvennettäisiin 3 momentin tarkoitus eli se, että kyse ei ole luovuttamispyynnön vastaanottamisen edellytyksenä olevista käännösvaatimuksista, vaan siitä, että siinä vaiheessa kun luovuttamismenettely alkaa, pyynnön tulee olla käännettynä asian käsittelykielelle ja tästä kääntämisestä siis huolehtii keskusrikospoliisi.

49 §. *Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään tuomioistuimen mahdollisuudesta lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta kuin luovuttamispyynnössä tarkoitetusta teosta tai jos hänet on tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen. Käytännössä on ilmennyt epäselvyyttä siitä, tuleeko luovuttamispäätös vielä lykkäämisen jälkeen viedä tuomioistuimeen. Selvyyden vuoksi momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoon ryhtymisestä lykkäämisen jälkeen päättäisi 12 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen syyttäjä.

Myös pykälän 2 momentin säännöstä väliaikaisesta luovuttamisesta ehdotetaan tarkennettavaksi. Käytännössä epäselvyyksiä on ai-

heutunut muun muassa siitä, ettei laissa ole säännöksiä niistä ehdoista, joita väliaikaista luovuttamista koskevaan viranomaisten väliseen sopimukseen tulee kirjata (KKO 2011:14). Voimassa olevassa laissa käytetty ilmaisu sopimuksen tekemisestä ei myöskään luontevasti sovi tuomioistuimen rooliin luovuttamisasian ratkaisijana. Puitepäätöksen 24 artiklan 2 kohdan mukaan väliaikaisesta luovuttamisesta tulee sopia täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen ja pidätysmääräyksen antaneen valtion oikeusviranomaisen kesken tehtävässä sopimuksessa määritettävin ehdoin. Artiklan voidaan kuitenkin katsoa sallivan joustavuutta asiassa noudatettavan menettelyn yksityiskohtien suhteen. Oleellista on, että luovuttamisen ehdot määritellään ja pidätysmääräyksen antanut valtio sitoutuu niitä noudattamaan. Mainituista syistä momentin sanamuotoa esitetään muutettavaksi siten, että väliaikaisen luovuttamisen ehdot olisi kirjattava käräjäoikeuden päätökseen. Nimenomaisesti myös edellytettäisiin, että päätökseen on kirjattava määräaika, johon mennessä väliaikaisesti luovutettu henkilö on palautettava Suomeen sekä muut väliaikaisen luovuttamisen ehdot. Momentissa lisäksi todettaisiin, että väliaikaista luovuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon ryhtymisen edellytyksenä olisi, että pyynnön esittäneen valtion toimivaltainen viranomainen on kirjallisesti sitoutunut noudattamaan käräjäoikeuden asettamia ehtoja. Sitoumus olisi siten saatava ennen kuin henkilö luovutetaan pyynnön esittäneeseen valtioon. Käytännössä täytäntöönpanosta vastaava syyttäjä huolehtisi sitoumuksen saamiseen liittyvästä yhteydenpidosta pidätysmääräyksen antaneen valtion toimivaltaiseen viranomaiseen.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin myös rajaus, jonka mukaan tilanteessa, jossa henkilö suorittaa Suomessa vankeusrangaistusta, väliaikainen luovuttaminen olisi sallittua ainoastaan pyynnön esittäneessä valtiossa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä varten. Vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön mukaan rangaistuksen täytäntöönpanoa ei voida keskeyttää sen mahdollistamiseksi, että henkilö voitaisiin luovuttaa toiseen valtioon suorittamaan siellä tuomittu rangaistus, minkä jälkeen hän palaisi Suomeen suorittamaan jäljellä olevaa rangaistusta. Tällainen tilanne olisi muutoinkin rangaistuksen täytäntöönpanon tarkoitusta ajatellen ongelmallinen. Kuten aikaisemmin tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen yhteydessä on tuotu esiin, rangaistuksen täytäntöönpanon keskeisenä tavoitteena on edistää tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan vapautumisensa jälkeen. Tätä tavoitetta ei olisi omiaan edistämään se, että henkilö kesken rangaistuksensa suorittamista siirrettäisiin toiseen jäsenvaltioon siellä tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, minkä jälkeen hänet palautettaisiin Suomeen jatkamaa täällä tuomitun rangaistuksen suorittamista. Tällaisessa tilanteessa tulisi pikemminkin selvittää mahdollisuudet soveltaa tuomittujen siirtoa koskevaa puitepäätöstä, jolloin henkilöllä olisi mahdollisuus suorittaa kansalaisuus- ja asuinvaltiossaan kummassakin jäsenvaltiossa tuomitut rangaistukset. Jos rangaistuksen täytäntöönpanon siirto ei olisi mahdollinen, tulisi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa lykätä 1 momentin mukaisesti.

54 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että rikosseuraamusvirasto muutettaisiin Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköksi, joka nykyisin on toimivaltainen viranomainen muun muassa vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvissä luovuttamisasioissa.

58 §. *Erityissäännön noudattaminen.* Pykälä sisältää säännökset erityissäännöstä ja siitä poikkeamisesta tilanteessa, jossa henkilö on luovutettu Suomeen. Erityissäännöstä poikkeamista koskevat 2 momentissa luetellut perusteet vastaavat puitepäätöksen 27 artiklaa, eikä niitä esitetä muutettaviksi. Sitä vastoin muutettavaksi esitetään pykälän 3 momentin säännöstä viranomaisista, jotka voivat pyytää toiselta jäsenvaltiolta lupaa erityissäännöstä poikkeamiseen. Säännös liittyy pykälän 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin tilanteisiin. Mainitun säännöksen mukaan erityissäännöstä voidaan poiketa henkilön luovuttaneen jäsenvaltion suostumuksella. Muutoksen tarkoituksena on saattaa säännös vastaamaan käytännön tarpeita sekä yhtenäistää EU-luovuttamislain ja tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain säännökset tältä osin.

Momentissa mahdollistettaisiin se, että aina kun erityissäännöstä poikkeaminen koskee vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa, suostumusta toiselta jäsenvaltiolta voisi pyytää myös Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Voimassaoleva säännös rikosseuraamusviraston toimivallasta pyytää suostumus vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon rajoittuu 58 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon. Säännös on myös vaikeaselkoinen sikäli, että 3 kohdassa, johon säännös viittaa, säädetään tilanteesta, jossa rikosoikeudenkäynti ei johda henkilön vapautta rajoittavaan toimenpiteeseen.

Ehdotetusta muutoksesta huolimatta laissa säilytettäisiin mahdollisuus siihen, että myös syyttäjä voisi pyytää suostumusta Suomessa tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon. Suostumuksen pyytämiseen toimivaltaisia syyttäjiä ei myöskään rajattaisi syyttäjiin, joilla on tai on ollut toimivalta ajaa syytettä käsillä olevassa asiassa. Jos esimerkiksi vireillä olevassa oikeudenkäynnissä ilmenisi tarve pyytää suostumus sekä syyttämiseen että aikaisemmin tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa, vireillä olevaa syyteasiaa hoitava syyttäjä voisi pyytää suostumuksen myös vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon. Tämän mahdollistamiseksi 3 momentin ensimmäiseen virkkeeseen tehtäisiin muutos, jonka mukaan 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettua suostumusta voisi pyytää paitsi käsiteltävää syyteasiaa hoitava syyttäjä, erityisestä syystä myös muu syyttäjä. Ehdotettujen muutosten johdosta viittausta 2 momentin 3 kohdan mukaisiin tilanteisiin ei myöskään tarvittaisi, koska 7 kohdan säännös suostumuksen pyytämisestä erityissäännöstä poikkeamiseen kattaisi myös 3 kohdassa tarkoitetut tilanteet

4.7 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä

8 §. *Toimivaltaiset tuomioistuimet.* Voimassa olevan pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi edellä EU-luovuttamislain 11 §:2 momenttiin ehdotettua vastaava muutos, jonka sisältöä on selostettu edellä. Johdonmukaisuussyistä esityksessä on pidetty perusteltuna, että EU-luovuttamislakiin ehdotettuja tarkistuksia vastaavat muutokset tehtäisiin myös pohjoismaiseen luovuttamislakiin.

12 §. *Kieli ja käännökset.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi EU-luovuttamislain 15 §:ään esitettyä vastaava täsmennys keskusrikospoliisin velvollisuudesta huolehtia luovuttamispyynnön kääntämisestä asian käsittelykielelle.

46 §. *Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen.* Edellä esitetyin perustein voimassa oleva säännös ehdotetaan muutettavaksi samansisältöiseksi kuin EU-luovuttamislain 49 §.

51 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* EU-luovuttamislain 54 §:ään ehdotettua muutosta vastaavasti pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan pyynnön tekemiseen toimivaltainen viranomainen olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

58 §. *Edelleen luovuttamisen edellytykset.* Aikaisemmin esitetyin perustein säännöstä edelleen luovuttamista koskevista poikkeuksista esitetään muutettavaksi EU-Islanti-Norja-luovuttamissopimuksesta johtuvien velvoitteiden mukaisesti. Ehdotuksen mukaan voimassa olevan lain mukaiset poikkeukset edelleen luovuttamisesta laajenisivat koskemaan tilanteita, joissa kyse on luovuttamisesta toiseen pohjoismaahan eli 58 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Muutos johtuu EU-Islanti-Norja luovuttamissopimuksen edelleen luovuttamista koskevan 31 artiklan 2 kohdan säännöksestä, joka velvoittaa poikkeamaan edelleen luovuttamisesta koskevasta kiellosta laajemmin kuin voimassa oleva pohjoismainen luovuttamislaki.

Voimassa olevan 2 momentin mukaan kiellettyä on henkilön edelleen luovuttaminen toiseen Pohjoismaahan ilman hänet Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan suostumusta, jos edelleen luovutettava henkilö on hänet luovuttaneen Pohjoismaan kansalainen tai jos edelleen luovuttaminen koskee poliittista rikosta ja luovuttamisesta olisi voitu kieltäytyä henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansallisen lain mukaan. EU-Islanti-Norja-sopimuksen 31 artiklan 2 kohdassa luetellaan tilanteet, joissa edelleen luovutta-

minen on sallittua. Tämä on sallittua, jos henkilöllä on ollut mahdollisuus poistua 45 päivän määräajassa vapautumisensa jälkeen sen valtion alueelta, johon hänet on luovutettu, mutta hän ei ole sitä tehnyt. Edelleen luovuttamisen tulee olla sallittua myös luovutetun henkilön tai hänet luovuttaneen valtion suostumuksen perusteella. Kuvatunlaisissa tilanteissa edelleen luovuttamiselle ei sopimuksessa sallita asetettavasti sellaisia rajoituksia, joita pohjoismaisen luovuttamislain 58 §:n 2 momentti nykyisellään sisältää. Pelkästään luovutettavaksi pyydetyn kansalaisuuteen tai rikoksen poliittisuuteen liittyvää perustetta edelleen luovuttamista koskevalle kiellolle Pohjoismaiden välisissä suhteissa voidaan pitää rajoituksena, joka ei myöskään vastaa eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen velvoitteita, koska puitepäätös sallii kahden tai monenkeskisen lainsäädännön tai järjestelyjen soveltamisen ainoastaan jos siten voidaan yksinkertaistaa tai muuten helpottaa luovuttamisyhteistyötä. Mainituista syistä pykälää esitetään muutettavaksi siten, että sen 4 momentissa luetellut tilanteet, joissa edelleen luovuttaminen on sallittua, koskisivat myös pykälän 2 momentissa tarkoitettua luovuttamista.

4.8 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta

24 §. Voimassa olevassa laissa edellytetään, että luovutettavaksi pyydetyllä henkilöllä tulee luovuttamisasian käsittelyssä olla avustajanaan asianajaja. Säännös ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan EU-luovuttamislain sekä pohjoismaisen luovuttamislain ja tässä esityksessä ehdotettujen lakien mukaisia säännöksiä oikeudesta avustajaan ja puolustajaan. Siten puolustajan määräämisen edellytykset ja puolustajan kelpoisuusvaatimukset määräytyisivät oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain mukaan.

5 Puitepäätösten nojalla tehtävät ilmoitukset

Tuomittujen siirtoa koskeva puitepäätös

Aikaisemmin selostetun mukaisesti Suomi on antanut tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 26 artiklan 2 ja 3 kohtaan liittyvän ilmoituksen pohjoismaisen yhteistoimintalain soveltamisesta.

Tarkoituksena on, että ilmoittaessaan neuvoston pääsihteeristölle puitepäätöksen velvoitteiden saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, Suomi ilmoittaisi puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdassa edellytetyn mukaisesti, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö olisi toimivaltainen viranomainen tekemään vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön toiselle jäsenvaltiolle sekä päättämään Suomeen lähetettyyn pyyntöön suostumisesta. Toimivaltainen viranomainen olisi kuitenkin oikeusministeriö, jos siirtopyyntö koskee muun vapaudenmenetyksen käsittävää toimenpidettä. Aikaisemmin selostetun mukaisesti Suomen järjestelmässä tällaisella toimenpiteellä tarkoitettaisiin hoitoseuraamusta. Lisäksi ilmoituksessa todettaisiin, että kauttakuljetuspyynnöstä päättävä viranomainen on oikeusministeriö. Edelleen ilmoitukseen kirjattaisiin tilanteet, joissa päätösvalta on käräjäoikeudella. Käräjäoikeus päättäisi pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tekemän väliaikaisen säilöönoton pysyttämisestä voimassa sekä ottaisi vastaan tuomitun suostumuksen erityissäännöstä poikkeamiseen. Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä olisi toimivalta ottaa väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö vastaan. Helsingin käräjäoikeus olisi toimivaltainen päättämään seuraamuksen mukauttamisesta ja luvan myöntämisestä erityissäännöstä poikkeamiseen.

Lisäksi Suomi antaisi puitepäätöksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen niistä kielistä, joilla tehtyjä siirtopyyntöjä se hyväksyy. Suomi hyväksyisi suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen. Se voisi hyväksyä myös muulla kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia koskeva puitepäätös

Aikaisemmin selostetun mukaisesti Suomi on antanut myös valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia puitepäätöksen 23 artiklan 4 kohtaan liittyvän ilmoituksen

pohjoismaisen yhteistoimintalain soveltamisesta.

Tarkoituksena on, että ilmoittaessaan neuvoston pääsihteeristölle puitepäätöksen velvoitteiden saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, Suomi ilmoittaisi puitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdassa edellytetyn mukaisesti, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö olisi toimivaltainen viranomainen tekemään puitepäätöksessä tarkoitetun valvonnan siirtoa koskevan pyynnön toiselle jäsenvaltiolle sekä päättämään Suomeen lähetettyyn pyyntöön suostumisesta. Lisäksi ilmoitettaisiin siitä, että käräjäoikeus on toimivaltainen tekemään puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdissa tarkoitettuja myöhempiä päätöksiä.

Lisäksi Suomi tekisi puitepäätöksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisen ilmoituksen siitä, että Suomi valvoisi ainoastaan 4 artiklan 1 kohdan mukaisia valvontatoimenpiteitä.

Edelleen Suomi tekisi puitepäätöksen 5 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voisi 5 artiklan 2 mukaisesti suostua pyynnön vastaanottamiseen, vaikka valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulla ei olisi vakituista asuinpaikkaa Suomessa. Ilmoitukseen kirjattaisiin täytäntöönpanolain 4 §:n 2 momentin mukainen edellytys siitä, että valvonnan täytäntöönpano Suomessa valvontaan määrätyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi edistäisi valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan.

Suomi tekisi myös puitepäätöksen 14 artiklan 3 kohdan mukaisen ilmoituksen niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä Suomi voisi täytäntöönpanovaltiona kieltäytyä ottamasta vastuuta puitepäätöksen 14 artiklan mukaisista myöhemmistä päätöksistä. Ilmoitukseen kirjattaisiin täytäntöönpanolain 7 §:n 2 momentissa luetellut tilanteet eli 1) tarvittava toimenpide ei ole yhteensopiva Suomen lainsäädännön kanssa; 2) teko ei ole tai Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi rikos; tai 3) toimivallan käyttämättä jättämiseen on muu erityinen syy tai puitepäätöksen 20 artiklassa tarkoitettu peruste.

Lisäksi Suomi antaisi puitepäätöksen 21 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen niistä kielistä, joilla tehtyjä siirtopyyntöjä se hyväksyy. Suomi hyväksyisi suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen. Se voisi hyväksyä myös muulla kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

6 Voimaantulo

Lakien 1 ja 2 ehdotetaan tulemaan voimaan puitepäätösten täytäntöönpanoajan päätyttyä eli tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen osalta 5 päivänä joulukuuta 2011. Lain soveltaminen kuitenkin edellä esitetyn mukaisesti edellyttäisi, että myös asianomainen vieras valtio on pannut puitepäätöksen täytäntöön tai alkanut sitä soveltaa. Myös muut ehdotetut lainmuutokset esitetään tulemaan voimaan mainittuna ajankohtana.

7 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2003 vp todennut, että puitepäätös on sellainen kansainvälinen velvoite, jonka käsittelyjärjestys määräytyy perustuslain 95 §:n 2 momentin mukaan. Lisäksi perustuslakivaliokunta on sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten yhteydessä katsonut, että sekamuotoisen täytäntöönpanotekniikan käyttämiselle ei sinänsä ole valtiosääntöoikeudellista estettä (PeVL 50/2006 vp ja PeVL 23/2007 vp). Tekniikan käyttäminen edellyttää kuitenkin, että puitepäätöksen säännökset ovat yksityiskohtaisia ja tarkkoja sekä että ehdotettu sääntelykokonaisuus täyttää täytäntöönpanosääntelylle asetettavat yleiset vaatimukset perusoikeuksia koskevan sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta samoin kuin hyvästä lainkirjoittamistavasta. Lakivaliokunta on mietinnössään LaVM 7/2010 viitannut mainittuihin perustuslakivaliokunnan lausuntoihin ja katsonut, että sekamuotoiseen täytäntöönpanotapaan tulisi turvautua harkitusti.

Tässä esityksessä tarkoitetut puitepäätökset ovat siinä määrin yksityiskohtaisia ja tarkkoja, että täydentävän sääntelyn tarve on vähäinen. Myös muutoin puitepäätösten sekä eh-

dotettujen täytäntöönpanolakien voidaan katsoa täyttävän edellä selostetut puitepäätösten sekamuotoisella täytäntöönpanotavalle asetetut reunaehdot.

Perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan Suomen kansalaista ei saa vastoin tahtoaan luovuttaa tai siirtää toiseen maahan. Lokakuun 1 päivänä 2007 voimaan tulleen perustuslain muutoksen (802/2007) mukaan lailla voidaan kuitenkin säätää, että Suomen kansalainen voidaan muun muassa rikoksen johdosta luovuttaa tai siirtää maahan, jossa hänen ihmisoikeutensa ja oikeusturvansa on taattu. Tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen 6 artiklan mukaan tuomitun suostumus on edellytyksenä täytäntöönpanon siirtoon paitsi tapauksissa, joissa siirtoa esitetään tuomitun kansalaisuusvaltioon, jossa hän myös asuu tai jos siirtoa esitetään jäsenvaltioon, johon tuomittu karkotetaan vapautumisensa jälkeen. Näin ollen tuomitun suostumuksesta riippumaton siirto ei koske Suomen kansalaista, paitsi sellaisessa, oletettavasti harvinaisessa tilanteessa, jossa tuomitulla on sekä Suomen että täytäntöönpanovaltion kansalaisuus. Toisaalta tällöinkään puitepäätöksestä ei seuraa Suomen viranomaisille velvollisuutta esittää siirtoa, vaan tämä olisi aina Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön harkinnassa. Tässä harkinnassa olisi edellä selostetun mukaisesti otettava huomioon ennen muuta se, voidaanko siirtämisellä edistää tuomitun sopeutumista yhteiskuntaan. Siirtopäätöstä tehtäessä olisi noudatettava perustuslain 9 §:n 3 ja 4 momentissa säädettyjä luovuttamisrajoituksia, joskin lähtökohtaisesti tulee voida luottaa siihen, että henkilö ei toisessa EU:n jäsenvaltiossa joudu ihmisoikeuksia tai oikeusturvaa loukkaaviin olosuhteisiin.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on EU-luovuttamislakia käsitellessään kiinnittänyt huomiota Suomen kansalaisen kauttakuljetusta koskeviin säännöksiin ja edellyttänyt luovuttamista vastaavien rajoitusten ja ehtojen ulottamista myös Suomen kansalaista koskeviin kauttakuljetuspyyntöihin, joskin EU-luovuttamislaki on säädetty niin sanotussa supistetussa perustuslainsäätämisjärjestyksessä (PeVL 18/2003 vp). Edellä selostetun mukaisesti tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanolain 18 §:ään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan luvan antaminen Suomen kansalaista koskevaan kauttakuljetuspyyntöön edellyttää, että puitepäätöksen ja sen täytäntöönpanolain mukaiset edellytykset tuomitun siirtämiselle asianomaiseen jäsenvaltioon ovat olemassa tai tuomittu on suostunut kuljettamiseensa Suomen kautta. Koska Suomen kansalaisen siirtämistä koskevien säännösten ei edellä esitetyn mukaisesti ole katsottava olevan vastoin perustuslain 9 §:n 3 tai 4 momentin säännöksiä, ei ristiriitaa ole myöskään kauttakuljetusta koskevien säännösten ja perustuslain välillä.

Myös siirtopyynnöstä kieltäytymistä koskevia tilanteita on arvioitava säätämisjärjestyksen kannalta. Puitepäätösten viittauksista velvollisuuteen kunnioittaa unionisopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteista seuraa, ettei estettä ole kieltäytyä täytäntöönpanopyynnöstä, jos poikkeuksellisesti olisi syytä epäillä, että täytäntöönpano olisi vastoin Suomen oikeusjärjestelmän perusperiaatteita tai oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin olisi seuraamuksen määräämiseen johtaneessa oikeudenkäynnissä loukattu.

Perustuslain 21 §:ssä edellytetyn oikeusturvan sekä hyvän hallinnon kannalta keskeisiä ovat säännökset oikeudesta tulla kuulluksi, avustajan määräämisestä sekä muutoksenhakuoikeudesta siirtopyynnön lähettämisestä ja täytäntöönpanosta tehtäviin päätöksiin. Lisäksi säännökset väliaikaista säilöönottoa koskevan päätöksen saattamisesta tuomioistuimen käsiteltäväksi sekä viittaukset muutoin vangitsemisesta ja tutkintavankeudesta voimassa olevaan lainsäädäntöön turvaisivat perustuslain 7 §:n 3 momentin mukaisen oikeuden saattaa vapaudenmenetyksen laillisuus tuomioistuimen tutkittavaksi.

Näin ollen lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Puitepäätöksen täytäntöönpano

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa, tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS, jäljempänä *puitepäätös*, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

Puitepäätösten 2002/584/YOS, 2005/214/YOS, 2006/783/YOS, 2008/909/YOS ja 2008/947/YOS muuttamisesta henkilöiden prosessuaalisten oikeuksien parantamiseksi sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisen edistämiseksi sellaisten päätösten osalta, jotka on tehty vastaajan ollessa poissa oikeudenkäynnistä, tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2009/299/YOS 5 artikla on lakina noudatettava.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti:

1) pannaan Suomessa täytäntöön puitepäätöksessä tarkoitettu toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa määrätty vapausrangaistus tai muu vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide;

2) lähetetään toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon täytäntöön pantavaksi Suomessa tuomittu vankeusrangaistus tai tuomioistuimen vahvistama päätös rangaistukseen tuomitsematta jätetylle määrätystä tahdosta riippumattomasta psykiatrisesta sairaalahoidosta (*hoitoseuraamus*).

Hoitoseuraamuksia ja niitä vastaavia muun vapaudenmenetyksen käsittäviä toimenpiteitä koskeviin täytäntöönpanopyyntöihin sovelletaan lisäksi, mitä hoitoseuraamuksista mielenterveyslaissa (1116/1990) ja kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (21/1987) säädetään.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö päättää 2 §:ssä tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämisestä toiseen jäsenvaltioon ja suostumisesta toisen jäsenvaltion lähettämän pyynnön täytäntöönpanoon Suomessa. Jos pyyntö koskee muun vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen kuin vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirtoa toisesta jäsenvaltiosta Suomeen tai hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämistä Suomesta toiseen jäsenvaltioon, toimivaltainen viranomainen on kuitenkin oikeusministeriö.

2 luku

Toisessa jäsenvaltiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa

4 §

Edellytykset pyynnön vastaanottamiselle

Seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskeva pyyntö vastaanotetaan käsiteltäväksi ilman Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumusta, jos tuomittu on Suomen kansalainen, joka:

a) asuu Suomessa; tai

b) on määrätty Suomeen karkotettavaksi tai maastapoistettavaksi tuomioon tai oikeudelliseen taikka hallinnolliseen päätökseen tai tuomiosta johtuvaan muuhun toimenpiteeseen sisältyvän karkotus- tai maastapoistamispäätöksen perusteella.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa edellytyksenä seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskeva pyynnön vastaanottamiselle on Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumus. Jos pyynnössä tarkoitettu seuraamus on muu vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide kuin vankeusrangaistus, suostumuksen antaa kuitenkin oikeusministeriö. Suostumus voidaan antaa, jos seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa tuomitun asuinpaikan, muiden henkilökohtaisten olosuhteiden tai erityisten syiden vuoksi edistäisi tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan.

5 §

Väliaikainen säilöönotto

Täytäntöönpanon varmistamiseksi pidättämiseen oikeutettu virkamies voi puitepäätöksen 14 artiklassa tarkoitetussa tilanteessa ottaa tuomitun säilöön, jos tuomion antanut valtio sitä pyytää. Pyyntö voidaan tehdä suoraan pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Säilöön ottamisesta on viipymättä ilmoitettava sille käräjäoikeudelle, jonka tuomiopiiriin kuuluvalla paikkakunnalla säilössä pitäminen tapahtuu, kyseisessä tuomiopiirissä toimivalle kihlakunnansyyttäjälle sekä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.

Saatuaan ilmoituksen säilöön ottamisesta käräjäoikeuden on kiireellisesti otettava asia käsiteltäväkseen siinä järjestyksessä kuin vangitsemisvaatimuksen käsittelystä säädetään ja päätettävä, onko toimenpide pysytettävä voimassa. Päätöksestään käräjäoikeuden on heti ilmoitettava Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.

Säilöön ottamisesta ja säilössä pitämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vangitsemisesta ja tutkintavankeudesta pakkokeinolaissa (450/1987) ja tutkintavankeuslaissa (768/2005) sekä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (841/2006) säädetään.

Jos Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö katsoo, että seuraamuksen täytäntöönpanolle on olemassa este, sen on määrättävä säilöön otettu heti päästettäväksi vapaaksi. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi myös, jollei Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö ole vastaanottanut täytäntöönpanoa koskevaa pyyntöä ja siihen liitettäviä asiakirjoja 40 päivän kuluessa säilöön ottamisesta. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi viimeistään silloin, kun vapaudenmenetyksen yhteenlaskettu aika Suomessa ja tuomion antaneessa valtiossa vastaa aikaa, jonka tuomittu olisi ollut vapautensa menettäneenä, jos seuraamus olisi pantu täytäntöön tuomion antaneessa valtiossa.

Vapaudenmenetystä vastaava aika on vähennettävä täytäntöönpantavasta seuraamuksesta rikoslain (39/1889) 6 luvun 13 §:n mukaisesti.

Tuomittu voidaan säilöön ottamisen sijasta määrätä matkustuskieltoon. Matkustuskiellosta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä säädetään pakkokeinolaissa ja mitä säilöön ottamisesta säädetään tässä laissa.

6 §

Kaksoisrangaistavuus

Jos seuraamus on määrätty puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta teosta, sen täytäntöönpanon siirtoa koskevaan pyyntöön suostuminen ei edellytä, että teko on tai olisi

Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Jos seuraamus on määrätty muusta kuin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta teosta, sen täytäntöönpanon siirtoa koskevaan pyyntöön suostuminen edellyttää, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

7 §

Seuraamuksen mukauttaminen

Seuraamuksen mukauttamisesta puitepäätöksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisin edellytyksin päättää Helsingin käräjäoikeus. Vaatimuksen seuraamuksen mukauttamisesta tekee syyttäjä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön esityksestä. Mukauttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin mitä rikosasian käsittelystä säädetään.

Tuomitulle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi seuraamuksen mukauttamista koskevassa asiassa. Oikeudesta avustajaan ja puolustajaan mukauttamista koskevan asian käsittelyssä on voimassa mitä 17 §:ssä säädetään.

8 §

Seuraamuksen täytäntöönpano

Seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa määräytyy Suomen lain mukaan.

9 §

Suostumusten pyytäminen erityissäännöstä poikkeamiseen

Tuomittu ilmoittaa henkilökohtaisesti käräjäoikeuden istunnossa, suostuuko hän siihen, että hänet saadaan Suomessa asettaa syytteeseen, häntä rangaista tai häneltä riistää vapaus muun ennen siirtämistä tehdyn rikoksen johdosta kuin sen, josta määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanoa siirtopyyntö koskee. Asia käsitellään syyttäjän esityksestä siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä tuomittu suorittaa vankeusrangaistusta tai jossa asian käsittely muutoin katsotaan soveliaaksi.

Tuomitulle on ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava suostumuksen merkitys.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta suostumuksesta sekä 2 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta on tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

Käräjäoikeus on toimivaltainen käsittelemään tässä pykälässä tarkoitetun asian myös kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään.

Puitepäätöksen 18 artiklan 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettua suostumusta voi pyytää syyttäjä. Jos kyse on vankeusrangaistuksen täytäntöönpanosta, suostumusta voi pyytää syyttäjä tai Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö ja hoitoseuraamuksen ollessa kyseessä oikeusministeriö.

Tässä pykälässä tarkoitettuja syyttäjäntehtäviä on toimivaltainen hoitamaan syyttäjä, jolla on toimivalta ajaa syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu syyttäjä.

10 §

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö hyväksyy puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitetun todistuksen, jos se on toimitettu suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä taikka siihen on liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voi hyväksyä myös muun kuin suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtii tarvittaessa todistuksen ja tuomion kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

Tuomitulla on oikeus saada tieto asiassa tehdystä päätöksestä ymmärtämällään kielellä.

Jos Suomeen täytäntöönpantavaksi lähetettävä seuraamus on muu vapaudenmenetyksen

käsittävä toimenpide kuin vapausrangaistus, tässä pykälässä tarkoitetuista käännöksistä huolehtii oikeusministeriö.

3 luku

Suomessa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen toiseen jäsenvaltioon

11 §

Edellytykset pyynnön lähettämiselle

Edellytyksenä seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämiselle puitepäätöksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltioon on, että täytäntöönpanon siirto tuomitun kansalaisuuden, asuinpaikan, muiden henkilökohtaisten olosuhteiden tai erityisten syiden vuoksi edistäisi tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan.

Seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa pyydetään puitepäätöksen 5 artiklassa edellytetyn mukaisesti lähettämällä tuomio tai sen oikeaksi todistettu jäljennös sekä puitepäätöksen liitteen I mallin mukainen todistus 1 momentissa tarkoitettuun jäsenvaltioon.

12 §

Tuomitun suostumus täytäntöönpanon siirtoon

Tuomittu ilmoittaa henkilökohtaisesti, suostuuko hän siihen, että seuraamus lähetetään pantavaksi täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa. Suostumus annetaan vankilan johtajalle tai täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle. Toimituksesta, jossa suostumus on annettu, on laadittava pöytäkirja.

Tuomitulle on ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava suostumuksen merkitys ja selvitettävä, että puitepäätöksen 6 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa seuraamuksen täytäntöönpanon siirto ei edellytä tuomitun suostumusta.

Tuomitulle on annettava puitepäätöksen liitteen II mukainen ilmoitus siirtopyynnöstä.

Jos tuomittu on toisessa jäsenvaltiossa, suostumus annetaan siellä voimassa olevien menettelysäännösten mukaan.

13 §

Luvan myöntäminen erityissäännöstä poikkeamiseen

Luvan myöntämisestä siihen, että toiseen jäsenvaltioon siirrettyä tuomittua voidaan syyttää, rangaista tai häneltä riistää vapaus muun rikoksen johdosta kuin sen, josta määrätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa varten tuomittu on siirretty asianomaiseen jäsenvaltioon, päättää Helsingin käräjäoikeus. Luvan myöntämisen edellytyksiin sekä menettelyyn lupaa myönnettäessä sovelletaan muutoin mitä luvan myöntämisestä erityissäännöstä poikkeamiseen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa (1286/2003) säädetään.

14 §

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtii puitepäätöksen 5 artiklassa tarkoitetun todistuksen sekä 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa tuomion kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle. Jos pyyntö koskee hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtämistä, kääntämisestä huolehtii oikeusministeriö.

4 luku

Erinäiset säännökset

15 §

Osittainen täytäntöönpano

Jos toiseen jäsenvaltioon siirretään pantavaksi täytäntöön oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9 b §:ssä säädetyn purkamismenettelyn jälkeen määrätty rangaistus, ei siirtämättä jäävää osaa alkuperäisestä rangaistuksesta saa enää Suomessa panna täytäntöön

sen jälkeen kun rangaistuksen täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa on päättynyt.

16 §

Tuomitun kuuleminen

Sen lisäksi, mitä puitepäätöksen 6 artiklassa ja tässä laissa säädetään, tuomitun kuulemisesta on voimassa, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

17 §

Oikeus avustajaan ja puolustajaan

Tuomitulla on oikeus käyttää avustajaa.

Tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö tai hoitoseuraamuksen taikka muun vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpanoa koskevassa asiassa oikeusministeriö. Puolustajan voi määrätä myös tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Tuomitulle on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Jos tuomittu on toisessa jäsenvaltiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on tuomitun oikeusturvan kannalta erityisiä syitä.

Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

18 §

Kauttakuljetus

Oikeusministeriö antaa luvan siihen, että toiseen jäsenvaltioon siirrettäväksi pyydetty tuomittu saadaan kuljettaa Suomen kautta. Suomen kansalainen saadaan kuljettaa Suomen kautta, jos tämän lain ja puitepäätöksen mukaiset edellytykset tuomitun siirtämiselle täytäntöönpanovaltioon ovat olemassa taikka jos tuomittu on suostunut kuljettamiseensa Suomen kautta.

Kauttakuljetuspyyntöön on liitettävä puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu todistus. Todistuksen kääntämisestä säädetään 10 §:ssä.

19 §

Muutoksenhaku

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön tai oikeusministeriön tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Muutoksenhausta 5 §:ssä tarkoitettuun käräjäoikeuden päätökseen on voimassa, mitä pakkokeinolaissa säädetään muutoksenhausta vangitsemis- ja matkustuskieltoasiassa annettuun tuomioistuimen päätökseen. Muutosta 7 §:ssä tarkoitettuun käräjäoikeuden päätökseen haetaan hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaaressa säädetään muutoksenhausta käräjäoikeuden ratkaisuun. Käräjäoikeuden 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen noudattaen soveltuvin osin mitä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa säädetään muutoksenhausta luovuttamisasiassa tehtyyn käräjäoikeuden ratkaisuun.

20 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) voidaan soveltaa tämän lain estämättä.

21 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa toimitettuun siirtopyyntöön sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka ei viimeistään tämän lain voimaantullessa ole pannut puitepäätöstä täytäntöön tai joka on antanut puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, kunnes asianomainen jäsenvaltio on pannut puitepäätöksen täytäntöön, tai kunnes puitepäätöstä on puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaneessa jäsenvaltiossa alettu soveltaa.

2.

Laki

valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Puitepäätöksen täytäntöönpano

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/947/YOS, jäljempänä *puitepäätös*, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

Puitepäätösten 2002/584/YOS, 2005/214/YOS, 2006/783/YOS, 2008/909/YOS ja 2008/947/YOS muuttamisesta henkilöiden prosessuaalisten oikeuksien parantamiseksi sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisen edistämiseksi sellaisten päätösten osalta, jotka on tehty vastaajan ollessa poissa oikeudenkäynnistä, tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2009/299/YOS artikla 6 on lakina noudatettava.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti:

1) tunnustetaan Suomessa puitepäätöksessä tarkoitettu toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu tuomio tai valvontapäätös ja toteutetaan valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun valvonta;

2) lähetetään toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tunnustettavaksi puitepäätöksessä tarkoitettu Suomessa annettu tuomio tai valvontapäätös ja pyyntö valvoa valvontaan määrättyä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomittua.

Puitepäätöksessä tarkoitettuja seuraamuksia ja valvontapäätöksiä Suomessa ovat yhdyskuntapalvelu, nuorisorangaistus, valvontarangaistus, ehdollinen vankeusrangaistus ja päätös ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomitun valvonnasta, päätös ehdonalaiseen vapauteen päästetyn valvonnasta sekä päätös valvottuun koevapauteen päästämisestä.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö päättää tuomion tai valvontapäätöksen tunnustamista ja valvontatoimen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen valvonnan täytäntöönpanoa koskevan pyynnön (*valvonnan siirtoa koskeva pyyntö*) lähettämisestä toiseen jäsenvaltioon ja suostumisesta toisen jäsenvaltion lähettämän pyynnön täytäntöönpanoon Suomessa.

2 luku

Toisesta jäsenvaltiosta Suomeen lähetetyn valvonnan siirtoa koskevan pyynnön täytäntöönpano

4 §

Edellytykset pyynnön vastaanottamiselle

Valvonnan siirtoa koskeva pyyntö vastaanotetaan käsiteltäväksi ilman Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumusta, jos valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulla on pysyvä asuinpaikka Suomessa ja hän on suostunut siihen, että valvonta järjestetään Suomessa.

Jos valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, edellytyksenä valvonnan siirtoa koskevan pyynnön vastaanottamiselle on Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumus. Suostumus voidaan antaa, jos valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia edistäisi hänen mahdollisuuksiaan sopeutua yhteiskuntaan.

5 §

Kaksoisrangaistavuus

Jos valvonnan siirtoa koskeva pyyntö perustuu seuraamukseen, joka on määrätty puitepäätöksen 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta teosta, pyyntöön suostumisen edellytyksenä ei ole, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Jos valvonnan siirtoa koskeva pyyntö perustuu seuraamukseen, joka on määrätty muusta kuin puitepäätöksen 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta teosta, pyyntöön suostuminen edellyttää, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

6 §

Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön täytäntöönpano

Suomi voi täytäntöönpanovaltiona valvoa ainoastaan puitepäätöksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisia valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia.

Päätöksen valvontatoimenpiteen taikka vaihtoehtoisen seuraamuksen mukauttamisesta puitepäätöksen 9 artiklan mukaisesti tekee Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Jos kuitenkin toimenpiteestä vastaavassa kansallisessa tapauksessa päättäisi tuomioistuin, päätöksen tekee Helsingin käräjäoikeus. Vaatimuksen tekee syyttäjä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön esityksestä. Tällöin mukauttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin mitä rikosasian käsittelystä säädetään.

Valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi mukauttamista koskevassa asiassa. Oikeudesta avustajaan ja puolustajaan on voimassa mitä 13 §:ssä säädetään.

Valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan mitä vastaavanlaisen toimenpiteen tai seuraamuksen täytäntöönpanosta Suomen laissa säädetään.

7 §

Toimivalta tehdä myöhempiä päätöksiä

Valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen ehtojen rikkomisen seurauksista ja muista puitepäätöksen 14 artiklan

1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä päättää viranomainen, joka vastaavassa kansallisessa tapauksessa olisi toimivaltainen asiasta päättämään. Puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä päättää kuitenkin käräjäoikeus. Asia käsitellään siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä valvontaan määrätty asuu tai jossa käsittely muutoin katsotaan soveliaaksi.

Jos valvontaan määrätty tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomittu on jättänyt noudattamatta hänelle asetettuja ehtoja tai määräyksiä taikka tehnyt uuden rikoksen, käräjäoikeus voi olla ryhtymättä puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdan b ja c alakohtien mukaisiin toimenpiteisiin, jos:

1) tarvittava toimenpide ei ole yhteensopiva Suomen lainsäädännön kanssa;

2) teko ei ole tai Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi Suomen lain mukaan rikos; tai

3) toimenpiteisiin ryhtymättä jättämiseen on muu erityinen syy tai puitepäätöksen 20 artiklassa tarkoitettu peruste.

Tällöin toimivalta tehdä myöhempiä päätöksiä palautuu tuomion antaneelle valtiolle.

8 §

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö hyväksyy puitepäätöksen 6 artiklassa tarkoitetun todistuksen, jos se on toimitettu suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä taikka siihen on liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voi hyväksyä myös muun kuin suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtii tarvittaessa todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

Valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulla on oikeus saada tieto asiassa tehdystä päätöksestä ymmärtämällään kielellä.

3 luku

Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon

9 §

Edellytykset pyynnön lähettämiselle

Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön lähettämisestä puitepäätöksen 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltioon päättää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Edellytyksenä pyynnön lähettämiselle on, että täytäntöönpanon siirto voisi valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi edistää hänen sopeutumistaan yhteiskuntaan ja että hän on siirtämiseen suostunut.

10 §

Valvonnan siirtoa koskevan pyynnön sisältö ja muoto

Valvonnan siirtoa pyydetään puitepäätöksen 6 artiklassa edellytetyn mukaisesti lähettämällä tuomio sekä tarvittaessa päätös valvontaan määräämisestä tai niiden oikeaksi todistetut jäljennökset sekä puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukainen todistus 9 §:ssä tarkoitettuun jäsenvaltioon.

11 §

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtii puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukaisen todistuksen kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle.

4 luku

Erinäiset säännökset

12 §

Valvontaan määrätyn kuuleminen

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun kuulemisesta on voimassa, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

13 §

Oikeus avustajaan ja puolustajaan

Valvontaan määrätyllä tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulla on oikeus käyttää avustajaa.

Valvontaan määrätylle tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Puolustajan voi määrätä myös tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Valvontaan määrätylle tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitulle on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Jos valvontaan määrätty tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomittu on toisessa jäsenvaltiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on valvontaan määrätyn tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen tuomitun oikeusturvan kannalta erityisiä syitä.

Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

14 §

Muutoksenhaku

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Tässä laissa tarkoitettuun käräjäoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaaressa säädetään muutoksenhausta käräjäoikeuden ratkaisuun.

15 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) voidaan soveltaa tämän lain estämättä.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka on pannut puitepäätöksen täytäntöön.

3.

Laki

kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 9 §:n 1 momentti sekä 23 a ja 23 b §, sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 1 momentti laissa 418/2009, 23 a § laissa 236/2001 ja 23 b § laeissa 236/2001 ja 418/2009, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 a §

Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisestä yhteistoiminnasta vankeusrangaistusten täytäntöönpanossa säädetään erikseen.

9 §

Tuomioistuimen on muunnettava vieraassa valtiossa tuomittu muu vapaudenmenetystä tarkoittava seuraamus kuin hoitoseuraamus Suomen laissa vastaavasta rikoksesta säädetyksi vankeusrangaistukseksi. Muunnettu seuraamus ei saa olla ankarampi kuin rikoksesta vieraassa valtiossa määrätty seuraamus, vaikka viimeksi mainittu seuraamus olisi lievempi kuin Suomen laissa rikoksesta säädetty vähimmäisrangaistus.

— — — — — — — — — — — — — —

23 a §

Tuomitun kuulemisesta on voimassa, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

23 b §

Tuomitulla on oikeus käyttää avustajaa.

Tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää, kun kyse on vapaudenmenetyksen tarkoittavan seuraamuksen tai hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtämisestä vieraasta valtiosta Suomeen tai Suomesta vieraaseen valtioon. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää oikeusministeriö. Puolustajan voi määrätä myös tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Tuomitulle on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Jos tuomittu on vieraassa valtiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on tuomitun oikeusturvan kannalta erityisiä syitä.

Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 5 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 5 e § sellaisena kuin se on laissa 237/2001, seuraavasti

5 e §

Tuomitulla on oikeus käyttää avustajaa.

Tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää oikeusministeriö. Puolustajan voi määrätä myös säilöön ottamista käsittelevä käräjäoikeus tai muu tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Tuomitulle on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Jos tuomittu on toisessa pohjoismaassa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on tuomitun oikeusturvan kannalta erityisiä syitä.

Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1290/2003, uusi 2 momentti seuraavasti:

9 b §

— — — — — — — — — — — — — — —

Lisäksi lainvoimainen tuomio rikosasiassa voidaan purkaa, jos Suomessa määrätyn yhteisen vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa koskeva pyyntö on lähetetty toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, eikä täytäntöönpanon siirto ole mahdollista kaikista yhteiseen vankeusrangaistukseen johtaneista rikoksista tai täytäntöönpanopyyntöön ei jonkin rikoksen osalta suostuta. Tällöin korkeimman oikeuden on määrättävä rangaistus erikseen niistä rikoksista, joiden osalta täytäntöönpanon siirtäminen on mahdollista tai pyyntöön suostutaan, sekä muista rikoksista. Näin määrättävät rangaistukset eivät yhteensä saa olla ankarammat kuin alkuperäinen yhteinen vankeusrangaistus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 11 §:n 2 momentti, 15 §:n 3 momentti, 49 ja 54 §, sekä 58 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 §:n 2 momentti laissa 1760/2009, seuraavasti:

11 §

Toimivaltaiset tuomioistuimet

— — — — — — — — — — — — — — —

Riippumatta siitä, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu, luovuttamisesta ja säilöön ottamisen pitämisestä voimassa voi päättää se 1 momentissa mainittu käräjäoikeus, jossa luovuttamisasian käsittelyä luovutettavaksi pyydetyn kuljettamiseen, hänen säilössä pitämiseensä tai muihin olosuhteisiin nähden on pidettävä tarkoituksenmukaisena.

15 §

Kieli ja käännökset

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin tulee huolehtia pyynnön kääntämisestä luovutta-

misasian käsittelyssä käytettävälle suomen tai ruotsin kielelle.

49 §

Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen

Tuomioistuin voi lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta kuin kiinniottamista tai luovuttamista koskevan pyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen. Lykkäämisen jälkeen luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoon ryhtymisestä päättää 12 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen syyttäjä.

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle. Suomessa vankeusrangaistusta suorittava henkilö voidaan luovuttaa ainoastaan pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä varten. Määräaika, johon mennessä väliaikaisesti luovutettu on palautettava Suomeen, sekä muut väliaikaisen luovuttamisen ehdot on kirjattava käräjäoikeuden päätökseen. Päätökseen on otettava maininta myös siitä, että pyynnön esittäneellä valtiolla on velvollisuus noudattaa väliaikaisen luovuttamisen ehtoja. Väliaikaista luovuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä, kun pyynnön esittäneen valtion toimivaltainen viranomainen on kirjallisesti ilmoittanut sitoutuvansa noudattamaan käräjäoikeuden määräämiä ehtoja.

54 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Edellä 53 §:n 1 momentissa tarkoitetun syytetoimenpiteitä koskevan pyynnön tekee syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 53 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

58 §

Erityissäännön noudattaminen

— — — — — — — — — — — — — —

Edellä 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettua suostumusta voi pyytää syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa tai erityisestä syystä muu syyttäjä. Pyynnön perusteena tulee olla 60 §:ssä tarkoitettu vangitsemispäätös, ja pyynnön liitteenä tulee olla Suomeen luovutetun kirjallinen lausuma pyynnöstä. Suostumusta tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon voi pyytää syyttäjä tai Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Tässä momentissa tarkoitettujen pyyntöjen tulee sisältää 14 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä 21 päivänä joulukuuta 2007 annetun lain (1383/2007) 8 §:n 2 momentti, 12 §:n 3 momentti, 46 §, 51 §:n 2 momentti sekä 58 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti laissa 1761/2009 ja 51 §:n 2 momentti laissa /20 , seuraavasti:

8 §

Toimivaltaiset tuomioistuimet

— — — — — — — — — — — — — —

Riippumatta siitä, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu, luovuttamisesta ja säilöön ottamisen pitämisestä voimassa voi päättää se 1 momentissa mainittu käräjäoikeus, jossa luovuttamisasian käsittelyä luovutettavaksi pyydetyn kuljettamiseen, hänen säilössä pitämiseensä tai muihin olosuhteisiin nähden on pidettävä tarkoituksenmukaisena.

12 §

Kieli ja käännökset

— — — — — — — — — — — — — —

Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin tulee huolehtia pyynnön kääntämisestä luovuttamisasian käsittelyssä käytettävälle suomen tai ruotsin kielelle.

46 §

Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen

Tuomioistuin voi lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta kuin kiinniottamista tai luovuttamista koskevan pyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen. Lykkäämisen jälkeen luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoon ryhtymisestä päättää 9 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen syyttäjä.

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle toiselle Pohjoismaalle. Suomessa vankeusrangaistusta suorittava henkilö voidaan luovuttaa ainoastaan pyynnön esittäneessä Pohjoismaassa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä varten. Määräaika, johon mennessä väliaikaisesti luovutettu on palautettava Suomeen sekä muut väliaikaisen luovuttamisen ehdot on kirjattava käräjäoikeuden päätökseen. Päätökseen on otettava maininta myös siitä, että pyynnön esittäneellä pohjoismaalla on velvollisuus noudattaa väliaikaisen luovuttamisen ehtoja. Väliaikaista luovuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä, kun pyynnön esittäneen pohjoismaan toimivaltainen viranomainen on kirjallisesti ilmoittanut sitoutuvansa noudattamaan käräjäoikeuden määräämiä ehtoja.

51 §

Toimivaltaiset viranomaiset

— — — — — — — — — — — — — —

Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

58 §

Edelleen luovuttamisen edellytykset

Pohjoismaasta Suomeen luovutettu henkilö voidaan luovuttaa edelleen toiseen Pohjoismaahan, jos luovuttamista on pyydetty rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Edelleen luovuttaminen on kuitenkin kiellettyä, jos edelleen luovutettava henkilö on hänet Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansalainen tai jos edelleen luovuttaminen koskee poliittista rikosta ja henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansallisen lainsäädännön mukaan se olisi voinut kieltäytyä luovuttamisesta, jos edelleen luovuttamista pyytänyt Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan henkilön Suomeen luovuttaneelta Pohjoismaalta.

Pohjoismaasta Suomeen luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa edelleen muuhun valtioon kuin Pohjoismaahan rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Sen estämättä, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, edelleen luovuttaminen on kuitenkin sallittua, jos:

1) luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta;

2) luovutettu henkilö antaa siihen suostumuksensa tai;

3) henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa antaa siihen suostumuksensa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/1970) 24 § seuraavasti:

24 §

Luovutettavaksi pyydetyllä on oikeus käyttää avustajaa.

Luovutettavaksi pyydetylle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää säilöön ottamista käsittelevä käräjäoikeus tai muu luovuttamisasiaa käsittelevä tuomioistuin. Luovutettavaksi pyydetylle, joka on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa, on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*

Liite
Rinnakkaistekstit

3.

Laki

kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 9 §:n 1 momentti sekä 23 a ja 23 b §, sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 1 momentti laissa 418/2009, 23 a § laissa 236/2001 ja 23 b § laeissa 236/2001 ja 418/2009, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	1 luku
	Yleisiä säännöksiä
(uusi)	2 a §
	Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisestä yhteistoiminnasta vankeusrangaistusten täytäntöönpanossa säädetään erikseen.
9 §	9 §
Tuomioistuimen on muunnettava vieraassa valtiossa tuomittu muu vapaudenmenetystä tarkoittava seuraamus kuin hoitoseuraamus Suomen laissa vastaavasta rikoksesta *tai rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua tekoa vakavuudeltaan vastaavasta rikoksesta* säädetyksi vankeusrangaistukseksi. Muunnettava seuraamus ei saa olla ankarampi kuin rikoksesta vieraassa valtiossa määrätty seuraamus, vaikka viimeksi mainittu seuraamus olisi lievempi kuin Suomen laissa rikoksesta säädetty vähimmäisrangaistus.	Tuomioistuimen on muunnettava vieraassa valtiossa tuomittu muu vapaudenmenetystä tarkoittava seuraamus kuin hoitoseuraamus Suomen laissa vastaavasta rikoksesta säädetyksi vankeusrangaistukseksi. *Muunnettu* seuraamus ei saa olla ankarampi kuin rikoksesta vieraassa valtiossa määrätty seuraamus, vaikka viimeksi mainittu seuraamus olisi lievempi kuin Suomen laissa rikoksesta säädetty vähimmäisrangaistus.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
23 a §	23 a §
Tuomitun kuulemisesta on voimassa, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään.	Tuomitun kuulemisesta on voimassa, mitä *hallintolaissa (434/2003)* säädetään.

Voimassa oleva laki

23 b §

Tuomitulle on määrättävä asianajaja avustajaksi 3 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 19 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun asian käsittelyssä, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Asianajaja on määrättävä avustajaksi myös hoitoseuraamukseen määrätylle hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtämistä koskevan asian käsittelyssä. Avustajaksi on määrättävä tuomitun nimeämä asianajaja tai jos tuomittu ei nimeä asianajajaa, muu tehtävään sopiva asianajaja. Säilöön ottamista, matkustuskiellon määräämistä tai muutoksenhakua koskevan asian käsittelyssä avustajan määrää tuomioistuin ja muussa tapauksessa oikeusministeriö. (12.6.2009/418)

Oikeusministeriö suorittaa valtion varoista laskun perusteella asianajajalle tästä tehtävästä kohtuullisen korvauksen.

Ehdotus

23 b §

Tuomitulla on oikeus käyttää avustajaa.

Tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää, kun kyse on vapaudenmenetyksen tarkoittavan seuraamuksen tai hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtämisestä vieraasta valtiosta Suomeen tai Suomesta vieraaseen valtioon. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää oikeusministeriö. Puolustajan voi määrätä myös tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Tuomitulle on selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Jos tuomittu on vieraassa valtiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on tuomitun oikeusturvan kannalta erityisiä syitä.

Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 5 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 5 e § sellaisena kuin se on laissa 237/2001, seuraavasti

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 e §	5 e §
Tuomioistuimen on määrättävä asianajaja avustamaan tuomittua säilöön ottamista tai matkustuskiellon määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Avustajaksi on määrättävä tuomitun nimeämä asianajaja tai jos tuomittu ei nimeä asianajajaa, muu tehtävään sopiva asianajaja.	*Tuomitulla on oikeus käyttää avustajaa.* *Tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää oikeusministeriö. Puolustajan voi määrätä myös säilöön ottamista käsittelevä käräjäoikeus tai muu tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Tuomitulle on selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.* *Jos tuomittu on toisessa Pohjoismaassa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on tuomitun oikeusturvan kannalta erityisiä syitä.*
Oikeusministeriö suorittaa valtion varoista laskun perusteella asianajajalle tästä tehtävästä kohtuullisen korvauksen.	*Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.*
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1290/2003, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
9 b §	9 b §
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
(uusi)	*Lisäksi lainvoimainen tuomio rikosasiassa voidaan purkaa, jos Suomessa määrätyn yhteisen vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa koskeva pyyntö on lähetetty toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, eikä täytäntöönpanon siirto ole mahdollista kaikista yhteiseen vankeusrangaistukseen johtaneista rikoksista tai täytäntöönpanopyyntöön ei jonkin rikoksen osalta suostuta. Tällöin korkeimman oikeuden on määrättävä rangaistus erikseen niistä rikoksista, joiden osalta täytäntöönpanon siirtäminen on mahdollista tai pyyntöön suostutaan, sekä muista rikoksista. Näin määrättävät rangaistukset eivät yhteensä saa olla ankarammat kuin alkuperäinen yhteinen vankeusrangaistus.*
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 11 §:n 2 momentti, , 15 §:n 3 momentti, 49 ja 54 §, sekä 58 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 §:n 2 momentti laissa 1760/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
11 §	11 §
Toimivaltaiset tuomioistuimet	*Toimivaltaiset tuomioistuimet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Erityisestä syystä 1 momentissa mainittu käräjäoikeus voi päättää luovuttamisesta ja säilöön ottamisen voimassa pitämisestä siitä riippumatta, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu.	*Riippumatta siitä, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu, luovuttamisesta ja säilöön ottamisen pitämisestä voimassa voi päättää se 1 momentissa mainittu käräjäoikeus, jossa luovuttamisasian käsittelyä luovutettavaksi pyydetyn kuljettamiseen, hänen säilössä pitämiseensä tai muihin olosuhteisiin nähden on pidettävä tarkoituksenmukaisena.*
15 §	15 §
Kieli ja käännökset	*Kieli ja käännökset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin tulee huolehtia pyynnön kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.	Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin tulee huolehtia pyynnön kääntämisestä *luovuttamisasian käsittelyssä käytettävälle suomen tai ruotsin kielelle*.
49 §	49 §
Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen	*Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen*
Tuomioistuin voi lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta kuin	Tuomioistuin voi lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta

Voimassa oleva laki

kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön perusteena olevasta teosta, tai jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen.

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle toimivaltaisten viranomaisten välisessä sopimuksessa erikseen määriteltävin ehdoin. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

54 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Edellä 53 §:n 1 momentissa tarkoitetun syytetoimenpiteitä koskevan pyynnön tekee syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 53 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee rikosseuraamusvirasto.

58 §

Erityissäännön noudattaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettua suostumusta voi pyytää syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Pyynnön perusteena tulee olla 60 §:ssä tarkoitettu vangitsemispäätös, ja pyynnön liitteenä tulee olla Suomeen

Ehdotus

kuin kiinniottamista tai luovuttamista koskevan pyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen. *Lykkäämisen jälkeen luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoon ryhtymisestä päättää 12 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen syyttäjä.*

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle. *Suomessa vankeusrangaistusta suorittava henkilö voidaan luovuttaa ainoastaan pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä varten. Määräaika, johon mennessä väliaikaisesti luovutettu on palautettava Suomeen, sekä muut väliaikaisen luovuttamisen ehdot on kirjattava käräjäoikeuden päätökseen. Päätökseen on otettava maininta myös siitä, että pyynnön esittäneellä valtiolla on velvollisuus noudattaa väliaikaisen luovuttamisen ehtoja. Väliaikaista luovuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä, kun pyynnön esittäneen valtion toimivaltainen viranomainen on kirjallisesti ilmoittanut sitoutuvansa noudattamaan käräjäoikeuden määräämiä ehtoja.*

54 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Edellä 53 §:n 1 momentissa tarkoitetun syytetoimenpiteitä koskevan pyynnön tekee syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 53 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee *Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.*

58 §

Erityissäännön noudattaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettua suostumusta voi pyytää syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa *tai erityisestä syystä muu syyttäjä*. Pyynnön perusteena tulee olla 60 §:ssä tarkoitettu vangitsemispäätös, ja

Voimassa oleva laki

luovutetun henkilön kirjallinen lausuma pyynnöstä. Suomessa 2 momentin 3 kohdan nojalla tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevaa suostumusta voi pyytää rikosseuraamusvirasto. Tässä momentissa tarkoitettujen pyyntöjen tulee sisältää 14 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

Ehdotus

pyynnön liitteenä tulee olla Suomeen luovutetun kirjallinen lausuma pyynnöstä. *Suostumusta tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon voi pyytää syyttäjä tai Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.* Tässä momentissa tarkoitettujen pyyntöjen tulee sisältää 14 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä 21 päivänä joulukuuta 2007 annetun lain (1383/2007) 8 §:n 2 momentti, 12 §:n 3 momentti, 46 §, 51 §:n 2 momentti sekä 58 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti laissa 1761/2009 ja 51 §:n 2 momentti laissa /20 , seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
8 §	8 §
Toimivaltaiset tuomioistuimet	*Toimivaltaiset tuomioistuimet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Erityisestä syystä 1 momentissa mainittu käräjäoikeus voi päättää luovuttamisesta ja säilöön ottamisen voimassa pitämisestä siitä riippumatta, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu.	*Riippumatta siitä, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu, luovuttamisesta ja säilöön ottamisen pitämisestä voimassa voi päättää se 1 momentissa mainittu käräjäoikeus, jossa luovuttamisasian käsittelyä luovutettavaksi pyydetyn kuljettamiseen, hänen säilössä pitämiseensä tai muihin olosuhteisiin nähden on pidettävä tarkoituksenmukaisena.*
12 §	12 §
Kieli ja käännökset	*Kieli ja käännökset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin tulee huolehtia pyynnön kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.	Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin tulee huolehtia pyynnön kääntämisestä *luovuttamisasian käsittelyssä käytettävälle suomen tai ruotsin kielelle.*
46 §	46 §
Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen	*Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen*
Tuomioistuin voi lykätä päätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta kuin kiinniot-	Tuomioistuin voi lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta

Voimassa oleva laki

tamisen ja luovuttamista koskevan pyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen.

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle Pohjoismaalle toimivaltaisten viranomaisten välisessä sopimuksessa erikseen määriteltävin ehdoin. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

51 §

Toimivaltaiset viranomaiset

— — — — — — — — — — — — — — —

Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee rikosseuraamusvirasto.

58 §

Edelleen luovuttamisen edellytykset

Pohjoismaasta Suomeen luovutettu henkilö voidaan luovuttaa edelleen toiseen Pohjoismaahan, jos luovuttamista on pyydetty rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Edelleen luovuttaminen on kuitenkin kiellettyä, jos edelleen luovutettava henkilö on hänet Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansalainen tai jos edelleen luovuttaminen

Ehdotus

kuin kiinniottamista tai luovuttamista koskevan pyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen. *Lykkäämisen jälkeen luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoon ryhtymisestä päättää 9 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen syyttäjä.*

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle toiselle Pohjoismaalle. *Suomessa vankeusrangaistusta suorittava henkilö voidaan luovuttaa ainoastaan pyynnön esittäneessä Pohjoismaassa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä varten. Määräaika, johon mennessä väliaikaisesti luovutettu on palautettava Suomeen sekä muut väliaikaisen luovuttamisen ehdot on kirjattava käräjäoikeuden päätökseen. Päätökseen on otettava maininta myös siitä, että pyynnön esittäneellä pohjoismaalla on velvollisuus noudattaa väliaikaisen luovuttamisen ehtoja. Väliaikaista luovuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä, kun pyynnön esittäneen pohjoismaan toimivaltainen viranomainen on kirjallisesti ilmoittanut sitoutuvansa noudattamaan käräjäoikeuden määräämiä ehtoja.*

51 §

Toimivaltaiset viranomaiset

— — — — — — — — — — — — — — —

Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee *Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö*.

58 §

Edelleen luovuttamisen edellytykset

Pohjoismaasta Suomeen luovutettu henkilö voidaan luovuttaa edelleen toiseen Pohjoismaahan, jos luovuttamista on pyydetty rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Edelleen luovuttaminen on kuitenkin kiellettyä, jos edelleen luovutettava henkilö on hänet Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansalainen tai jos edelleen luovuttaminen

Voimassa oleva laki

koskee poliittista rikosta ja henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansallisen lainsäädännön mukaan se olisi voinut kieltäytyä luovuttamisesta, jos edelleen luovuttamista pyytänyt Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan henkilön Suomeen luovuttaneelta Pohjoismaalta. *Edelleen luovuttaminen on kuitenkin sallittua, jos henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa antaa siihen suostumuksensa.*

Pohjoismaasta Suomeen luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa edelleen muuhun valtioon kuin Pohjoismaahan rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista. *Luovuttaminen on kuitenkin sallittua,* jos:

1) luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta;

2) luovutettu henkilö antaa siihen suostumuksensa; taikka

3) henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa antaa siihen suostumuksensa.

Ehdotus

koskee poliittista rikosta ja henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansallisen lainsäädännön mukaan se olisi voinut kieltäytyä luovuttamisesta, jos edelleen luovuttamista pyytänyt Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan henkilön Suomeen luovuttaneelta Pohjoismaalta.

Pohjoismaasta Suomeen luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa edelleen muuhun valtioon kuin Pohjoismaahan rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Sen estämättä, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, edelleen luovuttaminen on kuitenkin sallittua, jos:

1) luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta;

2) luovutettu henkilö antaa siihen suostumuksensa tai;

3) henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa antaa siihen suostumuksensa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/1970) 24 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24§

Luovutettavaksi pyydetyllä henkilöllä tulee 15 §:ssä tarkoitetussa tutkinnassa ja asian sen jälkeisessä käsittelyssä sekä hänen säilössä pitämistään tuomioistuimessa käsiteltäessä olla avustajanaan asianajaja. Jollei hän itse voi sellaista hankkia, tulee keskusrikospoliisin päällikön tai tuomioistuimen huolehtia avustajan määräämisestä. Oikeusministeriö suorittaa valtion varoista laskun perusteella avustajalle kohtuullisen korvauksen.

Ehdotus

24 §

Luovutettavaksi pyydetyllä on oikeus käyttää avustajaa.

Luovutettavaksi pyydetylle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää säilöön ottamista käsittelevä käräjäoikeus tai muu luovuttamisasiaa käsittelevä tuomioistuin. Luovutettavaksi pyydetylle, joka on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa, on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.12.2008 FI Euroopan unionin virallinen lehti L 327/27

III

(Euroopan unionista tehtyä sopimusta soveltamalla annetut säädökset)

EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN VI OSASTOA SOVELTAMALLA ANNETUT SÄÄDÖKSET

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS 2008/909/YOS,

tehty 27 päivänä marraskuuta 2008,

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan aloitteen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, josta olisi unionissa tultava oikeudellisen yhteistyön kulmakivi sekä siviili- että rikosasioissa.

(2) Neuvosto hyväksyi 29 päivänä marraskuuta 2000 Tampereen päätelmien mukaisesti rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemista koskevan toimenpideohjelman [1], jossa se kehottaa arvioimaan nykyaikaisten menettelyjen tarvetta vapausrangaistuksen käsittävien lainvoimaisten rangaistusten tunnustamiseksi vastavuoroisesti (toimenpide 14) sekä laajentamaan tuomittujen siirtämisen periaatteen soveltamisala koskemaan jäsenvaltiossa asuvia henkilöitä (toimenpide 16).

(3) Haagin ohjelmassa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden vahvistamisesta Euroopan unionissa [2] jäsenvaltioita vaaditaan saattamaan toimenpideohjelma päätökseen, erityisesti lainvoimaisten vapausrangaistusten täytäntöönpanon alalla.

(4) Kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet 21 päivänä maaliskuuta 1983 tehdyn tuomittujen siirtämistä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen. Yleissopimuksen mukaan tuomittu voidaan siirtää seuraamuksen täytäntöönpanon jatkamista varten ainoastaan valtioon, jonka kansalainen hän on, ja ainoastaan tuomitun ja asianomaisten valtioiden suostumuksella. Kaikki jäsenvaltiot eivät ole ratifioineet mainittuun yleissopimukseen 18 päivänä joulukuuta 1997 tehtyä lisäpöytäkirjaa, jonka mukaan asianomainen voidaan tietyin ehdoin siirtää ilman hänen suostumustaan. Kumpaankaan säädökseen ei sisälly periaatteellista velvoitetta ottaa vastaan tuomittuja rangaistuksen tai määräyksen täytäntöönpanoa varten.

(5) Prosessuaaliset oikeudet rikosoikeudellisissa menettelyissä ovat ratkaisevassa asemassa pyrittäessä varmistamaan jäsenvaltioiden keskinäinen luottamus oikeudellisessa yhteistyössä. Jäsenvaltioiden välisten suhteiden perustana on erityinen keskinäinen luottamus muiden jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiin, minkä ansiosta täytäntöönpanovaltio voi tunnustaa tuomion antaneen valtion viranomaisten tekemät päätökset. Sen vuoksi olisi kehitettävä edelleen yhteistyötä, josta määrätään rikostuomioiden täytäntöönpanoa koskevissa Euroopan neuvoston välineissä, erityisesti silloin, kun unionin kansalaisille on määrätty rikostuomio, joka käsittää vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen sisältävän toimenpiteen toisessa jäsenvaltiossa. Sen estämättä, että tuomitulle on tarjottava riittävä oikeussuoja, määräävänä tekijänä ei enää pitäisi olla hänen osallistumisensa menettelyyn siten, että kaikissa tapauksissa edellytettäisiin hänen suostumustaan tuomion lähettämiselle toiseen jäsenvaltioon sen tunnustamista ja määrätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

[1] EYVL C 12, 15.1.2001, s. 10.

[2] EUVL C 53, 3.3.2005, s. 1.

(6) Tämä puitepäätös olisi pantava täytäntöön ja sitä olisi sovellettava tavalla, joka mahdollistaa yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja kohtuullisuuden yleisperiaatteiden noudattamisen.

(7) 4 artiklan 1 kohdan c alakohta sisältää harkinnanvaraisen säännöksen, joka mahdollistaa tuomion ja todistuksen lähettämisen esimerkiksi jäsenvaltioon, jonka kansalainen tuomittu on, muissa kuin 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisissa tapauksissa, tai jäsenvaltioon, jossa tuomittu asuu ja on oleskellut laillisesti vähintään viiden vuoden ajan yhtäjaksoisesti ja jossa hän säilyttää pysyvän oleskeluoikeuden.

(8) 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa todistuksen ja tuomion lähettäminen täytäntöönpanovaltioon edellyttää tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten välistä kuulemista ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen suostumusta. Toimivaltaisten viranomaisten olisi otettava huomioon esimerkiksi sellaiset seikat kuin oleskelun kesto tai muut siteet täytäntöönpanovaltioon. Tapauksissa, joissa tuomittu voitaisiin kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisten sopimusten mukaisesti siirtää jäsenvaltioon ja kolmanteen maahan, tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten olisi toisiaan kuulleen harkittava, edistäisikö täytäntöönpano sosiaalisen kuntoutuksen tavoitetta paremmin täytäntöönpanovaltiossa kuin kolmannessa maassa.

(9) Rangaistuksen täytäntöönpanon täytäntöönpanovaltiossa olisi parannettava tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen mahdollisuuksia. Varmistaakseen, että rangaistuksen täytäntöönpano täytäntöönpanovaltiossa helpottaa tuomitun sosiaalista kuntoutusta, tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen olisi otettava huomioon esimerkiksi sellaiset seikat kuin tuomitun yhteys täytäntöönpanovaltioon, sen, katsooko tuomittu, että hänen perheensä on täytäntöönpanovaltiossa, sekä kieli- tai kulttuurisiteet, sosiaaliset tai taloudelliset ja muut siteet täytäntöönpanovaltioon.

(10) 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu tuomitun mielipide voi olla hyödyllinen pääasiassa sovellettaessa 4 artiklan 4 kohtaa. Ilmaisu "erityisesti" on tarkoitettu kattamaan myös tapaukset, joissa tuomitun mielipide sisältää tietoja, joilla saattaa olla merkitystä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteille. Sosiaalisen kuntoutuksen osalta 4 artiklan 4 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännökset eivät muodosta kieltäytymisperustetta.

(11) Puola tarvitsee muita jäsenvaltioita enemmän aikaa kohdatakseen muissa jäsenvaltioissa tuomittujen Puolan kansalaisten siirtämisen käytännölliset ja aineelliset seuraukset ottaen erityisesti huomioon Puolan kansalaisten lisääntynyt liikkuvuus unionissa. Tämän olisi säädettävä väliaikaisesta poikkeuksesta, jonka kesto on enintään viisi vuotta.

(12) Tätä puitepäätöstä olisi tarvittavin muutoksin sovellettava myös rangaistusten täytäntöönpanoon eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS [1] 4 artiklan 6 kohdan ja 5 artiklan 3 kohdan mukaisissa tapauksissa. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että täytäntöön paneva valtio voi todentaa tämän puitepäätöksen 9 artiklassa säädettyjen kieltäytymisperusteiden olemassaolon, mukaan lukien kaksoisrangaistavuuden tarkistaminen, sikäli kuin täytäntöönpanovaltio on antanut tämän puitepäätöksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen tuomion tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytyksenä sen tarkastelemiseksi, luovutetaanko henkilö vai pannaanko rangaistus täytäntöön puitepäätöksen 2002/584/YOS 4 artiklan 6 kohdan mukaisissa tapauksissa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta viimeksi mainitun puitepäätöksen soveltamista.

(13) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, erityisesti sen VI luvussa, esitettyjä periaatteita. Minkään tässä puitepäätöksessä ei saisi tulkita estävän kieltäytymästä päätöksen täytäntöönpanosta, jos objektiivisin perustein voidaan katsoa, että rangaistus on määrätty henkilön rankaisemiseksi hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielensä, poliittisten mielipiteidensä tai sukupuolisen suuntautumisensa perusteella tai että jokin mainituista syistä voi vaikuttaa haitallisesti hänen asemaansa.

(14) Tämä puitepäätös ei saisi estää jäsenvaltioita soveltamasta perustuslaillisia säännöksiään, jotka koskevat oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta ja ilmaisunvapautta muissa tiedotusvälineissä.

[1] EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1.

(15) Tätä puitepäätöstä olisi sovellettava yhdenmukaisesti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 18 artiklassa määrätyn oikeuden kanssa, jonka mukaan unionin kansalaiset voivat liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

(16) Tätä puitepäätöstä olisi sovellettava asiaankuuluvan yhteisön lainsäädännön ja erityisesti neuvoston direktiivin 2003/86/EY ([1]), neuvoston direktiivin 2003/109/EY ([2]) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY ([3]) mukaisesti.

(17) Kun tässä puitepäätöksessä viitataan valtioon, jossa tuomittu "asuu", tällä tarkoitetaan paikkaa, johon asianomaisella on yhteys vakituisen asuinpaikan ja sellaisten seikkojen perusteella kuin perhe-, sosiaaliset tai ammatilliset siteet.

(18) Sovellettaessa 5 artiklan 1 kohtaa olisi oltava mahdollista lähettää tuomio tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja todistus täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle millä hyvänsä tavalla, josta jää kirjallinen todiste, esimerkiksi sähköpostitse tai telekopioitse niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta niiden aitouden.

(19) Tämän puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan k alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa täytäntöönpanovaltion olisi harkittava mahdollisuutta mukauttaa rangaistusta tämän puitepäätöksen mukaisesti ennen kuin se kieltäytyy tunnustamasta ja panemasta täytäntöön rangaistusta, joka käsittää muun toimenpiteen kuin vapausrangaistuksen.

(20) 9 artiklan 1 kohdan k alakohdassa tarkoitettua kieltäytymisperustetta voidaan soveltaa myös tapauksissa, joissa henkilöä ei ole todettu syyllistyneen rikokseen, vaikka toimivaltainen viranomainen on pannut rikoksen seurauksena täytäntöön vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen, joka on muu kuin vapausrangaistus.

(21) Alueellisuuteen liittyvää kieltäytymisperustetta olisi sovellettava ainoastaan poikkeustapauksissa ja niin, että pyritään tämän puitepäätöksen säännösten mukaiseen mahdollisimman laajaan yhteistyöhön ottaen samalla huomioon sen tarkoituksen. Tämän kieltäytymisperusteen soveltamista koskevan päätöksen olisi aina perustuttava tapauskohtaiseen analyysiin sekä tuomion antaneen jäsenvaltion ja täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten välisiin neuvotteluihin.

(22) Jäsenvaltioiden olisi sovellettava 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua määräaikaa siten, että lopullinen päätös muutoksenhakumenettely mukaan lukien saadaan yleensä 90 päivän kuluessa.

(23) 18 artiklan 1 kohdassa säädetään, että erityissääntöä sovelletaan vain silloin, kun henkilö on siirretty täytäntöönpanovaltioon, jollei 2 kohdassa luetelluista poikkeuksista muuta johdu. Sitä ei sen vuoksi olisi sovellettava silloin, kun henkilöä ei ole siirretty täytäntöönpanovaltioon, kuten esimerkiksi silloin, kun henkilö on paennut täytäntöönpanovaltioon,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

a) 'tuomiolla' tuomion antaneen valtion tuomioistuimen antamaa lainvoimaista päätöstä tai määräystä, jolla luonnolliselle henkilölle määrätään rangaistus;

b) 'rangaistuksella' rikosoikeudenkäynnissä rikoksen johdosta määrätyksi tai määräämättömäksi ajaksi määrättyä vapausrangaistusta tai muuta toimenpidettä, joka käsittää vapauden menetyksen;

c) 'tuomion antaneella valtiolla' jäsenvaltiota, jossa tuomio on annettu;

d) 'täytäntöönpanovaltiolla' jäsenvaltiota, johon tuomio lähetetään sen tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten.

2 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen

1. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä yksi tai useampi viranomainen on toimivaltainen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla tämän puitepäätöksen mukaisesti silloin, kun tämä jäsenvaltio on tuomion antanut valtio tai täytäntöönpanovaltio.

2. Neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

([1]) EUVL L 251, 3.10.2003, s. 12.
([2]) EUVL L 16, 23.1.2004, s. 44.
([3]) EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77.

3 artikla

Tarkoitus ja soveltamisala

1. Tämän puitepäätöksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen helpottamiseksi tunnustettava tuomio ja pantava rangaistus täytäntöön.

2. Tätä puitepäätöstä sovelletaan, jos tuomittu on tuomion antaneessa valtiossa tai täytäntöönpanovaltiossa.

3. Tätä puitepäätöstä sovelletaan ainoastaan tässä puitepäätöksessä tarkoitettuun tuomioiden tunnustamiseen ja rangaistusten täytäntöönpanoon. Se seikka, että rangaistuksen lisäksi on määrätty sakko ja/tai tehty päätös menetetyksi tuomitsemisesta ja tätä ei ole vielä suoritettu, peritty tai pantu täytäntöön, ei ole este tuomion lähettämiselle. Tällaisten sakkojen ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa perustuu jäsenvaltioiden välillä sovellettaviin säädöksiin, erityisesti vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin 24 päivänä helmikuuta 2005 tehtyyn neuvoston puitepäätökseen 2005/214/YOS [1] ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin 6 päivänä lokakuuta 2006 tehtyyn neuvoston puitepäätökseen 2006/783/YOS [2].

4. Tämä puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita.

II LUKU

TUOMIOIDEN TUNNUSTAMINEN JA RANGAISTUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

4 artikla

Perusteet tuomion ja todistuksen lähettämiselle toiseen jäsenvaltioon

1. Edellyttäen, että tuomittu on tuomion antaneessa valtiossa tai täytäntöönpanovaltiossa, ja edellyttäen, että hän on antanut suostumuksensa silloin, kun se 6 artiklan nojalla on tarpeen, tuomio ja todistus, jonka vakiomalli on liitteessä I, voidaan lähettää yhteen seuraavista jäsenvaltioista:

a) jäsenvaltioon, jonka kansalainen tuomittu on ja jossa hän asuu; tai

b) jäsenvaltioon, jonka kansalainen tuomittu on, ja johon, vaikkei hän asu mainitussa jäsenvaltiossa, hänet karkotetaan sen jälkeen, kun hänet on vapautettu rangaistuksen täytäntöönpanosta tuomioon tai oikeudelliseen tai hallinnolliseen päätökseen taikka tuomiosta johtuvaan muuhun toimenpiteeseen sisältyvän maastapoistamis- tai karkotusmääräyksen perusteella; tai

c) mihin tahansa muuhun kuin a tai b alakohdassa tarkoitettuun jäsenvaltioon, jonka toimivaltainen viranomainen suostuu tuomion ja todistuksen lähettämiseen kyseiseen jäsenvaltioon.

2. Tuomio ja todistus voidaan lähettää, jos tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen, tarvittaessa tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten välisten neuvottelujen jälkeen, on vakuuttunut siitä, että rangaistuksen täytäntöönpano täytäntöönpanovaltiossa edistäisi tuomitun sosiaalista kuntoutusta.

3. Ennen tuomion ja todistuksen lähettämistä tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen voi kuulla täytäntöönpanovaltion toimivaltaisia viranomaisia kaikin asianmukaisin keinoin. Kuuleminen on pakollista 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Näissä tapauksissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava tuomion antaneelle valtiolle päätöksestään suostua tai olla suostumatta tuomion lähettämiseen.

4. Tämän kuulemisen yhteydessä täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi toimittaa tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle perustellun lausunnon siitä, että rangaistuksen täytäntöönpano täytäntöönpanovaltiossa ei edistäisi tuomitun sosiaalista kuntoutusta ja menestyksekästä yhteiskuntaan sopeuttamista.

Mikäli kuulemista ei ole suoritettu, tällainen lausunto voidaan toimittaa viipymättä todistuksen ja tuomion lähettämisen jälkeen. Tuomion antaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarkasteltava tätä lausuntoa ja päätettävä, peruuttaako se todistuksen.

5. Täytäntöönpanovaltio voi omasta aloitteestaan pyytää tuomion antanutta valtiota lähettämään tuomion ja todistuksen. Myös tuomittu voi pyytää tuomion antaneen valtion tai täytäntöönpanovaltion toimivaltaisia viranomaisia aloittamaan tämän puitepäätöksen mukaisen menettelyn. Tämän kohdan nojalla tehdyt pyynnöt eivät velvoita tuomion antanutta valtiota lähettämään tuomiota ja todistusta.

[1] EUVL L 76, 22.3.2005, s. 16.
[2] EUVL L 328, 24.11.2006, s. 59.

6. Pannessaan tätä puitepäätöstä täytäntöön jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä, joissa otetaan erityisesti huomioon tarkoitus edistää tuomitun sosiaalista kuntoutusta ja joiden perusteella niiden toimivaltaiset viranomaisten on päätettävä, suostutaanko 1 kohdan c alakohdan mukaisissa tapauksissa tuomion ja todistuksen lähettämiseen.

7. Kukin jäsenvaltio voi joko tätä puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, ettei sen 1 kohdan c alakohdan mukaista ennakkosuostumusta tuomion ja todistuksen lähettämiselle tarvita muiden saman ilmoituksen antaneiden jäsenvaltioiden osalta,

a) jos tuomittu asuu ja on laillisesti oleskellut vähintään viiden vuoden ajan yhtäjaksoisesti täytäntöönpanovaltiossa ja säilyttää pysyvän oleskeluoikeuden kyseisessä valtiossa ja/tai

b) jos tuomittu on täytäntöönpanovaltion kansalainen muissa kuin 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetyissä tapauksissa.

Edellä a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pysyvä oleskeluoikeus tarkoittaa, että asianomaisella henkilöllä on

— pysyvä oleskeluoikeus kyseisessä jäsenvaltiossa sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jolla pannaan täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 18, 40, 44 ja 52 artiklan perusteella annettu yhteisön lainsäädäntö, tai

— kyseisessä jäsenvaltiossa pysyvästi tai pitkään oleskelleena voimassa oleva oleskelulupa sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jolla pannaan täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 63 artiklan perusteella annettu yhteisön lainsäädäntö, niiden jäsenvaltioiden osalta, joihin tätä yhteisön lainsäädäntöä sovelletaan, tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti niiden jäsenvaltioiden osalta, joihin sitä ei sovelleta.

5 artikla

Tuomion ja todistuksen lähettäminen

1. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä tuomio tai sen oikeaksi todistettu jäljennös sekä todistus suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta sen aitouden. Tuomion alkuperäiskappale tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus on lähetettävä täytäntöönpanovaltiolle tämän sitä vaatiessa. Kaikki virallinen yhteydenpito tapahtuu niin ikään suoraan mainittujen toimivaltaisten viranomaisten välillä.

2. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava todistus ja vahvistettava sen sisältö oikeaksi.

3. Tuomion antanut valtio saa lähettää tuomion yhdessä todistuksen kanssa vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan.

4. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tiedossa, viimeksi mainitun on suoritettava kaikki tarvittavat tiedustelut, myös neuvoston yhteisellä toiminnalla 98/428/YOS [1] perustetun Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaisten kautta, saadakseen tiedot täytäntöönpanovaltiolta.

5. Jos tuomion ja todistuksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa sitä ja toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, sen on viran puolesta lähetettävä tuomio ja todistus toimivaltaiselle täytäntöönpanovaltion viranomaiselle ja ilmoitettava tästä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

6 artikla

Tuomitun mielipide ja hänelle annettava ilmoitus

1. Tuomio ja todistus voidaan lähettää täytäntöönpanovaltioon tuomion tunnustamista ja rangaistuksen täytäntöönpanoa varten ainoastaan tuomitun tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti antamalla suostumuksella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

2. Tuomitun suostumusta ei tarvita, jos tuomio ja todistus lähetetään

a) jäsenvaltioon, jonka kansalainen tuomittu on ja jossa hän asuu;

b) jäsenvaltioon, johon tuomittu karkotetaan sen jälkeen kun hänet on vapautettu rangaistuksen täytäntöönpanosta tuomioon tai oikeudelliseen tai hallinnolliseen päätökseen tai tuomiosta johtuvaan muuhun toimenpiteeseen sisältyvän maastapoistamis- tai karkotusmääräyksen perusteella;

[1] EYVL L 191, 7.7.1998, s. 4.

c) jäsenvaltioon, johon tuomittu on paennut tai muutoin palannut tuomion antaneessa valtiossa häntä vastaan vireillä olevan rikosoikeudellisen menettelyn tai mainitussa valtiossa annetun tuomion vuoksi.

3. Kaikissa niissä tapauksissa, joissa tuomittu on vielä tuomion antaneessa valtiossa, hänelle on annettava tilaisuus esittää mielipiteensä suullisesti tai kirjallisesti. Tämä tilaisuus on annettava hänen lailliselle edustajalleen, jos tuomion antanut valtio katsoo tämän tarpeelliseksi tuomitun iän taikka hänen fyysisen tai henkisen tilansa vuoksi.

Tuomitun mielipide otetaan huomioon päätettäessä tuomion ja todistuksen lähettämisestä. Jos hän käyttää tämän kohdan mukaista mahdollisuutta, hänen mielipiteensä toimitetaan täytäntöönpanovaltiolle, erityisesti otettavaksi huomioon 4 artiklan 4 kohtaa sovellettaessa. Jos tuomittu on esittänyt mielipiteensä suullisesti, tuomion antaneen jäsenvaltion on varmistettava, että mielipide on kirjallisena täytäntöönpanovaltion saatavilla.

4. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on liitteessä II olevaa vakiolomaketta käyttäen ilmoitettava tuomitulle hänen ymmärtämällään kielellä, että se on päättänyt lähettää tuomion sekä todistuksen. Jos tuomittu on täytäntöönpanovaltiossa silloin, kun tämä päätös tehdään, lomake toimitetaan täytäntöönpanovaltioon, jonka on ilmoitettava asiasta tuomitulle.

5. Edellä 2 kohdan a alakohtaa ei sovelleta Puolaan tuomion antaneena valtiona ja täytäntöönpanovaltiona tapauksissa, joissa tuomio on annettu ennen kuin viisi vuotta on kulunut 5 päivästä joulukuuta 2011. Puola voi milloin tahansa ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, ettei se enää käytä hyväkseen tätä poikkeusta.

7 artikla

Kaksoisrangaistavuus

1. Seuraavien rikosten, sellaisina kuin ne määritellään tuomion antaneen valtion lainsäädännössä, jos niistä voi tuomion antaneessa valtiossa seurata vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta, johdosta annettu tuomio on tunnustettava ja määrätty rangaistus on pantava täytäntöön tämän puitepäätöksen mukaisesti ilman, että teon kaksoisrangaistavuus tutkitaan:

— rikollisjärjestöön osallistuminen,

— terrorismi,

— ihmiskauppa,

— lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia,

— huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa,

— aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa,

— lahjonta,

— petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyssä yleissopimuksessa [1] tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos,

— rahanpesu,

— rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen,

— tietoverkkorikollisuus,

— ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa,

— laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,

— tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,

— ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa,

— ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen,

— rasismi ja muukalaisviha,

— järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,

— kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa,

— petollinen menettely,

[1] EYVL C 316, 27.11.1995, s. 49.

— ryöstöntapainen kiristys ja kiristys,

— tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen,

— hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti näillä väärennöksillä,

— maksuvälineväärennykset,

— hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,

— ydinaineiden ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa,

— varastettujen ajoneuvojen kauppa,

— raiskaus,

— murhapoltto,

— kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,

— ilma-aluksen tai aluksen kaappaus,

— tuhotyö.

2. Neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdassa säädetyin edellytyksin päättää milloin hyvänsä lisätä muita rikosten lajeja 1 kohdassa olevaan luetteloon. Neuvosto tarkastelee sille tämän puitepäätöksen 29 artiklan 5 kohdan mukaisesti toimitetun kertomuksen perusteella, onko luetteloa laajennettava tai muutettava.

3. Muiden kuin 1 kohdassa mainittujen rikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa tuomion tunnustamisen ja rangaistuksen täytäntöönpanon edellytykseksi, että tuomio liittyy tekoihin, jotka myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti katsotaan rikoksiksi niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta.

4. Kukin jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle antamassaan ilmoituksessa, ettei se aio soveltaa 1 kohtaa. Tällainen ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Tällaiset ilmoitukset tai niitä koskevat peruutukset julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

8 artikla

Tuomion tunnustaminen ja rangaistuksen täytäntöönpano

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tunnustettava 4 artiklan mukaisesti ja 5 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen lähetetty tuomio ja toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet rangaistuksen täytäntöönpanemiseksi, jollei se päätä vedota johonkin 9 artiklassa säädettyyn perusteeseen kieltäytyä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.

2. Jos rangaistuksen kesto ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi päättää mukauttaa rangaistusta ainoastaan, jos se ylittää samankaltaisista rikoksista asianomaisen valtion kansallisessa lainsäädännössä säädetyn enimmäisrangaistuksen. Mukautettu rangaistus ei saa olla lyhyempi kuin samankaltaisista rikoksista täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä säädetty enimmäisrangaistus.

3. Jos rangaistus ei ole luonteeltaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi mukauttaa rangaistusta täytäntöönpanovaltion omassa lainsäädännössä samankaltaisista rikoksista säädettyyn rangaistukseen tai toimenpiteeseen. Tällaisen rangaistuksen tai toimenpiteen on mahdollisimman pitkälti vastattava tuomion antaneessa valtiossa määrättyä rangaistusta, minkä vuoksi rangaistusta ei voida muuntaa taloudelliseksi rangaistukseksi.

4. Mukautettu rangaistus ei saa olla luonteeltaan tai kestoltaan ankarampi kuin tuomion antaneen valtion määräämä rangaistus.

9 artikla

Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tuomiota ja panemasta rangaistusta täytäntöön, jos

a) edellä 4 artiklassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai se ei selvästikään vastaa tuomiota eikä sitä ole täydennetty tai oikaistu täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa;

b) edellä 4 artiklan 1 kohdassa esitetyt perusteet eivät täyty;

c) rangaistuksen täytäntöönpano olisi ne *bis in idem* -periaatteen vastaista;

d) tuomio liittyy 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa ja, jos täytäntöönpanovaltio on tehnyt 7 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen, 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa tekoihin, jotka eivät täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan olisi rikoksia. Vero-, tulli- ja valuuttaasioiden osalta tuomion täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai se ei sisällä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin tuomion antaneen valtion lainsäädäntö;

e) oikeus panna määrätty rangaistus täytäntöön on täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan vanhentunut;

f) täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan on olemassa koskemattomuus, joka estää rangaistuksen täytäntöönpanon;

g) rangaistus on määrätty henkilölle, jota ei täytäntöönpanovaltion lain mukaan olisi ikänsä puolesta voitu asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teoista, joista tuomio on annettu;

h) ajankohtana, jona täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on vastaanottanut tuomion, rangaistuksesta oli enää suorittamatta alle kuusi kuukautta;

i) tuomio on annettu asianomaisen henkilön poissa ollessa, paitsi jos todistuksessa todetaan, että asianomainen oli haastettu henkilökohtaisesti tai että hänelle oli annettu tuomion antaneen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta tieto sen käsittelyn ajankohdasta ja paikasta, jossa tuomio annettiin asianomaisen poissa ollessa, tai että henkilö on ilmoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle, ettei hän riitauta asiaa;

j) täytäntöönpanovaltio, ennen kuin päätös tehdään 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tekee 18 artiklan 3 kohdan mukaisen pyynnön ja tuomion antanut valtio ei anna 18 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaisesti suostumustaan asianomaisen henkilön syyttämiseen, tuomitsemiseen tai muuhun hänen vapautensa riistämiseen täytäntöönpanovaltiossa ennen kyseistä siirtoa tehdystä muusta kuin siirron perusteena olleesta rikoksesta;

k) määrättyyn rangaistukseen sisältyy psykiatrian tai terveydenhuollon alan toimenpide tai muu vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, jota, sen estämättä mitä 8 artiklan 3 kohdassa säädetään, täytäntöönpanovaltio ei voi panna täytäntöön tämän jäsenvaltion oikeus- tai terveydenhuoltojärjestelmän mukaisesti;

l) tuomio liittyy rikoksiin, jotka katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyiksi kokonaan taikka huomattavalta tai olennaiselta osaltaan täytäntöönpanovaltion alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen saa tehdä 1 kohdan l alakohdan mukaisen päätöksen, joka koskee osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa tehtyjä rikoksia, ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa ja tapauskohtaisesti ottaen huomioon tapauksen erityiset olosuhteet ja erityisesti sen, onko kyseessä olevan menettelyn huomattava tai olennainen osa tapahtunut tuomion antaneessa valtiossa.

3. Ennen kuin täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen tekee 1 kohdan a, b, c, i, k ja l alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa päätöksen olla tunnustamatta tuomiota ja panematta rangaistusta täytäntöön, sen on kuultava tuomion antaneen valtion toimivaltaista viranomaista asianmukaisella tavalla ja sen on tarvittaessa pyydettävä sitä toimittamaan viipymättä mahdolliset tarvittavat lisätiedot.

10 artikla

Osittainen tunnustaminen ja täytäntöönpano

1. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voisi harkita osittaista tuomion tunnustamista ja rangaistuksen täytäntöönpanoa, se voi, ennen kuin se päättää kieltäytyä tunnustamasta tuomiota ja panemasta rangaistusta täytäntöön kokonaisuudessaan, kuulla tuomion antaneen valtion toimivaltaista viranomaista tarkoituksin päästä sopimukseen 2 kohdassa säädetyn mukaisesti.

2. Tuomion antaneen jäsenvaltion ja täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat tapauskohtaisesti sopia rangaistuksen osittaiseen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta vahvistamiensa ehtojen mukaisesti edellyttäen, että tämä tunnustaminen ja täytäntöönpano eivät johda rangaistuksen pidentymiseen. Jos sopimukseen ei päästä, todistus vedetään pois.

11 artikla

Tuomion tunnustamisen lykkääminen

Jos 4 artiklassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai jos se ei selvästikään vastaa tuomiota, täytäntöönpanovaltio voi lykätä tuomion tunnustamista siihen asti, kun täytäntöönpanovaltion todistuksen täydentämistä tai oikaisemista varten asettama kohtuullinen määräaika on päättynyt.

12 artikla

Rangaistuksen täytäntöönpanoa koskeva päätös ja määräajat

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on päätettävä mahdollisimman nopeasti, tunnustaako se tuomion ja paneeko se rangaistuksen täytäntöön, ja sen on ilmoitettava tuomion antaneelle valtiolle päätöksestään sekä mahdollisesta päätöksestä mukauttaa rangaistusta 8 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti.

2. Jollei 11 artiklan tai 23 artiklan 3 kohdan mukaista lykkäämisperustetta ole, lopullinen päätös tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta on tehtävä 90 päivän kuluessa tuomion ja todistuksen vastaanottamisesta.

3. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei pysty poikkeuksellisissa tapauksissa noudattamaan 2 kohdassa säädettyä määräaikaa, sen on ilmoitettava siitä viipymättä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle mitä tahansa keinoa käyttäen sekä esitettävä viivästyksen syyt ja arvio lopullisen päätöksen tekemiseen tarvittavasta ajasta.

13 artikla

Todistuksen pois vetäminen

Niin kauan kuin rangaistuksen täytäntöönpano ei ole alkanut täytäntöönpanovaltiossa, tuomion antanut valtio voi vetää todistuksen pois mainitusta valtiosta ilmoittaen tämän toimenpiteen syyt. Todistuksen pois vetämisen jälkeen täytäntöönpanovaltio ei saa enää panna rangaistusta täytäntöön.

14 artikla

Väliaikainen säilöönotto

Jos tuomittu on täytäntöönpanovaltiossa, täytäntöönpanovaltio voi tuomion antaneen valtion pyynnöstä ennen tuomion ja todistuksen saapumista tai ennen tuomion tunnustamista ja rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen tekemistä ottaa tuomitun säilöön tai toteuttaa mahdollisia muita toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuomittu pysyy sen alueella, kunnes päätös tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta on tehty. Tähän säännökseen perustuvan säilöönoton kesto ei saa johtaa rangaistuksen keston pitenemiseen.

15 artikla

Tuomittujen siirtäminen

1. Jos tuomittu on tuomion antaneessa valtiossa, hänet siirretään täytäntöönpanovaltioon tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten keskenään sopimana ajankohtana ja viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun täytäntöönpanovaltio on tehnyt tuomion tunnustamista ja rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan lopullisen päätöksen.

2. Jos ennalta arvaamattomat olosuhteet estävät tuomitun siirtämisen 1 kohdassa asetetussa määräajassa, tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on otettava välittömästi yhteyttä toisiinsa. Siirto tehdään heti, kun nämä olosuhteet ovat lakanneet. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava tästä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja sovittava uudesta siirtopäivästä. Tällöin siirto suoritetaan 10 päivän kuluessa näin sovitusta uudesta päivästä.

16 artikla

Kauttakuljetus

1. Kunkin jäsenvaltion on lainsäädäntönsä mukaisesti sallittava täytäntöönpanovaltioon siirrettävän tuomitun kuljettaminen alueensa kautta, edellyttäen että tuomion antanut valtio on toimittanut sille 4 artiklassa tarkoitetun todistuksen jäljennöksen yhdessä kauttakuljetuspyynnön kanssa. Kauttakuljetuspyyntö sekä todistus voidaan toimittaa millä tahansa tavalla, josta jää kirjallinen todiste. Tuomion antaneen valtion on sen jäsenvaltion pyynnöstä, jonka on määrä sallia kauttakuljetus, toimitettava todistuksesta käännös jollekin sen jäsenvaltion, jolta kauttakuljetusta pyydetään, mainitussa pyynnössä ilmoitetuista sen hyväksymistä kielistä.

2. Kauttakuljetuspyynnön saadessaan jäsenvaltion, jolta kauttakuljetusta pyydetään, on ilmoitettava tuomion antaneelle valtiolle, mikäli se ei voi taata, ettei tuomittua panna syytteeseen tai, 1 kohdassa säädettyä tapausta lukuun ottamatta, ettei häntä pidätetä tai että hänen vapauttaan ei muutoin rajoiteta sen alueella ennen hänen tuomion antaneen valtion alueelta poistumistaan tehdyn rikoksen tai määrätyn rangaistuksen johdosta. Tällöin tuomion antanut valtio voi peruuttaa pyynnön.

3. Jäsenvaltion, jolta kauttakuljetusta pyydetään, on samaa menettelyä noudattaen ilmoitettava päätöksensä, joka on tehtävä kiireellisenä ja viimeistään viikon kuluttua pyynnön vastaanottamisesta. Päätöstä voidaan lykätä siihen asti kun käännös on toimitettu jäsenvaltiolle, jolta kauttakuljetusta pyydetään, jos käännös vaaditaan 1 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltio, jolta kauttakuljetusta pyydetään, saa pitää tuomitun säilössä ainoastaan sen ajan, jonka kuljettaminen sen alueen kautta vaatii.

5. Kauttakuljetuspyyntöä ei edellytetä, jos käytettään ilmakuljetusta ilman suunniteltua välilaskua. Jos kuitenkin tapahtuu suunnittelematon välilasku, tuomion antaneen valtion on toimitettava 1 kohdassa tarkoitetut tiedot 72 tunnin kuluessa.

17 artikla

Täytäntöönpanoon sovellettava lainsäädäntö

1. Rangaistuksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Jollei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, myös ennenaikaiseen tai ehdonalaiseen vapauteen päästämisen perusteista.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on vähennettävä suoritettavan vapausrangaistuksen kokonaiskestosta koko se aika, joka vapausrangaistuksesta on jo suoritettu sen rangaistuksen johdosta, jonka osalta tuomio on annettu.

3. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on pyynnöstä ilmoitettava tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollista ennenaikaista tai ehdonalaista vapauttamista koskevista sovellettavista säännöksistä. Tuomion antanut valtio voi suostua näiden säännösten soveltamiseen tai vetää pois todistuksen.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että missä tahansa ennenaikaista tai ehdonalaista vapauttamista koskevassa päätöksessä voidaan ottaa huomioon tuomion antaneen valtion ilmoittamat kansallisen lainsäädännön säännökset, joiden mukaan tuomitulla on oikeus ennenaikaiseen tai ehdonalaiseen vapauttamiseen tiettynä ajankohtana.

18 artikla

Erityissääntö

1. Tämän puitepäätöksen mukaisesti täytäntöönpanovaltioon siirrettyä henkilöä ei saa, ellei 2 kohdasta muuta johdu, syyttää tai tuomita tai riistää häneltä muulla tavoin vapautta ennen hänen siirtoaan tehdyn muun kuin siirron perusteena olleen rikoksen johdosta.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

a) kun henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua täytäntöönpanovaltion alueelta, ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut mainitulle alueelle sieltä poistuttuaan;

b) kun rikoksesta ei voi seurata vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä turvaamistoimenpide;

c) kun rikosoikeudenkäynti ei johda henkilökohtaista vapautta rajoittavaan toimenpiteeseen;

d) kun tuomittu voisi joutua muun kuin vapauden menetyksen käsittävän rangaistuksen tai toimenpiteen kohteeksi, mukaan lukien taloudellinen rangaistus taikka sellaisen sijasta määrätty toimenpide, vaikka tällainen sijasta määrätty toimenpide voisikin rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan;

e) kun tuomittu on suostunut siirtoon;

f) kun tuomittu on siirtämisensä jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön tiettyjen hänen siirtoaan edeltäneiden rikosten osalta. Luopumisilmoitus annetaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisille oikeusviranomaisille, ja se on kirjattava tämän valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Luopumisilmoitus on annettava tavalla, josta ilmenee kyseisen henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena sen seurauksista. Tätä varten henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa;

g) muissa kuin a–f alakohdassa mainituissa tapauksissa, jos tuomion antanut valtio antaa suostumuksensa 3 kohdan mukaisesti.

3. Suostumusta on pyydettävä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselta viranomaiselta, ja pyyntöön on liitettävä puitepäätöksen 2002/584/YOS 8 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot ja sen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu käännös. Suostumus on annettava, jos mainitun puitepäätöksen mukainen velvollisuus henkilön luovuttamiseen on olemassa. Päätös on tehtävä 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Mainitun puitepäätöksen 5 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa täytäntöönpanovaltion on annettava mainitussa artiklassa säädetyt takuut.

19 artikla

Yleinen armahdus, armahdus, tuomion uudelleenkäsittely

1. Sekä tuomion antanut valtio että täytäntöönpanovaltio voivat myöntää yleisen armahduksen tai armahduksen.

2. Vain tuomion antanut valtio voi tehdä päätöksen sellaisen tuomion uudelleenkäsittelyä koskevien hakemusten johdosta, jolla on määrätty tämän puitepäätöksen mukaisesti täytäntöön pantava rangaistus.

20 artikla

Tuomion antaneen valtion toimittamat tiedot

1. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka seurauksena rangaistuksen täytäntöönpanokelpoisuus lakkaa välittömästi tai tietyn ajan kuluessa.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on lopetettava rangaistuksen täytäntöönpano heti, kun tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen ilmoittaa sille 1 kohdassa tarkoitetusta päätöksestä tai toimenpiteestä.

21 artikla

Täytäntöönpanovaltion toimittamat tiedot

Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste:

a) tuomion ja todistuksen lähettämisestä sen täytäntöönpanosta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle 5 artiklan 5 kohdan mukaisesti;

b) siitä, että rangaistuksen täytäntöönpano on käytännössä mahdotonta siksi, että tuomittua ei tavoiteta täytäntöönpanovaltion alueelta sen jälkeen, kun tuomio ja todistus on toimitettu täytäntöönpanovaltiolle, jolloin täytäntöönpanovaltiolla ei ole velvollisuutta panna rangaistusta täytäntöön;

c) lopullisesta päätöksestä tunnustaa tuomio ja panna rangaistus täytäntöön, mukaan lukien päätöksen päivämäärä;

d) päätöksestä olla tunnustamatta tuomiota ja panematta täytäntöön rangaistusta 9 artiklan mukaisesti päätöstä koskevine perusteluineen;

e) päätöksestä mukauttaa rangaistusta 8 artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti päätöstä koskevine perusteluineen;

f) päätöksestä olla panematta rangaistusta täytäntöön 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista syistä päätöstä koskevine perusteluineen;

g) ehdonalaisen vapauden alkamis- ja päättymisajasta, jos tuomion antaneen valtion todistuksessa niin ilmoitetaan;

h) tuomitun pakenemisesta vankeudesta;

i) rangaistuksen täytäntöönpanosta heti kun se on suoritettu loppuun.

22 artikla

Tuomitun siirtämisen seuraukset

1. Tuomion antanut valtio ei saa jatkaa rangaistuksen täytäntöönpanoa sen jälkeen, kun sen täytäntöönpano on alkanut täytäntöönpanovaltiossa, ellei 2 kohdasta muuta johdu.

2. Oikeus panna rangaistus täytäntöön palautuu tuomion antaneelle valtiolle, kun täytäntöönpanovaltio on ilmoittanut sille rangaistuksen osittaisesta täytäntöön panematta jättämisestä 21 artiklan h alakohdan mukaisesti.

23 artikla

Kielet

1. Todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä. Jäsenvaltio voi tätä puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle Euroopan unionin toimielinten viralliselle kielelle tehdyn käännöksen.

2. Ellei 3 kohdasta muuta johdu, tuomion käännöstä ei vaadita.

3. Jäsenvaltio voi tätä puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa, että se voi täytäntöönpanovaltiona sellaisissa tapauksissa, joissa se pitää todistuksen sisältöä riittämättömänä rangaistuksen täytäntöönpanosta päättämiseksi, viipymättä tuomion ja todistuksen vastaanotettuaan pyytää, että tuomion tai sen keskeisten kohtien mukana toimitetaan käännös täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä taikka yhdelle tai useammalle muulle Euroopan unionin toimielinten viralliselle kielelle. Pyyntö on tehtävä sen jälkeen, kun tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat tarvittaessa neuvotelleet siitä, mitkä tuomion keskeiset kohdat on käännettävä.

Päätöstä tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta voidaan lykätä, kunnes tuomion antanut valtio on toimittanut käännöksen täytäntöönpanovaltiolle tai, jos täytäntöönpanovaltio päättää kääntää tuomion omalla kustannuksellaan, kunnes käännös on saatu.

24 artikla

Kulut

Tämän puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista vastaa täytäntöönpanovaltio, lukuun ottamatta tuomitun siirrosta täytäntöönpanovaltioon aiheutuvia kuluja ja kuluja, jotka syntyvät pelkästään tuomion antaneen valtion suvereniteettiin kuuluvalla alueella.

25 artikla

Rangaistusten täytäntöönpano eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen johdosta

Tämän puitepäätöksen säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin, sikäli kuin ne ovat puitepäätöksen 2002/584/YOS säännösten mukaisia, rangaistusten täytäntöönpanoon tapauksissa, joissa jäsenvaltio sitoutuu panemaan rangaistuksen täytäntöön mainitun puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohdan mukaisesti tai tapauksissa, joissa se on mainitun puitepäätöksen 5 artiklan 3 kohdan nojalla asettanut ehdon, että henkilö on rankaisemattomuuden välttämiseksi palautettava asianomaiseen jäsenvaltioon suorittamaan rangaistus, sanotun kuitenkaan rajoittamatta puitepäätöksen 2002/584/YOS soveltamista.

III LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

26 artikla

Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin

1. Tällä puitepäätöksellä korvataan 5 päivästä joulukuuta 2011 alkaen seuraavien, jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin sovellettavien yleissopimusten vastaavat määräykset, sanotun vaikuttamatta niiden soveltamiseen jäsenvaltioiden ja kolmansien valtioiden välillä ja väliaikaiseen soveltamiseen 28 artiklan mukaisesti:

— tuomittujen siirtämisestä 21 päivänä maaliskuuta 1983 tehty eurooppalainen yleissopimus ja sen 18 päivänä joulukuuta 1997 tehty lisäpöytäkirja;

— rikosoikeudellisten tuomioiden kansainvälisestä pätevyydestä 28 päivänä toukokuuta 1970 tehty eurooppalainen yleissopimus;

— tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen III osaston 5 luku;

— ulkomaisten rikosoikeudellisten tuomioiden täytäntöönpanosta 13 päivänä marraskuuta 1991 tehty Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden välinen yleissopimus.

2. Jäsenvaltiot voivat jatkaa 27 päivänä marraskuuta 2008 voimassa olevien kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamista sikäli kuin niiden avulla voidaan syventää tai laajentaa tämän puitepäätöksen tavoitteita ja sikäli kuin ne edelleen yksinkertaistavat tai helpottavat rangaistusten täytäntöönpanomenettelyjä.

3. Jäsenvaltiot voivat 5 päivän joulukuuta 2008 jälkeen tehdä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä, sikäli kuin niiden avulla voidaan syventää tai laajentaa tämän puitepäätöksen säännöksiä ja sikäli kuin ne edelleen yksinkertaistavat tai helpottavat rangaistusten täytäntöönpanomenettelyjä.

4. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvostolle ja komissiolle 5 päivään maaliskuuta 2009 mennessä niistä 2 kohdassa tarkoitetuista voimassa olevista sopimuksista ja järjestelyistä, joiden soveltamista ne haluavat jatkaa. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvostolle ja komissiolle myös kaikista 3 kohdassa tarkoitetuista uusista sopimuksista tai järjestelyistä kolmen kuukauden kuluessa niiden allekirjoittamisesta.

27 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin

28 artikla

Siirtymäsäännös

1. Ennen 5 päivää joulukuuta 2011 vastaanotettuihin pyyntöihin sovelletaan edelleen tuomittujen siirtämistä koskevia voimassa olevia säädöksiä. Pyyntöihin, jotka on otettu vastaan mainitusta päivästä alkaen, sovelletaan jäsenvaltioiden tämän puitepäätöksen mukaisesti hyväksymiä sääntöjä.

2. Jäsenvaltio voi kuitenkin tätä puitepäätöstä tehtäessä antaa ilmoituksen, jonka mukaan se tuomion antaneena jäsenvaltiona ja täytäntöönpanojäsenvaltiona jatkaa sellaisissa tapauksissa, joissa lainvoimainen tuomio on annettu ennen sen ilmoittamaa päivämäärää, niiden voimassa olevien säädösten soveltamista, joita tuomittujen siirtämiseen sovelletaan 5 päivää joulukuuta 2011. Jos tällainen ilmoitus on annettu, mainittuja säädöksiä sovelletaan tällöin kaikkiin muihin jäsenvaltioihin riippumatta siitä, ovatko ne antaneet samanlaisen ilmoituksen. Kyseinen päivä ei voi olla myöhäisempi kuin 5 päivä joulukuuta 2011. Mainittu ilmoitus julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Se voidaan peruuttaa milloin tahansa.

29 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen säännösten noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet 5 päivään joulukuuta 2011 mennessä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioille tästä puitepäätöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä. Neuvosto tutkii komission näitä tietoja käyttäen laatiman kertomuksen perusteella viimeistään 5 päivänä joulukuuta 2012, ovatko jäsenvaltiot noudattaneet tämän puitepäätöksen säännöksiä.

3. Neuvoston pääsihteeristö toimittaa 4 artiklan 7 kohdan ja 23 artiklan 1 tai 3 kohdan nojalla annetut ilmoitukset jäsenvaltioille ja komissiolle.

4. Jäsenvaltion, jolla on ollut tämän puitepäätöksen 25 artiklan soveltamisessa toistuvasti vaikeuksia, joita ei ole ratkaistu kahdenvälisillä neuvotteluilla, on ilmoitettava vaikeuksistaan neuvostolle ja komissiolle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklan 7 kohdan soveltamista. Komissio laatii näiden ja muiden sen käytettävissä olevien tietojen pohjalta kertomuksen ja liittää siihen mahdollisesti aiheellisiksi katsomiaan aloitteita näiden vaikeuksien ratkaisemiseksi.

5. Komissio laatii saamiensa tietojen perusteella 5 päivään joulukuuta 2013 mennessä kertomuksen ja liittää siihen mahdollisesti aiheellisiksi katsomiaan aloitteita. Mahdollisen komission kertomuksen ja aloitteen perusteella neuvosto tarkastelee uudelleen erityisesti 25 artiklaa harkitakseen, onko se korvattava yksityiskohtaisemmilla säännöksillä.

30 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 27 päivänä marraskuuta 2008.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. ALLIOT-MARIE

L 327/40 FI Euroopan unionin virallinen lehti 5.12.2008

LIITE I

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa 27 päivänä marraskuuta 2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS 4 artiklan mukainen (1)

TODISTUS

a) * Tuomion antanut valtio: .....

* Täytäntöönpanovaltio: .....

b) Tuomioistuin, joka on antanut rangaistuksen sisältävän tuomion, joka on lainvoimainen:

Virallinen nimi: .....

Tuomio annettu (päivämäärä: pp/kk/vvvv): .....

Tuomiosta on tullut lainvoimainen (päivämäärä: pp/kk/vvvv): .....

Tuomion numero (jos käytettävissä): .....

c) Tiedot viranomaisesta, johon voi ottaa yhteyttä todistukseen liittyvissä kysymyksissä:

1. Viranomaistyyppi: Merkitkää rasti asianomaisiin kohtiin:

☐ Keskusviranomainen .....

☐ Tuomioistuin .....

☐ Muu viranomainen.....

2. Kohdan 1 alakohdassa c ilmoitetun viranomaisen yhteystiedot:

Virallinen nimi: .....

.....

Osoite: .....

.....

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero) .....

Telekopionumero: (maan numero) (suuntanumero) .....

Sähköposti (jos käytettävissä): .....

3. Kielet, joilla viranomaiseen voi olla yhteydessä:

4. Niiden henkilöiden yhteystiedot, joihin voi ottaa yhteyttä lisätietojen saamiseksi tuomion täytäntöönpanoa varten tai siirtämismenettelyistä sopimiseksi (nimi, virkanimike tai -asema, puhelinnumero, telekopionumero ja mahdollinen sähköposti), jos poikkeavat kohdasta 2: .....

.....

.....

(1) Tämä todistus on laadittava jollakin täytäntöönpanojäsenvaltion virallisella kielellä tai jollakin muulla kyseisen valtion hyväksymällä kielellä tai se on käännettävä tällaiselle kielelle.

d) Sitä henkilöä koskevat tiedot, jolle rangaistus on määrätty:

Sukunimi: .....

Etunimi (-nimet): .....

Omaa sukua (tarvittaessa): .....

Mahdolliset peitenimet: .....

Sukupuoli: .....

Kansalaisuus: .....

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus (jos käytettävissä): .....

Syntymäaika: .....

Syntymäpaikka: .....

Viimeinen tunnettu osoite (osoitteet) / asuinpaikka (asuinpaikat): .....

Henkilön ymmärtämä kieli tai ymmärtämät kielet (jos tiedossa): .....

.....

Tuomittu on

☐ tuomion antaneessa valtiossa ja siirretään täytäntöönpanovaltioon.

☐ täytäntöönpanovaltiossa ja tuomio pannaan täytäntöön tässä valtiossa.

Mahdolliset lisätiedot, jos saatavilla:

1. Henkilön valokuva ja sormenjäljet ja/tai sen henkilön yhteystiedot, johon on otettava yhteyttä näiden tietojen saamiseksi:

   .....

2. Tuomitun henkilötodistuksen tai passin tyyppi ja numero:

   .....

3. Tuomitun oleskeluluvan tyyppi ja numero:

   .....

4. Muut asiaankuuluvat tiedot tuomitun perhesiteistä ja sosiaalisista tai ammatillisista yhteyksistä täytäntöönpanovaltioon:

   .....

   .....

e) Välikaista säilöönottoa koskeva tuomion antaneen valtion pyyntö (jos tuomittu on täytäntöönpanovaltiossa):

☐ Tuomion antanut valtio pyytää täytäntöönpanovaltiota pidättämään tuomitun tai toteuttamaan mahdolliset muut toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuomittu pysyy sen alueella, kunnes päätös tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta on tehty.

☐ Tuomion antanut valtio on jo pyytänyt täytäntöönpanovaltiota pidättämään tuomitun tai toteuttamaan mahdolliset muut toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuomittu pysyy sen alueella, kunnes päätös tuomion tunnustamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta on tehty. Ilmoittakaa sen täytäntöönpanovaltion viranomaisen nimi, joka on tehnyt henkilön pidättämispyyntöä koskevan päätöksen (tarvittaessa ja jos saatavilla):

.....

.....

.....

f) Suhde aiempiin eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin:

☐ Eurooppalainen pidätysmääräys on annettu vapausrangaistuksen tai vapaudenrajoituksen käsittävän turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemiseksi ja täytäntöönpanosta vastaava jäsenvaltio panee rangaistuksen tai vapaudenrajoituksen käsittävän turvaamistoimenpiteen täytäntöön (eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohta).

Eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamispäivä ja mahdollinen viitenumero

.....

Eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen nimi: .....

Täytäntöönpanoa koskevan päätöksen päivämäärä ja mahdollinen viitenumero:

.....

Rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen tehneen viranomaisen nimi:

.....

☐ Eurooppalainen pidätysmääräys on annettu syytteen nostamista varten sellaista henkilöä vastaan, joka on täytäntöönpanovaltion kansalainen tai asuu tässä valtiossa, ja täytäntöönpanovaltio on luovuttanut henkilön sillä ehdolla, että hänet palautetaan takaisin täytäntöönpanovaltioon suorittamaan pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapauden menetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide (eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 5 artiklan 3 kohta).

Henkilön luovutusta koskevan päätöksen antamisen päivämäärä: .....

Luovutuspäätöksen tehneen viranomaisen nimi: .....

Päätöksen numero (jos käytettävissä): .....

Henkilön luovutuspäivä (jos käytettävissä): .....

g) Tuomion ja todistuksen toimittamisen syyt (jos täytitte alakohdan f, tätä kohtaa ei tarvitse täyttää)

Tuomio ja todistus toimitetaan täytäntöönpanovaltiolle, koska tuomion antanut viranomainen on vakuuttunut siitä, että rangaistuksen täytäntöönpano täytäntöönpanovaltiossa edistäisi tuomitun sosiaalista kuntoutusta, ja:

☐ a) Täytäntöönpanovaltio on se valtio, jonka kansalainen tuomittu on ja jossa hän asuu.

☐ b) Täytäntöönpanovaltio on se valtio, jonka kansalainen tuomittu on ja johon hänet karkotetaan sen jälkeen, kun hänet on vapautettu rangaistuksen täytäntöönpanosta tuomion taikka oikeudellisen tai hallinnollisen päätöksen sisältämän karkotus- tai maastapoistamispäätöksen perusteella taikka tuomiosta seuraavan muun toimenpiteen sisältämän karkotuspäätöksen perusteella. Jos tuomio ei sisällä karkotuspäätöstä, pyydämme antamaan päätöksen antaneen viranomaisen nimen, päätöksen antamispäivän sekä mahdollisen viitenumeron: .....

☐ c) Täytäntöönpanovaltio on sellainen muu kuin alakohdassa a tai b tarkoitettu valtio, jonka toimivaltainen viranomainen suostuu tuomion ja todistuksen lähettämiseen kyseiseen valtioon.

☐ d) Täytäntöönpanovaltio on antanut puitepäätöksen 4 artiklan 7 kohdan mukaisen ilmoituksen, ja

☐ vahvistetaan, että tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tietojen mukaan tuomittu asuu ja on oleskellut laillisesti yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan tuomion täytäntöönpanovaltiossa, jossa hän säilyttää pysyvän oleskeluoikeuden, tai

☐ vahvistetaan, että tuomitulla on tuomion täytäntöönpanovaltion kansalaisuus.

h) Tuomio, jolla rangaistus on määrätty:

1. Tuomio koskee kaikkiaan ..... rikosta.

Yhteenveto tosiseikoista ja kuvaus olosuhteista, joissa rikos tai rikokset tehtiin, mukaan lukien tekopaikka ja -aika sekä tuomitun osallisuus tekoon/tekoihin:

.....

.....

.....

.....

Rikoksen tai rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä sovellettavat säännökset, joiden perusteella tuomio annettiin:

.....

.....

.....

2. Merkitkää rasti asianmukaisiin kohtiin, jos kohdan 1 alakohdassa h tarkoitetuissa rikoksissa on yksi tai useampi seuraavista rikoksista, sellaisina kuin ne määritellään tuomion antaneen valtion lainsäädännössä, joista voi tuomion antaneessa valtiossa seurata vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta:

- ☐ rikollisjärjestöön osallistuminen
- ☐ terrorismi
- ☐ ihmiskauppa
- ☐ lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia
- ☐ huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa
- ☐ aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa
- ☐ lahjonta
- ☐ petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyssä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos
- ☐ rahanpesu
- ☐ rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen
- ☐ tietoverkkorikollisuus
- ☐ ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa
- ☐ ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa
- ☐ tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ☐ ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa
- ☐ ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- ☐ rasismi ja muukalaisviha
- ☐ järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- ☐ kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa
- ☐ petollinen menettely
- ☐ ryöstöntapainen kiristys ja kiristys
- ☐ tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen
- ☐ hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti näillä väärennöksillä
- ☐ maksuvälineväärennykset
- ☐ hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa
- ☐ ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa
- ☐ varastettujen ajoneuvojen kauppa
- ☐ raiskaus
- ☐ murhapoltto
- ☐ kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset
- ☐ ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- ☐ tuhotyö.

3. Jos kohdassa 1 tarkoitettu yksi tai useampi rikos ei kuulu 2 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin tai jos tuomio ja todistus lähetetään sellaiselle jäsenvaltiolle, joka on ilmoittanut tutkivansa kaksoisrangaistavuuden (puitepäätöksen 7 artiklan 4 kohta), niistä on annettava täydellinen kuvaus:

.....

.....

.....

i) Tiedot tuomiosta, jolla rangaistus on määrätty:

1. Ilmoittakaa, annettiinko tuomio asianomaisen poissa ollessa:

☐ Ei.

☐ Kyllä; vahvistetaan, että

☐ henkilö on saanut henkilökohtaisesti tai tuomion antaneen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta tiedon sen käsittelyn ajankohdasta ja paikasta, jossa tuomio annettiin henkilön poissa ollessa tai

☐ henkilö on ilmoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle, ettei hän riitauta päätöstä.

2. Tiedot rangaistuksen kestosta:

2.1. Rangaistuksen kokonaiskesto (päivinä): .....

2.2. Sen rangaistuksen johdosta, jonka osalta tuomio on annettu, ... mennessä (ilmoittakaa päivämäärä, jona laskelma tehtiin: pp/kk/vvvv) jo suoritetun vapausrangaistuksen kokonaiskesto (päivinä) .....

2.3. Tuomion kokonaiskestosta muista kuin 2.2 kohdassa tarkoitetuista syistä (esim. yleisen armahduksen, armahduksen tai lieventämisen perusteella) ..... mennessä (ilmoittakaa päivämäärä, jona laskelma tehtiin: pp/kk/vvvv) vähennettävien päivien lukumäärä: .....

2.4. Rangaistuksen päättymispäivä tuomion antaneessa valtiossa:

☐ Ei sovelleta, koska henkilöä ei ole vangittu

☐ Henkilö on vangittu, ja rangaistus olisi suoritettu tuomion antaneen valtion lainsäädännön nojalla kokonaisuudessaan .....mennessä (ilmoittakaa päivämäärä: pp/kk/vvvv) ([1]):

3. Rangaistustyyppi:

☐ vapausrangaistus

☐ vapauden menetyksen käsittävä toimenpide (yksilöitävä):

.....

j) Ennenaikaista tai ehdonalaista vapauttamista koskevat tiedot:

1. Tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti tuomitulla on oikeus päästä ennenaikaiseen tai ehdonalaiseen vapauteen suoritettuaan

☐ puolet rangaistuksesta

☐ kaksi kolmasosaa rangaistuksesta

☐ muun osan rangaistuksesta (yksilöitävä):

2. Tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen pyytää tietoja

☐ Ennenaikaista tai ehdonalaista vapauttamista koskevista täytäntöönpanovaltion lainsäädännön sovellettavista säännöksistä.

☐ Ennenaikaisen tai ehdonalaisen vapauden alkamis- ja päättymisajasta.

([1]) Ilmoittakaa päivämäärä, johon mennessä rangaistus olisi kokonaisuudessaan suoritettu (ottamatta huomioon mahdollisuutta ennenaikaiseen ja/tai ehdonalaiseen vapauteen), jos henkilön jäisi tuomion antaneeseen valtioon.

k) Tuomitun mielipide:

1. ☐ Tuomittua ei ole voitu kuulla, koska hän on jo täytäntöönpanovaltiossa.

2. ☐ Tuomittu on tuomion antaneessa valtiossa ja:

a. ☐ on pyytänyt toimittamaan tuomion ja todistuksen

☐ on suostunut tuomion ja todistuksen toimittamiseen

☐ ei ole suostunut tuomion ja todistuksen toimittamiseen (tuomitun perustelut):

.....

.....

b. ☐ Liitetään tuomitun mielipide.

☐ Tuomitun mielipide on jo lähetetty täytäntöönpanovaltiolle (ilmoittakaa päivämäärä: pp/kk/vvvv):

.....

l) Muita tapaukseen liittyviä seikkoja (mahdollisia lisätietoja)

.....

.....

m) Muita tietoja:

Tuomion (tuomioiden) teksti liitetään todistukseen ([1]).

Todistuksen antaneen viranomaisen ja/tai viranomaisen edustajan allekirjoitus, jolla todistuksen sisältö vahvistetaan oikeaksi

.....

Nimi: .....

Tehtävä (virkanimike tai -asema): .....

Päiväys: .....

Virallinen leima (jos käytettävissä) .....

([1]) Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on liitettävä mukaan kaikki tapaukseen liittyvät tuomiot, jotta saatavilla on kaikki tarvittavat tiedot lainvoimaisen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Tuomion (tuomioiden) mahdolliset käännökset voidaan myös liittää mukaan.

L 327/46 FI Euroopan unionin virallinen lehti 5.12.2008

LIITE II

TUOMITULLE ANNETTAVA ILMOITUS

Teille ilmoitetaan ..... n (tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen) päätöksen toimittaa ..... n (tuomion antaneen valtion toimivaltainen tuomioistuin) ..... (tuomion päivämäärä) päivätyn tuomion ..... (viitenumero, jos sellainen on saatavilla) ..... lle (täytäntöönpanovaltio) tuomion tunnustamista ja siinä määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanoa varten sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jolla pannaan täytäntöön 27 päivänä marraskuuta 2008 annettu neuvoston puitepäätös (2008/909/YOS) vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa.

Rangaistuksen täytäntöönpanoon sovelletaan ..... n (täytäntöönpanovaltio) lainsäädäntöä. Mainitun valtion viranomaisilla on toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, myös ennenaikaiseen tai ehdonalaiseen vapauteen päästämisen perusteista.

..... n (täytäntöönpanovaltio) toimivaltaisen viranomaisen on vähennettävä vapausrangaistuksen kokonaiskestosta koko se aika, jonka tuomittu on jo ollut vapautensa menettäneenä rangaistuksen johdosta. ..... n (täytäntöönpanovaltio) toimivaltainen viranomainen voi mukauttaa rangaistusta vain, jos se ei kestonsa tai luonteensa osalta ole mainitun valtion lainsäädännön mukainen. Mukautettu rangaistus ei saa olla luonteeltaan tai kestoltaan ankarampi kuin ..... ssa (tuomion antanut jäsenvaltio) annettu tuomio.

L 337/102 FI Euroopan unionin virallinen lehti 16.12.2008

III

(Euroopan unionista tehtyä sopimusta soveltamalla annetut säädökset)

EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN VI OSASTOA SOVELTAMALLA ANNETUT SÄÄDÖKSET

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS 2008/947/YOS,

tehty 27 päivänä marraskuuta 2008,

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdan sekä 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan aloitteen ([1]),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ([2]),

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan unioni on asettanut tavoitteekseen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen luomisen. Tämä edellyttää, että jäsenvaltioilla on vapaudesta, turvallisuudesta ja oikeudesta käsitys, joka on olennaisilta osiltaan sama ja perustuu vapauden, demokratian, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteisiin.

(2) Euroopan unionissa tehtävällä poliisiyhteistyöllä ja oikeudellisella yhteistyöllä on tarkoitus tarjota kaikille kansalaisille korkea turvallisuuden taso. Eräs sen kulmakivi on oikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaate, joka on vahvistettu Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä sekä uudelleen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittamisesta Euroopan unionissa 4 ja 5 päivänä marraskuuta 2004 annetussa Haagin ohjelmassa ([3]). Rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi 29 päivänä marraskuuta 2000 hyväksytyssä toimenpideohjelmassa neuvosto kannatti yhteistyötä lykättyjen rangaistusten ja ehdonalaisen vapauden alalla.

(3) Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden tuomioiden täytäntöönpanemiseksi Euroopan unionissa 27 päivänä marraskuuta 2008 tehty neuvoston puitepäätös 2008/909/YOS ([4]) koskee vapausrangaistusten tai vapauden menetyksen käsittävien toimenpiteiden vastavuoroista tunnustamista ja täytäntöönpanoa. Tarvitaan lisää yhteisiä sääntöjä erityisesti sellaisia tapauksia varten, joissa on annettu rangaistus, joka on muu kuin vapausrangaistus, ja johon liittyy valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonta ja joka kohdistuu henkilöön, jonka laillinen ja vakinainen asuinpaikka ei ole tuomiovaltiossa.

(4) Vain 12 jäsenvaltiota on ratifioinut 30 päivänä marraskuuta 1964 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen ehdolliseen rangaistukseen tuomittujen tai ehdonalaisesti vapautettujen valvonnasta, eräät jäsenvaltiot lukuisin varaumin. Tämä puitepäätös on tehokkaampi väline, koska se perustuu vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen ja koska kaikki jäsenvaltiot osallistuvat siihen.

([1]) EUVL C 147, 30.6.2007, s. 1.
([2]) Lausunto annettu 25. lokakuuta 2007 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).
([3]) EUVL C 53, 3.3.2005, s. 1.
([4]) EUVL L 327, 5.12.2008, s. 27.

(5) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja periaatteita, jotka on ilmaistu myös Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, erityisesti sen VI luvussa. Minkään tämän puitepäätöksen säännöksen ei olisi tulkittava estävän kieltäytymästä tuomion tunnustamisesta ja/tai valvontatoimenpiteen taikka vaihtoehtoisen seuraamuksen valvomisesta, jos objektiivisin perustein voidaan katsoa, että valvontatoimenpide tai vaihtoehtoinen seuraamus on määrätty henkilön rankaisemiseksi hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielensä, poliittisten mielipiteidensä tai sukupuolisen suuntautumisensa perusteella tai että jokin mainituista syistä voi vaikuttaa haitallisesti hänen asemaansa.

(6) Tämä puitepäätös ei saisi estää jäsenvaltiota soveltamasta perustuslaillisia säännöksiään, jotka koskevat oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta, ilmaisunvapautta muissa tiedotusvälineissä ja uskonnonvapautta.

(7) Tämän puitepäätöksen säännöksiä olisi sovellettava yhdenmukaisesti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 18 artiklassa määrätyn oikeuden kanssa, jonka mukaan unionin kansalaiset voivat liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

(8) Lykättyjen rangaistusten, ehdollisten rangaistusten, vaihtoehtoisten seuraamusten sekä valvontapäätösten vastavuoroisella tunnustamisella ja valvonnalla on tarkoitus parantaa mahdollisuuksia sopeuttaa tuomittu uudelleen yhteiskuntaan antamalla hänelle mahdollisuus säilyttää perhe-, kieli- ja kulttuurisiteet sekä muut siteet, mutta myös parantaa valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten noudattamisen valvontaa tavoitteena torjua uusintarikollisuutta ja ottaa näin huomioon uhrien ja suuren yleisön suojelu.

(9) On olemassa useantyyppisiä valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia, jotka ovat yleisiä jäsenvaltioissa ja joita kaikki jäsenvaltiot ovat periaatteessa valmiita valvomaan. Tämäntyyppisten toimenpiteiden ja seuraamusten valvonnan olisi oltava pakollista tietyin tässä puitepäätöksessä säädetyin poikkeuksin. Jäsenvaltiot voivat ilmoittaa, että ne ovat lisäksi halukkaita valvomaan muuntyyppisiä valvontatoimenpiteitä ja/tai muuntyyppisiä vaihtoehtoisia seuraamuksia.

(10) Valvontatoimenpiteisiin ja vaihtoehtoisiin seuraamuksiin, joiden valvonta on periaatteessa pakollista, kuuluvat muun muassa määräykset, jotka koskevat käyttäytymistä (kuten velvollisuus lopettaa alkoholin käyttö), asumista (kuten velvollisuus vaihtaa asuinpaikkaa perheväkivaltasyitä), koulutusta (kuten velvollisuus suorittaa turvallisen ajotaidon kurssi), vapaa-ajanviettoa (kuten velvollisuus lakata harrastamasta tai seuraamasta jotain tiettyä urheilulajia) sekä ammatillisen toiminnan harjoittamista koskevia rajoituksia tai sääntöjä (kuten velvollisuus etsiä ammattiin kuuluvaa työtä eri työympäristössä; tähän velvollisuuteen ei sisälly sen valvonta, noudattaako henkilö osana seuraamusta mahdollisesti langetettuja ammatinharjoittamisoikeuden rajoituksia).

(11) Valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnassa voidaan, kun se on asianmukaista, käyttää sähköistä valvontaa kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti.

(12) Jäsenvaltio, jossa asianomainen henkilö on tuomittu, voi lähettää tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen sille jäsenvaltiolle, jossa tuomitun laillinen vakinainen asuinpaikka sijaitsee, niiden tunnustamiseksi ja niihin sisältyvien valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi.

(13) Tuomion antaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi tehtävä tapauskohtaisesti päätös tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen toimittamisesta toiseen jäsenvaltioon ottamalla huomioon muun muassa 5 artiklan 4 kohdan sekä 10 artiklan 4 kohdan ja 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti annetut ilmoitukset.

(14) Tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös voidaan lähettää myös muulle jäsenvaltiolle kuin sille, jossa tuomittu asuu, jos tämän täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen antaa lähettämiseen suostumuksen ottaen huomioon asianomaisen valtion tämän puitepäätöksen mukaisesti antamassa asiaankuuluvassa lausumassa asetetut edellytykset. Suostumus voidaan antaa erityisesti pitäen silmällä sosiaalista kuntoutusta, jos tuomittu aikoo oleskeluoikeuttaan menettämättä yhteisön lainsäädännön mukaisesti muuttaa toiseen jäsenvaltioon, koska hänelle on tarjottu työsopimusta, jos hän on sellaisen henkilön perheenjäsen, jonka laillinen vakinainen asuinpaikka sijaitsee mainitussa jäsenvaltiossa, tai jos hän aikoo opiskella tai osallistua koulutukseen tuossa jäsenvaltiossa.

(15) Jäsenvaltioiden olisi sovellettava tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen tunnustamiseen kansallista lainsäädäntöään ja menettelyjään. Jos kyseessä on ehdollinen rangaistus tai vaihtoehtoinen seuraamus, jossa tuomioon ei sisälly vapausrangaistusta tai muuta vapauden menetyksen käsittävää toimenpidettä, joka olisi pantava täytäntöön siinä tapauksessa, että asianomaisia velvollisuuksia

tai määräyksiä ei ole noudatettu, tämä voi tarkoittaa sitä, että päättäessään tunnustaa asianomaiset valvontatoimenpiteet tai vaihtoehtoiset seuraamukset, tämän puitepäätöksen mukaisen asianomaisen lausuman antaneet jäsenvaltiot suostuvat valvomaan niitä ja ottamaan vastuulleen ainoastaan myöhempien päätösten tekemisen, johon kuuluu valvontatoimenpiteeseen tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen sisältyvien velvollisuuksien tai määräysten muuttaminen tai koeajan keston muuttaminen. Tämän vuoksi tunnustamisella ei tällaisissa tapauksissa ole muuta vaikutusta kuin se, että täytäntöönpanovaltio voi tehdä mainitunlaisia myöhempiä päätöksiä.

(16) Jäsenvaltio voi kieltäytyä tunnustamasta tuomiota ja soveltuvin osin valvontapäätöstä, jos tuomio koskee henkilöä, jota ei ole todettu syylliseksi, esimerkiksi kun kyseessä on psyykkisesti sairas henkilö, ja jos tuomio tai soveltuvin osin valvontapäätös edellyttää lääketieteellisiä tai hoitotoimenpiteitä, joita täytäntöönpanovaltio ei kansallisen lainsäädäntönsä nojalla voi valvoa tällaisten henkilöiden osalta.

(17) Alueellisuuteen liittyvää kieltäytymisperustetta olisi sovellettava ainoastaan poikkeustapauksissa ja niin, että pyritään tämän puitepäätöksen säännösten mukaiseen mahdollisimman laajaan yhteistyöhön ja otetaan samalla huomioon sen tavoitteet. Tämän kieltäytymisperusteen soveltamista koskevan päätöksen olisi perustuttava tapauskohtaiseen analyysiin sekä tuomion antaneen jäsenvaltion ja täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten välisiin neuvotteluihin.

(18) Jos valvontatoimenpiteisiin tai vaihtoehtoisiin seuraamuksiin kuuluu yhdyskuntapalvelu, täytäntöönpanovaltion olisi voitava kieltäytyä tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen tunnustamisesta, jos yhdyskuntapalvelu olisi normaalisti suoritettu loppuun alle kuudessa kuukaudessa.

(19) Todistuslomake on laadittu siten, että tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen olennaiset osat sisältyvät todistukseen, joka olisi käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä. Todistuksen olisi oltava apuna täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten tehdessä tämän puitepäätöksen nojalla päätöksiä, mukaan lukien päätökset valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten tunnustamisesta ja niiden valvontaa koskevan vastuun ottamisesta, päätökset valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten mukauttamisesta ja myöhemmät, etenkin valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen noudattamatta jättämisen johdosta tehtävät päätökset.

(20) Kun otetaan huomioon vastavuoroisen tunnustamisen periaate, johon tämä puitepäätös perustuu, tuomion antaneiden ja täytäntöönpanevien jäsenvaltioiden olisi edistettävä toimivaltaisten viranomaistensa välisiä suoria yhteyksiä tätä puitepäätöstä sovellettaessa.

(21) Kaikkien jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että tuomittuihin, joita koskevia päätöksiä tehdään tämän puitepäätöksen nojalla, sovelletaan tiettyjä laillisia oikeuksia ja oikeussuojakeinoja niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti riippumatta siitä, ovatko tämän puitepäätöksen mukaisten päätösten tekemistä varten nimetyt toimivaltaiset viranomaiset oikeus- vai muita viranomaisia.

(22) Oikeusviranomaisen olisi tehtävä kaikki myöhemmät päätökset, jotka liittyvät lykättyyn rangaistukseen, ehdolliseen rangaistukseen tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen, ja joiden johdosta määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide.

(23) Koska kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä, tämän puitepäätöksen täytäntöönpanon yhteydessä käsiteltävät henkilötiedot olisi suojattava mainitun yleissopimuksen periaatteiden mukaisesti.

(24) Jäsenvaltiot eivät voi tilanteiden rajatylittävän luonteen vuoksi riittävällä tavalla toteuttaa tämän puitepäätöksen tavoitteita, jotka ovat tuomittujen sosiaalisen uudelleensopeuttamisen helpottaminen, rikosten uhrien ja suuren yleisön suojelun parantaminen sekä sopivien valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisen helpottaminen sellaisten rikoksentekijöiden osalta, jotka eivät asu tuomiovaltiossa, vaan ne voidaan toiminnan laajuuden vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa määritellyn ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan toisen kohdan nojalla sovelletun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tavoitteet ja soveltamisala

1. Tämän puitepäätöksen tavoitteena on tuomittujen sosiaalisen uudelleensopeuttamisen helpottaminen, rikosten uhrien ja suuren yleisön suojelun parantaminen sekä sopivien valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisen helpottaminen sellaisten rikoksentekijöiden osalta, jotka eivät asu tuomiovaltiossa. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tässä puitepäätöksessä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti muu jäsenvaltio kuin se, jossa asianomainen henkilö on tuomittu, tunnustaa tuomiot ja soveltuvin osin valvontapäätökset, valvoo tällaisen tuomion perusteella määrättyjä valvontatoimenpiteitä tai siihen sisältyviä vaihtoehtoisia seuraamuksia sekä tekee kaikki muut kyseiseen tuomioon liittyvät päätökset, jollei tässä puitepäätöksessä toisin säädetä.

2. Tätä puitepäätöstä sovelletaan ainoastaan

a) tuomioiden ja soveltuvin osin valvontapäätösten tunnustamiseen,

b) valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaa koskevan vastuun siirtämiseen,

c) kaikkiin muihin päätöksiin, jotka liittyvät niihin, joista säädetään a ja b alakohdassa,

tässä puitepäätöksessä määritellyn ja säädetyn mukaisesti.

3. Tätä puitepäätöstä ei sovelleta, kun kyse on

a) sellaisten rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide ja jotka kuuluvat neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS soveltamisalaan;

b) sellaisten taloudellisten rangaistusten ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, jotka kuuluvat vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin 24 päivänä helmikuuta 2005 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/214/YOS [1] ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin 6 päivänä lokakuuta 2006 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2006/783/YOS [2] soveltamisalaan.

4. Tämä puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita.

[1] EUVL L 76, 22.3.2005, s. 16.
[2] EUVL L 328, 24.11.2006, s. 59.

2 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan

1) 'tuomiolla' tuomion antaneen valtion tuomioistuimen antamaa lainvoimaista päätöstä tai määräystä, jossa todetaan luonnollisen henkilön tehneen rikoksen ja määrätään

a) vapausrangaistus tai muu vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, jos tuomittu on kyseisen tuomion tai myöhemmän valvontapäätöksen nojalla päästetty ehdonalaiseen vapauteen;

b) lykätty rangaistus;

c) ehdollinen rangaistus;

d) vaihtoehtoinen seuraamus;

2) 'lykätyllä rangaistuksella' vapausrangaistusta tai muuta vapauden menetyksen käsittävää toimenpidettä, jonka täytäntöönpano lykätään ehdollisesti kokonaan tai osittain määräämällä yksi tai useampi valvontatoimenpide. Tällaiset valvontatoimenpiteet voidaan sisällyttää itse tuomioon tai määrätä toimivaltaisen viranomaisen tekemässä erillisessä valvontapäätöksessä;

3) 'ehdollisella rangaistuksella' tuomiota, jossa rangaistuksen määräämistä lykätään ehdollisesti määräämällä yksi tai useampi valvontatoimenpide tai jossa määrätään vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen asemasta yksi tai useampi valvontatoimenpide. Tällaiset valvontatoimenpiteet voidaan sisällyttää itse tuomioon tai määrätä toimivaltaisen viranomaisen tekemässä erillisessä valvontapäätöksessä;

4) 'vaihtoehtoisella seuraamuksella' muuta seuraamusta kuin vapausrangaistusta, vapauden menetyksen käsittävää toimenpidettä tai taloudellista rangaistusta, jolla asetetaan velvollisuus tai annetaan määräys;

5) 'valvontapäätöksellä' tuomiota tai tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tällaisen tuomion nojalla tekemää lopullista päätöstä

a) ehdonalaisesta vapauttamisesta; tai

b) valvontatoimenpiteiden määräämisestä;

6) 'ehdonalaisella vapauttamisella' toimivaltaisen viranomaisen tekemää tai kansallisesta laista johtuvaa lopullista päätöstä tuomitun ennenaikaisesta vapauttamisesta, kun osa vapausrangaistuksesta tai muusta vapauden menetyksen käsittävästä toimenpiteestä on kärsitty, siten, että määrätään yksi tai useampi valvontatoimenpide;

7) 'valvontatoimenpiteillä' velvollisuuksia ja määräyksiä, jotka toimivaltainen viranomainen tuomion antaneen valtion lainsäädännön nojalla asettaa ja antaa luonnolliselle henkilölle lykätyn rangaistuksen, ehdollisen rangaistuksen tai ehdonalaisen vapauttamisen yhteydessä;

8) 'tuomion antaneella valtiolla' jäsenvaltiota, jossa tuomio on annettu;

9) 'täytäntöönpanovaltiolla' jäsenvaltiota, jossa valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia valvotaan 8 artiklassa tarkoitetun päätöksen mukaisesti.

3 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

1. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä yksi tai useampi viranomainen on toimivaltainen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla toimimaan tämän puitepäätöksen mukaisesti silloin, kun tämä jäsenvaltio on tuomion antanut valtio tai täytäntöönpanovaltio.

2. Jäsenvaltiot voivat nimetä muita kuin oikeusviranomaisia tämän puitepäätöksen mukaisten päätösten tekemistä varten toimivaltaisiksi viranomaisiksi edellyttäen, että näillä viranomaisilla on niiden kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen nojalla toimivalta tehdä vastaavanluonteisia päätöksiä.

3. Jos 14 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdan mukaisen päätöksen tekee muu toimivaltainen viranomainen kuin tuomioistuin, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuomioistuin tai muu riippumaton tuomioistuimen kaltainen elin voi asianomaisen henkilön pyynnöstä tarkistaa päätöksen.

4. Neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

4 artikla

Valvontatoimenpiteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset

1. Tätä puitepäätöstä sovelletaan seuraaviin valvontatoimenpiteisiin tai vaihtoehtoisiin seuraamuksiin:

a) tuomitun velvollisuus ilmoittaa asuinpaikan tai työpaikan muutokset tietylle viranomaiselle;

b) velvollisuus olla saapumatta tietyille paikkakunnille, tiettyihin paikkoihin tai määritellyille alueille tuomion antaneessa tai täytäntöönpanovaltiossa;

c) velvollisuus, joka sisältää rajoituksia täytäntöönpanovaltion alueelta poistumiseen;

d) käyttäytymistä, oleskelua, koulutusta tai vapaa-ajanviettoa tai ammatillisen toiminnan harjoittamiseen liittyviä rajoituksia tai sääntöjä koskevat määräykset;

e) velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietylle viranomaiselle;

f) velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin henkilöihin;

g) velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin esineisiin, joita tuomittu on käyttänyt tai todennäköisesti käyttää rikoksen tekemiseksi;

h) velvollisuus hyvittää taloudellisesti rikoksesta aiheutunut haitta ja/tai velvollisuus esittää selvitys tällaisen velvollisuuden täyttämisestä;

i) velvollisuus suorittaa yhdyskuntapalvelua;

j) velvollisuus toimia yhteistyössä valvojan tai sosiaalipalvelun edustajan kanssa, jolla on tuomittuihin liittyviä tehtäviä;

k) velvollisuus osallistua hoitoon tai vieroitukseen.

2. Kunkin jäsenvaltion on pannessaan tämän puitepäätöksen täytäntöön ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mitä valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia se on 1 kohdassa tarkoitettujen lisäksi valmis valvomaan. Neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

5 artikla

Perusteet tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen lähettämiselle

1. Tapauksissa, joissa tuomittu on palannut tai haluaa palata jäsenvaltioon, jossa on tuomitun laillinen vakinainen asuinpaikka, tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen voi lähettää tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

2. Tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen voi tuomitun pyynnöstä lähettää tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen jonkin muun kuin sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa on tuomitun laillinen vakinainen asuinpaikka, edellyttäen että viimeksi mainittu viranomainen on antanut lähettämiseen suostumuksensa.

3. Jäsenvaltioiden on pannessaan tämän puitepäätöksen täytäntöön määritettävä, millä edellytyksillä niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa suostumuksensa tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen lähettämiseen 2 kohdan mukaisesti.

4. Kunkin jäsenvaltion on tehtävä ilmoitus neuvoston pääsihteeristölle 3 kohdan nojalla tehdystä määrityksestä. Jäsenvaltiot voivat muuttaa ilmoitusta milloin tahansa. Neuvoston pääsihteeristö saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

6 artikla

Tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen lähettämismenettely

1. Kun tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen 5 artiklan 1 tai 2 kohtaa soveltaessaan lähettää tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen toiselle jäsenvaltiolle, sen on varmistettava, että sen mukana on todistus, jonka vakiomalli on liitteessä I.

2. Tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen lähettää tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen sekä 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen suoraan täytäntöönpanovaltion viranomaiselle tavalla, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta niiden aitouden. Tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen alkuperäiskappale tai niiden oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus on lähetettävä täytäntöönpanovaltiolle tämän sitä vaatiessa. Kaikki virallinen yhteydenpito tapahtuu niin ikään suoraan mainittujen toimivaltaisten viranomaisten välillä.

3. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava todistus ja vahvistettava sen sisältö oikeaksi.

4. Edellä 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ja seuraamusten lisäksi tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus saa sisältää vain sellaisia toimenpiteitä tai seuraamuksia, jotka täytäntöönpanovaltio on 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittanut.

5. Tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen saa lähettää tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen yhdessä 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen kanssa vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan.

6. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tiedossa, viimeksi mainitun on suoritettava kaikki tarvittavat tiedustelut, myös neuvoston yhteisellä toiminnalla 98/428/YOS perustetun Euroopan oikeudellisen verkoston [1] yhteysviranomaisten kautta, saadakseen tiedot täytäntöönpanovaltiolta.

7. Jos tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen sekä 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa sitä ja toteuttaa siitä johtuvat valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen valvontaa varten tarpeelliset toimenpiteet, sen on viran puolesta lähetettävä se toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava asiasta viipymättä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste.

7 artikla

Tuomion antaneelle valtiolle aiheutuvat seuraukset

1. Sen jälkeen kun täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on tunnustanut sille lähetetyn tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen ja ilmoittanut tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tunnustamisesta, tuomion antaneella valtiolla ei ole enää määrättyjen valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaan liittyvää toimivaltaa eikä toimivaltaa toteuttaa 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja myöhempiä toimenpiteitä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu toimivalta palautuu tuomion antaneelle valtiolle

a) heti, kun sen toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen pois vetämisestä 9 artiklan 4 kohdan nojalla;

b) jäljempänä 14 artiklan 3 kohdassa yhdessä 14 artiklan 5 kohdan kanssa tarkoitetuissa tapauksissa; ja

c) jäljempänä 20 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

[1] EYVL L 191, 7.7.1998, s. 4.

8 artikla

Täytäntöönpanovaltion päätös

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on 5 artiklan mukaisesti ja 6 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen tunnustettava lähetetty tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös sekä toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaa varten, jollei se päätä vedota johonkin 11 artiklassa tarkoitettuun perusteeseen kieltäytyä tunnustamisesta ja valvonnasta.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi lykätä tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen tunnustamista koskevan päätöksen tekoa tilanteessa, jossa 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai jos se ei selvästikään vastaa tuomiota tai soveltuvin osin valvontapäätöstä, siihen asti, kun todistuksen täydentämistä tai oikaisua varten asetettu kohtuullinen määräaika on päättynyt.

9 artikla

Valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten mukauttaminen

1. Jos asianomaisen valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen luonne tai kesto tai koeajan kesto ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, tämän valtion toimivaltainen viranomainen voi mukauttaa sen vastaaviin rikoksiin täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla sovellettavien valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten luonnetta ja kestoa tai koeajan kestoa vastaaviksi. Mukautetun valvontatoimenpiteen, vaihtoehtoisen seuraamuksen tai koeajan keston on mahdollisimman pitkälti vastattava tuomion antaneessa valtiossa määrättyä valvontatoimenpidettä, vaihtoehtoista seuraamusta tai koeaikaa.

2. Jos valvontatoimenpidettä, vaihtoehtoista seuraamusta tai koeaikaa on mukautettu sen vuoksi, että sen kesto ylittää täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä säädetyn enimmäiskeston, ei mukautettu valvontatoimenpide, vaihtoehtoinen seuraamus tai koeaika saa olla kestoltaan lyhyempi kuin vastaavista rikoksista täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla määrättyjen seuraamusten enimmäiskesto.

3. Mukautettu valvontatoimenpide, vaihtoehtoinen seuraamus tai koeaika ei saa olla ankarampi tai pitempi kuin alun perin määrätty valvontatoimenpide, vaihtoehtoinen seuraamus tai koeaika.

4. Tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen voi 16 artiklan 2 kohdassa tai 18 artiklan 5 alakohdassa tarkoitetun tiedon saatuaan päättää vetää pois 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen, jollei valvonta ole vielä alkanut täytäntöönpanovaltiossa. Päätös on tällöin tehtävä ja annettava tiedoksi mahdollisimman pian ja viimeistään kymmenen päivän kuluessa tiedon saamisesta.

10 artikla

Kaksoisrangaistavuus

1. Seuraavien rikosten, sellaisina kuin ne määritellään tuomion antaneen valtion lainsäädännössä, jos niistä voi tuomion antaneessa valtiossa seurata vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kolme vuotta, johdosta annettu tuomio tai soveltuvin osin valvontapäätös on tunnustettava sekä valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvonta on suoritettava tämän puitepäätöksen mukaisesti ilman, että teon kaksoisrangaistavuus tutkitaan:

— rikollisjärjestöön osallistuminen,

— terrorismi,

— ihmiskauppa,

— lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia,

— huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa,

— aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa,

— lahjonta,

— petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyssä yleissopimuksessa ([1]) tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos,

— rahanpesu,

— rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen,

— tietoverkkorikollisuus,

— ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa,

— laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,

— tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,

— ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa,

([1]) EYVL C 316, 27.11.1995, s. 49.

— ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen,

— rasismi ja muukalaisviha,

— järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,

— kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa,

— petollinen menettely,

— ryöstöntapainen kiristys ja kiristys,

— tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen,

— hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä,

— maksuvälineväärennykset,

— hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,

— ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa,

— varastettujen ajoneuvojen kauppa,

— raiskaus,

— murhapoltto,

— kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,

— ilma-aluksen tai aluksen kaappaus,

— tuhotyö.

2. Neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdassa säädetyin edellytyksin päättää milloin hyvänsä lisätä muita rikosten lajeja tämän artiklan 1 kohdassa säädettyyn luetteloon. Neuvosto tarkastelee sille tämän puitepäätöksen 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimitetun kertomuksen perusteella, onko luetteloa laajennettava tai muutettava.

3. Muiden kuin 1 kohdassa mainittujen rikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen tunnustamisen sekä valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnan edellytykseksi, että tuomio liittyy tekoihin, jotka myös täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti katsotaan rikoksiksi niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta.

4. Kukin jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle antamassaan ilmoituksessa, ettei sovella 1 kohtaa. Tällainen ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Tällaiset ilmoitukset tai niitä koskevat peruutukset julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

11 artikla

Perusteet tunnustamisesta sekä valvonnasta kieltäytymiselle

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tuomiota tai soveltuvin osin valvontapäätöstä ja ottamasta vastuuta valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta, jos

a) edellä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on puutteellinen tai se ei selvästikään vastaa tuomiota tai valvontapäätöstä eikä sitä ole täydennetty tai oikaistu täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa;

b) edellä 5 artiklan 1 kohdassa, 5 artiklan 2 kohdassa tai 6 artiklan 4 kohdassa esitetyt perusteet eivät täyty;

c) tuomion tunnustaminen ja vastuun ottaminen valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta olisi *ne bis in idem* -periaatteen vastaista;

d) tuomio liittyy 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja, jos täytäntöönpanovaltio on antanut 10 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen, 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa tekoihin, jotka eivät täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan olisi rikoksia. Vero-, tulli- ja valuutta-asioiden osalta tuomion tai soveltuvin osin ehdonalaisen vapauttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei määrätä samantyyppisiä veroja tai se ei sisällä veroja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin tuomion antaneen valtion lainsäädäntö;

e) oikeus panna määrätty rangaistus täytäntöön on täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan vanhentunut ja liittyy tekoon, joka sen mainitun lainsäädännön mukaan kuuluu täytäntöönpanovaltion toimivaltaan;

f) täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan on olemassa koskemattomuus, joka estää valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnan;

g) tuomittua ei täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan voida ikänsä johdosta asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teosta, josta tuomio on annettu;

h) tuomio on annettu asianosaisen poissa ollessa, paitsi jos todistuksessa todetaan, että asianosainen oli haastettu henkilökohtaisesti tai että hänelle oli annettu tuomion antaneen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta tieto sen käsittelyn ajankohdasta ja paikasta, jossa tuomio annettiin asianosaisen poissa ollessa, tai että henkilö on ilmoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle, ettei hän riitauta asiaa;

i) tuomioon tai soveltuvin osin valvontapäätökseen sisältyy lääketieteellisiä tai hoitotoimenpiteitä, joita, sen estämättä, mitä 9 artiklassa säädetään, täytäntöönpanovaltio ei oikeus- tai terveydenhoitojärjestelmänsä huomioiden kykene valvomaan;

j) valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen kesto on alle kuusi kuukautta; tai

k) tuomio liittyy rikoksiin, jotka katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyiksi kokonaan tai huomattavalta tai olennaiselta osaltaan täytäntöönpanovaltion alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen tekee 1 kohdan k alakohdan mukaisen päätöksen, joka koskee osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa tehtyjä rikoksia, ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa ja tapauskohtaisesti ottaen huomioon tapauksen erityiset olosuhteet ja erityisesti sen, onko kyseessä olevan menettelyn huomattava tai olennainen osa tapahtunut tuomion antaneessa valtiossa.

3. Ennen kuin täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen tekee 1 kohdan a, b, c, h, i, j ja k alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa päätöksen olla tunnustamatta tuomiota tai soveltuvin osin valvontapäätöstä ja olla ottamatta vastuuta valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta, sen on oltava yhteydessä tuomion antaneen valtion toimivaltaiseen viranomaiseen asianmukaisella tavalla ja tarvittaessa pyydettävä sitä toimittamaan viipymättä kaikki tarvittavat lisätiedot.

4. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen on päättänyt vedota johonkin tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun kieltäytymisperusteeseen, erityisesti 1 kohdan d tai k alakohdassa tarkoitettuun perusteeseen, se voi kuitenkin yhteisymmärryksessä tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa päättää valvoa sille lähetetyssä tuomiossa ja soveltuvin osin valvontapäätöksessä määrättyjä valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia, ilman että se vastaa 14 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen päätösten tekemisestä.

12 artikla

Määräaika

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on päätettävä mahdollisimman pian ja 60 päivän kuluessa tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen sekä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen vastaanottamisesta, tunnustaako se tuomion sekä soveltuvin osin valvontapäätöksen ja ottaako se vastuun valvontatoimenpiteiden ja/tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta. Sen on ilmoitettava päätöksestään välittömästi tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tavalla, josta jää kirjallinen todiste.

2. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei pysty poikkeuksellisissa olosuhteissa noudattamaan 1 kohdassa säädettyä määräaikaa, sen on välittömästi ilmoitettava siitä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle mitä tahansa keinoa käyttäen sekä esitettävä viivästyksen syyt ja arvio lopullisen päätöksen tekemiseen tarvittavasta ajasta.

13 artikla

Sovellettava lainsäädäntö

1. Valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaan ja soveltamiseen sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi valvoa 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettua velvollisuutta vaatimalla, että tuomittu esittää selvityksen rikoksesta aiheutuneen haitan korvaamista koskevan velvollisuuden täyttämisestä.

14 artikla

Toimivalta kaikkien myöhempien päätösten tekemiseen ja sovellettava lainsäädäntö

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisella viranomaisella on toimivalta tehdä kaikki myöhemmät päätökset, jotka liittyvät lykättyyn rangaistukseen, ehdonalaiseen vapauttamiseen, ehdolliseen rangaistukseen ja vaihtoehtoiseen seuraamukseen, erityisesti siinä tapauksessa, että valvontatoimenpidettä tai vaihtoehtoista seuraamusta ei ole noudatettu tai jos tuomittu tekee uuden rikoksen.

Tällaisiin myöhempiin päätöksiin kuuluvat erityisesti

a) valvontatoimenpiteeseen tai vaihtoehtoiseen seuraamukseen sisältyvien velvollisuuksien tai määräysten muuttaminen tai koeajan keston muuttaminen;

b) tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen tai valvontapäätöksen kumoaminen; ja

c) vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen määrääminen, kun kyse on vaihtoehtoisesta seuraamuksesta tai ehdollisesta rangaistuksesta.

2. Edellä 1 kohdan nojalla tehtyihin päätöksiin ja kaikkiin myöhempiin tuomiosta johtuviin seurauksiin, soveltuvin osin vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpano ja tarvittaessa sen mukauttaminen mukaan luettuna, sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä.

3. Kukin jäsenvaltio voi tämän puitepäätöksen tekemisen yhteydessä tai myöhemmin ilmoittaa, että se täytäntöönpanovaltiona kieltäytyy määrittämissään tapauksissa tai tapausten luokissa ottamasta 1 kohdan b ja c alakohdassa säädettyä vastuuta, erityisesti

a) vaihtoehtoiseen seuraamukseen liittyvissä tapauksissa, joissa tuomio ei sisällä vapausrangaistusta eikä vapauden menetyksen käsittävää toimenpidettä, joka on pantava täytäntöön siinä tapauksessa, että asianomaisia velvollisuuksia tai määräyksiä ei ole noudatettu;

b) ehdolliseen rangaistukseen liittyvissä tapauksissa;

c) tapauksissa, joissa tuomio liittyy tekoihin, jotka eivät ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan rikoksia, niiden tunnusmerkistöstä tai kuvauksesta riippumatta.

4. Jos jäsenvaltio käyttää mitä tahansa 3 kohdassa tarkoitetuista mahdollisuuksista, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on siirrettävä toimivalta takaisin tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle siinä tapauksessa, että valvontatoimenpidettä tai vaihtoehtoista seuraamusta ei noudateta, jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen katsoo, että on tarpeen tehdä 1 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettu myöhempi päätös.

5. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetut tapaukset eivät vaikuta 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun velvollisuuteen tunnustaa tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös ja velvollisuuteen toteuttaa viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaa varten.

6. Edellä 3 kohdassa mainitut ilmoitukset on annettava tiedoksi neuvoston pääsihteeristölle. Tällainen ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Tässä artiklassa mainitut ilmoitukset ja peruutukset julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

15 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten keskinäinen kuuleminen

Tuomion antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat aina tarpeelliseksi katsottaessa kuulla toisiaan tämän puitepäätöksen sujuvan ja tehokkaan soveltamisen edistämiseksi.

16 artikla

Asianomaisten viranomaisten velvollisuudet silloin, kun täytäntöönpanovaltiolla on toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste, kaikista päätöksistä, jotka koskevat

a) valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen muuttamista;

b) tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen kumoamista tai valvontapäätöksen kumoamista;

c) vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpanoa valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen noudattamatta jättämisen vuoksi;

d) valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen raukeamista.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä ilmoitettava sille, mikä on tuomion perusteena olevan rikoksen johdosta täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti tuomitulle määrättävissä olevan vapauden menetyksen enimmäiskesto siinä tapauksessa, että tuomittu rikkoo valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia. Nämä tiedot on toimitettava välittömästi tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen sekä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen vastaanottamisen jälkeen.

3. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste, kaikista seikoista tai tiedoista, jotka sen käsityksen mukaan voivat aiheuttaa yhden tai useamman 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetun päätöksen tekemisen.

17 artikla

Asianomaisten viranomaisten velvollisuudet silloin, kun tuomion antaneella valtiolla on toimivalta myöhempien päätösten tekemiseen

1. Jos tuomion antaneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on 14 artiklan 3 kohdan soveltamisen nojalla toimivalta 14 artiklan 1 kohdassa mainittujen myöhempien päätösten tekemiseen, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava sille

a) havainnoista, jotka todennäköisesti johtavat tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen tai valvontapäätöksen kumoamiseen;

b) havainnoista, jotka todennäköisesti johtavat vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen määräämiseen;

c) kaikki tarkemmat tiedot tosiseikoista ja olosuhteista, jotka tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen pyytää saada tietoonsa ja jotka ovat sille välttämättömiä myöhempien päätösten tekemiseksi sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Jos jäsenvaltio on käyttänyt 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua mahdollisuutta, tämän valtion toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä tuomion antaneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitus siinä tapauksessa, että tuomittu ei noudata valvontatoimenpidettä tai vaihtoehtoista seuraamusta.

3. Ilmoitus 1 kohdan a ja b alakohdassa ja 2 kohdassa tarkoitetuista havainnoista on tehtävä käyttäen liitteessä II olevaa vakiolomaketta. Ilmoitus 1 kohdan c alakohdassa mainituista tosiseikoista ja olosuhteista on tehtävä tavalla, josta jää kirjallinen todiste ja mahdollisuuksien mukaan käyttäen liitteessä II olevaa lomaketta.

4. Jos tuomitulle on tuomion antaneen valtion kansallisen lainsäädännön mukaan annettava mahdollisuus tulla kuulluksi oikeusviranomaisen toimesta ennen rangaistuksen määräämistä koskevan päätöksen tekemistä, tämä edellytys voidaan täyttää noudattaen tarvittavin muutoksin sellaisten kansainvälisen ja Euroopan unionin oikeuden välineiden, jotka mahdollistavat videoyhteyksien käytön henkilöiden kuulemisessa, mukaista menettelyä.

5. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista päätöksistä, jotka koskevat

a) tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen tai valvontapäätöksen kumoamista;

b) vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpanoa, jos tuomio sisältää tällaisen toimenpiteen;

c) vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen määräämistä, jos tuomio ei sisällä tällaista toimenpidettä;

d) valvontatoimenpiteen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen raukeamista.

18 artikla

Täytäntöönpanovaltion kaikissa tapauksissa toimitettavat tiedot

Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste,

1) tuomion ja soveltuvin osin valvontapäätöksen sekä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen toimittamisesta toimivaltaiselle viranomaiselle, joka vastaa sen tunnustamisesta ja siitä johtuvien toimenpiteiden toteuttamisesta valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi 6 artiklan 7 kohdan mukaisesti;

2) siitä, että valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonta on käytännössä mahdotonta siksi, että tuomittua ei tavoiteta täytäntöönpanovaltion alueelta sen jälkeen, kun tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös sekä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on toimitettu täytäntöönpanovaltiolle, jolloin täytäntöönpanovaltiolla ei ole velvollisuutta valvoa valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia;

3) lopullisesta päätöksestä tunnustaa tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös ja ottaa vastuu valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta;

4) päätöksestä olla 11 artiklan mukaisesti tunnustamatta tuomiota ja soveltuvin osin valvontapäätöstä ja ottamatta vastuuta valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta päätöstä koskevine perusteluineen;

5) päätöksestä mukauttaa valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia 9 artiklan mukaisesti päätöstä koskevine perusteluineen;

6) yleistä armahdusta tai armahdusta koskevasta päätöksestä, jonka johdosta valvontatoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia seuraamuksia ei valvota 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista syistä, tarvittaessa päätöstä koskevine perusteluineen.

19 artikla

Yleinen armahdus, armahdus, tuomion uudelleenkäsittely

1. Sekä tuomion antanut valtio että täytäntöönpanovaltio voivat myöntää yleisen armahduksen tai armahduksen.

2. Vain tuomion antanut valtio voi tehdä päätöksen sellaisen tuomion uudelleenkäsittelyä koskevien hakemusten johdosta, johon tämän puitepäätöksen nojalla valvottavat valvontatoimenpiteet tai vaihtoehtoiset seuraamukset perustuvat.

20 artikla

Täytäntöönpanovaltion toimivallan päättyminen

1. Jos tuomittu piileskelee tai jos hänellä ei enää ole laillista ja vakinaista asuinpaikkaa täytäntöönpanovaltiossa, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi siirtää valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaa sekä kaikkia myöhempiä tuomioon liittyviä päätöksiä koskevan toimivallan takaisin tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

2. Jos henkilöä vastaan on käynnissä uusi rikosoikeudellinen menettely tuomion antaneessa valtiossa, tuomion antaneen valtion toimivaltainen viranomainen voi pyytää täytäntöönpanovaltion toimivaltaista viranomaista siirtämään valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaa ja kaikkia tuomioon liittyviä myöhempiä päätöksiä koskevan toimivallan takaisin tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Tällöin täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi siirtää toimivallan takaisin tuomion antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

3. Kun toimivalta tätä artiklaa sovellettaessa siirretään takaisin tuomion antaneelle valtiolle, tämän valtion toimivaltaisen viranomaisen on otettava toimivalta takaisin. Tuomion antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnan jatkamista varten otettava huomioon valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten kesto ja se, missä määrin niitä on noudatettu täytäntöönpanovaltiossa, sekä täytäntöönpanovaltion 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti mahdollisesti tekemät päätökset.

21 artikla

Kielet

Edellä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä. Jäsenvaltio voi tätä puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle Euroopan unionin toimielinten viralliselle kielelle tehdyn käännöksen.

22 artikla

Kulut

Tämän puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista vastaa täytäntöönpanovaltio, lukuun ottamatta kuluja, jotka syntyvät pelkästään tuomion antaneen valtion alueella.

23 artikla

Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin

1. Tällä puitepäätöksellä korvataan jäsenvaltioiden välisissä suhteissa 6 päivästä joulukuuta 2011 alkaen ehdolliseen rangaistukseen tuomittujen tai ehdonalaisesti vapautettujen valvonnasta 30 päivänä marraskuuta 1964 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen vastaavat määräykset.

2. Jäsenvaltiot voivat jatkaa 6 päivän joulukuuta 2008 jälkeen voimassa olevien kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamista sikäli kuin niiden avulla voidaan syventää tai laajentaa tämän puitepäätöksen tavoitteita ja sikäli kuin ne edelleen yksinkertaistavat tai helpottavat valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaan liittyviä menettelyjä.

3. Jäsenvaltiot voivat 6 päivän joulukuuta 2008 jälkeen tehdä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä sikäli kuin niiden avulla voidaan syventää tai laajentaa tämän puitepäätöksen säännöksiä ja sikäli kuin ne edelleen yksinkertaistavat tai helpottavat valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaan liittyviä menettelyjä.

4. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvostolle ja komissiolle 6 päivään maaliskuuta 2009 mennessä niistä 2 kohdassa tarkoitetuista voimassa olevista sopimuksista ja järjestelyistä, joiden soveltamista ne haluavat jatkaa. Jäsenvaltioiden on myös ilmoitettava neuvostolle ja komissiolle kaikista 3 kohdassa tarkoitetuista uusista sopimuksista tai järjestelyistä kolmen kuukauden kuluessa niiden allekirjoittamisesta.

24 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

25 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen säännösten noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet 6 päivään joulukuuta 2011 mennessä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioiden tästä puitepäätöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä.

26 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Komissio laatii jäsenvaltioilta 25 artiklan 2 kohdan nojalla saamiensa tietojen perusteella 6 päivään joulukuuta 2014 mennessä kertomuksen.

2. Tämän kertomuksen pohjalta neuvosto arvioi

a) sitä, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet; ja

b) tämän puitepäätöksen soveltamista.

3. Kertomukseen liitetään tarvittaessa säädösehdotuksia.

27 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä.*

Tehty Brysselissä 27 päivänä marraskuuta 2008.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. ALLIOT-MARIE

LIITE I

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvontatoimen piteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi 27 päivänä marraskuuta 2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/947/YOS 6 artiklassa tarkoitettu [1]

TODISTUS

a) Tuomion antanut valtio:

Täytäntöönpanovaltio:

b) Lykätyn rangaistuksen, ehdollisen rangaistuksen tai vaihtoehtoisen seuraamuksen määrännyt tuomioistuin:

Virallinen nimi:

Ilmoittakaa, onko tuomiosta saatavissa lisätietoja

☐ edellä mainitulta tuomioistuimelta

☐ keskusviranomaiselta; jos on, ilmoittakaa tämän keskusviranomaisen virallinen nimi:

☐ muulta toimivaltaiselta viranomaiselta; jos on, ilmoittakaa tämän viranomaisen virallinen nimi:

Tuomioistuimen, keskusviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen yhteystiedot

Osoite:

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Telekopionumero: (maan numero) (suuntanumero)

Yhteyshenkilö(t):

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Virkanimike (arvo/asema):

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Telekopionumero: (maan numero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite (jos käytettävissä):

Kielet, joilla kyseiseen viranomaiseen voidaan olla yhteydessä:

c) Valvontapäätöksen tehnyt viranomainen (tarvittaessa)

Virallinen nimi:

Ilmoittakaa, onko valvontapäätöksestä saatavissa lisätietoja

☐ edellä mainitulta viranomaiselta

☐ keskusviranomaiselta; jos on, ilmoittakaa tämän keskusviranomaisen virallinen nimi, jos sitä tietoa ei ole vielä annettu edellä kohdassa b:

☐ muulta toimivaltaiselta viranomaiselta; jos on, ilmoittakaa tämän viranomaisen virallinen nimi:

Viranomaisen, keskusviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen yhteystiedot, jos niitä ei ole vielä annettu edellä kohdassa b

Osoite:

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Telekopionumero: (maan numero) (suuntanumero)

Yhteyshenkilö(t):

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Virkanimike (arvo/asema):

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Telekopionumero: (maan numero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite (jos käytettävissä):

Kielet, joilla kyseiseen viranomaiseen voidaan olla yhteydessä:

[1] Tämä todistus on kirjoitettava täytäntöönpanovaltion virallisella kielellä tai jollakin niistä taikka jollakin muulla kyseisen valtion hyväksymällä Euroopan unionin toimielinten virallisella kielellä tai käännettävä tällaiselle kielelle.

d) Toimivaltainen viranomainen, joka vastaa valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta

Viranomainen, jolla on valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvontaa koskeva toimivalta tuomion antaneessa valtiossa:

☐ kohdassa b tarkoitettu tuomioistuin tai viranomainen

☐ kohdassa c tarkoitettu viranomainen

☐ muu viranomainen (ilmoittakaa sen virallinen nimi)

Viranomainen, johon on oltava yhteydessä, jos tarvitaan lisätietoja valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi:

☐ edellä mainittu viranomainen

☐ keskusviranomainen; ilmoittakaa tässä tapauksessa keskusviranomaisen virallinen nimi, jos sitä ei ole vielä annettu edellä kohdassa b tai c:

Viranomaisen tai keskusviranomaisen yhteystiedot, jos niitä ei ole vielä annettu edellä kohdassa b tai c

Osoite:

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Telekopionumero: (maan numero) (suuntanumero)

Yhteyshenkilö(t):

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Virkanimike (arvo/asema):

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Telekopionumero: (maan numero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite (jos käytettävissä):

Kielet, joilla kyseiseen viranomaiseen voidaan olla yhteydessä:

e) Tiedot luonnollisesta henkilöstä, jota tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös koskee

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Omaa sukua (tarvittaessa):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus (jos käytettävissä):

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Viimeisin tunnettu osoite (osoitteet) / asuinpaikka (asuinpaikat), jos tiedossa:

— tuomion antaneessa valtiossa:

— täytäntöönpanovaltiossa:

— muualla:

Henkilön ymmärtämä kieli tai ymmärtämät kielet (jos tiedossa):

Ilmoittakaa seuraavat tiedot, jos ne ovat saatavissa:

— Tuomitun henkilöllisyysasiakirjan (-asiakirjojen) tyyppi ja numero (henkilötodistus, passi):

— Tuomitun täytäntöönpanovaltiossa saaman oleskeluluvan tyyppi ja numero:

f) Tiedot jäsenvaltiosta, jolle tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös sekä todistus toimitetaan

Tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös ja todistus toimitetaan kohdassa a mainitulle täytäntöönpanovaltiolle seuraavasta syystä:

☐ tuomitun laillinen tai vakinainen asuinpaikka on täytäntöönpanovaltiossa ja hän on palannut tai haluaa palata tähän valtioon

☐ tuomittu on muuttanut tai aikoo muuttaa täytäntöönpanovaltioon seuraavista syistä (merkitkää rasti asianomaiseen kohtaan):

☐ tuomitulle on tarjottu työsopimusta täytäntöönpanovaltiossa

☐ tuomittu on sellaisen henkilön perheenjäsen, jonka laillinen vakinainen asuinpaikka on täytäntöönpanovaltiossa

☐ tuomittu aikoo opiskella tai osallistua koulutukseen täytäntöönpanovaltiossa

☐ muu syy (täsmennettävä):

g) Tiedot tuomiosta ja soveltuvin osin valvontapäätöksestä

Tuomio annettu (päivämäärä: pp/kk/vvvv):

Valvontapäätös tehty (tarvittaessa) (päivämäärä: pp/kk/vvvv):

Tuomiosta tuli lainvoimainen (päivämäärä: pp/kk/vvvv):

Valvontapäätöksestä tuli lainvoimainen (tarvittaessa) (päivämäärä: pp/kk/vvvv):

Tuomion täytäntöönpano alkoi (jos ei ole sama päivä, jona tuomiosta tuli lainvoimainen) (päivämäärä: pp/kk/vvvv):

Valvontapäätöksen täytäntöönpano alkoi (tarvittaessa) (jos ei ole sama päivä, jona valvontapäätöksestä tuli lainvoimainen) (päivämäärä: pp/kk/vvvv):

Tuomion viitetiedot (jos käytettävissä):

Tarvittaessa valvontapäätöksen viitetiedot (jos käytettävissä):

1. Tuomio koskee kaikkiaan ..... rikosta.

Yhteenveto tosiseikoista ja kuvaus olosuhteista, joissa rikos tai rikokset tehtiin, myös tekopaikka ja -aika sekä tuomitun osallisuus tekoon/tekoihin:

Rikoksen tai rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä sovellettavat säännökset, joiden perusteella tuomio annettiin:

2. Merkitkää rasti asianmukaisiin kohtiin, jos kohdassa 1 tarkoitetuissa rikoksissa on yksi tai useampi seuraavista rikoksista, sellaisina kuin ne määritellään tuomion antaneen valtion lainsäädännössä, joista voi tuomion antaneessa valtiossa enimmillään seurata vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide:

☐ rikollisjärjestöön osallistuminen

☐ terrorismi

☐ ihmiskauppa

☐ lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia

☐ huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa

☐ aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa

☐ lahjonta

☐ petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyssä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos

☐ rahanpesu

☐ rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen

☐ tietoverkkorikollisuus

☐ ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa

- ☐ laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- ☐ tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ☐ ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa
- ☐ ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- ☐ rasismi ja muukalaisviha
- ☐ järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- ☐ kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa
- ☐ petollinen menettely
- ☐ ryöstön tapainen kiristys ja kiristys
- ☐ tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen
- ☐ hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti näillä väärennöksillä
- ☐ maksuvälineväärennykset
- ☐ hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa
- ☐ ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa
- ☐ varastettujen ajoneuvojen kauppa
- ☐ raiskaus
- ☐ murhapoltto
- ☐ kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat rikokset
- ☐ ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- ☐ tuhotyö

3. Jos kohdassa 1 tarkoitettu yksi tai useampi rikos ei kuulu 2 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin tai jos tuomio ja soveltuvin osin valvontapäätös sekä todistus lähetetään sellaiselle jäsenvaltiolle, joka on ilmoittanut tutkivansa kaksoisrangaistavuuden (puitepäätöksen 10 artiklan 4 kohta), niistä on annettava täydellinen kuvaus:

h) Tiedot tuomiosta, jolla rangaistus on määrätty

Ilmoittakaa, onko tuomittu ollut henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä:

- ☐ Kyllä, henkilö oli läsnä.
- ☐ Ei, henkilö ei ollut läsnä. Vahvistetaan, että:
  - ☐ henkilö oli haastettu henkilökohtaisesti tai että hänelle oli annettu tuomion antaneen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta tieto sen käsittelyn ajankohdasta ja paikasta, jossa tuomio annettiin asianosaisen poissa ollessa,
  - ☐ henkilö on ilmoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle, ettei hän riitauta päätöstä

i) Tiedot tuomiossa tai soveltuvin osin valvontapäätöksessä määrätyn rangaistuksen luonteesta

1. Tämä todistus koskee:

☐ lykättyä rangaistusta (= vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, jonka täytäntöönpanoa lykätään ehdollisena kokonaan tai osittain, kun tuomio annetaan)

☐ ehdollista rangaistusta

☐ rangaistuksen määräämistä lykätään ehdollisesti määräämällä yksi tai useampi valvontatoimenpide

☐ määrätään yksi tai useampi valvontatoimenpide vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen asemasta

☐ vaihtoehtoista seuraamusta

☐ tuomioon sisältyy vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, joka pannaan täytäntöön, jos asianomaisia velvollisuuksia tai määräyksiä ei noudateta

☐ tuomioon ei sisälly vapausrangaistusta tai vapauden menetyksen käsittävää toimenpidettä, joka pannaan täytäntöön, jos asianomaisia velvollisuuksia tai määräyksiä ei noudateta

☐ ehdonalaista vapauttamista (= tuomitun ennenaikainen vapauttaminen hänen suoritettuaan osan vapausrangaistuksesta tai vapauden menetyksen käsittävästä toimenpiteestä)

2. Lisätiedot

2.1. Tuomittu on ollut tutkintavankeudessa seuraavan ajan:

2.2. Henkilö oli vankeudessa tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen täytäntöönpanon kohteena seuraavan ajan (täytetään ainoastaan kun kyse on ehdonalaisesta vapaudesta):

2.3. Lykätyn rangaistuksen kyseessä ollen

— ehdollisesti lykätyn määrätyn vapausrangaistuksen kesto:

— lykkäysajan kesto:

2.4. Täytäntöönpantavan vapauden menetyksen kesto, jos tiedossa, kun kyseessä on

— tuomion täytäntöönpanon lykkäämisen kumoaminen;

— ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevan päätöksen kumoaminen; tai

— vaihtoehtoisen seuraamuksen rikkominen (jos tuomio käsittää vapausrangaistuksen tai vapauden menetyksen käsittävän toimenpiteen, joka pannaan täytäntöön tällaisessa rikkomistapauksessa)

j) Tiedot valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten luonteesta ja kestosta

1. Valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnan kokonaiskesto:

2. Tarvittaessa kunkin sellaisen yksittäisen velvollisuuden kesto, joka on asetettu osana valvontatoimenpidettä tai vaihtoehtoista seuraamusta:

3. Koko koeajan kesto (jos se eroaa kohdassa 1 mainitusta)

4. Valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten luonne (rasti voidaan merkitä useampaan kohtaan):

☐ tuomitun velvollisuus ilmoittaa asuinpaikan tai työpaikan muutokset tietylle viranomaiselle

☐ velvollisuus olla saapumatta tietyille paikkakunnille, tiettyihin paikkoihin tai määritellyille alueille tuomion antaneessa tai täytäntöönpanovaltiossa

☐ velvollisuus, joka sisältää rajoituksia täytäntöönpanovaltion alueelta poistumiseen

☐ käyttäytymistä, oleskelua, koulutusta tai vapaa-ajanviettoa tai ammatillisen toiminnan harjoittamiseen liittyviä rajoituksia tai sääntöjä koskevat määräykset

☐ velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietylle viranomaiselle

☐ velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin henkilöihin

☐ velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin esineisiin, joita tuomittu on käyttänyt tai todennäköisesti käyttää rikoksen tekemiseksi

☐ velvollisuus hyvittää taloudellisesti rikoksesta aiheutunut haitta ja/tai velvollisuus esittää selvitys tällaisen velvollisuuden täyttämisestä

☐ velvollisuus suorittaa yhdyskuntapalvelua

☐ velvollisuus toimia yhteistyössä valvojan tai sosiaalipalvelun edustajan kanssa, jolla on tuomittuihin liittyviä tehtäviä

☐ velvollisuus osallistua hoitoon tai vieroitukseen

☐ muut toimenpiteet, joita täytäntöönpanovaltio on valmis valvomaan puitepäätöksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen mukaisesti.

5. Yksityiskohtainen kuvaus kohdassa 4 mainituista valvontatoimenpiteistä tai vaihtoehtoisista seuraamuksista:

6. Merkitkää rasti seuraavaan ruutuun, jos valvontatoimenpiteistä on saatavissa asiaankuuluvia ilmoituksia:

☐ Jos on, ilmoittakaa, millä kielellä (kielillä) ilmoitukset on laadittu: ([1]):

k) Muut asian kannalta merkitykselliset seikat, kuten asiaankuuluvat tiedot aikaisemmista tuomioista tai erityisistä syistä valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten määräämiselle (ilmoittaminen vapaaehtoista):

Tuomion teksti ja soveltuvin osin valvontapäätös on todistuksen liitteenä.

Todistuksen antaneen viranomaisen ja/tai hänen edustajansa allekirjoitus, jolla vahvistetaan todistuksen sisällön oikeellisuus.

Nimi:

Virkanimike (arvo/asema):

Päivämäärä:

Asiakirjan viitenumero, jos tiedossa:

Virallinen leima (jos on):

([1]) "Tuomion antanut valtio ei ole velvollinen toimittamaan näiden ilmoitusten käännöksiä."

16.12.2008 FI Euroopan unionin virallinen lehti L 337/121

LIITE II

LOMAKE

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvonta toimen piteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi 27 päivänä marraskuuta 2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/947./YOS 17 artiklassa tarkoitettu

ILMOITUS VALVONTATOIMENPITEEN TAI VAIHTOEHTOISEN SEURAAMUKSEN RIKKOMISESTA JA MUISTA TIEDOISTA

a) Valvontaan asetettua henkilöä koskevat tiedot:

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Omaa sukua (tarvittaessa):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansallisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus (jos käytettävissä):

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Osoite:

Henkilön ymmärtämä kieli tai ymmärtämät kielet (jos tiedossa):

b) Yksityiskohtaiset tiedot lykättyä rangaistusta, ehdollista rangaistusta, vaihtoehtoista rangaistusta tai ehdonalaista vapauttamista koskevasta tuomiosta tai soveltuvin osin valvontapäätöksestä:

Tuomio annettu:
Asiakirjan viitenumero, jos tiedossa:

Valvontapäätös tehty (tarvittaessa):
Asiakirjan viitenumero, jos tiedossa:

Tuomion antanut tuomioistuin
Virallinen nimi:
Osoite:

Tarvittaessa valvontapäätöksen antanut muu viranomainen
Virallinen nimi:
Osoite:

Todistus annettu:
Todistuksen antanut viranomainen:
Asiakirjan viitetiedot (jos tiedossa):

c) Tiedot viranomaisesta, joka vastaa valvontatoimenpiteiden tai vaihtoehtoisten seuraamusten valvonnasta:

Viranomaisen virallinen nimi:

Yhteyshenkilön nimi:

Virkanimike (arvo/asema):

Osoite:

Puhelinnumero: (maannumero) (suuntanumero)

Telekopionumero: (maannumero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite:

d) Valvontatoimenpiteet tai vaihtoehtoiset seuraamukset:

Kohdassa a tarkoitettu henkilö on rikkonut seuraavia velvollisuuksia tai käskyjä:

- ☐ tuomitun velvollisuus ilmoittaa asuinpaikan tai työpaikan muutokset tietylle viranomaiselle
- ☐ velvollisuus olla saapumatta tietyille paikkakunnille, tiettyihin paikkoihin tai määritellyille alueille tuomion antaneessa tai täytäntöönpanovaltiossa
- ☐ velvollisuus, joka sisältää rajoituksia täytäntöönpanovaltion alueelta poistumiseen
- ☐ käyttäytymistä, oleskelua, koulutusta tai vapaa-ajanviettoa tai ammatillisen toiminnan harjoittamiseen liittyviä rajoituksia tai sääntöjä koskevat määräykset
- ☐ velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietylle viranomaiselle
- ☐ velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin henkilöihin
- ☐ velvollisuus välttää yhteyksiä tiettyihin esineisiin, joita tuomittu on käyttänyt tai todennäköisesti käyttää rikoksen tekemiseksi
- ☐ velvollisuus hyvittää taloudellisesti rikoksesta aiheutunut haitta ja/tai velvollisuus esittää selvitys tällaisen velvollisuuden täyttämisestä
- ☐ velvollisuus suorittaa yhdyskuntapalvelua
- ☐ velvollisuus toimia yhteistyössä valvojan tai sosiaalipalvelun edustajan kanssa, jolla on tuomittuihin liittyviä tehtäviä
- ☐ velvollisuus osallistua hoitoon tai vieroitukseen
- ☐ muita toimenpiteitä:

e) Rikkomisten kuvaus (paikka, aika ja erityiset olosuhteet):

f) Muut tiedot (jos on)

Selvitys havainnoista:

g) Yhteyshenkilö, johon voidaan ottaa yhteyttä lisätietojen saamiseksi rikkomisesta:

Sukunimi:

Etunimi (-nimet):

Osoite:

Puhelinnumero: (maan numero) (suuntanumero)

Telekopionumero: (maan numero) (suuntanumero)

Sähköpostiosoite (jos käytettävissä):

Lomakkeen antaneen viranomaisen ja/tai hänen edustajansa allekirjoitus, jolla vahvistetaan lomakkeen sisällön oikeellisuus:

Nimi:

Virkanimike (arvo/asema):

Päivämäärä:

Virallinen leima (jos on):